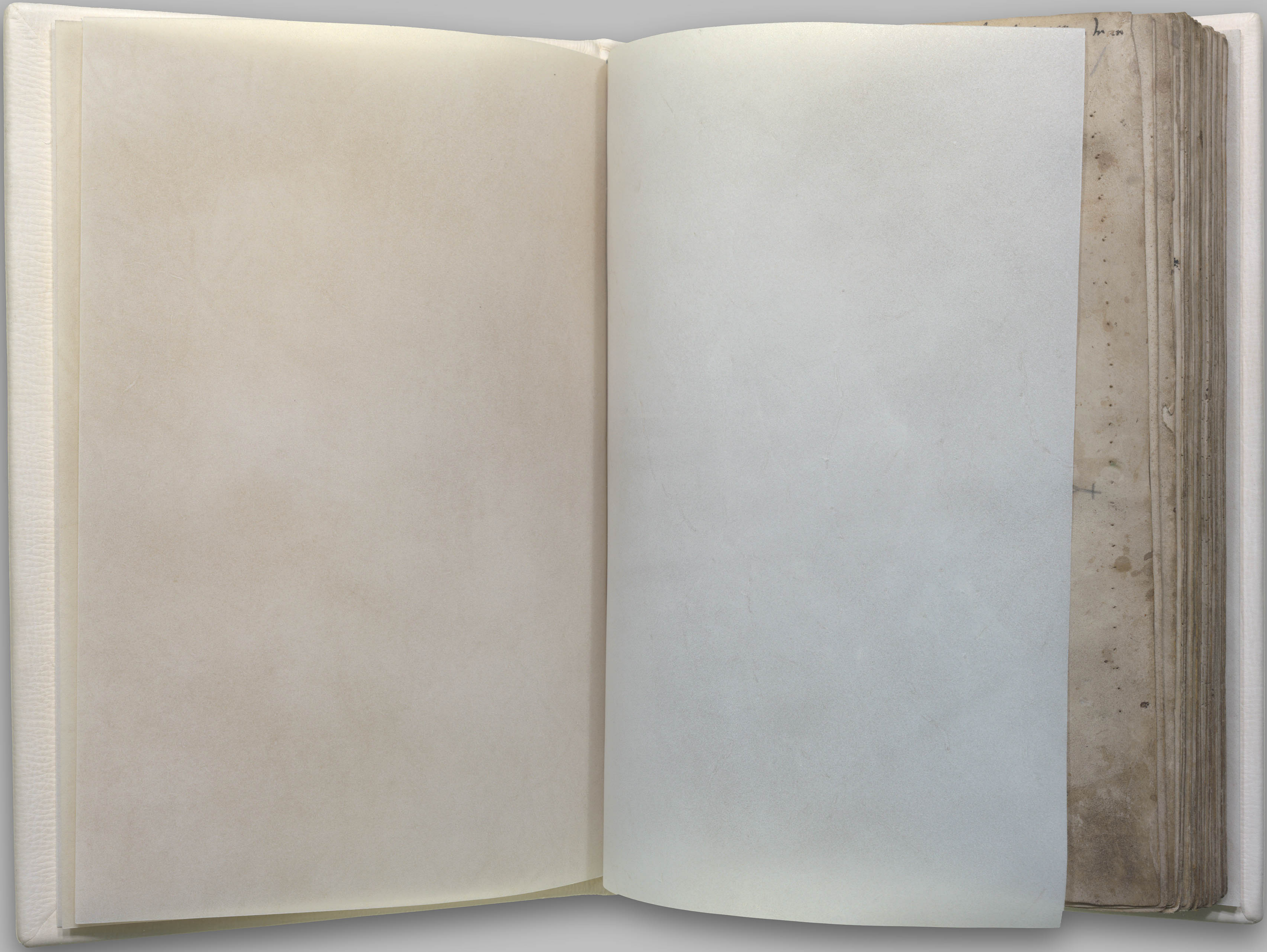

This booke was gyven mee by my good frende William Wan
Esquire this thirde day of August 1609

Pe: Manwood

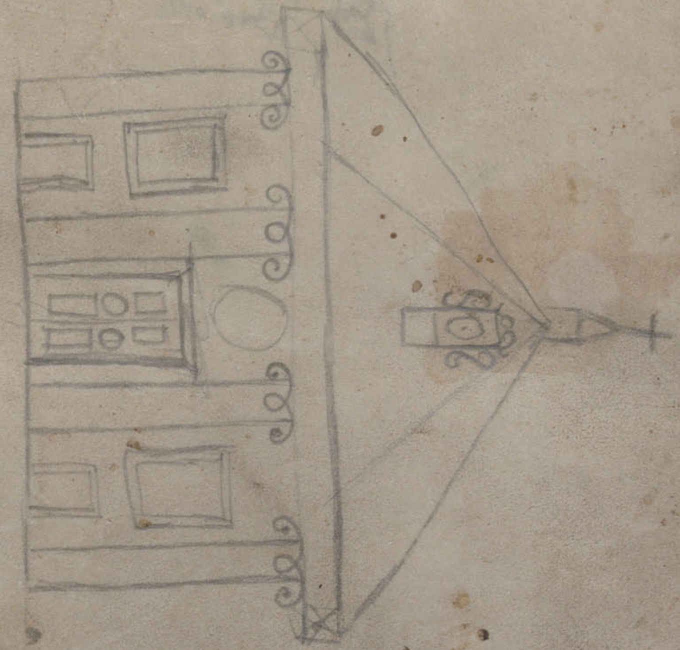

A thing there is that
hunger cannot kill although
a thousande yeares it sleepeth
yet but once

De naturis rerum
animalium
volucrum
piscium
lapidum
arborum
quorundam

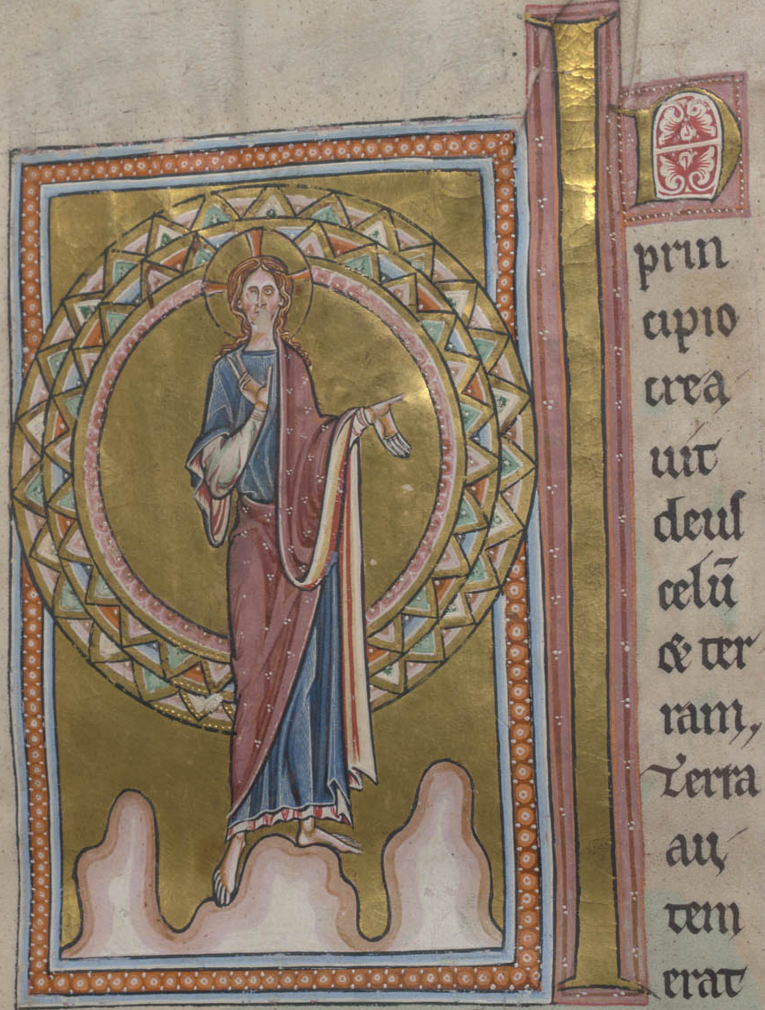

IN principio creauit deus celū & terram, Terra autem erat inanis & uacua: & tenebre erant super faciem abissi. & sp̄c domini ferebatur sup aquas, Dixitq; d̄s: fiat lux. & facta .ē. lux. Et uidit d̄s lucem quod eēt bona: ⁊ diuisit lucem a tenebris. Appellauitq; lucem diem: ⁊ tenebras noctem. factumq; est uespere ⁊ mane: dies unus;

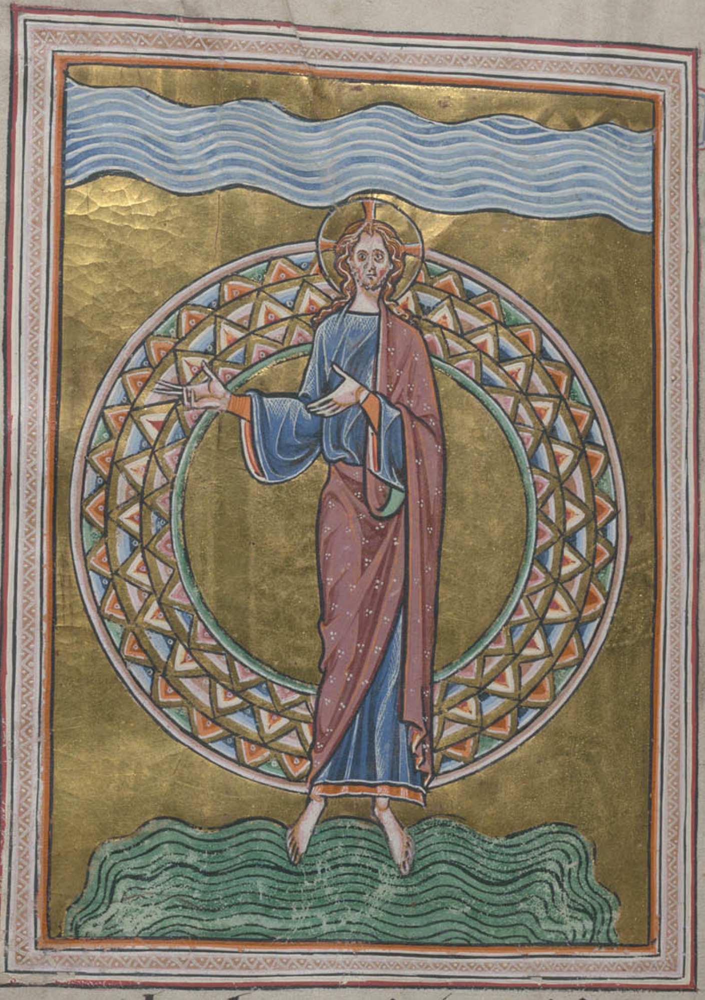

Dixit dq; deus fiat firmamentum inmedio aquarum. & diuidat aquas abaquis. Et fecit ds firmamentum, diuisitq; aquas que erant sup firmamentum ab hys que erant erant sub firmento & factum .e. ita; Vocauitq; deus firmamentum celum: & factum est uespere & mane dies secundus;

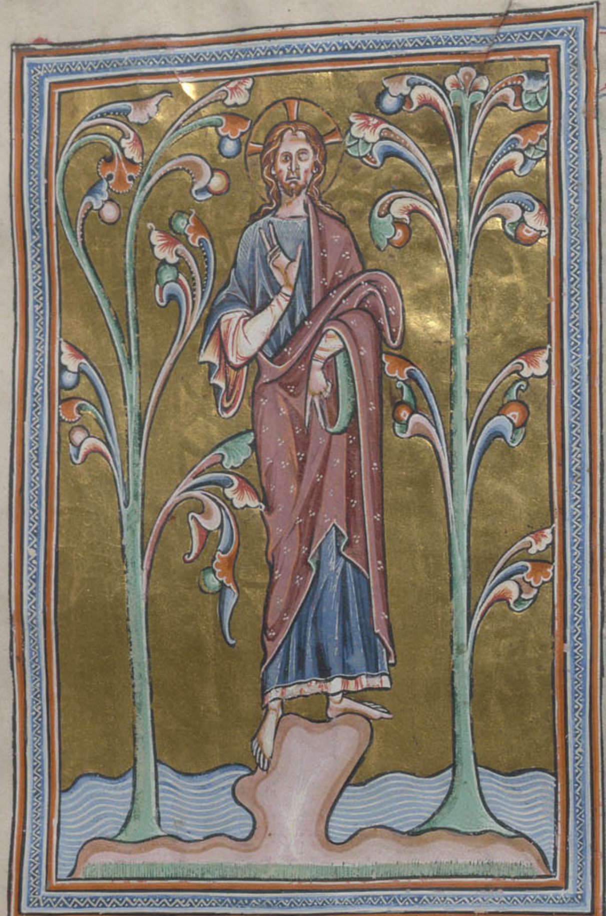

Dixit uero ds; Congregent aque q̄ sub celo sunt in locum unum. & appareat arida; factumq̄ē. ita. Et uocauit ds aridam t̄ram: congregacionesq; aquarum appellauit maria. Et uidit ds q̄ eēt bonum & ait; Germinet terra herbam uirentem & facientem semen. & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum c̄ sem̄ insemetipo sit sup t̄rā. Et. f. ē. ita; Et ptulit t̄ra h̄bā uirentē & afferentē sem̄ iux̄. g. s. lignūq; facīes fructū & h̄ns unū q.q; sementē. s. spē suā. Et. u. d. q. eēt. b. F. q;. ē. uespe & mane dies t̄cius.

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

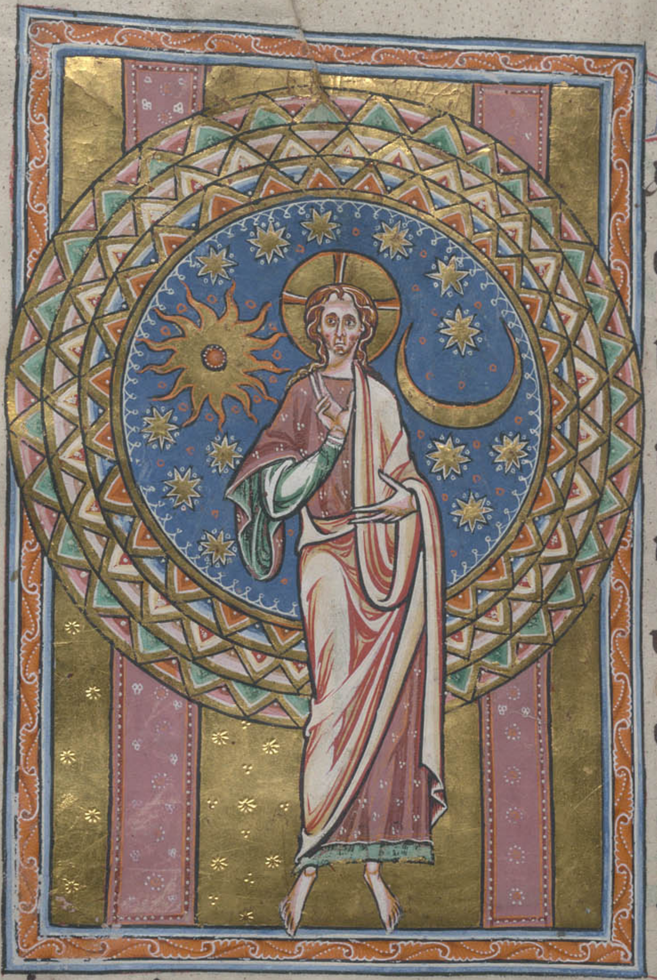

D
ixit autē
ds̄. fiant
lumina
ria in fir
mamen
to celi. ⁊
diuidāt
diem ac
noctem;
⁊ sint in signa ⁊ tempora. ⁊ dies ⁊ annos. ⁊ luceant
in firmamento celi. ⁊ illuminent t̃ram. Et f. ē. ita
fecitq; ds̄ duo magna luminaria. luminare ma
ius ut p̄eēt diei: ⁊ luminare min⁹. ut p̄eēt nocti. ⁊ stel
las. ⁊ posuit eas in firmamēto celi. ut lucerent sr̄ t̃ram.
⁊ p̄eēnt diei ac nocti ⁊ diuiderent lucē ac tenebr̄s. Et
.v. d. q. eēt. b. Et factum. ē. uespe ⁊ mane. dies q̄rt⁹.

6

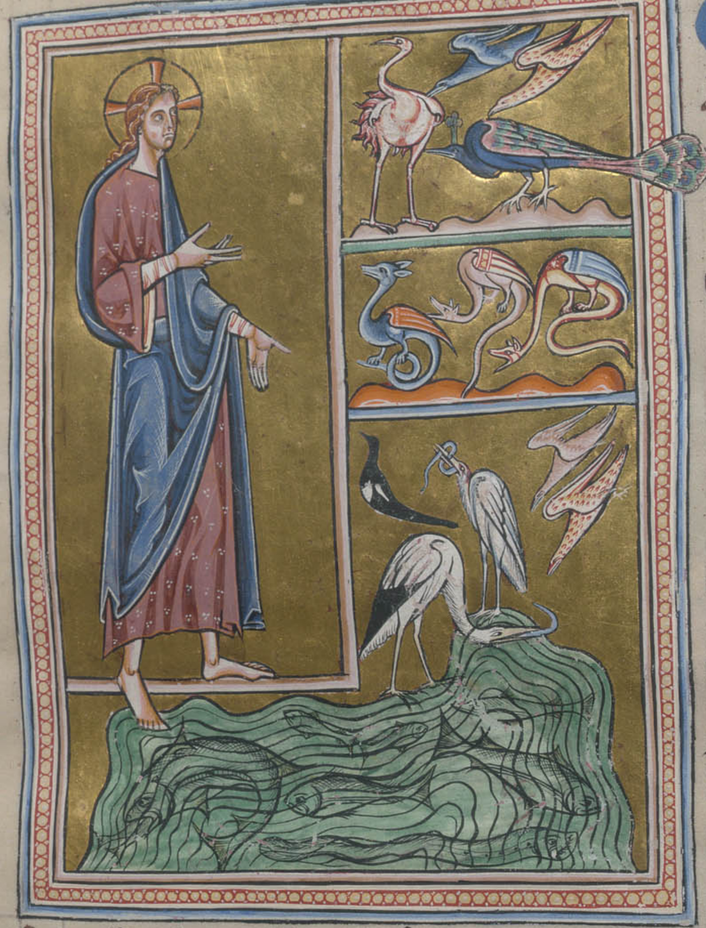

D
ixit ⁊
ds̄. pro
ducant
aque
reptile
anime
uiuent̄s
⁊ uolati
le sup
t̃ram: sub firmamēto celi. Creauitq; ds̄ cete grandia
⁊ omnem animam uiuentem atq; motabilem q̄m p
duxerant aque in species suas. ⁊ omne uolatile secūm
genus suum. Et uidit ds̄ q. eēt bonum: b̄ndixitq; eis
dicens. Crescite ⁊ multiplicamini. ⁊ replete aquas ma
ris. auesq; multiplicentur sup t̃ram; Et factum. ē.
uespere ⁊ mane dies quintus.

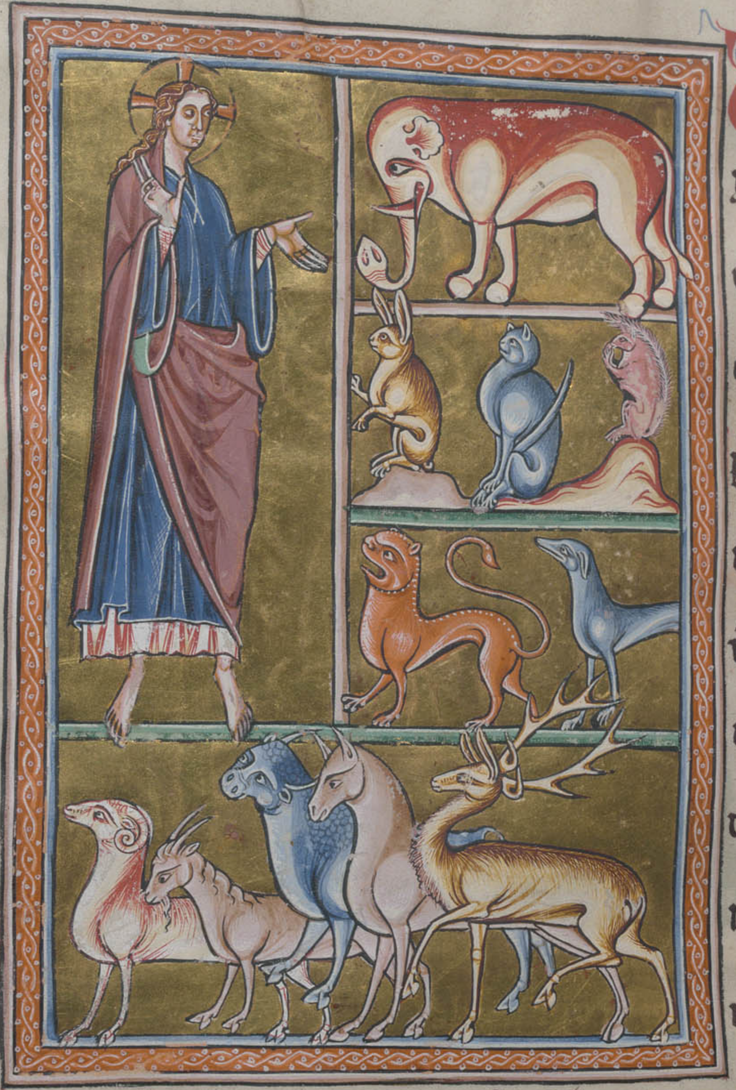

Dixit quoque deus. Producat terra animam viventem in genere suo. iumenta et reptilia et bestias terre. secundum species suas. factumque est ita. Et fecit deus bestias terre iuxta species suas et iumenta. et omne reptile terre in genere suo;

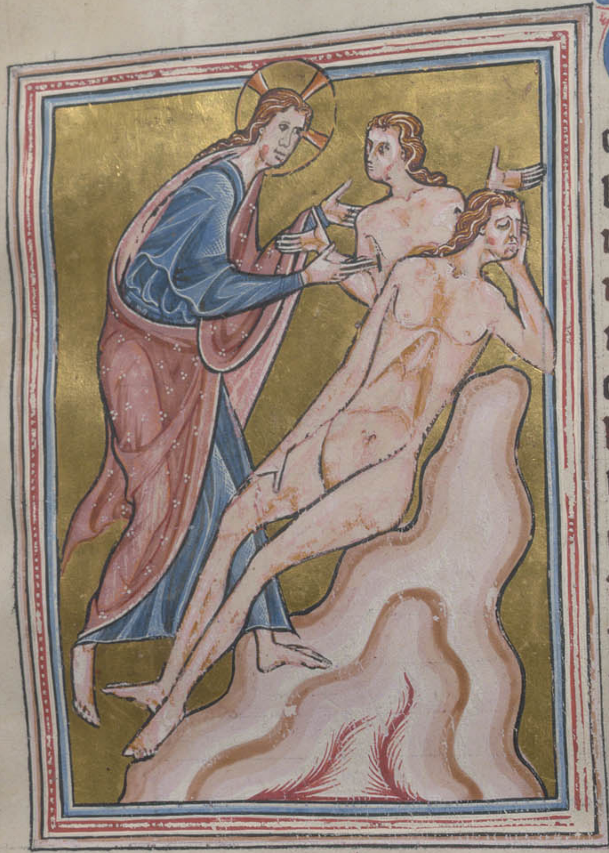

Dixit quoque deus faciamus hominem ad imaginem et similitudinem nostram. et presit piscibus maris et volatilibus celi. et bestiis universeque creature omnique reptili quod movetur in terra. Et creavit deus hominem ad ymaginem suam. ad ymaginem dei creavit illum. masculum et feminam creavit eos. Benedixitque illis deus et ait. Crescite et multiplicamini: et replete terram et subicite eam. et dominamini piscibus maris: et volatilibus celi. et universis animantibus que moventur super terram; Viditque deus cuncta que fecit: et erant valde bona. Et factum est vespere et mane dies sextus. Igitur perfecti sunt celi et terra et omnis ornatus eorum. Completivque deus die vii. opus suum quod fecerat: et requievit die vii. ab omni opere quod patrarat;

Non quia erat lassus qui longa gravamina passus
Sed pro completis indicitur hora quietis.

8

Liber Wall [illegible]

[illegible]

[illegible]

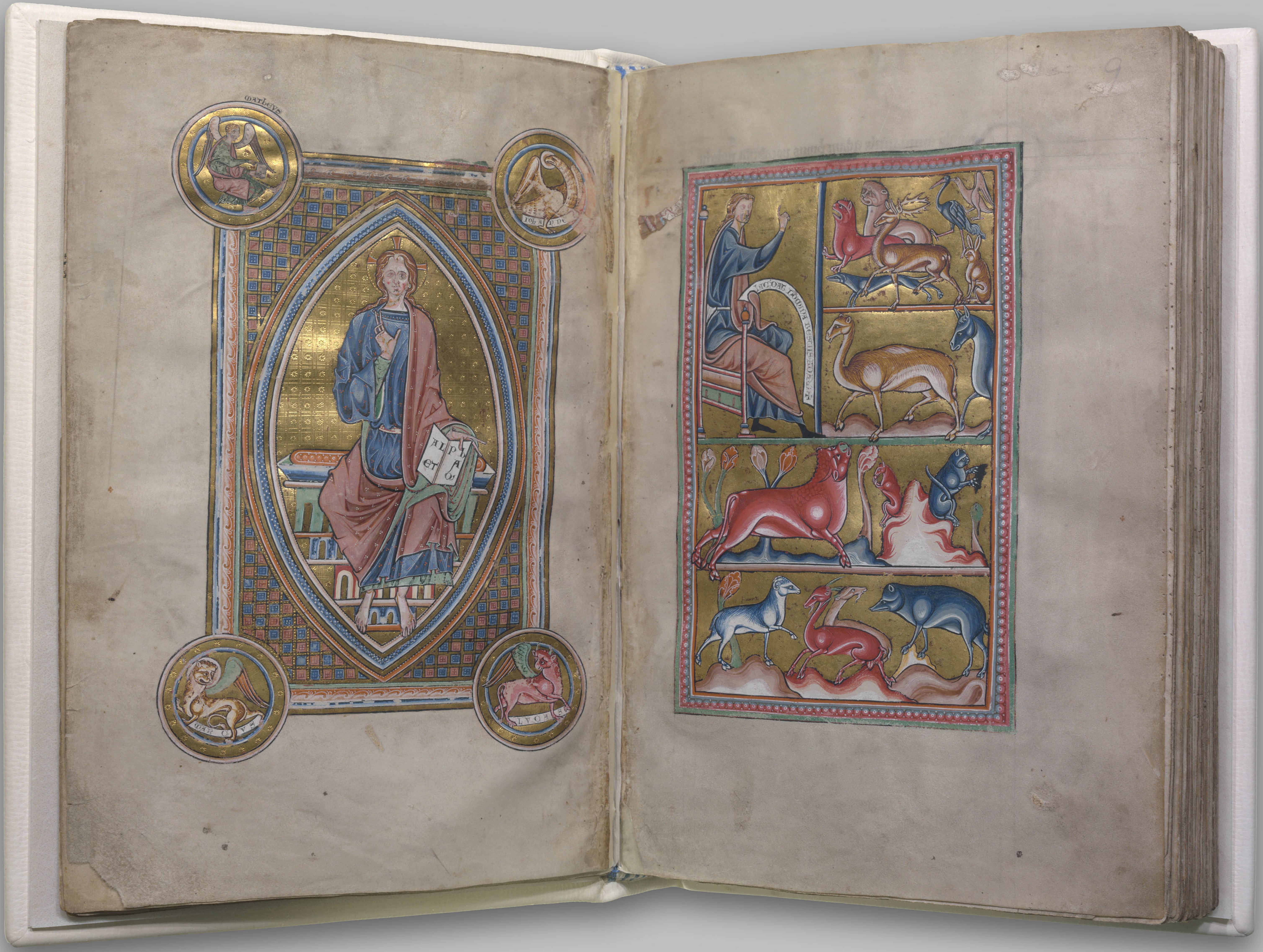
MATHEUS
IOHANNES
ALPHA ET Ω
MARCUS
LUCAS

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

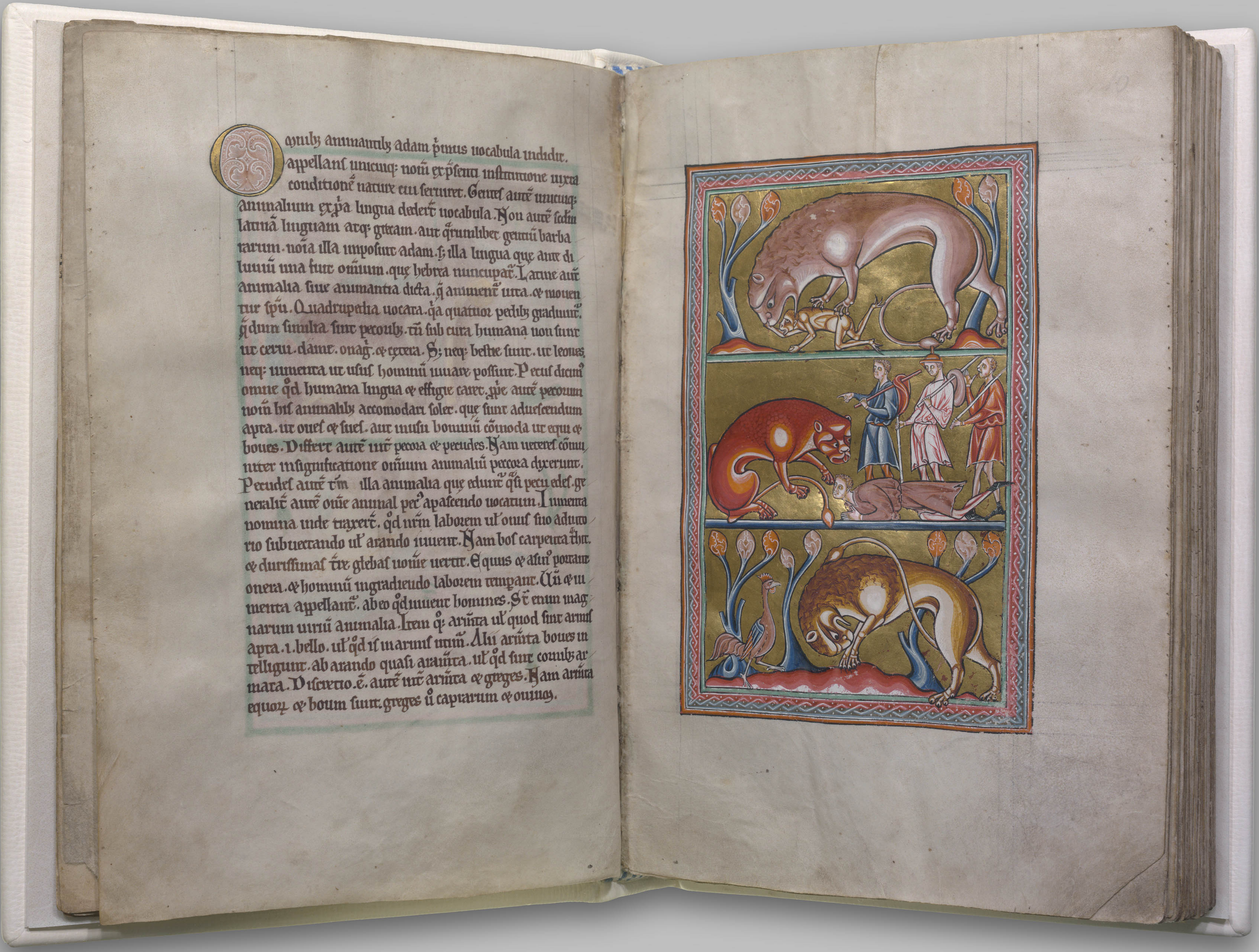

Omnibus animantibus adam primus uocabula indidit.
appellans unicuique nomen ex presenti institutione iuxta
conditionem nature cui seruiret. Gentes autem unicuique
animalium ex propria lingua dederunt uocabula. Non autem secundum
latinam linguam atque grecam. aut quarumlibet gentium barba
rarum. nomina illa imposuit adam. sed illa lingua que ante di
luuium una fuit omnium. que hebrea nuncupatur. Latine autem
animalia siue animantia dicta. quod animentur uita. et mouen
tur spiritu. Quadrupedia uocata. quia quatuor pedibus gradiuntur.
Que dum similia sint pecoribus. tamen sub cura humana non sunt
ut cerui. dame. onagri. et cetera. Sed neque bestie sunt. ut leones.
neque iumenta ut usus hominum iuuare possint. Pecus dicimus
omne quod humana lingua et effigie caret. Proprie autem pecorum
nomen his animalibus accomodari solet. que sunt aduescendum
apta. ut oues et sues. aut in usu hominum commoda ut equi et
boues. Differt autem inter pecora et pecudes. Nam ueteres commu
niter in significatione omnium animalium pecora dixerunt.
Pecudes autem tantum illa animalia que eduntur quasi pecu edes. ge
neraliter autem omne animal pecus a pascendo uocatum. Iumenta
nomina inde traxerunt. quod nostrum laborem uel onus suo adiuto
rio subuectando uel arando iuuent. Nam bos carpenta trahit.
et durissimas terre glebas uomere uertit. Equus et asinus portant
onera. et hominum in gradiendo laborem temperant. Unde et iu
menta appellantur. ab eo quod iuuent homines. Sunt enim mag
narum uirium animalia. Item quoque armenta uel quod sint armis
apta. id est bello. uel quod his in armis utimur. Alii armenta boues in
telligunt. ab arando quasi aramenta. uel quod sint cornibus ar
mata. Discretio est autem inter armenta et greges. Nam armenta
equorum et boum sunt. greges uero caprarum et ouium.

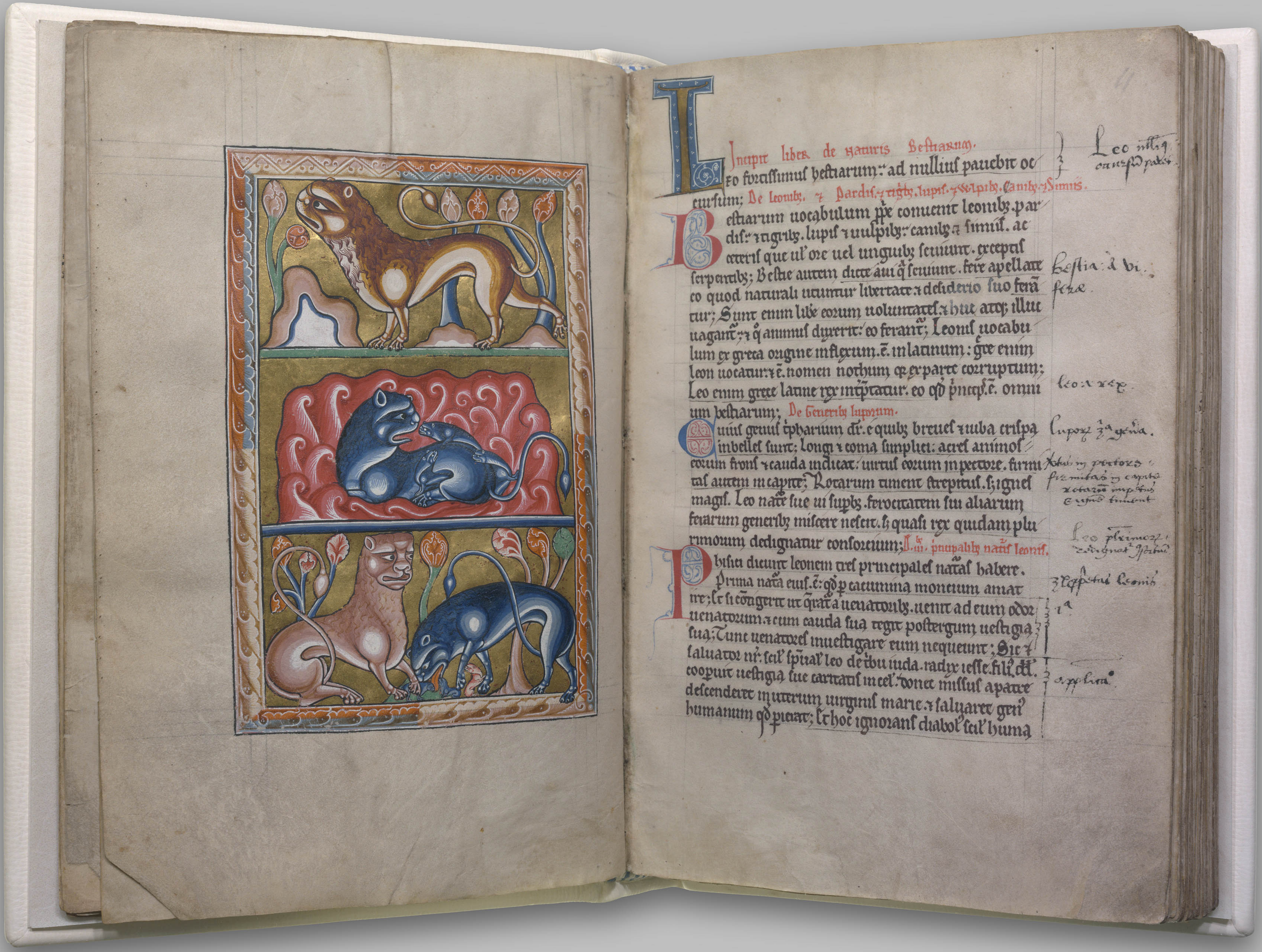

Incipit liber de naturis bestiarum.
Leo fortissimus bestiarum· ad nullius pavebit oc
cursum; De leonibus. ⁊ pardis. ⁊ tigribus. lupis. ⁊ vulpibus. canibus. ⁊ simiis.
Bestiarum vocabulum proprie convenit leonibus. par
dis· ⁊ tigribus. lupis ⁊ vulpibus· canibus ⁊ simiis. ac
ceteris que vel ore vel unguibus seviunt. exceptis
serpentibus; Bestie autem dicte a vi qua seviunt. fere apellate
eo quod naturali utuntur libertate ⁊ desiderio suo ferantur;
Sunt enim libere eorum voluntates. ⁊ huc atque illuc
vagantur; ⁊ quo animus duxerit· eo feruntur; Leonis vocabu
lum ex greca origine inflexum. est in latinum: grece enim
leon vocatur· ⁊ est nomen nothum. quasi ex parte corruptum;
Leo enim grece latine rex interpretatur. eo quod princeps est. omni
um bestiarum; De Generibus luporum.
Quorum genus tripharium dicitur. e quibus breves ⁊ iuba crispa
inbelles sunt; longi ⁊ coma simplici: acres animos
eorum frons ⁊ cauda indicat: virtus eorum in pectore. firmi
tas autem in capite; Rotarum timent strepitus. sed ignes
magis. Leo nature sue vi superbus. ferocitatem sui aliarum
ferarum generibus miscere nescit. sed quasi rex quidam plu
rimorum dedignatur consortium; De .iii. principalibus naturis leonis.
Phisici dicunt leonem tres principales naturas habere.
Prima natura eius est: quod per cacumina moncium amat
ire; Et si contigerit ut queratur a venatoribus. venit ad eum odor
venatorum. ⁊ cum cauda sua tegit post ergum vestigia
sua; Tunc venatores investigare eum nequeunt; Sic ⁊
salvator noster. scilicet spiritualis leo de tribu iuda. radix iesse. filius david.
cooperuit vestigia sue caritatis in celis. donec missus a patre
descenderet in uterum virginis marie. ⁊ salvaret genus
humanum quod perierat; Et hoc ignorans diabolus scilicet huma

Leo nullius occursum pavet

bestia: a vi.
fere.

leo: rex.

Luporum 3a genera.

virtus in pectore
firmitas in capite
rotarum strepitus
et ignes timent

Leo plurimorum
dedignatur consortium

3 proprietates leonis

1a

applica.

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

in generis inimicus: quasi purum hominem ausus .ē. temptare; Etiam hoc ignorantes qui sursum erant angeli eo ascendente ad patrem. dicebant ad eos qui cū eo ascendebant; Quis .ē. iste rex glīe? Secunda natura ei

2 .ē. qđ cum dormit oculos apertos habē uidet; Sic et dominus nost corporalit obdormiens in cruce. sepultus .ē. et deitas eius uigilabat. sicut dr̄ in canticis canticorum; Ego dormio et cor meum uigilat; Et in psalmo; Ecce non dormitabit neq; dormiet qui custodit isrl̄; Tertia natura ei est;

3 Cum leena parit catulos suos generat eos mortuos et custodit eos trib; dieb; donec ueniens pat eorum tcia die insufflat in faciem eorum et uiuificat eos; Sic omnipotens pr dominum nrm̄ ihm̄ xpm̄ tcia die suscitauit a mortuis. dicente iacob; Dormitabit tanquam leo. et sicut catulus leonis suscitabitur; Circa hominem leonum natura .ē. ut n̄ lesi nequeant irasci; Ad cuius exemplum rationabiles homines respicere debent qui non lesi irascuntur. et innocentes opprimunt: cum iubeat xpiana lex noxios dimittere liberos; Patet enim leonum misericordia exemplis assiduis. prostratis enim parcunt: captiuos obuios repatriare pmittunt; In uiros potius quam in feminas seuiunt; Infantes n̄ n̄ in magna fame pimunt; Pariunt omnes partum a sagina; Primum qđ alternis dieb; potum: alternis cibum capiunt; At frequenter si digestio non .ē. insecuta: solite cibationi superponunt diem; Cum qđ carnes iusto amplius deuoratas conquantur; insertis in ora unguib; sponte protrahunt; Sane et cum fugiendum est: in satietate idem faciunt; Senectam leonum defectio pbat dentium; Aduersi coeunt; Nec hii tantum: sed et linces. et cameli. et elephanti. et rinocerontes. et tygrides. et leene; Fetu primo

catulos quinq; educant; Deinde per singulos numerum decoquunt annis insequentib; Et postremo cum ad unum puenerint. materna fecunditas reciditur: sterilescunt in eternum; Leo cibum fastidit hesternum: et ipsas sue esce reliquias auersatur; Que autem ei se scire fera audeat: cuius uoci tantus naturaliter inest terror ut multa animantium que per celeritatem possint euadere eius impetum. rugitus eius sonitum uelud quadam ui attonita atq; uicta deficiant: Leo eger simiam querit ut deuoret: quo possit sanari; Leo gallum et maxime album ueretur; Leo quidem rex ferarū exiguo scorpionis aculeo exagitatur. et ueneno serpentis occiditur; Leontophones uocari accepimus modicas bestias; Que capte exuruntur ut earum cineris aspgine carnes pollute iacte; per compita concurrentium semitarum leones necent. si quantulumcumq; ex illis sumpserint; Propterea leones naturali eas premunt odio atq; ubi facultas data .ē. morsu quidem abstinent: sed dilaniatas exanimant pedum nisib; De tigs.

Simia //

gallus albus .

serpentis uenenum .

Cinis m°.

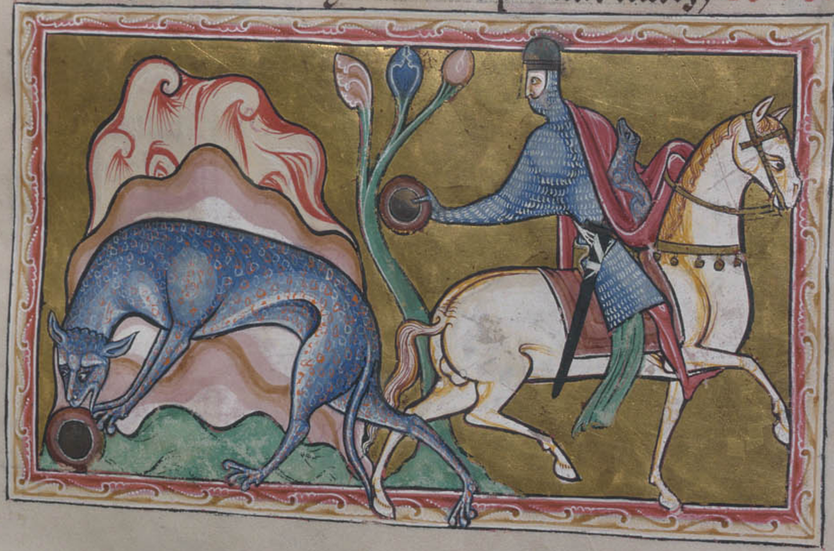

Tigris uocata propter uolucrem fugam, ita eum nominant perse et greci et medi sagittam; Est enim bestia uariis distincta maculis. uirtute et uelocitate mirabilis. ex cuius nomine flumen tigris appellatur quod is rapidissimus sit omnium fluuiorum. has magis hircania gignit; Tigris uero uacuum rapte sobolis repperiens cubile: ilico raptoris uestigiis insistit; At ille quamuis equo uectus fugaci. uidens tamen uelocitate fere se preuerti. nec euadendi ullum subpetere sibi posse subsidium: tecnam huiusmodi fraude molitur; Vbi se contiguum uiderit: speram de uitro proicit; At illa ymagine sui luditur: et sobolem putat; Reuocat impetum colligere fetum desiderans; Rursus inani specie retenta. totis se ad comprehendendum equitem uiribus fundit. et iracundie stimulo uelociter fugienti imminet; Iterum ille spere obiectu sequentem retardat. nec tamen sedulitatem matris memoria fraudis excludit; Cassam uersat ymaginem. et quasi lactatura fetum residet; Sicque pietatis sue studio decepta: et uindictam amittit et prolem;

DE PARDO.

& Catt of the montayn

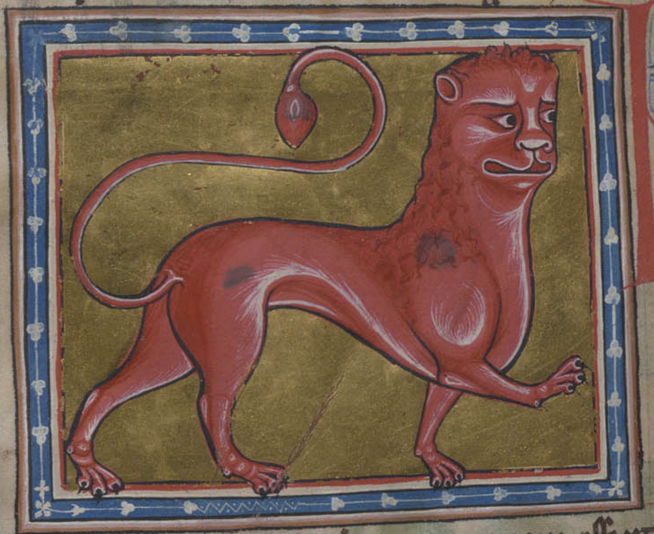

Pardus est genus uarium ac uelocissimum et preceps ad sanguinem. saltu enim ad mortem ruit. leopardus ex adulterio leene nascitur et pardi. et tertiam originem efficit. sicut et plinius in naturali historia dicit: leonem cum parda. aut pardum cum leena concumbere. et ex utroque degeneres partus creari. ut mulus et burdo;

DE PANTERA.

& panter

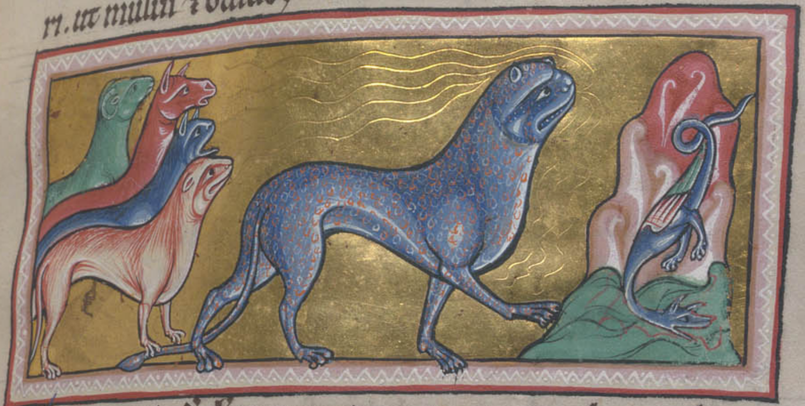

Est animal quod dicitur pantera. uarium quidem colorem habens. et est speciosissimum nimis et mansuetum; Phisiologus dicit de eo quoniam inimicum habet solum draconem; Cum comederit et saciatum fuerit: recondit se in spelunca sua et dormit; Post triduum uero exurgit a sompno; Et emittit magnum rugitum. et ab ore eius odor suauissimus exit; uelud omnium aromatum; Cum autem audierint eius uocem cetera animalia. propter suauitatem odoris sequuntur eam quocumque ierit. Solus autem draco audiens eius uocem: timore perterritus. fugit in cauernis terre; Ibi non ferens odorem torpescit in semetipso: et tanquam mortuus immobilis manet; Sic et dominus noster ihesus christus. uerus pantera descendens de celis eripuit nos de potestate diaboli. et per incarnationem suam sociauit nos sibi in filios; cepit omnia. captiuamque ducens captiuitatem dedit dona hominibus; Quod sit uarium animal significatur: sicut dictum est per salomonem de christo. qui est sapientia dei patris. spiritus intelligibilis: sanctus unicus. multiplex. uerus. suauis. aptus. clemens. firmus. stabilis. securus. omnia potens. omnia pro

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

spiciens; Quia speciosum animal sit: dauid dicit de christo. Speciosus forma pre filiis hominum; Mansuetum autem animal ysayas quoque dicit; Gaude et letare filia syon. predica filia iherusalem: quia rex tuus uenit tibi mansuetus; Cum saturatus fuerit recondit se in iudaicis illusionibus. flagris: alapis. iniuriis. contumeliis: spinis. manibus in cruce suspensus. clauis confixus. felle et aceto potatus. et lancea perforatus. obdormiens requieuit in sepulcro. et descendit in infernum. illic magnum draconem ligans; Die autem tercio surgit a sompno et emittit magnum clamorem. flagrans suauitatem. sic et dominus noster ihesus christus tercia die resurgens a mortuis sicut dauid dicit; Excitatus est tanquam dormiens dominus: tanquam potens crapulatus a uino; Et exclamauit uoce magna ita ut audiretur in omni terra sonus eius. et in fines orbis terre uerba eius; Et sicut de ore pantere odor suauitatis exit. et omnes bestie que prope sunt et que longe conueniunt eam sequuntur: ita iudei qui aliquando sensum habuerunt bestiarum. scilicet qui prope erant per legem. et que longe. idest gentes. que sine lege erant audientes uocem christi sequuntur eum cum propheta dicentes; Quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel et fauum ori meo; Item de eodem. Diffusa est gratia in labiis tuis. propterea benedixit te deus in eternum; Et salomon; Odor unguentorum tuorum super omnia aromata; Item; In odorem unguentorum tuorum curremus; Et paulo post; Introduxit me rex in cubiculum suum; Oportet nos quam citius sicut adolescentulas. id est renouatas baptismo animas post unguentum mandatorum christi currere; De terrenis ad celestia migrare. ut nos introducat rex in palatium suum in iherusalem ciuitatem domini uirtutum et in monte omnium sanctorum. Pantera est

quod christus fuit in inferno

bestia. minutis. orbiculis suppicta. ita ut oculatis ex fuluo circulis nigro uel alba distinguatur uarietate; Hec semel omnino parturit. cuius cause ratio manifesta est. Nam cum in utero matris coaluere tres catuli. maturis ad nascendum uiribus pollent. oderunt temporum moras; Itaque oneratam fetibus uuluam tanquam obstantem partui unguibus lacerant; Effundit illa partum. seu potius dimittit: dolore cogente; Ita postea corruptis et cicatricosis sedibus. genitale semen infusum non heret acceptum. sed irritum resilit foras; Nam plinius dicit animalia cum acutis unguibus frequenter parere non posse. uiciantur enim intrinsecus se mouentibus catulis;

De autalops.

A. Antelopps

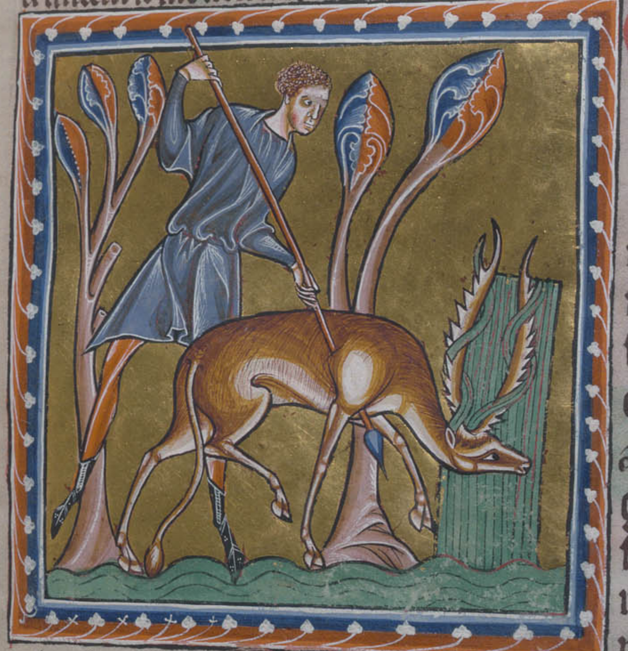

Est animal quod dicitur autalops acerrimum nimis ita ut nec uenator ei possit appropinquare; Habet autem longa cornua serre figuram. ita ut possit resecare arbores altas et magnas. et ad terram prosternere. cum autem sitierit: uadit ad flumen magnum eufraten; Est autem ibi frutex qui grece dicitur hericine habens uirgulta subtilia et plyxa: et incipit ludere cornu ad hericinam. et dum ludit:

hericine: frutex

obligat cornua in uirgultis; Audiens uenator uocem eius, uenit et occidit eum; Sic et tu homo qui studes sobrius et castus esse et spiritualiter uiuere. cuius duo cornua sunt duo testamenta. per que poteris resecare et excidere omnia uicia corporalia et spiritualia. Caue ab ebrietate ne obligeris luxuria et uoluptate. et interficiaris a diabolo; Uinum enim et mulieres apostatare faciunt homines a deo;

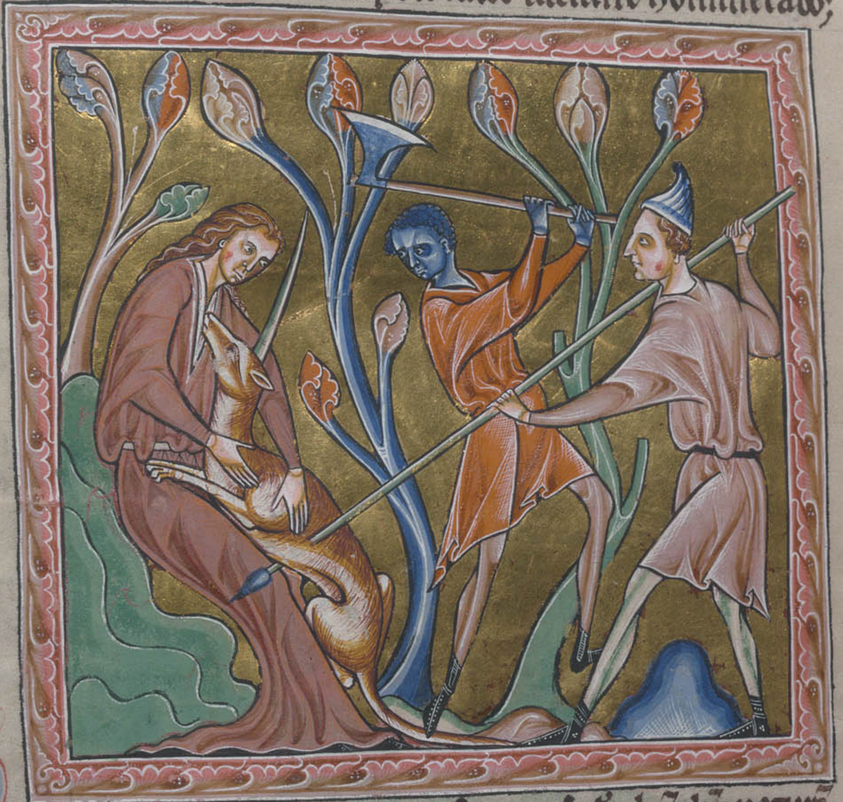

v. A Unicorne

Unicornis qui et rinoceros a grecis dicitur. hanc habet naturam. pusillum animal est. simile hedo. acerrimum nimis. unum cornu habens in medio capite. et nullus uenator capere eum potest; Sed hoc argumento capitur; Puella uirgo ducitur ubi moratur. et ibi dimittitur in silua sola; At ille mox ut uiderit eam insilit in sinu eius et complectitur eam et sic comprehenditur; Sic et dominus noster ihesus christus est spiritualiter unicornis de quo dicitur. et dilectus quemadmodum filius unicornium; Et in psalmo alio; Exaltabitur sicut unicornis cornu meum. et zacharias; Suscitauit nobis cornu salutis in domo dauid. p.s. Quod autem unum cornu habet in capite. significat hoc quod ipse ait; Ego et pater unum sumus. et secundum apostolum; Caput christi est deus; Acerrimum autem dicitur eum. quia neque principatus neque potestates. neque throni. neque dominationes. eum intelligere potuerunt. nec infernus eum tenere potuit. neque subtilissimus diabolus intelligere aut inuestigare ualuit. sed sola uoluntate patris descendit in uterum uirginis propter salutem nostram. pusillum animal dicitur propter incarnationis eius humilitatem. ipso dicente. discite a me quia mitis sum et humilis corde; Similis est hedo unicornis. quia saluator ipse factus est in similitudinem peccati carnis. et de peccato dampnauit peccatum. Unicornis sepe cum elephantis certamen habet. et in uentre uulneratum prosternit;

DE LINCE.

simil. lupo.

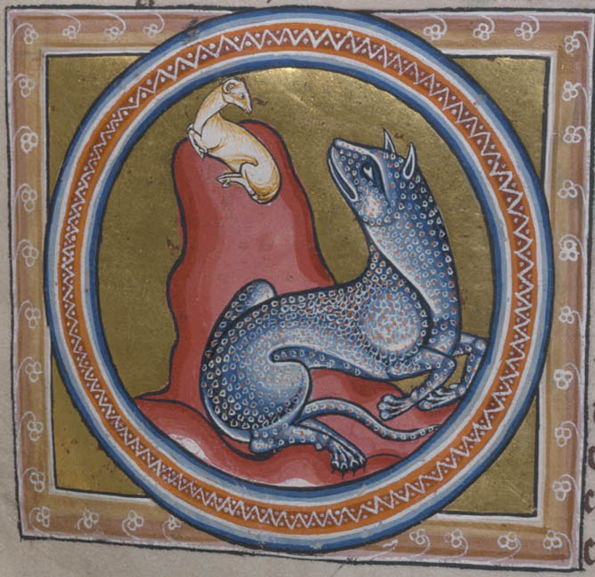

Lincis dicitur quia in luporum genere numeratur. Bestia maculis tergo distincta ut pardus. sed similis lupo. huius urinam conuerti in duriciam preciosi lapidis dicunt. que ligurius

Vrina conuersa in lapidem preciosum. ligurium.

appellatur; Quod urinas linces sentire hoc documento probatur;
Nam egestum liquorem arenis in quantum potuerint
contegunt. inuidia quadam nature ne talis egestio transeat
in usum humanum; licet dicat plinius ext unum non
admittere fetum;

d grype. or d gryffon

DE GRIF.

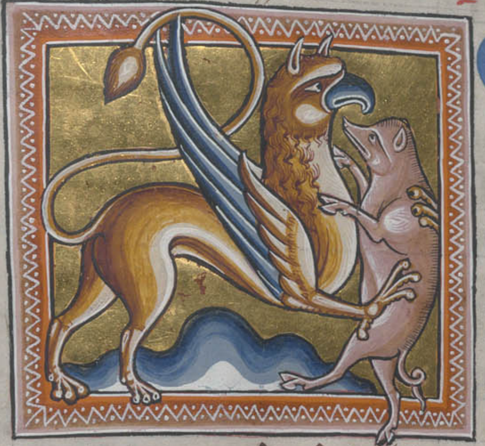

Grifes uocatur. quod
sit animal penna
tum et quadrupes. hoc
genus ferarum in hyperbo
reis nascitur locis uel
montibus. omni parte cor
poris leoni. alis et facie
aquilis simile. equis ue
hementer infestum.
nam et homines uisos discerpit;

d olyfante. or d
olyphaunte

DE ELEF.

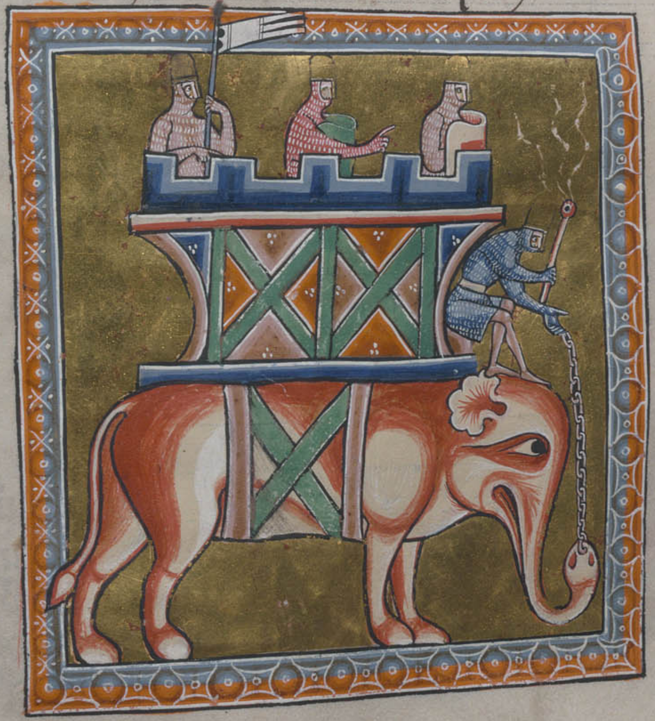

Est
animal quod
dicitur elephas
in quo non est
concupiscen
cia coitus;
Elephantes
greci a mag
nitudine
corporis uo
catum pu
tant. quod for
mam mon
tis preferat; Gre
ce enim mons

elephio dicitur; Apud indos autem a uoce barro uocatur; Unde et
uox eius barritus et dentes ebur; Rostrum autem promuscida
dicitur. quoniam illo pabula ori admouet. et est angui similis uallo
munitus eburneo; Nullum animal grandius uidetur; In eis
enim perse et indi ligneis turribus collocati. tanquam de muro ia
culis dimicant; Intellectu et memoria multa uigent. gre
gatim incedunt. murem fugiunt. auersi coeunt; Biennio
autem parturiunt. nec amplius quam semel gignunt. nec
plures sed tantum unum; Viuunt autem annos trescentos;
Si autem uoluerint facere filios. uadit ad orientem prope pa
radisum. et ibi arbor que uocatur mandragora. et uadit cum
femina sua. que prius accipit de arbore et dat masculo suo.
Et seducit eum donec manducet. statimque in utero concipit.
Cum uero tempus pariendi uenerit. exit in stagnum. et aqua
uenit usque ad ubera matris; Elephans autem custodit eam
parturientem. quia draco est inimicus elephanti. si autem in
uenerit serpentem. occidit eum. quem conculcat donec
moriatur. Est enim formidabilis tauris elephans. tamen
murem timet; Hec est natura eius. si ceciderit non potest sur
gere; Cadit autem cum se inclinat in arborem ut dormiat;
Non enim habet iuncturas geniculorum; Venator autem inci
dit arborem modicum. ut elefas cum se inclinauerit simu
liter cum arbore cadat; Cadens autem fortiter clamat. et
statim magnus elephas exit. et non potest eum leuare; Tunc clamant
ambo et ueniunt .xii. elephantes et non possunt leuare eum qui cecidit;
Deinde clamant omnes. et statim uenit pusillus elephas. et mit
tit os suum cum promuscida. subtus magnum elephantem et eleuat
eum; Habet autem pusillus elephas hanc naturam. ubi incensum
fuerit de capillis et ossibus eius neque aliquid mali accidit neque
draco; Magnus elephas et mulier eius personam habent adam et eue;

Cum enim carne eēnt placentes deo ante ipsorum p̄uaricatiōe n̄ sciebant coitum. neq; intelligentiam pecti habebant. Qn̄ autem mulier manducauit de ligno ħ est intelligibilem mandragoram dedit uiro suo. deinde p̄gnans facta .ē. ppt̄ quod exierunt de paradiso. Quam diu enim fuerunt in paradiso non cognouit eā adam. scriptum .ē. enim; Cognouit adam uxorem suam. & concipiens peperit caim sup̄ uitupabiles aquas de quib; ait pp̄ha; Saluum me fac ds̄ .q.i.a.u.a.a.m. & statim draco subuertit eos. & alienos fecit abarce sua; hoc .ē. n̄ place dō; Tunc uenit magnus el̄. ħ.ē. lex & n̄ eum leuauit. q̄m n̄ sacdos eum qui incidit in latrones; Tc̄ xii. el̄. eleuauerunt eum. .i. chor⁹ pp̄harum sic n̄ leuita illum uulnatum quem diximus. ħ intelligibilis el̄. .i. dominus n̄r ihc̄ xp̄c. cum omnib; maior sit omnium, pusillus factus .ē. q̄r humiliauit se .f.o.u.a.m. ut hominem eleuaret. intelligibil̄ samaritanus. q̄ imposuit sup̄ iumentum; Ipse enim uulnatus tulit infirmitates n̄ras. .i. p. & portauit; Interpretat⁹ autem samaritanus custos. de q̊ dic̄ dauid. Custodiens paruulos dominus; Ṽ autem .ē. d̄ p̄sens. neq; diabol̄ appropinq̄re potest, Elephantes ů p̄muscida sua quicq̊d inuoluerint frangunt. pede uero quicq̊d comp̄sserint uelud quodam lapsu ruine ingentis exanimare. Propt̄ feminas numq̄m dimicant; nulla enim nouerunt adultera; In .ē. illis clemēcie bonum; Quippe sup̄ deserta uagabundum hominem forte uiderint ductus usq; notas uias p̄bent. Vel si consertis pecorib; occursitent: itinā s̊ blanda & placida manu faciunt. ne qua tela obuium animal interimant; Conflictus fortuito si q̄n pugnantur: non mediocrem habent curam sauciorum; Nam fessos uulnatosq; in medium receptant;

A bever.

De castore

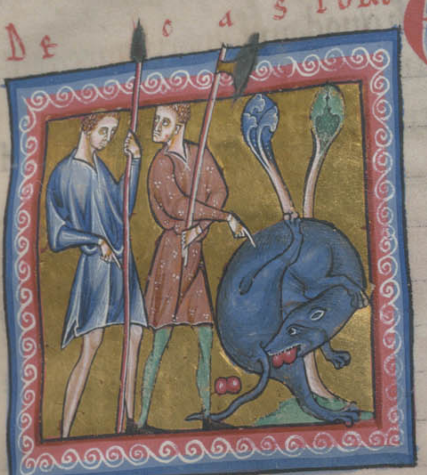

Est animal quod dr̄ castor mansuetum nimis. cuius testiculi medicine sunt aptissimi. de quo dic̄ phisiologus. q̄r cum uenatorem se insequentem cognouit: morsu testiculos s̊ abscidit & in faciem uenatoris eos p̊icit. & sic fugiens euadit; Si ů rursus contigerit ut alt̄ uenator eum p̄sequat̄: erigit se & ostendit uirilia sua uenatori; Quem cum uiderit testicul̄ carere: ab eo discedit; Sic omnis q̊ iuxta mandatum dī ūsatur & caste uult uiuere: secat a se oīa uicia, & omnes īpudicicie actus. & p̊icit eos a se in faciē diaboli; Tunc ille uidens eum nichil suorum habentem: confusus ab eo discedit; Ille ů uiuit in dō. & n̄ capitur a diabolo. qui dic̄ p̄sequar & comp̄hendam eos; Castor dr̄ a castrando;

De aīali q̊d dr̄ ibex:

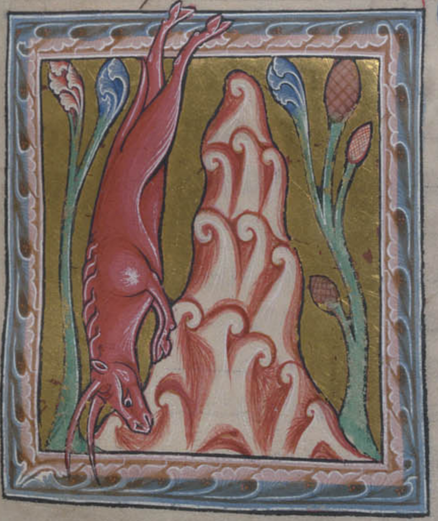

Est animal quod dr̄ ibex. duo cornua hn̄s. quorum tanta uis .ē. ut si ab alto montis ad ima demissus fuerit. corpus eius totum his duob; cornib; sustentet̄ illesum; Significat au̅ eruditos homines. q̊ duorum testamētorū consonantia quicq̊d

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

eis aduersi acciderit: quasi quodam salubri temperamento temperare solent. et uelud duobus cornibus fulti: bona que perpetrant ueteris testamenti. ac euuangelice lectionis attestacione sustentant;

Filius lupo alignatu

De yena. Hiena

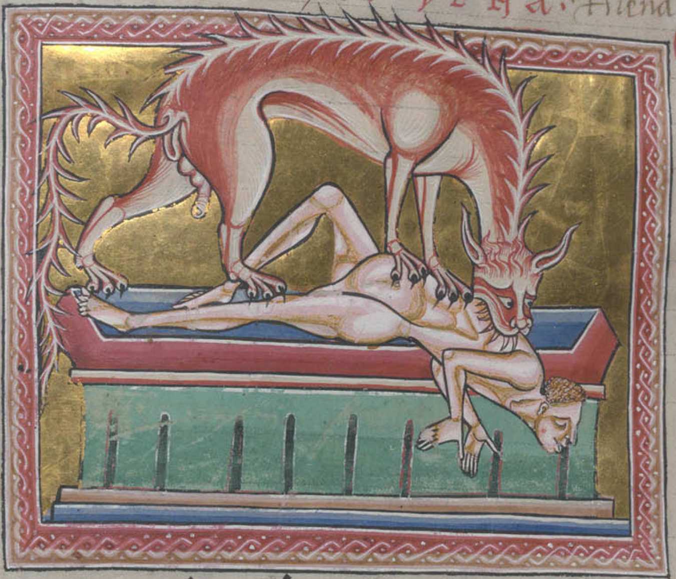

Est animal quod dicitur yena. in sepulcris mortuorum habitans. eorumque corpora uescens; Cuius natura est. ut aliquando masculus sit aliquando femina. et ideo est inmundum animal. Cuius cum spina riget: continua unitate flecti nequid. nisi toto corporis circumactu; Solinus multa mira de ea refert; primum quod sequitur stabula pastorum. et circuit domos per noctem. et assiduo auditu addiscit uocamen. quod exprimere possit imitacionem uocis humane. ut in hominem astu accitum nocte seuiat. Vomitus quoque humanos mentitur falsisque singultibus sic sollicitatos canes deuorat. Qui forte si uenantes umbram eiusdem dum sequntur contigerint: latrare nequeunt uoce perdita; Eadem yena inquisicione corporum sepultorum busta eruit. Huic assimilantur filii israel. qui ab initio deo uiuo seruierunt postea diuiciis et luxurie dediti. idola coluerunt ideo propheta comparauit synagogam

inmundo animali. dicens; Facta est michi hereditas mea quasi spelunca yene; Quicumque ergo inter nos luxurie. et auaricie inseruiunt. huic belue comparantur. cum nec uiri nec femine sint. id est nec fideles nec perfidi sunt. set sunt sine dubio de quibus ait salomon. Vir duplex animo inconstans est in omnibus uiis suis; De quibus ait dominus. Non potestis deo seruire et mammone; Hec belua lapidem in oculis tenet nomine yeniam. quem si quis sub lingua tenuerit. futura predicere creditur; Verum yena quodcumque animal ter lustrauerit mouere se non potest. Qua propter magicam scienciam inesse ei pronunciauerunt. In ethiopie parte coit cum leena. unde nascitur monstrum. cui crocote nomen est. Voces hominum et ipsa pariter effectat; Numquam commutationem orbium set in obtutum sine mutatione contendit. In ore gingiua nulla; Dens unus atque perpetuus qui ut numquam retundatur. naturaliter capsularum modo clauditur;

Crocote: monstrum.

De bonacon.

Castotte

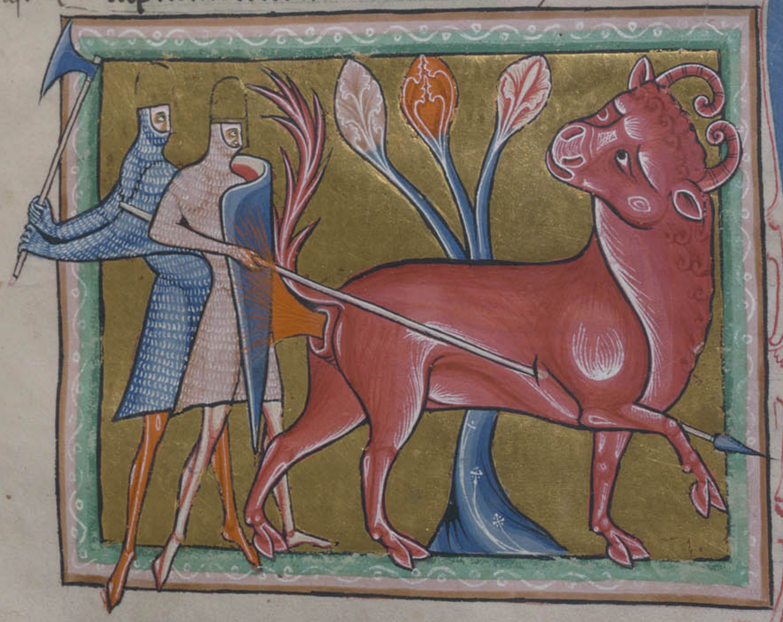

In asia animal nascitur quod bonnacon dicunt. cui taurinum caput. ac deinceps corpus omne tantum

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

iuba equina; Cornua autem ita multiplici flexu in se recurrentia. ut siquis in eo offendat non uulneretur. sed; quicquid presidii monstro illi frons negat. aluus sufficit; Nam cum in fugam uertit proluuie citi uentris fimum egerit per longitudinem trium iugerum. cuius ardor quicquid attigerit adurit; Ita egerie noxia submouet insequentes;

By the space of iij furlongs in lenght

DE SIMIIS.

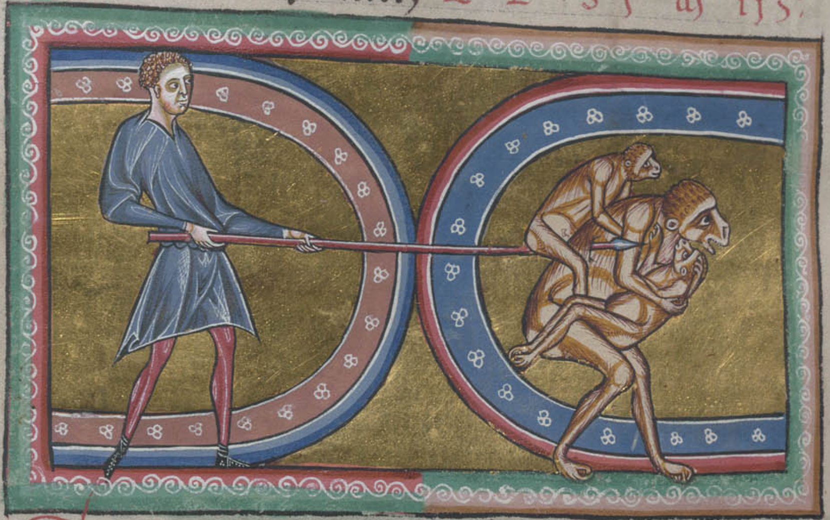

Of apys

Simie uocantur latino sermone. eo quod multa in eis similitudo rationis humane sentitur. hi elementorum sagaces noua luna exultant. media et caua tristantur. Nature simie talis est. ut cum pepererit geminos catulos. unum diligat et alterum contempnat; Quod si aliquando euenerit ut insequatur a uenatoribus ante se amplectitur quem diligit, et portat nolens quem odit; Simia caudam non habet; Cuius figuram diabolus habet. qui caput habet caudam uero non habet; Et licet simia tota turpis sit: posteriora tamen eius satis turpia et horribilia sunt; Diabolus initium habuit cum esset in celis angelis, sed ypocrita et dolosus fuit intrinsecus. et perdidit caudam.

et altum collo portat quem odit. Sed dum lassa fuit bipes eundo, proicit

uolens quem diligit, et portat.

19

qua totus in fine peribit. sicut ait apostolus art. Quem dominus ihesus interficiet spiritu oris sui. Simia grecum nomen est. id est pressis naribus. Unde et simias dicimus quod suppressis naribus sit et facie feda rugis turpiter follicantibus. licet et capellarum sit pressum habere nasum, Cercopiteci caudas habent. hec sola discretio est inter prius dictas. Cenofali ipsi sunt e numero simiarum; In ethiopie partibus frequentissimi. violenti ad saltum. feri morsu; Numquam ita mansueti. ut non sint magis rapidi, Inter simias habentur et spinges. uillose mammis ac dociles ad feritatis obliuionem;

Simia: grecum x pressis naribus.

Cenofali.

Spinx

De Satiris.

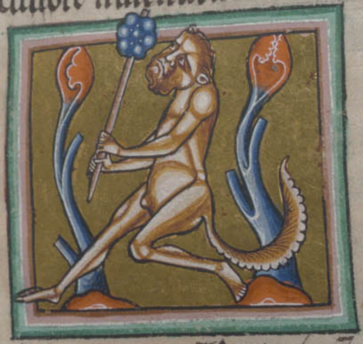

Satyri

Sunt et quos uocant satiros facie admodum grata gesticulatis motibus inquiete. Sallitrices toto pene aspectu. a ceteris differunt; In facie barba est; lata cauda. hos capere non est arduum. sed; proferre rarum; Nec uiuunt in altero quam in ethiopico hoc est suo celo;

DE CERUIS.

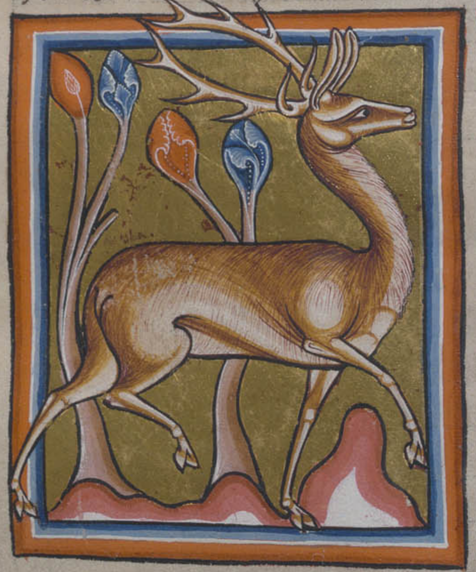

Hartis.

Cerui dicti apo tou ceraton. id est a cornibus. cerata enim grece cornua dicuntur. Hii serpentium inimici: cum se grauatos infirmitate persenserint. spiritu narium eos extrahunt de cauernis. et superata pernicie ueneni eorum pabulo reparantur; Dictampnum herbam

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

ipam ꝑdiderunt. eo nam pasti excutiunt acceptas sa
gittas; Mirant' autem sibilum fistularum. rectis auri
bus acute audiunt. submissis nichil; Cerui etiam
hanc natam hn̄t. qđ ꝑ amore alterius patᵉe mutant
pascua sua. ⁊ sese uicarie sustentant: si quando in m̄sa
flumina ul' maria t̄nsilient capita clunibz p̄cedentiū
sup ponunt. s̊q; inuicem succedentes. nullum laborem
ponderis sentiunt; & qn̄ loca inueniunt: ea ne in eis com
quinent' citissime t̄nsiliunt; Hn̄t ⁊ aliam natam. qđ p̊
commestionem serpentis ad fontem currunt. ⁊ ex eo bi
bentes pilos ⁊ omnem suam uetustatem deponunt; Que
natē in membris sc̄e ecclie congrua ⁊ competenti ratiōe
uident' conuenire. qr dum patriam istam .i. mundum.
ꝑ amore celestis patᵉe mutant. sese uicarie portant .i. ꝑfecti
ores minus ꝑfectos exemplo ⁊ bonis opibz ꝓmouent ⁊
sustentant; Et si locum peccandi inueniunt. statim t̄nsili
unt. ⁊ p̊ incorporacionem diaboli .i. p̊ pecc̄a perpetrata:
ad xp̄m qui uer' fons. ē. confessione currunt. ⁊ p̄cepta
eius haurientes. deposita pecc̄i uetustate renouantur;
Mares generis huius cum statutum temp' uenerem incitat:
seuiunt rabie libidinis; Femine licet p̊us conserantur.
n̄ concipiunt ante arcturi sydus; Et q̊libet partus suos e
ducant: s; tenero studio occulunt. ⁊ absconditos in p̄fun
da fruticum ul' h̄barum. pedum ūbe castigant ad laten
dum; Cum maturint ad fugam robur. ꝑ exercitium do
cent cursum. assuescunt salire ꝑ abrupta; Acceptis ca
num latratibz secūdo uento dirigunt. ut odor cum ipsis rece
dat. Stupent omnia. ꝓpt̄a facilius obuios se p̄bent sagit
tantibz; E cornibz qđ dextrum fuerit: efficacius .ē. adme
delam; Si fugare angues gestias: utrum ul' ures; Uentre

monstrant senectutem. cum aut pauci inueniuntur. aut
nulli; Ad dinoscendam uiuacitatem. alexand' magnus
torques plurimis ceruis innexuit. q̊ p̊ annum centesimū
capti. nec dum senis indicium p̄ferebant; Hinnuli filii sūt
ceruorum. abinnuere dicti. qđ nutu mat'is absconduntur.
Adu̇sus uenena mirificum .ē. hinnuli coagulum. occisi in ma
tris sue utero. patuit eos nunq̄m febrescē; Quam ob causā
confecta ex medullis ipsorum unguina sedant calores homi
num languentium; Legimus plurimos matutinis diebz
ceruinam carnem degustare solitos: sine febribz longe
uos fuisse quod demum ꝓderit si uno uulnere fuerint
interempti;

DE CAPRE

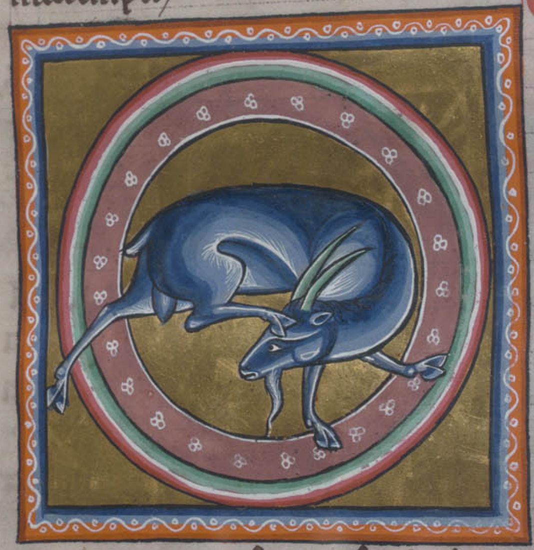

Est animal qđ
latine dr̄ caper.
eo qđ captet aspa.
n̄nulli a crepita
capam uocant;
He sunt agrestes
capee quas greci
qđ acutissime ui
deant. dorcas a
pellauerunt. Mo
rantur in excelsis
montibz. ⁊ de lon
ginquo uenientes. cognoscunt si uenatores sīt aut uia
tores; Sic dominus ihc xp̄c amat excelsos montes. h. ē. ꝓphās
⁊ ap̄los. sic in canticis canticorum dr̄; Ecce fratruel' meus
sic capa uenit. saliens sup montes. t̄nsiliens colles. ⁊ sic ca
pa in conuall' pascit'; Dominus nr̄ in ecclia pascit'. bona
opa xanorum esce eius sunt. q̊ dicit esuriui ⁊ dedistis m

& yoott

manducare. ſitiui: ⁊ dediſtiſ mi bibere; Conuallia montium eccl'e ꝑ diu'ſa loca intelligunt᷑. ſic in canticiſ canticorum dicit᷑; Ecce fratruel' m̄ſ conuertere. ⁊ eſto ſimil' capꝛ̄iſ hinnuloq; ceruorum; Quod acutiſſimam hꝫ aciem oculorum. ⁊ ꝓſpicit omnia. ⁊ a longe cognoſcit. ſignificat dominum nr̄m qui domin' ſcientiarum dſ .ē. Et alibi; Q̄m excelſus dominus ⁊ humilia reſpicit. ⁊ alta a longe cognoſcit ⁊ omnia creauit ⁊ condidit: ⁊ regit ⁊ uidet ⁊ ꝓſpicit. ⁊ anteq̄m in cordib; nr̄iſ aliquid oriatur. ꝓuidet ⁊ cognoſcit. Denique; ſic ⁊ capꝛ̄a a longe cognoſcit uenantium aduentum. ita .x̄. ꝓuidit inſidiaſ ꝓditoris ſui dicens; Ecce appropinquat qui me tradet;

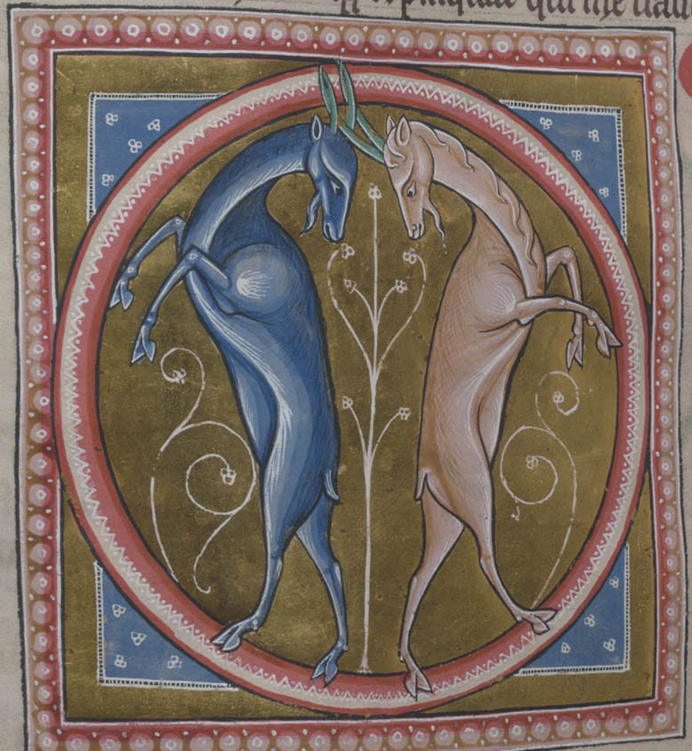

De capr.

Capꝛ̄a hac hꝫ natal': qđ paſcendo de altiſ ad altiora tendit. bonaſ herbaſ a noxiiſ oculoꝝ acumine elig; Herbas ruminat. uulnerata ad ditannum currit. q̄ tacta ſanatur; Sic boni ꝑdicatores. paſcenteſ in lege domini ⁊ in bonis opib; quaſi in paſtu delectanteſ. de uirtute in uirtutem conſcendunt; Bonaſ ſententiaſ a mal' oc'liſ cordiſ eligunt. ⁊ electaſ ruminant. i. bonum ꝑſcrutantur. ⁊ ruminataſ c᷑dunt memorie. A peccato uulnerati: ad xp̄m confitenteſ recurrunt. ⁊ cito ſanantur; Ideoq; xp̄c bn̄ ditannuſ dr̄; Sic enim ditannuſ ferrum a uulnere depellit; ⁊ uulnus ſanat. ita .x̄. ꝑ confeſſionem diabolum eicit. ⁊ peccatū ignoſcit;

DE MONOCERO

A unicorne

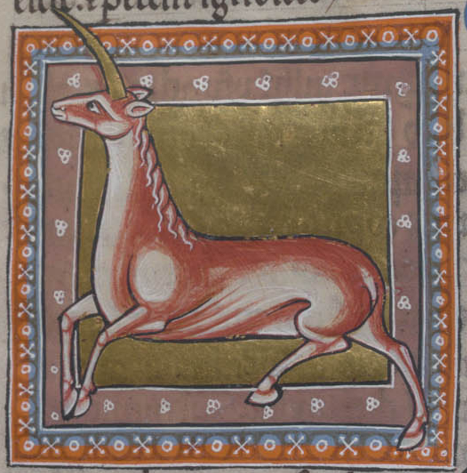

Eſt monoceroſ monſtrum mugitu horrido. equino corꝑe elephantiſ pedib; cauda ſimillima ceruo; Cornu media fronte ei' ꝑtenditur ſplendore mirifico. ad magnitudinem pedum .iiii. ita acutum. ut quicquid impetiat facile ictu ei' ꝑforetur. Viuuſ n̄ uenit in hominum poteſtatem. ⁊ interimi q̄dem p̄t. capi n̄ p̄t;

DE URS.

A. beer.

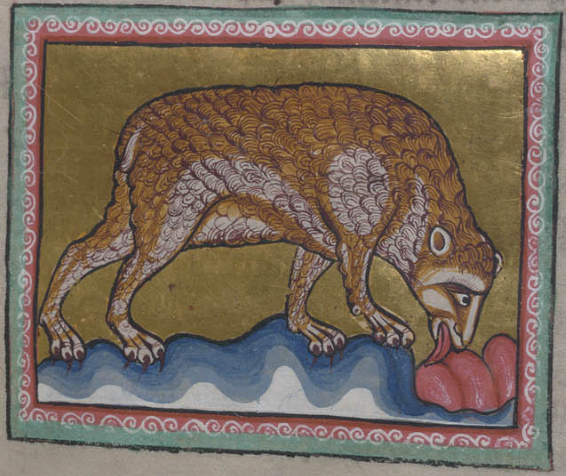

Urſuſ fert᷑ dictuſ quod ore ſuo formet fetuſ quaſi orſuſ; Nam aiūt eoſ informeſ generare partuſ ⁊ carnem quandam naſci;

Quod mater lambendo in membra componit; Sed hoc inmaturitas facit partus; Denique tricesimo die generat. unde evenit ut precipitata fecunditas informes pariat; Ursorum caput invalidum. vis maxima in brachiis et lumbis. unde interdum erecti insistunt; Etiam medendi industriam non pretermittunt. siquidem gravi afflicti cede et sauciati vulneribus mederi se sciunt. herbe cui nomen est flomus. ut greci appellant. ulcera subicientes sua: ut solo curent attactu; Ursus eger formicas devorat; Numidici ursi ceteris prestant dum taxat villis profundioribus; Nam genitura par est quoquo loco genuerint; Coeunt non itidem quo quadrupedes alie: sed apti amplexibus mutuis velud humanis coniugationibus copulantur. Desiderium veneris hiemps suscitat. Secreti honore verentur mares gravidas. et in hisdem licet foveis partus tamen per scrobes secubationibus dividunt. Lucine illis properatum tempus est. Quippe uterum tricesimus dies liberat. Unde evenit ut precipitata fecunditas informes creat partus; Carnes pauxillulas edunt. quibus color candidus. oculi nulli; has lambendo sensim figurant et interdum ad pectora tales fovent. ut assiduo incubitu calefacte animalem trahant spiritum; Interea cibus nullus sane diebus primis quatuordecim. mares in somnum ita concidunt ut nec vulneribus excitari queant. Enixeque ternis latent mensibus; Mox egresse in diem liberum tantam patiuntur insolentiam lucis: ut putes obsitas cecitate; Insidiantur alvearibus apium. maxime favos appetunt. Nec avidius aliud quam mella captant. Cum gustaverint mandragore mala: moriuntur. Sed eunt obviam ne malum in perniciem convalescat. et formicas devorant ad recuperandam sanitatem; Si quando tauros adoriuntur.

sciunt quibus potissimum partibus immorentur. nec aliud quam cornua aut nares petunt; Nares ut acrior dolore sit in loco teneriore;

DE LEUCROTA.

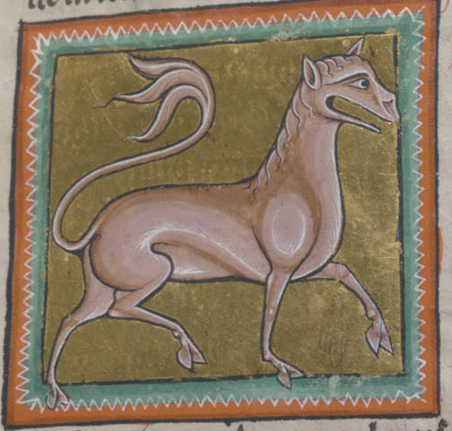

In India nascitur bestia nomine leucrota; Que velocitate precedit feras universas; Ipsa asini fit magnitudine. cervi clunibus. pectore ac cruribus leonis. capite equi. bisulca ungula. ore adusque aures dissecto. Dentium locus osse perpetuo. hec quid ad formam. nam voce loquentium sonos emulatur;

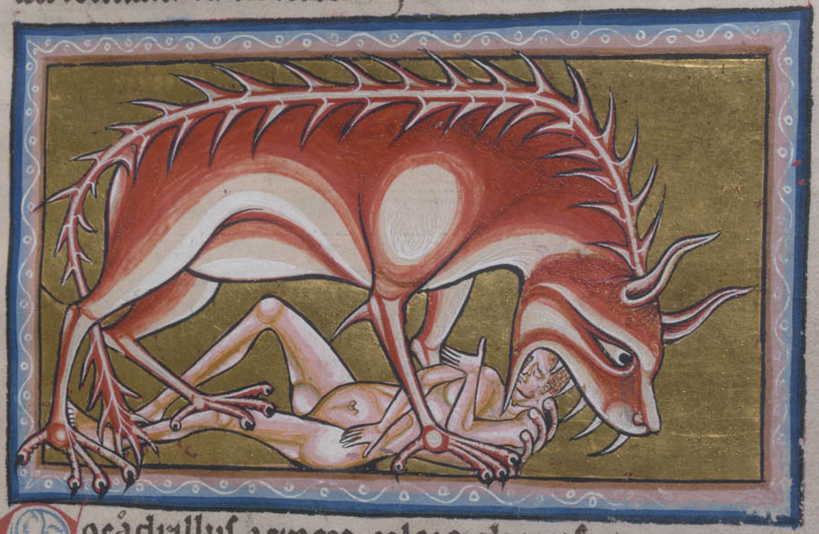

Cocodrillus a croceo colore dictus. gignitur in Nilo flumine. animal quadrupes. in terra et aqua valens. longitudine plerumque viginti cubitorum. id est. 30 pedum. dentium et unguium inmanitate armatus. Tantaque cutis duritia. ut quamvis fortium ictus lapidum

tergo repercutiat si noceat. noctu in aquis. die in humo qui-
escit; Ova in terra fovet. masculus et femina vices servat.
Hunc pisces quidam serratam habentes cristam tenera
ventrium desecantes interimunt; Solus autem ex omnibus
animalibus superiora movet. inferiora autem immota tenet.
Stercus eius fit unguentum. unde vetule et rugose
meretrices facies suas pingunt, fiuntque pulcre donec
sudor defluens lavet; Cuius figuram portant ypocrite sive
luxuriosi atque avari. qui quamvis visco superbie inflentur.
tabo luxurie maculentur. avaritie morbo obsideantur. tamen
rigidi ac velud iustissimi iustificationibus legis coram
hominibus sese ostendunt incedere; Nocte magis. die hu-
mo quiescit. quia ypocrite quamvis luxuriose vivant. tamen sancte et
iuste vivere dici delectantur. Conscii sue malitie corda
plangunt. licet usu semper exhibeant. consuetudo ad peccata.
Superiora oris movet: quia hii sanctorum patrum exempla
verborumque copiam aliis in verbo ostendunt. cum mini-
me eorum que dicunt ipse ostendunt; De stercore eius un-
guentum fit. quia plerumque mali ab imperitis laudantur. de per-
petrato malo ac velud unguento huius mundi favoribus
extolluntur; Sed cum iudex districtus pro peccatis malis iram
suam ad feriendum promovet. tunc omnis ille decor laudis
velud fumus evanescit;

DE MANTICORA

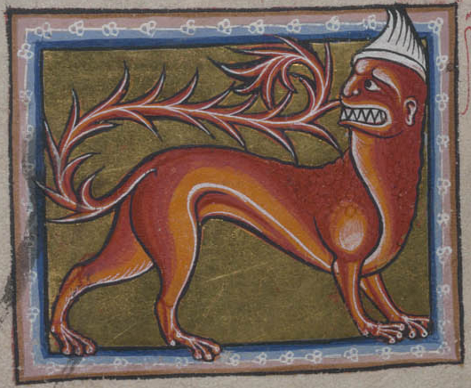

Indiis nascitur bestia
que manticora dicitur;
triplici dentium ordine
coeunte vicibus alternis. fa-
cie hominis. glaucis oculis.
sanguineo colore. corpore
leonino. cauda velud
scorpionis aculeo. spiculata

voce tanquam sibila. ut imitetur modulos fistularum;
Humanas carnes avidissime affectat. pedibus sic viget.
saltibus sic potest. ut morari eam nec extentissima spacia pos-
sit nec obstacula latissima;

DE PARANDRO

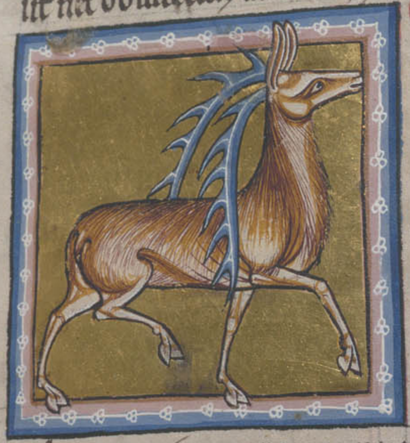

Ethiopia mittit bestiam
parandrum nomine.
boum magnitudine. bisulco
vestigio. ramosis cornibus.
capite cervino. ursi colore.
et pari villo profundo. Hunc
parandrum affirmant
habitum metu vertere et cum
delitescat fieri assimili-
tudinem cuicumque rei proximaverit. sive illa saxo alba
sit. seu frutecto virens sive quem alium modum proferat;

DE VULPE

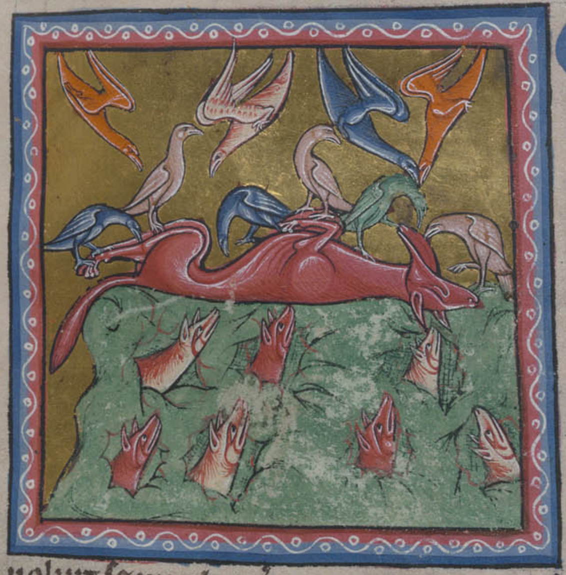

Vulpis dicitur quasi
volupis; Est enim
volubilis pedi-
bus et numquam
recto itinere. sed
tortuosis anfrac-
tibus currit; Est
et fraudulentum
animal et ingenio-
sum; Cum esurit
et non invenit quod
manducet: in-
volvit se in rubea terra ut appareat quasi cruentata et proicit
se in terram. retinetque flatum suum ita ut penitus non spiret;
Aves vero videntes eam non flantem. et quasi cruentatam. lingua

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

cuius toris erectam: putant esse eam mortuam. et descendunt
sessum super eam; Illa autem sic rapit eas et devorat; Istius rei
denique figuram diabolus possidet; Omnibus enim viventibus secun-
dum carnem fingit se esse mortuum: quoadusque inter guttur
suum habeat et puniat. Spiritualibus tamen viris in fide vere
mortuus est et ad nichilum redactus; Qui autem volunt exercere
opera eius. moriuntur dicente apostolo. sciatis hoc quia si secundum carnem
vixeritis: moriemini. Si autem spiritu facta carnis mortifica-
veritis: vivetis, Et David, Introibunt in inferiora terre tradentur in
manus gladii partes vulpium erunt; DE EALE

Eale.

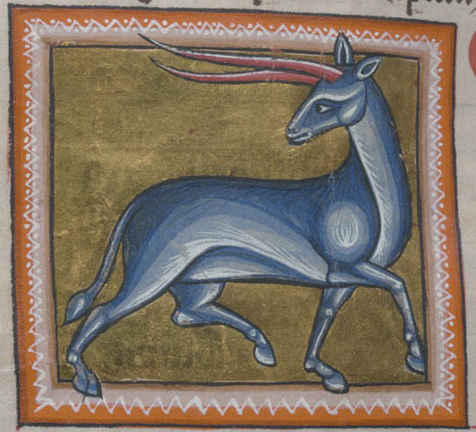

Est bestia que dicitur eale.
magna ut equus cau-
da elephanti. nigro colore.
maxillis apri. cornua pre-
ferens ultra modum longa.
ad obsequium cuius velit motus
accomodata. Neque enim
rigent. sed moventur ut usus
exigit preliandi. quorum alte-
rum cum pugnat protendit alterum replicat. ut si ictu ali-
quo alterius acumen offenderit: acies succedat alterius;

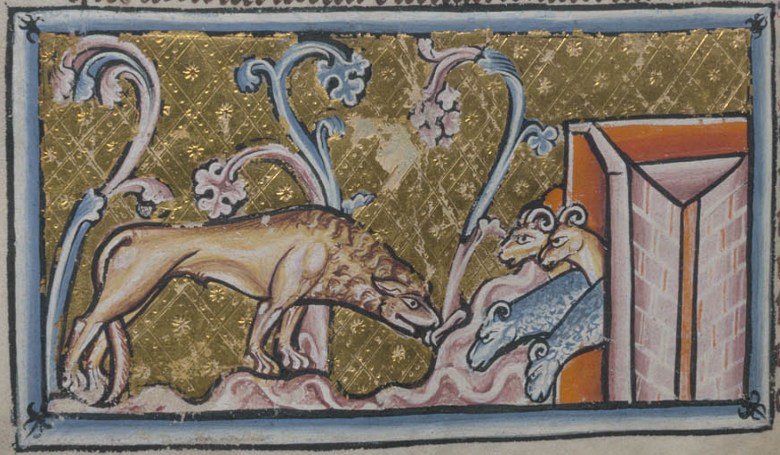

Lupus
greca di-
rivatione
in linguam
nostram trans-
fertur; lupos
enim di-
cunt illi

licos. licos autem grece a morsibus appellant. quod rabie ra-
pacitatis queque invenerint. trucidant; Alii lupos vocatos
aiunt quasi leopos. quod quasi leonibus ita sint illis vires in pedibus;
Unde et quicquid presserint non vivit; lupus a rapacitate dicitur. unde et
meretrices lupas vocamus. quia amantium bona devastant,
Rapax autem bestia et cruoris appetens, In pectore vel ore
vires habet. in renibus vero minime; Collum nunquam retro valet
flectere. aliquando fertur vivere preda: aliquando terra. non nunquam
vento; lupa denique mense alio nisi in mayo quando fit toni-
truus catulos non gignit; Cuius astucia est tanta ut in vici-
nia sua predam non capiat catulis suis. sed in longinquo, Quod-
si opus fuerit ut predam noctu querat. tanquam canis mansuete
passim ad ovile pergit. et ne forte canis suo flatu odorem senciat
et evigilent pastores. contra ventum vadit; Et si rami aut
aliquid tangendo sub eius pede sonaverit: ipsum pedem
castigat morsu apto. Oculi eius in nocte lucent velud lucerne.
cuius natura talis est. ut si prior hominem viderit: vocem eripit et despi-
cit eum tanquam victor vocis ablate, Idem si se previsum senserit:
deponit ferocitatem et non potest currere; Solinus refert qui plura de na-
turis rerum dicit. caude animalis huius villum amatorium inesse.
perexiguum. quod dentibus ipse evellit: si forte capi timuerit:
nec habet potenciam. nisi illo vivente detrahatur, lupi figuram diabolus
portat. qui semper humano generi invidet ac iugiter circuit
caulas ecclesie fidelium. ut mactet et perdat eorum animas,
Quod vero generat tonitruo primo mensis may: significat diabolum.
in primo superbie motu cecidisse de celo; Quod autem in anterioribus
membris vires habet. et non in posterioribus eundem diabolum
significat. prius in celo angelum lucis fuisse nunc vero deorsum aposta-
tam factum esse. Oculi eius in nocte lucent velud lucerne quia quedam
diaboli opera cecis et fatuis viris videntur esse pulcra et salubria;

nota pacta in scriptis

Solinus

moralizatio

lum catulos gignit non niſi in longinquo predam capit. quia
eos diabolus bonis temporalibus fouet. de quibus certum eſt in
gehennalibus clauſtris ſecum penas perpeti. Illos autem omni
no inſequitur. qui bonis operibus a deo elongauit. ſicut de beato iob
legitur. cui omnem ſubſtantiam uñ filios & filias abſtulit ut
a domino recederet cor eius; Quod numquam collum retro
ſine toto corpore ualet flectere. ſignificat diabolum ad pe
nitudinis correptionem. numquam flecti; Quid & agen
dum eſt homini cui lupus abſtulit uires clamandi. qui non
habet poteſtatem uociferandi: perdit auxilium longe ſtan
tis. Sed quid agendum ſit? Deponat homo ueſtimentum ſuum
pedibus ſuis conculcandum. ſumens in manibus duos la
pides quos feriat alterutrum; Quid inde? Lupus audaciam
ſue uirtutis perdens. fugiet. homo non tantum ſuo ingenio liber erit
ſicut in principio; Spiritualiter autem hoc intelligendum eſt atque
ad ſuperiorem ſenſum allegorice eſt dicendum; Quid enim
per lupum niſi diabolum? quid per hominem niſi peccatorem? quid per
lapides niſi apoſtolos ſeu ceteros ſanctos uel dominum noſtrum ſigni
ficare poterimus? Omnes enim per prophetam adamantini
lapides dicti ſunt; Ipſe enim dominus noſter ihc xpc. in lege uo
catus lapis offenſionis & petra ſcandali. de quo dicit propheta; Vi
di uirum ſtantem ſuper montem adamantinum; Ante
quam denique redempti eſſemus. ſub poteſtate inimici era
mus; uocemque clamandi perdideramus quoniam peccatis noſtris
exigentibus a deo non audiebamur. neque aliquem ſanctorum
in auxilium nobis interpellabamus. Poſtquam uero clemens deus
gratificauit nos in filio ſuo depoſuimus in baptiſmo ueterem
hominem cum actibus ſuis. ac induimus nouum. qui
ſecundum deum creatus eſt. deinde ſumpſimus lapides in ma
nibus de quibus alterutrum ferimus. quia ſanctos dei qui iam

in celis regnant cum ipſo. noſtri oris ferimus alloquio; Ut
& ipſi aures pulſent iudicis. ac ueniam nobis impetrent
terrimus. ne nos quem neſcimus ſorbeat cerberus. gau
dens noſtro interitu; lupi toto anno non amplius quam dies
xii. coeunt. famem diu portant. & poſt longa ieiunia mul
tum deuorant; lupos ethiopia mittit. ceruice iubatos.
& tanto uarios ut nullum eis colorem dicunt abesse;
Ethiopici lupi proprium eſt. quod in ſaliendo ita niſus habent alites. ut non
magis proficiant curſu quam meatu. homines tamen numquam
impetunt; bruma comati ſunt; eſtate nudi; Ethiopes eos
uocant theas; De natura.

dies. 12 tm coeundi illis

Thea

can——m

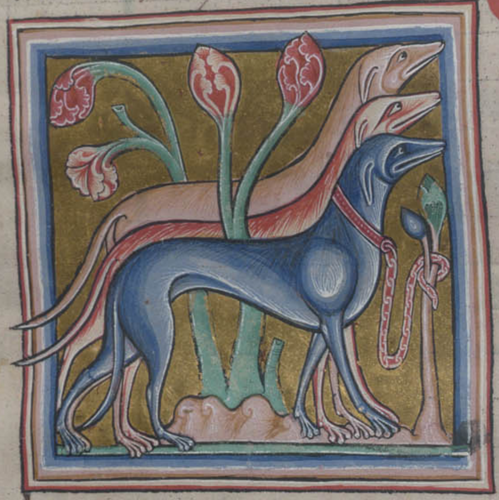

Canis nomen
latinum grecam ethi
mologiam habere ui
detur; Greco enim ce
nos dicitur licet quidem a
canore latratus appel
latum exiſtiment.
eo quod inſonat unde &
canis dicitur; Nichil ſaga
cius canibus plus enim
ſenſus ceteris animalibus
habent. nam ſoli ſua nomina cognoſcunt. dominos ſuos
diligunt; canum ſunt plurima genera. alii ad capiendum
inueſtigant feras ſiluarum. alii ab infeſtationibus luporum.
uigilando greges cuſtodiunt ouium. alii cuſtodes domorum
ſubſtantiam dominorum ſuorum cuſtodiunt. ne forte rapiatur.
in nocte a latronibus: & pro dominis ſuis ſe morti obiciunt. uo
luntarie ad predam cum domino currunt. corpus domini ſui
etiam mortuum cuſtodiunt. & non linquunt; Quorum poſt

tierno nature. ē. extra hominem esse non posse;

Item.

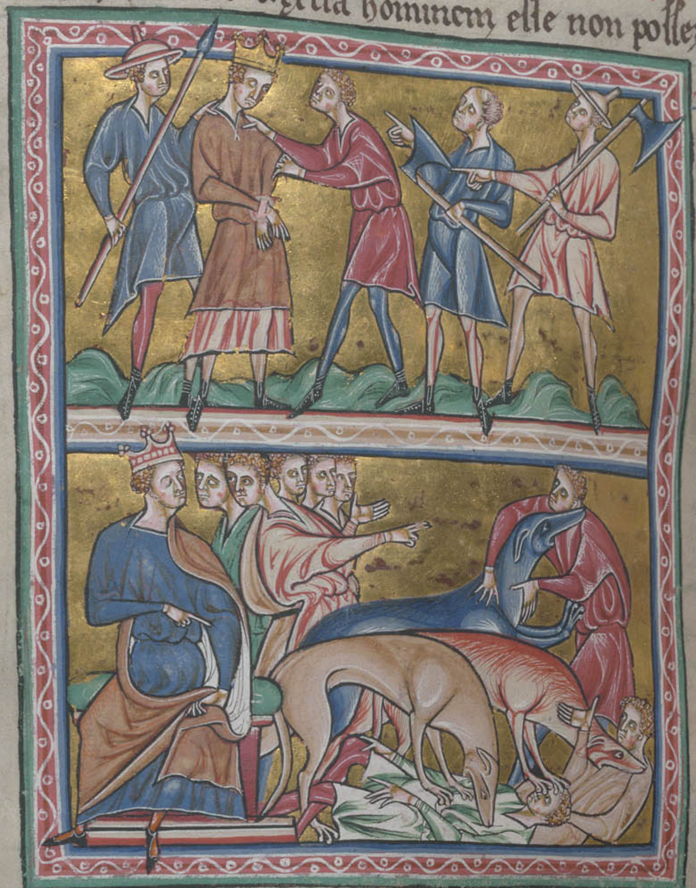

Legitur iam
tum suos dilige
du os. ligaramã
te regẽ ab inimi
cis captiuã et in cco
dia mancipa
tũ. ducenti ca
nes agmine fac
to. p media sacri
el inimicorum
ab exilio reduxe
runt p hauntes ad
uersas resistente.
Jasone licio int
fecto canis ipi
aspnat̃ cibum
edia obiit. Lisi
machi regis cani
flãme se iniecit. accenso rogo dñi sui. ⁊ pariť igni absumptus. ē. A
piomino picitino cõsulibꝫ dãpnatũ dñm canis cũ ambigũ
poss; comitatꝰ in carcerem. mox percussũ ullulatu psecut̃. ē.
sumq; ex miseratione p̃pli romani potestas ei fieret cibi. ad
os defuncti escã tulit; Ultimo inde deiectũ in tyberim cadau
acnatans sustentare conatꝰ; Canis ũũ uestigiũ lepors cũ ne rep
perit. atq; ad diuticlin semite uenit. ⁊ qddã iuariũ cõpitũ. qd par
tes in plurimas scindit. obiciens siglarũ semitarũ exordia tacit' secũ
ipse ptractat. uelud sillogistica uocẽ sagacitatẽ colligendi odoris eunt
tes. Aut i hac parte ĩqd deflex' aut illã. aut certe i hunc se an fractũ cõtu
lit; Sꝫ ñ i istã ñ illã igit. ē. Sup. ē. g ũ i istã se partẽ cõtulerit. ⁊ sic fal
sitate repudiata: inuenit ueritatem;

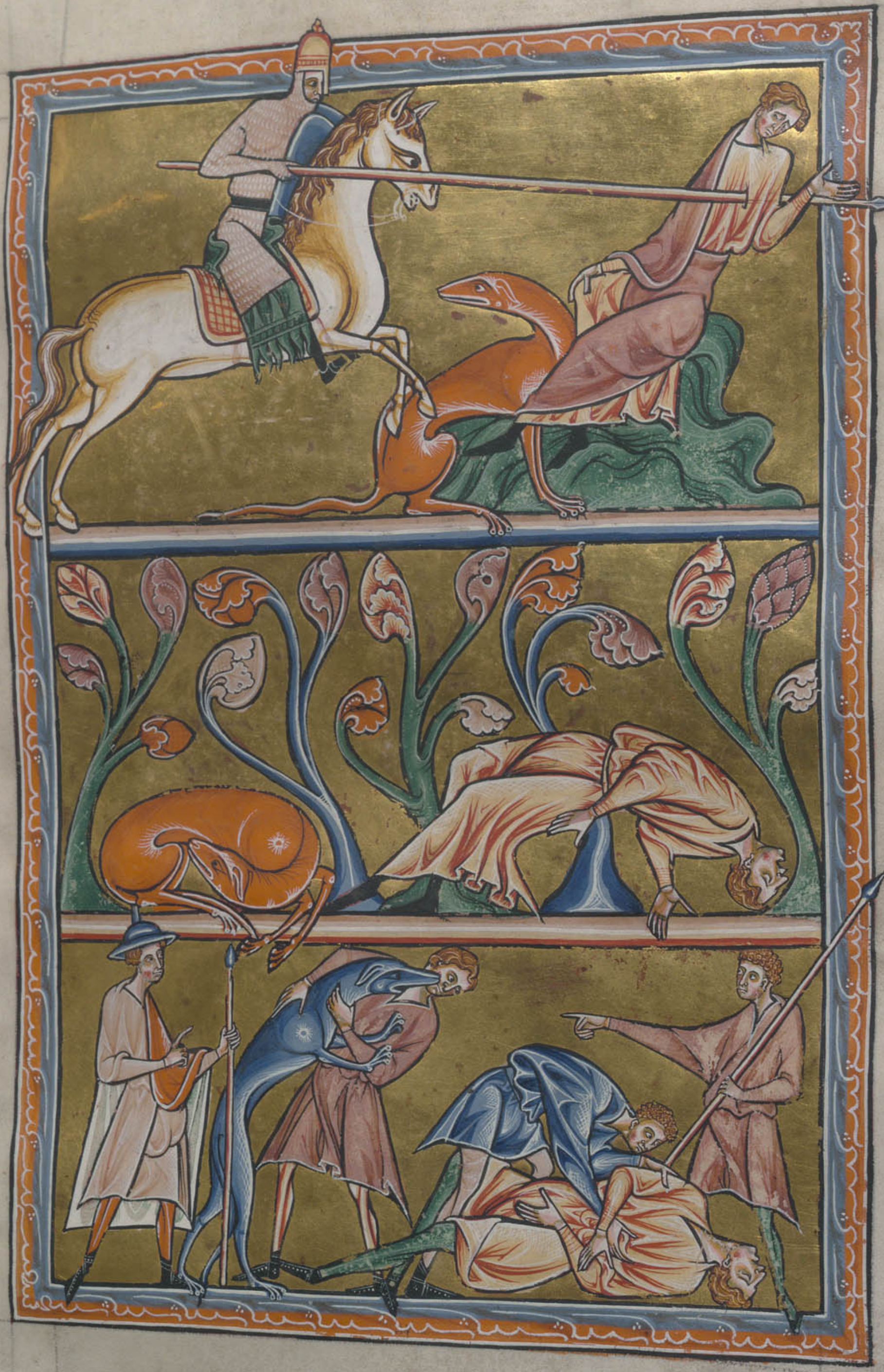

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

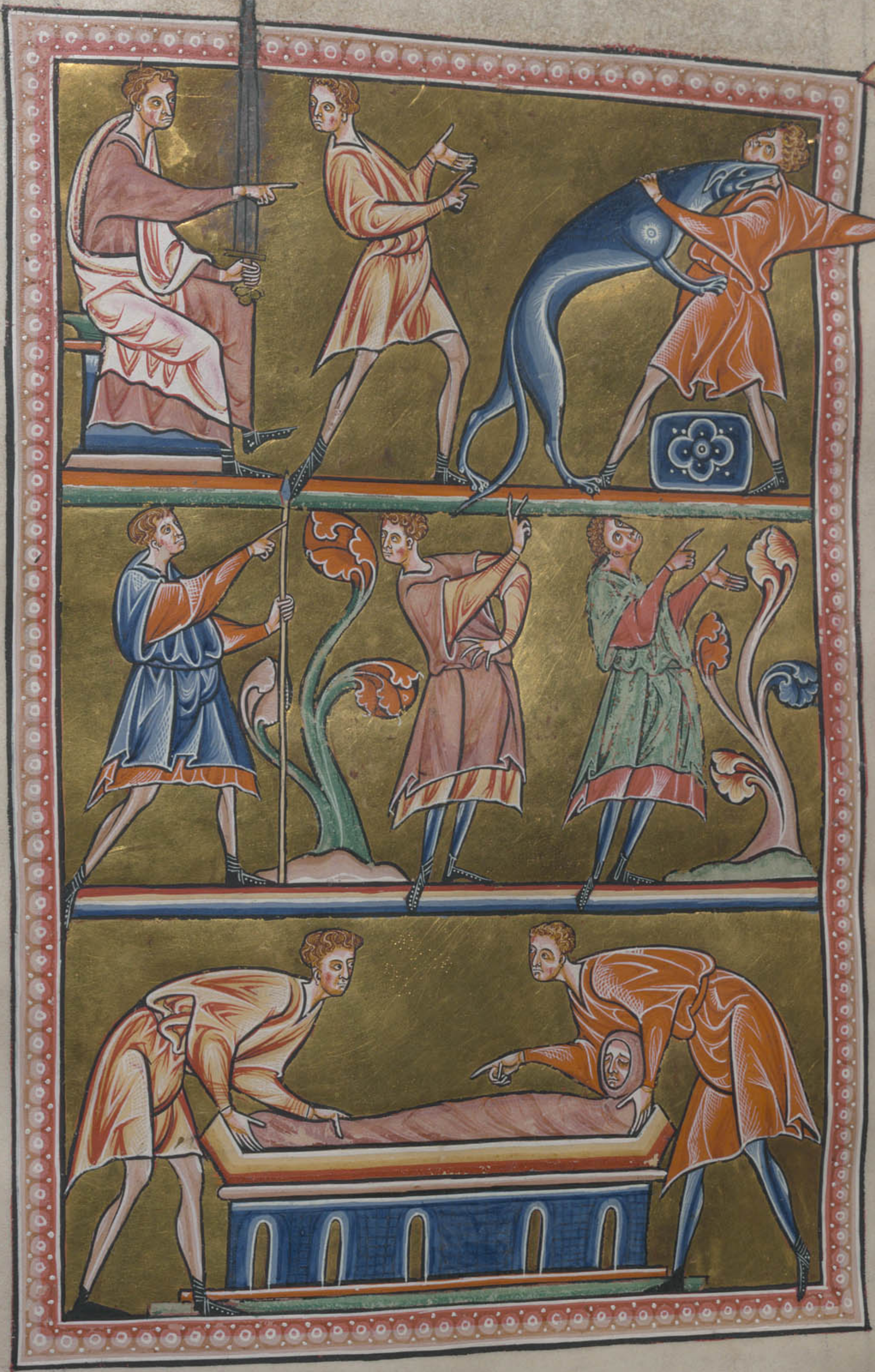

ITERUM DE H̃ CAN̄

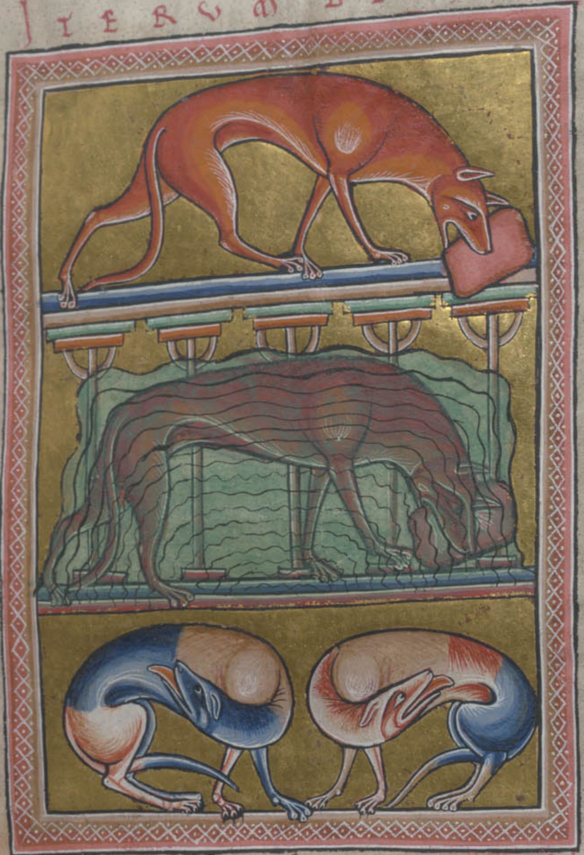

Sepe
etiã
nece illate
euidentia
canes ad ir
darguen
dos reos in
dicia pdide
runt. ut
muto cor
testimonio
plerumq; sit
creditum;
Antiochie
ferunt inte
mociore par
te urb q̃uen
dam crepus
culo necatū
uirum. qui canem s' adiunctum haberet; Miles q̃dã
p̃dandi studio minist' extiterat cedis; Tectus idem te
nebroso diei adhuc exordio. in alias partes secesserat;
Jacebat inhumatum cadauer. frequens erat spectanti
um uulg'. astabat canis. questu lacrimabili domini
deflebat erumpnam; forte is qui necem intulerat. ut
se h't uersutia humani ingenii quo uersandi in medio
auctoritate p̃sumpta fidem asciscerer innocentie. ad illã
circumspectantis popli accessit coronam. et uelud mise
rans. appropinquauit ad funus. Tunc canis sequestrato
paulisp questu doloris: arma ultionis assumpsit. atq;

appꝛ̄henſum tenuit ⁊ uelud epilogo quodam miſerabi
le carmē inmurmurans: uniu̾ſos conuitit in lacⁱmas. fideq;
ꝓbationi detulit. qđ ſolum tenuit ex plurimis nec di
miſit, Denique; pꝛ̄bat⁹ ille quod tam manifeſtum rei in
dicium. neq; odiū neq; inimicicíarum neq; inuidie aut
iniurie alicuius potat obiectiōe uacuare. c̄meq; diuͣ
nequid refellere; Itaq; qđ erat difficilius ultionem per
peſſus .ē. qꝛ defenſionem ꝯ̄ pſtare n̄ potuit; lingua ca
nis dum lingit uulnus: ſanat illud; Uictus eius ad
modum modicus eſſe fertur; Catuli denique; lingͣ uulne
ratorum ſolet eſſe ſaluti inteſtinorum; Natͣa ei .ē. ut ad
uomitum ſuum reuertat' iterumq; comedat; Cumq; fluuiū
tranſnatauerit carnem uel aliquid tale in ore tenens: cū
uiderit umbram: os ſuum ap̄it. atq; dum ꝓperat aliā
carnem ſumere: ipām qͣm tenet amittit. Huius figuram
in quibꝫdam rebꝫ p̄dicatores hn̄t. qui ſemꝑ admonendo
ac exercitendo que recta ſunt inſidias diaboli ꝓpellunt.
ne theſaurum dī .i. animas xp̄ianorum rapiendo ip̄e au
ferat; Lingͣ canis dum lingit uulnus curat; Quia peccoꝝ
uulnera cum in confeſſione nudantur: ſacerdotum cor
reptione mundant'; Inteſtina quoq; hominis curat lingͣ
canis. qꝛ ſecreta cordis ſepe mundantur ope ⁊ ſermone doc
toris; Modicus ad modum uictus canis dr̄. ēē. quia qͥ p̄.ē.
aliis: ſapiencie ſtudiis inuigilat. crapulamq; omnimo
dis uitare debet. nam in ſaturitate panis ſodoma periit.
Nullo demum aditu tam cito poſſidet inimicus homi
nem quā uoraci gula. Quod canis ad uomitum redeat:
ſignificat quoſdam pͦ ꝑactam confeſſionem incaute ad
perpetrata facinora redire. Quod carnem in flumine ꝓpt̄
concupitam umbram relinquit. ſignificat ſtultos hoīes

ꝓpt̄ ambicionem ignote rei. id ſepe quod ꝓpͥ iuris .ē. relinqͤre,
Sic fit: ut dum n̄ ualent adipiſci id quod cupiunt. ꝑdē fruſtͣ
norunt id qđ reliquerunt; Liciſci dicunt' canes. quod ex
lupis ⁊ canibꝫ naſcunt': cum int̄ ſe forte miſcent'; Solent
⁊ indi femine canes noctu in ſiluis alligate admitti ad
tigres beſtias a quibꝫ inſiliri ⁊ naſci ex eodem fetu canes
acerrimi adeo fortes ut complexu leones ꝓſt̄nant; Quoci
enſcumq; peccator uult factorem ſuum placare neceſſarium
eſt ei ⁊ utile. ut tres ſpūales conductores querat; Qui
tres ſpūales legatos cum trib⁹ donis ſpūalibꝫ ad reconciliacio
nem ſui coram factore conducant; Qui conductores ⁊ legati
cū ſuis donis ſpūalibꝫ ita diſponunt'; Primus legatus .ē. cordis
ploratꝰ. ſecūs uera confeſſio. tēi uera penitencia. Conducto
res eorum ſunt; Amor dī. Bona uoluntas. rectum opus;
Bona ſpūalia ſunt mundicia corporis ⁊ anime. oratio pu
ra. boni opis ꝑſeuerantia. qui legati ⁊ conductores cum
ſpūalibꝫ donis ſic coram trinitate ꝓcedunt. Coram deo pr̄e pce
dit ploratus cum amore dei deſſerens mundiciam cor
poris ⁊ anime, Coram filio uera confeſſio cum uolunta
te bona puram oōnem deferens; Coram ſpū ſcō peni
tencia uera cum recto opere ꝑſeuerantiam boni opis por
tans. Sic corpori debilitato neceſſarie ſunt pociones
ad ſanandas illius infirmitates: ita anime peccatrici:
neceſſaria .ē. pocio. ꝑ quam ſanet' ſpūal' eius corruptio; fit
autem pocio anime ex .iiii. ſpeciebꝫ .i. cordis ploratu. uera
confeſſione. penitencia uera. opatione recta. Que ita com
petens .ē. ad ſanandas illius infirmitates. qđ dum ab ea
anima inungitur: ſtatim a ſuis infirmitatibꝫ ſanatur;
Sꝫ ſanata ſi ſine honeſto indumento relinqͥret': qͦmͦ in ce
leſti curia ubi debet p̄ſentari coram factore ſuo p̄ſentaret'.
Oportet ergo ut homo qui ad regendum ⁊ induendū eā ſuſ
cepit ita honeſte ⁊ cōpetent' induat ut laudabilit' coram angliſ

eam in celo preſentare ualeat. Primum indumentum unius anime ueſtiri debet: eſt mundicia. Nulla enim in celeſti curia preſentatur: qui uel hic uel in futuro non mundetur. Alia uero indumenta ſunt. pietas. miſericordia: ceterique uirtutes quibus debet ueſtiri; Ita autem talibus indumentis cum tribus conductis .i. cogitatione pura. uerbo bono. opere perfecto. in celeſti gloria honeſte poteſt preſentari et remunerabitur illa beatitudine. quam optinent angeli ad quam optinendam hominem deus creauit. et tres conſiliatores ei attribuit ſcilicet ſpiritualem intellectum. poteſtatem bene agendi. et ſapientiam quibus ſi acquieſceret. regnum celeſte non amitteret. ſed quia illis non adquieuit hereditatem ſuam amiſit;

DE OUE.

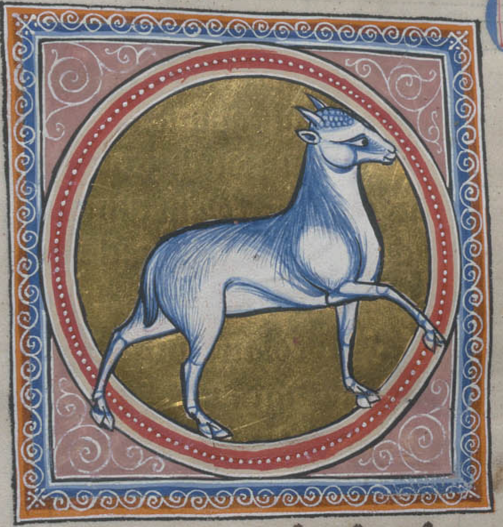

Ouis molle pecus lanis corpore inerme. animo placidum. ab oblacione dictum eo quod apud ueteres initio non tauri. ſed oues in ſacrificio mactarentur; Ex his quaſdam bidentes uocant. easque inter octo dentes duos altiores habent. quas maxime gentiles in ſacrificium offerrebant; Ouis ſub aduentu hyemis inexplebilis ad eſcam. inſaciabiliter herbam rapit. eo quod preſentiat aſperitatem hyemis ad futuram. ut ſe prius herbe pabulo farciat. quam gelu adurente omnis herba deficiat;

DE UERUECE.

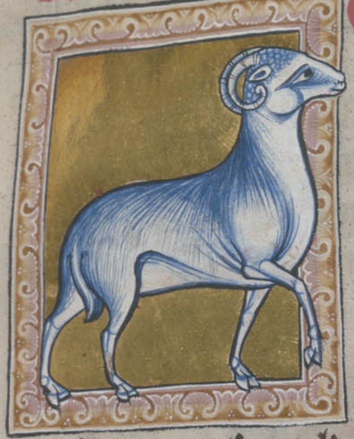

Ueruex uel a uiribus dictus quod ceteris ouibus ſit fortior uel quod ſit uir .i. maſculus. uel quod uermes in capite habeat. quorum excitati pruritu. inuicem ſe concuciunt. et pugnantes cum magno impetu feriunt. Aries uel ai to to peoc .i. a marte uocatus. Unde apud nos in gregibus maſculi mares dicuntur. ſiue quod hoc pecus a gentilibus primum aris eſt immolatum. ut aries quod imponeretur aris; Unde eſt illud aries mactatur ad aram;

DE AGNO.

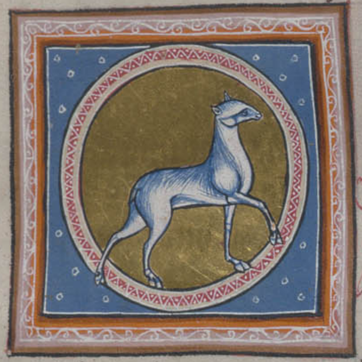

Agnus dicitur quaſi pius. latine autem ideo hoc nomen habere putant. eo quod pre ceteris animantibus matrem agnoſcat. adeo ut etiam ſi in magno grege erret: ſtatim balatu recognoſcat uocem parentis. feſtinatque ad matrem, lactis quoque materni notos ſibi fontes requirit; Mater uero inter multa agniculorum milia ſolum filium nouit; Unus eſt plurimorum balatus. eadem ſpecies. ſed illa tamen fetum ſuum diſcernit a ceteris et ſolum filium tanto pietatis teſtimonio recognoſcit;

DE HYRCO.

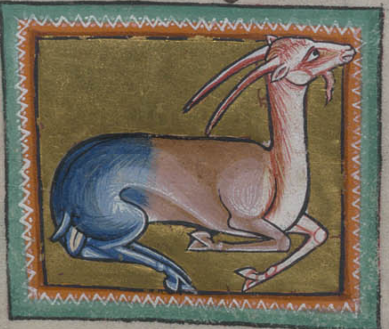

h

Hircus lasciuum animal ⁊ petulcum ⁊ feruens semp̄ ad coitum. cuius oculi ob libidinem in transuersum aspiciunt; Vñ ⁊ nom̄ traxit; Nam hirci sunt oculorum angli secundū suetoniū; Cui' natura adeo calidissima .ē. ut adamantem lapidem quem nec ignis nec ferri ualet domare materia solus hui' cruor dissoluat. Hedi ab edendo uocati paruuli enim pinguissimi sunt ⁊ saporis iocundi; Vñ ⁊ edere inde ⁊ edulium uocatur;

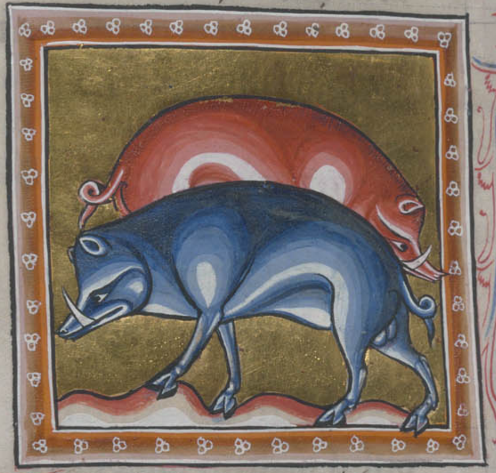

DE AP̄.

Aper a feritate ab lata. F. littera ⁊ subrogata. P. unde apud grecos suagros idest ferus dicitur; Omne enim quod ferum est ⁊ inmite. abusiue agreste uocamus;

DE IUU.

Iuuencus dictus quod iuuare incipiat hominum usus in t̄ra colenda. ul' quia apud gentiles ioui semp̄ ubiq; iuuencus immolabat̄ ⁊ numquam taurus; Nam inuictimis etiam etas consid'abatur; Taurus grecum nomen .ē. sic̄ ⁊ bos; Indicis tauris color fuluus .ē. uolucris pernicitas; pilus in contrarium uersus hyatus omne quod capiunt. Hi quoque circumferunt cornua flexibilitate qua uolunt. tergi duricia omne telum

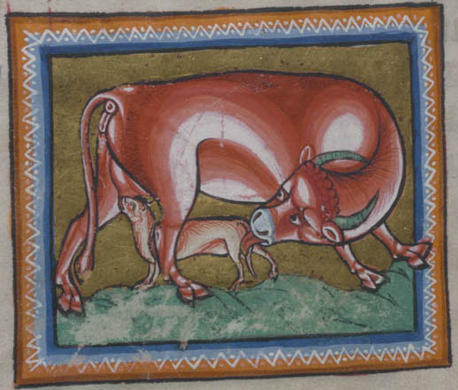

respuūt tam inmiti feritate ut capti animal furore piciant;

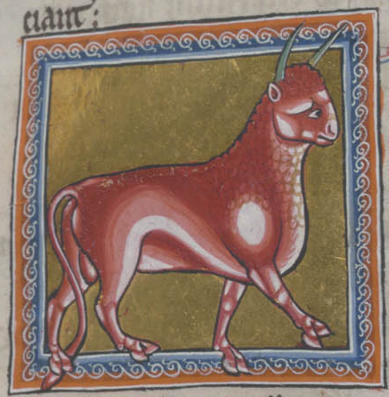

DE BOVE

Bouem greci boen dicunt; hunc latini trionem uocant. eo quod terram terat quasi terionem. boum in socius eximia pietas. nam alter alterum inquirit. cum quo ducere collo arat̄ consueuit ⁊ frequenti mugitu pium testatur affectum. si forte defecerit; Boues inpendente pluuia ad p̄sepia se tenere nouerunt; Idem ubi naturali sensu collegerint mutacionem celi. foras spectant. ⁊ ult̄ p̄sepia ceruices extendunt suas. una omnes specie ut p̄dire se uelle testentur; Uri agrestes boues sunt in germania. habentes cornua inmensa. ita tamen ut regiis mensis insigni capacitate ex eis gerula potuum fiant; Sunt etiam in india boues unicornes. solidis ungulis non bisulcis; atrocissimis; Bubali uocationem inde trahunt. quod sint similes boum. adeo indomiti ut p̄ feritate iugum non recipiant; Vacca dicta quasi boacca. est enim ex qualitate mobilium nominum. sicut leo lena. draco dracena. uitulus uitula a uiriditate uocati sunt. i. etate uiridi sicut uirgo. uitula enim paruula est ⁊ nondum enixa. iuuenca .ē. i. uacca;

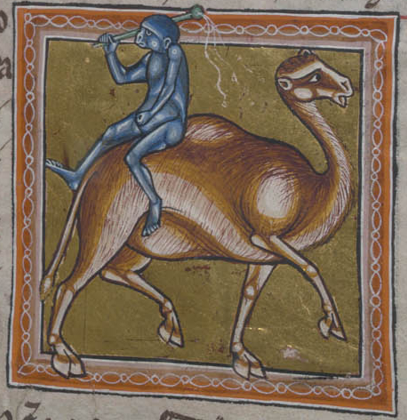

DE CAM.

Cameli causa nomen dederunt. siue quod quando onerantur ⁊ breuiores ⁊ humiliores fiant accu

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

bant. quod grece cam humile et breve dicitur. sive quia curvus est dorso. camur greco verbo curvum significat; Hos licet et alie regiones mittunt. sed arabia plurimos. Bactri camelos fortissimos mittunt. licet et arabia plurimos gignat; Verum hi differunt quod arabici bina tubera in dorso habent. singula bactriani. hi numquam pedes atterunt; Sunt enim illis recipes quibusdam palmunculis vestigia carnulenta. unde et contraria est labes ambulantibus nullo favente presidio ad insistendi nisum; Habentur in duplex ministerium; sunt alii oneri ferendo accomodati. Alii pernitiores sed illi non ultra iustum pondera recipiunt; Nec isti amplius quam solita spacia volunt. rei gestu cupidine effrenantur adeo ut seviant cum venerem requirunt; Oderunt equinum genus; Sitim etiam triduum tollerant; Verum cum occasio bibendi data est tunc implentur quantum et saciet desideria preterita et in futura diu prestet; lutulentas aquas captant puras refugiunt. Denique nisi cenosior liquor fuerit. ipsi assidua perculcatione limum excitant ut turbidetur; Durant in annos centum; Si forte translati in peregrina. in solencia mutati aeris morbos trahant ad bella femine preparantur. inventumque est. ut desiderium eis coicionis extraheretur. putant enim fieri validiores si coitibus arceantur.

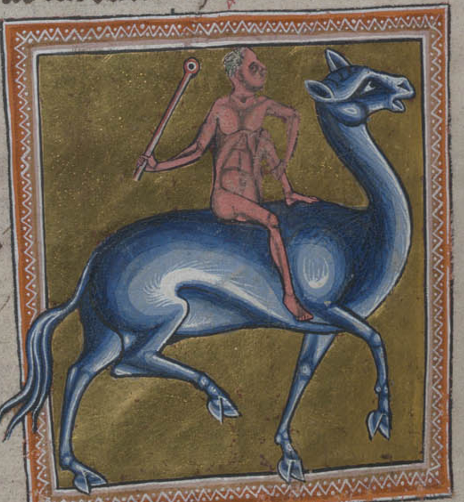

Dromedarius genus est camelorum. minoris quidem stature. sed velocioris. unde et nomen habet. Nam dromos grece cursus et velocitas appellatur; Centum enim et amplius milia una die pergere solet. Quod animal sicut ovis et bos et camelus ruminat. Ruminatio autem dicitur a ruma eminente gutturis parte. per quam dimissus cibus a ceteris animalibus revocatur;

DE ASINO.

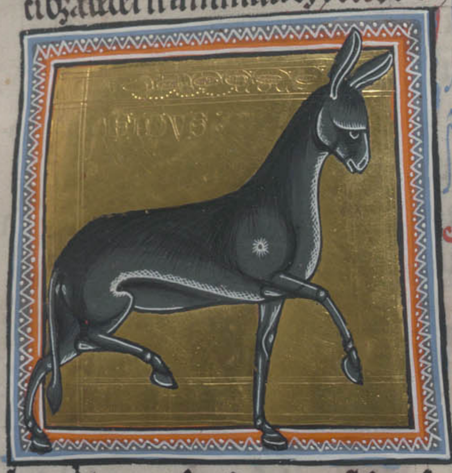

Asinus et asellus a sedendo dictus quasi asedus. sed hoc nomen quod magis equis conveniebat. ideo hoc animal sumpsit quod priusquam equos caperent homines: huic presidere ceperunt. Animal quippe tardum et nulla racione renitens. statim ut voluit sibi homo substravit; Asinos arcadicos dictos. eo quod ab arcadia primum vecti sunt. magni et alti. Minor asellus: onagro plus necessarius est. quod et laborem tollerat: et negligentiam permodum non recusat.

DE ONAGRO

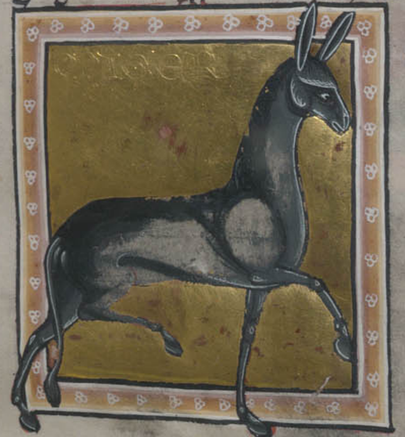

Onager interpretatur asinus ferus. Onos quippe greci asinum vocant agrian ferum; Hos affrica habet. magnos et indomitos et in deserto vagantes. singuli autem feminarum gregibus presunt; Nascentibus parvulis zelant. et testiculos

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

eorum morsu detruncant. Quod cauentes matres eos in secretis locis occultant; Phisiologus dicit de onagro quod uicesimo quinto die mensis marcii duodecies in nocte rugit. et similiter in die. et ex hoc cognoscitur quia equinoctium est. et numerum horarum diei et noctis a rugitibus onagri per singulas cognoscunt horas. Figuram diaboli habet. hic. Quoniam sciuit noctem et diem coequari. id est populum qui ambulabat in tenebris conuerti ad deum et coequari fidei iustorum. sicut coequatur nox cum die iterato rugit nocte ac die. per singulas horas querens escam suam. Non enim rugit onager nisi pabulum desiderans: sicut dicit iob; Numquid clamabit onager nisi pabulum desiderans:? Unde et apostolus. Aduersarius noster diabolus tamquam leo rugiens. circuit querens quem deuoret

D E E Q.

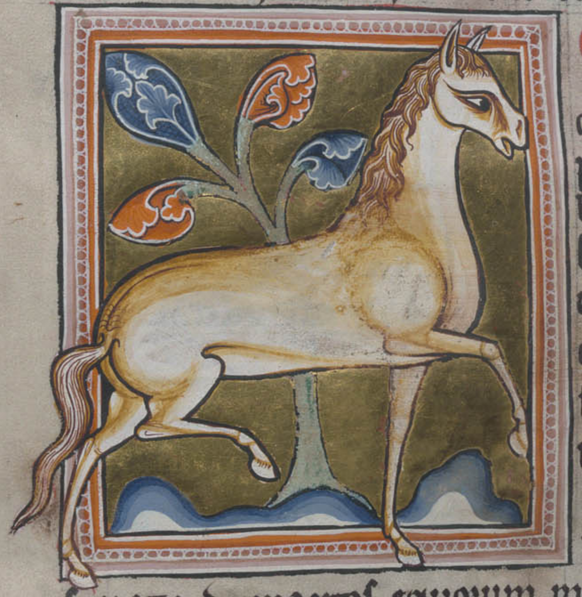

Equi dicti eo quod quando quadrigis iungebantur. equabantur paresque forma et similes cursu copulabantur. Caballus autem a cauo pede dictus. Propter quod gradiens ungula impressa terram concauat. quod reliqua animalia non habent. Inde et sonipes quod pedibus sonat; Viuacitas equorum multa. exultant enim in campis odorantur bellum. excitantur sono tube ad prelium. uoce accensi ad cursum prouocantur. Dolent cum uicti fuerint. exultant cum uicerint. Quidam hostes in bello senciunt. adeo ut aduersarios morsu petant; Aliqui etiam proprios dominos recognoscunt. obliti mansuetudinis si mutentur; Aliqui preter dominum dorso nullum recipiunt. unde exemplum dabimus; Alexandri magni equus bucefala dictus. siue de aspectus toruitate. seu ab insigni quod taurinum capiti armo inustum habebat. seu quod e fronte eius quedam corniculorum mine protuberabant. cum ab equario suo alias etiam molliter sederetur accepto regio stratu neminem umquam preter dominum uehere dignatus est. Documenta eius in plus plura sunt. quibus alexandrum in crudelissimis certaminibus sospitem ope sua extulit. Equus gaii cesaris nullum preter cesarem dorso recepit, Regem scitarum singulari certamine interemptum. cum aduersarius uictor spoliare uellet: ab equo eius calcibus morsuque est laceratus; Nicomede rege interfecto equus eius inedia uitam expulit; Cum prelio antiochus galathas subegisset: centareti nomine ducis qui in acie ceciderat equum insiliit pugnaturus. Isque adeo spreuit lupatos ut de industria enuatus. ruina pariter et se et equitem affligeret; In huiuscemodi animalis genere etas longior maribus. Legimus sane equum ad annos lxx. uixisse. Notatum etiam a doctore opuntem nomine equum adiggariam uenerem durasse ad annos quadraginta; Equarum libido extinguitur iubis tonsis. In quorum partu amoris nascitur ueneficium. quod in frontibus pullorum editi fuluo colore caricis simile. hipponenses nominatur. Quod si preraptum statim fuerit nequaquam mater pullo ubera prebet fellitando. Quo equus amor fuerit speciosior maioris. eo profundius nares mersitat in bibendo. Interfectis uel morientibus dominis equi lacrimas fundunt. Solum enim equum dicunt propter hominem lacrimare et doloris

equi durant lxx.

xl.

no.

affectum sentire; Unde ⁊ in centauris equorum ⁊ hominum natura permixta est. Solent enim ex equorum uel mesticia uel alacritate euentu futurum dimicaturi colligere. Frequens opinio est in generosis equis ut aiunt ueteres. ·iiii· expectantur. forma. pulcritudo. meritum. atque color; Forma ut sit ualidum corpus ⁊ solidum. robori conueniens altitudo. latus longum. substrictum. maximi ⁊ rotundi clunes. pectus late patens. corpus omne musculorum densitate nodosum; pes siccus. ⁊ cornu concauo solidatus. Pulcritudo ut sit exiguum caput ⁊ siccum. pelle prope ossibus adherente; Aures breues ⁊ argute. oculi magni. nares patule ⁊ erecta ceruix. Coma densa ⁊ cauda. ungularum soliditatis fixa rotunditas. Meritum: ut sit animo audax. pedibus alacer. trementibus membris. quod est fortitudinis indicium. quique ex summa quiete facile concitatur ⁊ excitata festinatione non difficile teneatur. Motus autem equi in auribus intelligitur. uirtus in membris trementibus. Color hic precipue expectandus badius. aureus. roseus. mirteus. ceruinus. giluus. glaucus. scutulatus. canus. candidus. albus. guttatus. niger; Sequenti autem ordine uarius ex nigro badioque distinctus. reliquus uarius color uel cinereus deterrimus. Badium autem antiqui ualidum dicebant. quod inter cetera animalia fortium uadat. Ipse est ⁊ spadix. quem feniceum uocant ⁊ dictus a colore palme quam Siri spadicem uocant; Glaucus uero est uelut pictos habens oculos ⁊ quodam splendore perfusos. Giluus autem melinus color est subalbidus. Guttatus albus nigris interuenientibus punctis. Candidi autem ⁊ albi inuicem se differunt; Nam albus cum quodam pallore est. Candidus uero est niueus ⁊ pura luce perfusus. Canus dictus quia ex candido colore ⁊ nigro est. Scutulatus

·4· expectantur in equo

forma.

pulcritudo.

meritum.

Color.

uocatus propter orbes quos habet candidos inter purpuras. Uarius quod uias habet imparium colorum; Qui autem albos tantum pedes habent: petili appellantur. qui frontem albam: calidi; Ceruinus est. quem uulgo gaurantem dicunt; Dosinus autem dictus quod sit color eius de asino idem ⁊ cinereus. Sunt autem hi agresti de genere orti quos equiferos dicimus ⁊ proinde ad urbanam dignitatem transire non possunt; Mauron niger est. nigrum enim greci mauron uocant; Mannus uero equus breuior est. quem uulgo brunnum uocant. Ueredos antiqui dixerunt quod ueherent redas. id est ducerent. uel quod uias publicas currant. per quas ⁊ redas ire solitum erat. Equorum tria genera sunt; Unum generosum prelio ⁊ oneribus aptum. alterum uulgare atque gregarium ad uehendum. non ad equitandum aptum. Tertium ex commixtione diuersi generis ortum. quod etiam dicitur bigenerum. quia ex diuersis nascitur ut mulus. Mulus a greco tractum uocabulum habet; Greco enim hic uocatur. uel quod iugo pistorum subactus. tardas molendo ducat in girum molas; Iudei asserunt quod Ana abnepos Esau equarum greges ab asinis in deserto ipse primus fecerit ascendi. ut mulorum inde noua contra naturam animalia nascerentur; Onagros quoque ad hanc admissos esse ad asinas. ⁊ ipsum istiusmodi reperisse concubitum. ut ex his uelocissimi asini nascerentur; Industria quippe humana diuersum animal in coitu coegit. Sicque adulterina commixtione genus aliud repperit. sic ⁊ Iacob contra naturam colorum similitudines procurauit. Nam tales fetus oues illius concipiebant, quales umbras arietum desuper ascendentium in aquarum speculo contemplabantur; Denique ⁊ hoc ipsum in equarum gregibus fieri fertur. ut generosos obiciant equos uisibus concipientium. quo eorum similes concipere ⁊ creare possint, Nam ⁊ columbarum dilectores depictas ponunt pulcherrimas columbas inde

·3· genera equorum.

locis quibus ille versantur, quo rapiente visu similes generent. Inde est quod quidam gravidas mulieres iubent nullos intueri turpissimos animalium vultus. ut cenophalos et simias. ne visibus occurrentes similes fetus pariant; Hanc enim feminarum esse naturam. ut quales perspexerint. sive mente conceperint in extremo voluptatis estu dum concipiunt talem et sobolem procreent; Etenim animalia in usu venereo formas extrinsecus transmittunt intus. eorumque saciata typis. rapit species eorum in propriam qualitatem; In animantibus bigenera dicuntur que ex diversis nascuntur. ut mulus. ex equa et asino. burdo ex equo et asina. ybride ex apris et porcis. tytiri ex ove et yrco. musino ex capra et ariete. est autem dux gregis;

De musione.

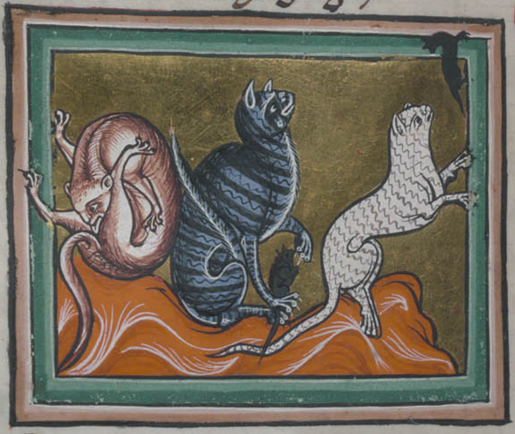

Musio appellatus quod muribus infestus sit. Hunc vulgus catum a captura vocant. Alii dicunt quod captat id est videt; Nam tanto acute cernit: ut fulgore luminis noctis tenebras superet; Unde a greco venit catus idest ingeniosus;

De muribus.

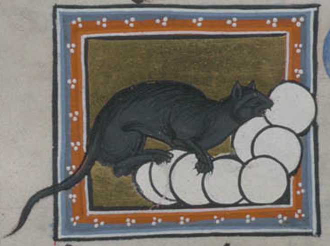

Mus pusillum animal grecum nomen est. quicquid vero ex eo trahitur latinum fit; Alii dicunt mures quod ex humore terre nascantur; Nam humus terra et mus. Horum in plenilunio iecur crescit. sicut quedam maritima augentur. que rursus minuente luna deficiunt;

De mustela

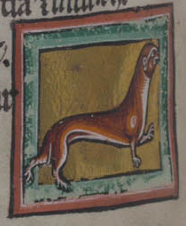

Mustela quasi mus longus. nam theon greci longum dicunt. Hec ingenio subdola in domo ubi habitat cum catulos genuerit. de loco ad locum transfert mutatque sedem. Serpentes etiam ac mures persequitur; Duo autem earum genera sunt. Altera enim silvestre distans magnitudine, has greci ictidas vocant. altera in domibus oberrans; Quidam dicunt eas aure concipere. et ore generare. et e contrario. quidam dicunt eas ore concipere. et aure generare. dicuntur etiam perite medicine. ita ut si forte occisi fuerint eorum fetus. si invenire potuerint: redivivos faciant. Significant autem aliquantos qui libenter quidem audiunt divini verbi semen. sed amore terrenarum rerum detenti postermittunt et dissimulant quod audierunt.

De talpa.

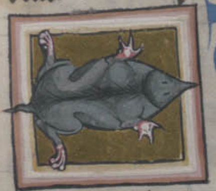

Talpa dicta quod sit dampnata cecitate perpetua tenebris; Est enim absque oculis. et semper terram fodit. et humum egerit. et radices subter frugibus comedit quod greci aphala vocant;

De ericius.

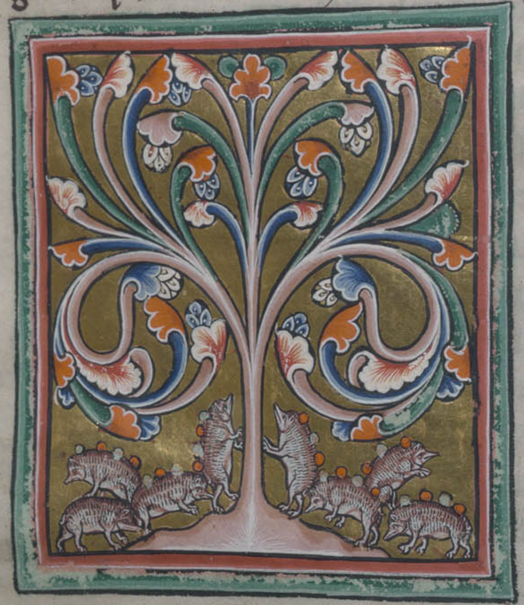

Ericius animal est spinis coopertum, Quod ex eo dictum nominatum. eo quod subrigit se quando spinis suis clauditur. quibus undique protectus est contra insidias; Nam statim ut aliquid presenserit: primum se subrigit atque in globum conversus in sua se arma recolligit. huius

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

prudencia quedam est. nam dum absciderit uuam de uite: sese uolutat supinus super eam ⁊ sic exibet natis suis. Vnde ⁊ ethinus; Idemque ethinus futuri prouidus geminas sibi respirandi uias munit ut quando boream flaturum colligerit: septemtrionalem obstruat. quando nothum cognouerit detegere aeris nebulam ad .vii.trionalem se conferat. ut flatus declinet obuios. ⁊ e regione nocituros;

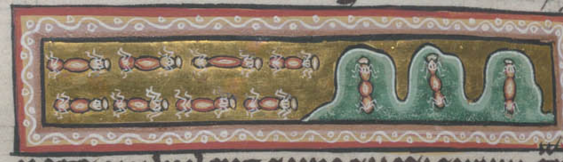

De formicis.

Formica tres naturas habet. Prima natura est. ut ordinate ambulent. ⁊ unaqueque earum granum baiulet in ore suo; Et he que uacue sunt. non dicunt date nobis de granis uestris. sed uadunt per uestigia priorum usque ad locum ubi frumentum inueniunt ⁊ afferunt frumentum in cubile suum. Hec ad prudencium significationem dicta sufficiant. que sic formice congregant unde remunerentur in futuro; Secunda natura est. quando recondit grana in cubile suum diuidit ea in duo. ne forte pluuia infundant in hieme. ⁊ germinent grana ⁊ fame pereat. Sic ⁊ tu homo uerba ueteris ⁊ noui testamenti diuide. i. discerne inter spiritualia ⁊ carnalia. ne littera te occidat. quoniam lex spiritualis est. sic apostolus ait; Littera enim occidit: spiritus autem uiuificat; Judei namque solam litteram attendentes. ⁊ spiritualem intellectum contempnentes. fame necati sunt. Tercia natura est. Tempore messis ambulat inter segetes. ⁊ ore intelligit. an ordei sit spica an tritici; Si fuerit ordei: transit ad aliud spicum ⁊ odorat. ⁊ si senserit quod tritici est. ascendit in summitatem spici ⁊ tollens inde granum portat in habitaculum suum; Ordeum enim brutorum animalium cibus est. Vnde dicit iob; pro tritico processit michi ordeum. i. doctrine hereticorum; Ordeacee enim sunt ⁊ repelle abiciende: que dirumpunt ⁊ interficiunt animas hominum; Fuge ergo christiane omnes hereticos. quorum dogmata falsa ⁊ inimica sunt ueritati. Dicit enim scriptura; Confer te ad formicam o piger. emulare uias eius. ⁊ esto illa sapientior; Illa enim culturam nullam possidet neque eum qui se cogat habet. neque sub domino agens quemadmodum preparat escam; Que de tuis laboribus messem recondit; Et cum tu plerumque egeas. illa non indiget; Nulla sunt ei clausa horrea. nulle inpenetrabiles custodie. nulli inuiolabiles aceruii; Spectat custos furta. que prohibere non audeat. aspicit sua dampna possessor non uindicat; Nigro euectatur agmine preda per campos. feruent semite comitatu. uiantium ⁊ que comprehendi angusto ore non possunt: humeris frumenta traduntur; Spectat hec dominus messis ⁊ erubescit tam parca pie industrie negare compendia. Nouit etiam formica explorare serenitatis tempora; Nam cum aduerterit madidatos imbre fructus suos humescere explorato diligentius aere. quando iugem possit seruare temperiem. aceruos reserat suos. ⁊ de cauis foras suis humeris exportat. iugi sole propria frumenta siccentur. Denique haut umquam illis diebus omnibus rumpi de nubibus imbres uidebis. nisi cum fruges suas horreis propriis formica reuocauerit;

Hic incipit de auibus.

Auium autem nomen unum sed genus diuersum, quia sicut speciebus differunt. ita ⁊ nature diuersitate, Nam alie simplices sunt ut columbe. alie astute ut perdix. alie ad manum se subiciunt. ut accipitres. alie reformidant ut garamantes; Alie hominum conuersatione delectantur ut hirundo alie in desertis secretam uitam diligunt ut turtur. Alie solo semine reperto pascuntur ut anser. alie carnes edunt ⁊ rapinis intendunt ut miluus, Alie congregate. i. gregatim uolantes. ut sturni.

et coturnices. Aliae solivagae, id est solitariae, propter insidias depre-
hendendas, ut aquila et accipiter et quaecumque ita sunt. Aliae vo-
cibus strepunt, ut hirundo. Aliae cantus edunt dulcissimos, ut
cygnus et merula. Aliae verba et voces hominum imitantur, ut
psittacus et pica. Sed alia sicut genere ita et moribus innumerabilia.
Nam et volucrum quot genera sint, invenire quisque non potest.
Neque enim omnes Scythiae et Indiae aut Ethiopiae deserta quis
penetrare potuit, quo earum genus vel differentias nosset. Aves
dictae eo quod vias rectas non habent, sed per avia quaeque discurrunt. Alites quoque alis
alta petunt, et ad sublimia remigio alarum conscendant. Volucres a volando.
Nam unde volare inde et ambulare dicimus. Vola enim dicitur media pars pedis sive
manus, et in avibus media pars alarum, quarum motu pennae
agitantur. Inde volucres; Pulli dicuntur avium omnium nati. Sed et anima-
lium quadrupedum nati pulli dicuntur; et homo parvus pullus.
Recentes igitur nati pulli, eo quod polluti sunt. Unde et vestis nigra et pul-
la dicta. Alae sunt in quibus pennae per ordinem fixae volandi tribuunt
usum; vocatae autem alae quod his aves complexu alant atque foveant
pullos. Penna a pendendo, id est avolando dicta, unde et pendere. Vo-
lucres enim pennarum auxilio moventur quando se aeri mandant.
Pluma quasi piluma; Nam sicut pili in quadrupedum corpore,
ita plumae in avibus. Avium nomina multa a sono vocis constat
esse composita, ut grus, corvus, cygnus, bubo, milvus, ulula, cu-
culus, garrulus, graculus et cetera. Varietas enim vocis earum
docuit quid homines vocarentur; De pennis deargentatis columbe.

Columbam cuius pennae sunt deargentatae et posteriora
dorsi eius in pallore auri pingere et per picturam simplicium mentes
edificare decrevi, ut quod simplicium animus intelligibili oculo
capere vix poterat, saltem carnali discernat, et quod vix poterat auditu
percipiat visus. Nec tantum volui columbam formando pingere,
sed etiam dictando describere, ut per scripturam demonstrem picturam, et cum pla-
cuerit simplicitas picturae, placeat saltem moralitas scripturae.

38

Tibi igitur cui datae sunt pennae columbae, qua elongasti fugiens, ut in solitu-
dine maneres et requiesceres, quia non quaeris dilationem in voce corvina, cras,
cras, sed conversionem in gemitu columbino. Et inquam non tamen ad plenum columbam
sed etiam accipitrem pingam. Ecce in eadem pertica sedent accipiter et co-
lumba. Ego enim de clero, tu de militia ad conversionem venimus, ut in regulari
vita quasi in pertica sedeamus, et qui rapere consueveras domesticas aves,
nunc bonae operationis manu silvestres ad conversionem trahas, id est saeculares.
Gemat igitur columba, gemat et accipiter, vocem doloris emittat. Vox
enim columbae gemitus, vox accipitris questus; In principio huius operis ecce co-
lumbam proposui, quia sancti spiritus gratia semper praeparatur cuilibet paenitenti. Non ni-
si per gratiam pervenitur ad veniam. De accipitre vero post columbam subiun-
gitur, per quem nobilium personae designantur. Cum enim aliquis nobili-
ter convertitur, per exemplum bonae operationis pauperibus praesentatur;

De Avibus

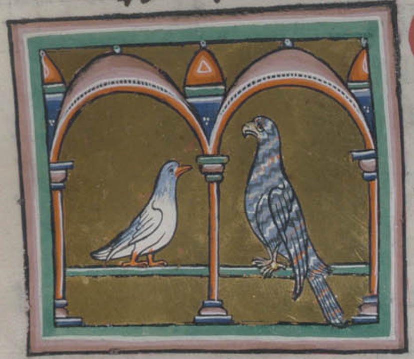

De columba et accipitre.

Cum scribere illiterato debeam
non miretur diligens lector si
ad edificationem illiteratorum de sub-
tilibus simplicia dicam. Nec im-
putet levitati quod accipitrem
vel columbam pingam, cum beatus Iob
et propheta David huiusmodi volucres nobis
reliquerint ad doctrinam. Quod enim doctoribus innuit scriptura, hoc sim-
plicibus pictura. Sicut enim sapiens delectatur subtilitate scripturae, sic
simplicium animus detinetur simplicitate picturae. Ego autem plus labo-
ro ut simplicibus placeam quam ut doctoribus loquar, quasi vasculo latices
infundam. Qui enim sapientem verbis instruit, quasi vasculo pleno
latices infundit; Hic incipit de tribus columbis.

Si dormiatis inter medios cleros pennae columbae deargen-
tatae et posteriora dorsi eius in pallore auri. In scriptura sacra
tres columbas legendo reperi, ex quibus si attente considerentur, sum-

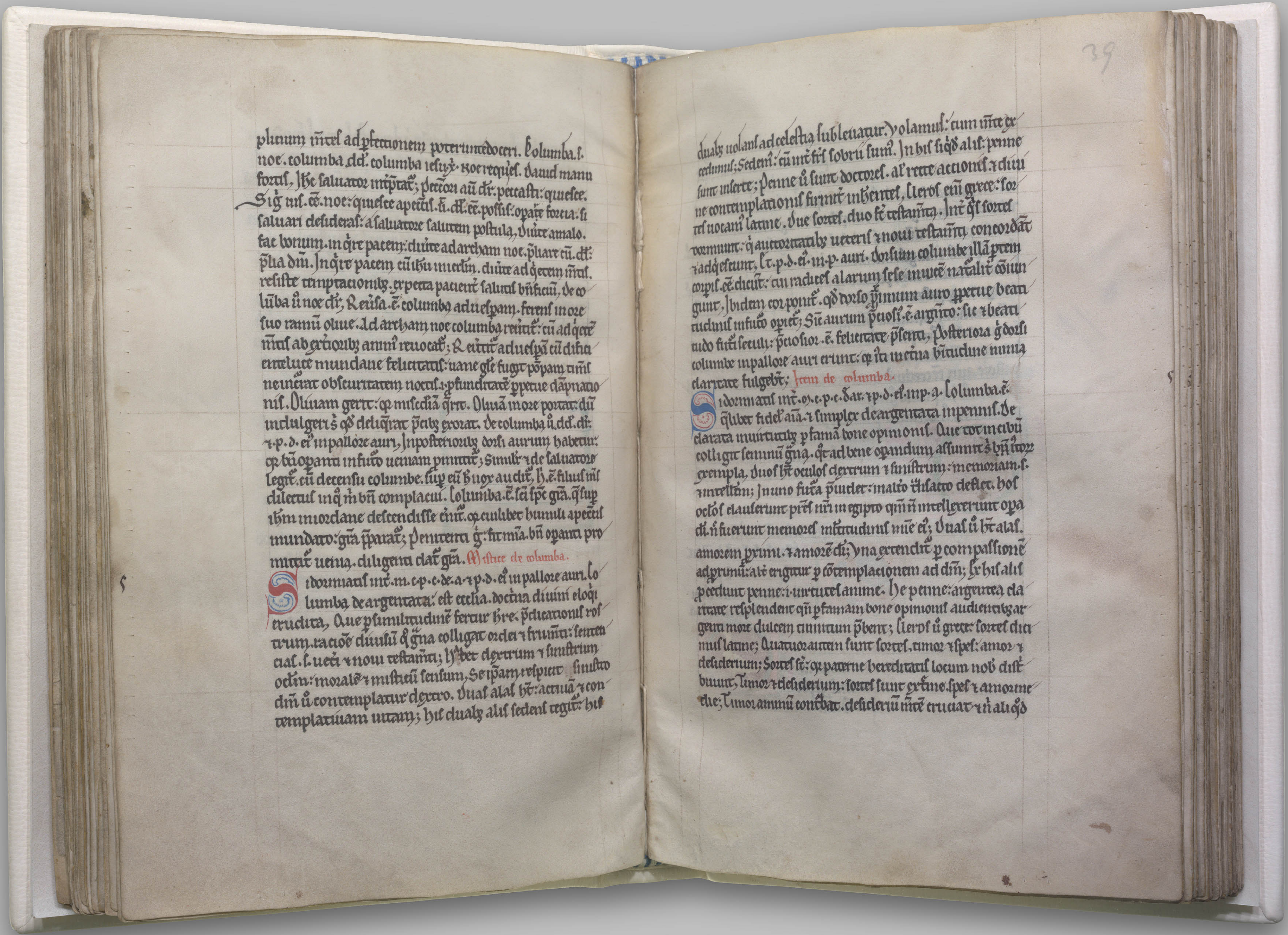

plurium m̄tes ad ꝑfectionem poterunt edoceri. Columba .i.
noe. columba dr̄. columba iesu x̄. Noe requies. Dauid manu
fortis, Ihc saluator interp̄tat̄; peccatori autem dr̄: peccasti: quiesce.
Si ḡ uis ee noe: quiesce a peccatis. Si dici ee possis: opare fortia. Si
saluari desideras: a saluatore salutem postula, Diuite a malo.
fac bonum. In q̇re pacem: diuite ad archam noe. P̄liare cum dr̄:
P̄lia dn̄i. Inq̇re pacem cum ihu in celum. diuite ad q̇etem m̄tis.
resiste temptacionibꝫ, expecta patient̄ salutis bn̄ficiū, De co
lūba u° noe dr̄, Reu̇sa .ē. columba ad uesperam. ferens in ore
suo ramū oliue. Ad archam noe columba reuertit̄: cū ad q̇ete
m̄tis ab exterioribꝫ animus reuocat̄; Reuertit̄ ad uesp̄a cū defici
ente luce mundane felicitatis: uane gl'e fugit pōpam timens
ne incurrat obscuritatem noctis .i. ꝓfunditatē ꝑpetue dapnatio
nis. Oliuam gerit: quia misericordiā q̇rit. Oliuā in ore portat: dū
indulgentiā sibi quos deliquerat p̄cibꝫ exorat. De columba u° dd̄. dr̄:
⁊ p. d. eī in pallore auri, In posterioribꝫ dorsi aurum habetur:
quia bn̄ operanti in futuro ueniam p̄mittit̄; Similiter ⁊ de saluatore
legit̄. cū descensu columbe. sup eū uox audit̄, Hic .ē. filius meus
dilectus in quo m̄ bn̄ complacui. Columba .ē. sc̄i sp̄c gr̄a. q̄ sup
ihm in iordane descendisse cernit̄. quia cuilibet humili a peccatis
mundato: gr̄a p̄parat̄; Penitenti ꝗ: firmā in bn̄ operanti pro
mittit̄ uenia. diligenti dat̄ gr̄a. Mistice de columba.

Si dormiatis int̄ m. c. p. c. de. a. ⁊ p. d. eī in pallore auri. Co
lumba deargentata: est ecclīa. doctrina diuini eloq̄i
erudita, Que p similitudinē fertur hr̄e. p̄dicationis ros
trum. ratiōe diuisū q grana colligat ordei ⁊ frumenti: senten
cias. s. ueti ⁊ noui testamti; Habet dextrum ⁊ sinistrum
oculum: moralē ⁊ misticū sensum, Se ipam respicit sinistro
dm̄ u° contemplatur dextro. Duas alas hēt: actiuā ⁊ con
templatiuam uitam; his duabꝫ alis sedens tegit̄: his

duabꝫ uolans ad celestia subleuatur. Volamus: cum m̄te ex
cedimus; Sedem̄: cū int̄ nos sobrii sum̄. In his siq̇d alis: penne
sunt inserte; Penne u° sunt doctores. al' recte actiones ⁊ diui
ne contemplationis firmit̄ inherentes, Cleros enī grece: sor
tes uocam̄ latine. Due sortes. duo sc̄ testamta. Int̄ q̄s sortes
dormiunt: q̇ auctoritatibꝫ ueteris ⁊ noui testamti concordant
⁊ adq̇escunt, Et. p. d. eī. in. p. auri. Dorsum columbe illā p̄tem
corpis .ē. dicimꝰ: cui radices alarum sese inuicē naturalit̄ cōiun
gunt, Ibidem cor ponit̄. quod dorso p̄mum auro ꝑpetue beati
tudinis in futuro opiet̄; Sicut aurum p̄ciosi .ē. argento: sic ⁊ beati
tudo futuri seculi: p̄ciosior .ē. felicitate p̄senti, Posteriora ḡ dorsi
columbe in pallore auri erunt: quia ipa in eterna btitudine nimia
claritate fulgebit; Item de columba.

Si dormiatis int̄ m. c. p. c. dar. ⁊ p. d. eī. in p. a. Columba .ē.
q̄libet fidel' aīa. ⁊ simplex deargentata in pennis. De
clarata in uirtutibꝫ p famā bone opinionis. Que tot in cibū
colligit seminū gn̄a. q̄t ad bene operandum assumit s̄ bōꝝ
exempla, Duos hēt oculos dextrum ⁊ sinistrum: memoriam .s.
⁊ intellectum; In uno futura p̄uidet: in alio ante acta deflet. Hos
oculos clauserunt p̄res nr̄i in egipto qm̄ n̄ intellexerunt opa
dī. n̄ fuerunt memores multitudinis mie eī; Duas u° hēt alas.
amorem proximi. ⁊ amorē dī; Vna extendit̄ p compassionē
ad proximū: alt̄ erigitur p cōtemplacionem ad dm̄; Ex his alis
procedunt penne: .i. uirtutes anime. He penne: argentea cla
ritate resplendent qm̄ p famam bone opinionis audientibꝫ ar
genti more dulcem tinnitum p̄bent; Cleros u° grece: sortes dici
mus latine; Quatuor autem sunt sortes. timor ⁊ spes: amor ⁊
desiderium; Sortes sc̄: quia paterne hereditatis locum nob' dist
buunt, Timor ⁊ desiderium: sortes sunt extreme. spes ⁊ amor me
die; Timor animū conturbat. desideriū m̄tē cruciat ⁊ n̄ aliq̇d

medium interuenerit: animus adiecte recedit. Oportet ergo ut inter desiderium et timorem spem ponamus et amorem; Spes enim timorem retrahat: amor desiderium temperat. Inter spem ergo et amorem quasi inter medias sortes quietus dormit: qui inter extremas, id est inter timorem et desiderium uigilat et obstupescit. Si ergo es columba uel columbe penna: dum times et desideras. inter extremas sortes uigilas. dum speras et diligis: inter medias quiete dormis. Et p. d. e. in p. a. In dorso solent onera portari. et per hec eadem possunt operum labores designari. Per posteriora uero dorsi denotatur expectatio premii. post tollerantiam siquidem presentium laborum: in futuro subsequi creditur retributio premia meritorum. Reddet enim deus mercedem laborum sanctis suorum et deducet eos in uia mirabili et hoc in pallore auri esse creditur: quia preciosa est in conspectu domini mors sanctorum eius; In pennis ergo argentum: quia in linguis eloquium; in posterioribus uero aurum. id est post labores premium; Item de columba.

columba xpi.

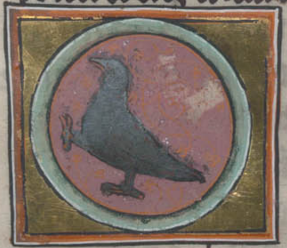

Si dormiatis inter m. c. p. c. d. et p. d. e. in p. a. Columba deargentata: est absque felle malicie quelibet adhuc uiuens prelatorum persona; Que inter medios cleros dormit, Kleros grece: latine sors. unde et clerimonia proprie uocatur hereditas. que fit testamento; Inde contigit uero filii leui inter filios israel non haberent sortem id est hereditatis partem: sed ex decimis uiuerent; Que sunt autem hereditates. Terrena ueteris testamenti. et eterna noui. In medio ergo istarum dormit qui in contemptu terrenorum et spe celestium uitam finit. dum nimis ardenter presentibus inhiat: et futura patienter expectat. Et posteriora. d. e. in. p. a. Oculi enim iustorum uidebunt

columba dauid.

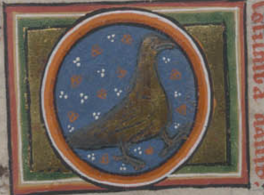

columba noe.

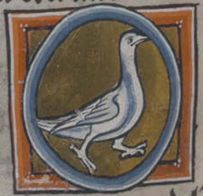

regem in decore suo; Tunc enim aurum in posterioribus habebis: cum apparuerit in futuro gloria diuine maiestatis. Corone siquidem regum ex auro purissimo fabricantur. ex argento uero monete fiunt. quibus imagines regum imprimuntur; In moneta: notatur imitatio forme. in corona signum uictorie. Moneta siquidem diuini eloquii: docet imitacionem uite xpi. Corona uero uictorie: post labores presentis seculi finem pugne; Ibi ergo quasi in posterioribus aurum. hic in pennis predicationis argentum. quia cum ad illa dona columba peruenerit: iam predicationis eloquio non indigebit. sed in eo quod in retribucione percipiet. in puritate perfectionis sine fine uiuet;

De columbe pedibus

Columba de qua hic agitur: rubeos pedes habere perhibetur, Habet columba est ecclesia . quos pedes habuit. quibus tocius mundi spatium perambulauit, Pedes: sunt martires. qui tot passibus terram perambulant; qui bonorum operum exemplis uiam iusticie sequentibus se demonstrant; Terram tangunt cum dignis increpationibus actus et uoluntates terrenas reprehendunt. Sed dum terra premitur: asperitate terre id est crudelitate terre pedes uulnerantur. Et sic pedes ecclesie rubei facti sunt: quia sanguinem suum pro xpi nomine martires effuderunt; Rubor igitur pedum: est cruor martirum,

De pennis deargentatis

Columba que rubeos pedes habere dicitur: pennas deargentatas. habuisse uerbis propheticis demonstratur; Penne inquid columbe deargentate. Penne columbe de argento: sunt predicatores ecclesie; Est autem argentum diuinum eloquium; Tinnitus argenti: dulcedo uerbi. Color: candor. Candorem uero argentum retinet: dum quilibet doctor mundiciam uerbis predicat. et mundiciam in se habet dum quod docet diligit. et quod intus amat: foris operibus ostendit; Hec sunt eloquia domini casta: argentum igne examinatum. Eloquia domini casta quia nulla sunt simulatione corrupta. nullo sunt semine cupiditatis inpregnata. Argentum examinatum igne s oliuatum

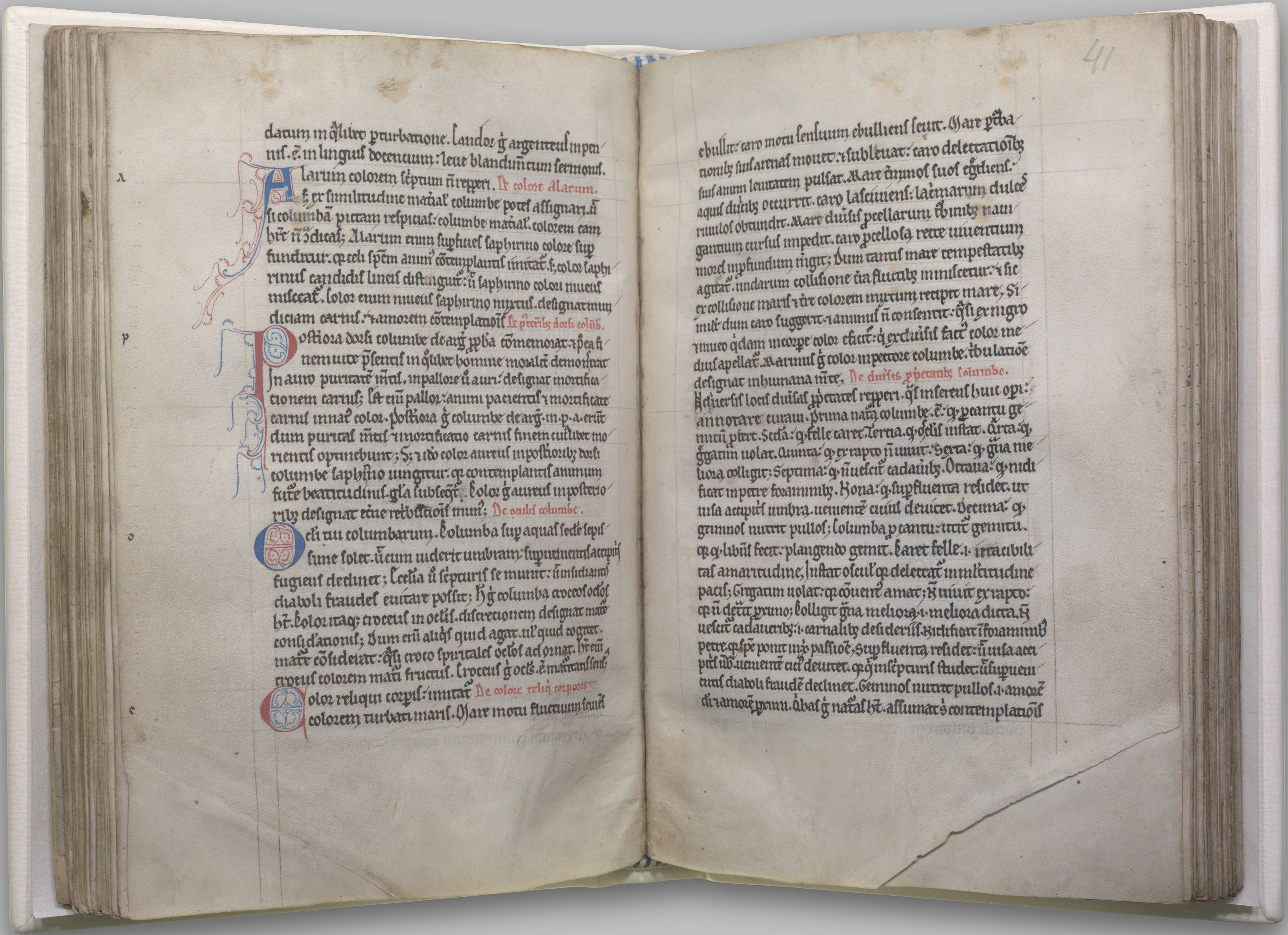

datum in quolibet perturbatione. Candor quoque argenteus in pennis est in linguis docentium: leve blandimentum sermonis.

Alarum colorem septimum non reperi. De colore alarum.

Sed ex similitudine maritime columbe potest assignari, ut si columbam pictam respicias: columbe maritime colorem eam habere non contradicas; Alarum enim superficies saphirino colore superfunditur: quia celi spem animus contemplantis imitatur. Sed color saphirinus candidis lineis distinguitur: quia saphirino colori niveus misceatur. Color enim niveus saphirino mixtus, designat munditiam carnis et amorem contemplationis. De posterioribus dorsi columbe.

Posteriora dorsi columbe deargentate propheta commemorat et per ea finem vite presentis in quolibet homine moraliter demonstrat. In auro puritatem mentis, in pallore vero auri: designat mortificationem carnis; Est enim pallor: animi pacientis et mortificate carnis innatus color. Posteriora quoque columbe deargentate in pallore auri erunt dum puritas mentis et mortificatio carnis finem cuiuslibet morientis optinebunt; Sed et ideo color aureus in posterioribus dorsi columbe saphirino iungitur: quia contemplantis animum future beatitudinis gloria subsequitur. Color quoque aureus in posterioribus designat eterne retributionis munus; De oculis columbe.

Oculi tui columbarum. Columba super aquas sedere sepissime solet, ut cum viderit umbram: supervenientis accipitris fugiens declinet; Ecclesia vero scripturis se munit: ut insidiantis diaboli fraudes evitare possit; Habet quoque columba croceos oculos. Color itaque croceus in oculis discretionem designat mature considerationis; Dum enim aliquis quid agat vel quid cogitet mature considerat: quasi croceo spiritales oculos adornat. Habet enim croceus colorem maturi fructus. Croceus quoque oculus est maturitatis sensus;

Color reliqui corporis: imitatur De colore reliqui corporis. colorem turbati maris. Mare motu fluctuum seviens ebullit: caro motu sensuum ebulliens sevit. Mare perturbationibus suis arenas movet et sublevat: caro delectationibus suis animi levitatem pulsat. Mare terminos suos egrediens aquis dulcibus occurrit. caro lasciviens: lacrimarum dulces rivulos obtundit. Mare diversis procellarum turbinibus navigantium cursus impedit. caro procellosa recte viventium mores in profundum mergit; Dum tantis mare tempestatibus agitatur. undarum collisione terra fluctibus immiscetur: et sic ex collisione maris et terre colorem mixtum recipit mare, Similiter dum caro suggerit et animus non consentit: quasi ex nigro et niveo quidam in corpore color efficitur: qui ex diversis factus color medius appellatur. Marinus quoque color in pectore columbe. tribulationem designat in humana mente, De diversis proprietatibus columbe.

In diversis locis diversas proprietates reperi. quas inserens huic operi: annotare curavi. Prima natura columbe est: quod pro cantu gemitum profert. Secunda: quod felle caret. Tertia. quod osculis instat. Quarta: quod gregatim volat. Quinta: quod ex rapto non vivit. Sexta: quod grana meliora colligit; Septima: quod non vescitur cadaveribus. Octava: quod nidificat in petre foraminibus. Nona: quod superfluenta residet. ut visa accipitris umbra. venientem cicius devitet. Decima: quod geminos nutrit pullos; Columba pro cantu: utitur gemitu. quia quod libens fecit: plangendo gemit. Caret felle. id est. iracibilitas amaritudine, Instat osculis quia delectatur in multitudine pacis; Gregatim volat: quia conventum amat; Non vivit ex rapto: quia non detrahit proximo; Colligit grana meliora. id est. meliora dicta. Non vescitur cadaveribus: id est. carnalibus desideriis. Nidificat in foraminibus petre. quia spem ponit in Christi passione, Super fluenta residet: ut visa accipitris umbra. venientem cicius devitet. quia in scripturis studet. ut supervenientis diaboli fraudem declinet. Geminos nutrit pullos. id est. amorem dei et amorem proximi. Quibus quoque natales habet. assumatur contemplationis

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

alas: quibus ad celum uolet;

Aquilo frigidissimus uentus est. Ab aquilone inquid pandetur malum. Ibi sedes sathane. in ruine principium. Ventus aquilo grauis temptacio est. flatus aquilonis: suggestio temptationis; frigus negligentie torpor; Aquilo grauis uentus. quoniam grauis temptacio mentem cuiuslibet inuadit. Aquilo uero surgit. quando ab animo temptatio recedit. Ab aquilone inquid et mari. Aquilo. temptatio. mare: mundus. Ab aquilone igitur et mari. id est suo congregat cum a cumulum temptationum non tantum iustos sed; etiam peccatores sequestrat.

Ponam inquit sedem meam ad aquilonem et ero similis altissimo; Sedes ad aquilonem ponere desiderat. quia penna superbie sursum leuatur. esse similis altissimo cupiscit. quia illi cui sub esse debet par ergo gratie spiritum se equalem facit, Et uero ipse dicatur tamen se magistro suo comparat sed; et se illo meliorem esse putat. Cecidit diabolus cum se exaltare uoluit. humiliatur homo cum se exaltare concupiscit;

Auster calidissimus est uentus, Deus inquid ab austro ueniet. Ibi sedes altissimi; Ibi dilectionis ardor. Inde sinceritas ueritatis. Austera serena regione procedit. quia deus in serenitate morum requiescit; Ibi pascit. Ibi cubat. Ibi quies mentis. Ibi contemplationis refectio; Auster sancti spiritus gratiam designat; flatus austri. benignitatem spiritus sancti. Calor. amor. Auster igitur uenit: quociens gratia sancti spiritus mentem cuiuslibet accendit. Surgit. quociens a mente gratia recedit;

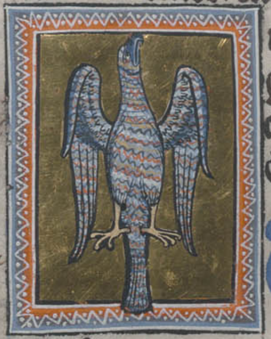

Deus inquid ab austro ueniet. Ab aquilone diabolus: ab austro dominus. Ille tenebris ignorantie inhabitat. iste serenitatem caritatis amat. Frigus aquilonis: poros carnis restringit. calor austri: clausos aperit. Quod enim frigus auaritie stringendo retinet: apertis elemosine manibus caritas larga prebet. Penna siquidem uero in infernum mergit.

nova uero: animum ad celestia desideranda sustollit. Peccata enim grauant: uirtutes uero subleuant; Item de accipitre.

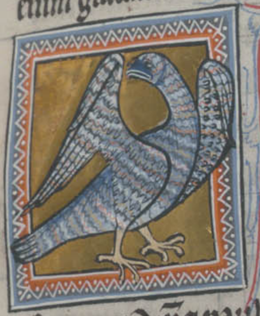

Accipiter auis animo plus armata quam ungulis uirtutem maiorem in minore corpore gestans. Hic ab accipiendo. id est a capiendo nomen sumpsit; Est auis autem rapiendis aliis auibus auida; Ideo uocatur accipiter id est raptor. Unde et paulus dicit. Sustinetis enim: si quis accipit, uos; Ut enim diceret si quis rapit. dixit si quis accipit, fertur autem accipiter circa pullos suos impius esse. nam dum uiderit eos posse temptare uolatus. nullas eis prebet escas. sed; uerberat pennis et a nido precipitat atque; a tenero compellit ad predam. ne adulti pigrescant; Cauet ne in tenera etate pigrescant. ne soluantur deliciis. ne marcescant ocio. ne discant cibum magis expectare quam querere. ne nature sue deponant uigorem: intermittunt studium nutriendi. ut in usum rapiendi audere compellant; Beatus Gregorius de accipitre quando plumescat.

Numquid per sapientiam tuam plumescit accipiter expandens alas suas ad austrum: Unde beatus gregorius. Agrestibus accipitribus mos est. ut flante austro alas expandant quatinus eorum membra ad laxandam pennam ueterem eueniente tepore concalescant; Cum uero uentus deest alis contra radium solis expansis atque percussis: repente sibi auram faciunt: sicque apertis poris uel ueteris exiluunt: uel noue succrescunt. Quid est ergo accipitrem in austro plumescere. nisi quod unusquisque; sanctorum tactus flatu sancti spiritus concalescit. et usum uetere conuersationis abiciens noui hominis formam sumit: Quod apostolus ammonet dicens. Expoliantes nos ueterem hominem cum actibus suis. et induentes nouum; Et rursum. Licet his qui foris est noster homo corrumpitur

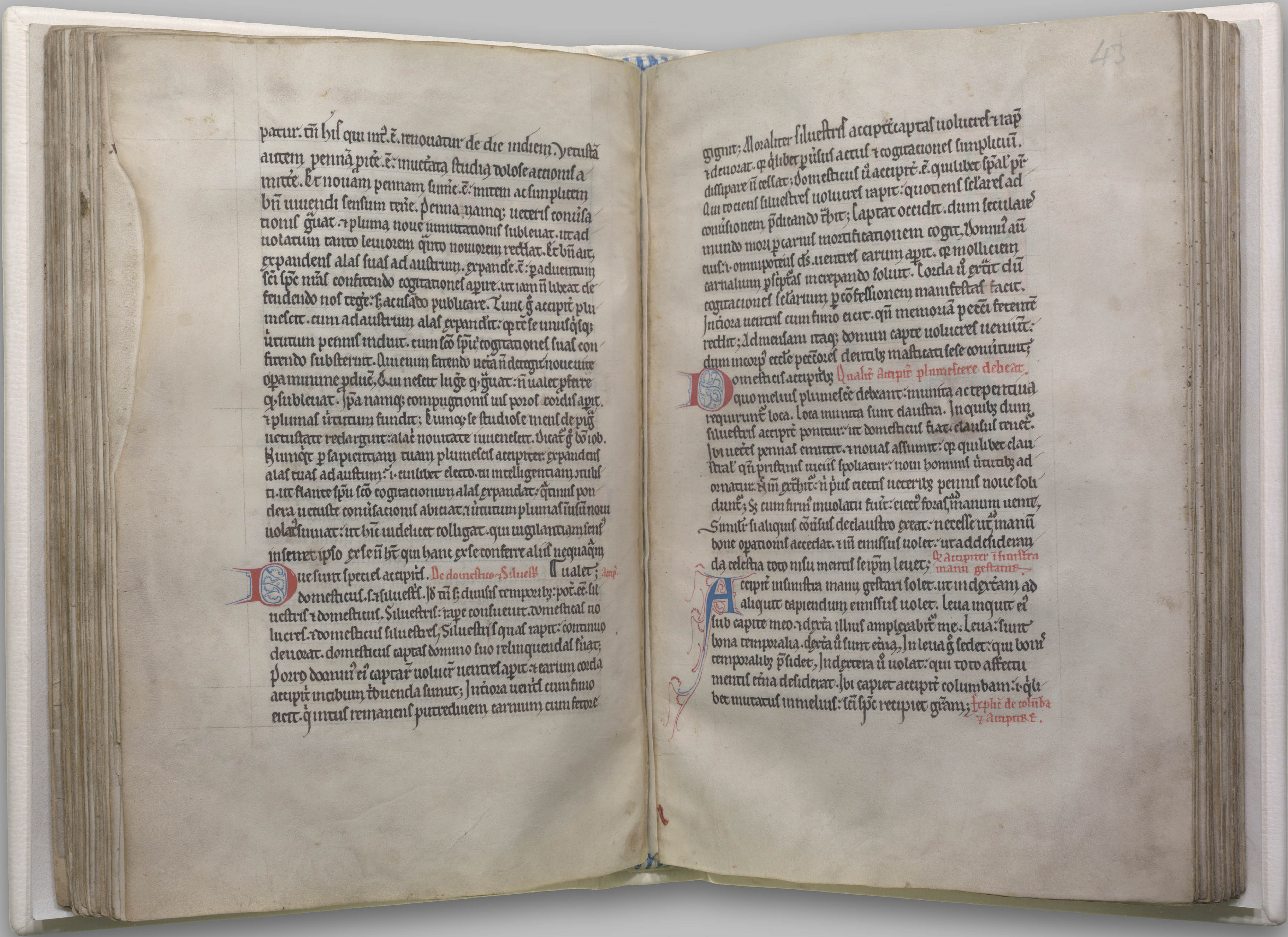

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

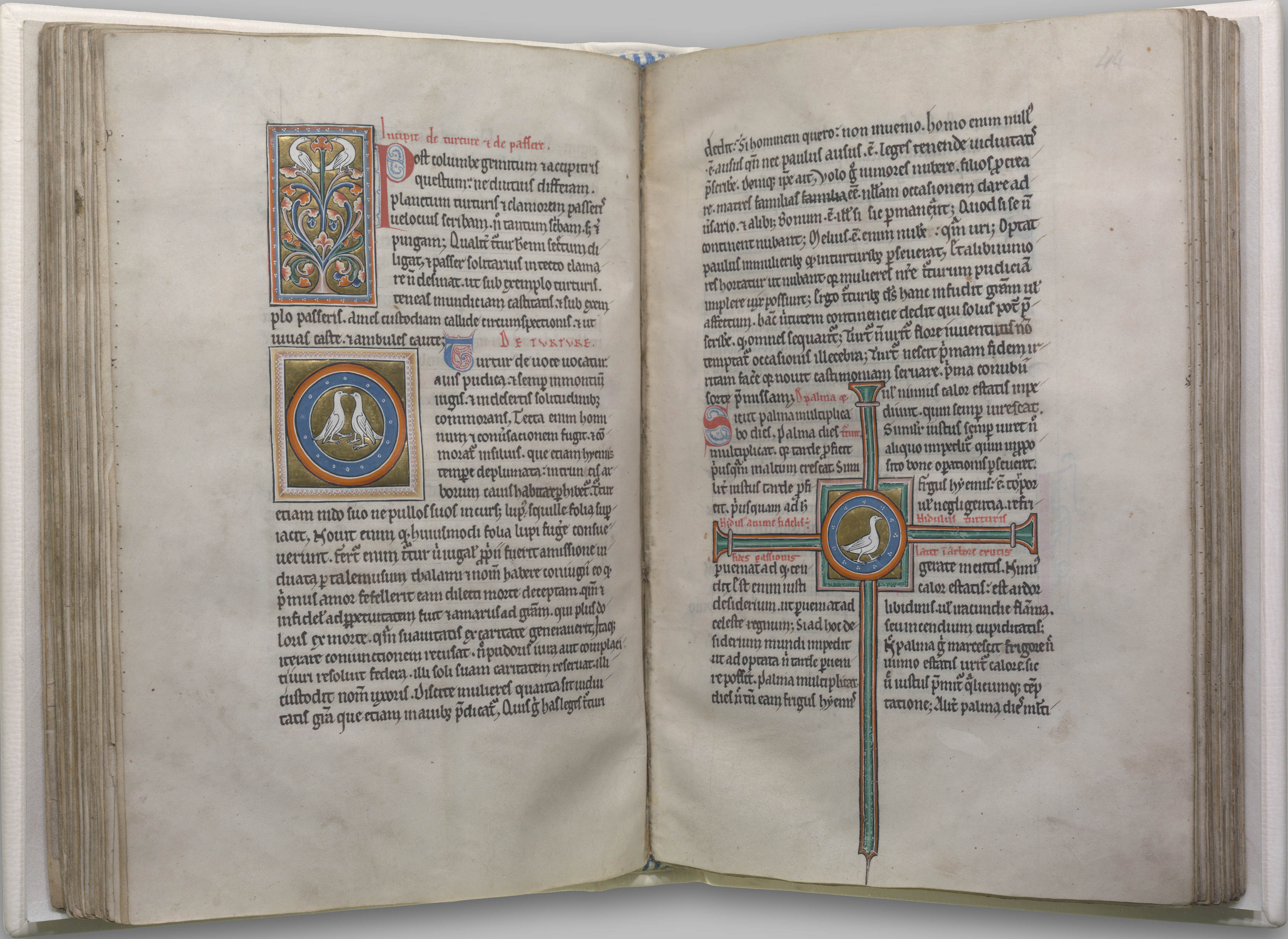

Incipit de turture et de passere.

Post columbe gemitum et accipitris questum: ne diutius differam. planctum turturis et clamorem passeris velocius scribam. non tantum scribam. sed et pingam; Qualiter turtur heremi secretum diligat, et passer solitarius in tecto clamare non desinat. ut sub exemplo turturis. teneas mundiciam castitatis. et sub exemplo passeris. ames custodiam callide circumspectionis. et ut vivas caste. et ambules caute;

De turture.

Turtur de voce vocatur. avis pudica. et semper in montium iugis. et in desertis solitudinibus commorans, Tecta enim hominum et conversacionem fugit. et commoratur in silvis. que etiam hyemis tempore deplumata: in truncis arborum cavis habitare perhibetur. Turtur etiam nido suo ne pullos suos incurset lupus; squille folia superiacit, Novit enim quod huiusmodi folia lupi fugere consueverunt. Fertur enim turtur si iugalis proprii fuerit amissione viduata per talem usum thalami et nomen habere coniugii eo quod primus amor fefellerit eam dilecti morte deceptam. quoniam et infidelis ad perpetuitatem fuit et amarus ad gratiam. qui plus doloris ex morte. quam suavitatis ex caritate generaverit; Itaque iterare coniunctionem recusat. nec pudoris iura aut complaciti viri resolvit federa. illi soli suam caritatem reservat. illi custodit nomen uxoris. Discite mulieres quanta sit viduitatis gratia que etiam in avibus predicatur, Quis igitur has leges turturi dedit? Si hominem quero: non invenio. homo enim nullus est ausus quoniam nec paulus ausus est. leges tenende viduitatis prescribere. Denique ipse ait, Volo igitur iuniores nubere. filios procreare. matres familias ~~familia~~ esse. nullam occasionem dare adversario. et alibi; Bonum est illis si sic permanserint; Quod si se non continent nubant; Melius est enim nubere: quam uri; Optat paulus in mulieribus quod in turturibus perseverat, Et alibi iuniores hortatur ut nubant quod mulieres nostre temporum pudiciciam implere vix possunt; Ergo turturibus deus hanc infudit gratiam vel affectum. hanc virtutem continencie dedit qui solus potest prescribere. quod omnes sequantur; Turtur non urgetur flore iuventutis non temptatur occasionis illecebra; Turtur nescit primam fidem irritam facere quia novit castimoniam servare. prima conubii sorte promissam;

De palma et turture.

Sicut palma multiplicabo dies, Palma dies multiplicat. quia tarde perficit, postquam in altum crescat. Similiter iustus tarde perficit. postquam ad hoc pervenit ad quod tendit; Est enim iusti desiderium. ut perveniat ad celeste regnum; Si ad hoc desiderium mundi impedit ut ad optata non tarde pervenire possit. palma multiplicat dies non tamen eam frigus hyemis vel nimius calor estatis impediunt. quin semper virescat. Similiter iustus semper viret non aliquo impeditur quin in proposito bone operacionis perseveret. frigus hyemis est torpor vel negligentia. refrigerate mentis. Nimius calor estatis: est ardor libidinis. vel iracundie flamma. seu incendium cupiditatis: Sicut palma igitur nec marcescet frigore nec nimio estatis uritur calore. sic nec iustus premitur quolibet temptatione; Aliter palma dicitur mta

Nidus anime fidelis

Nidulus turturis

Fides passionis

Later in arbore crucis

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

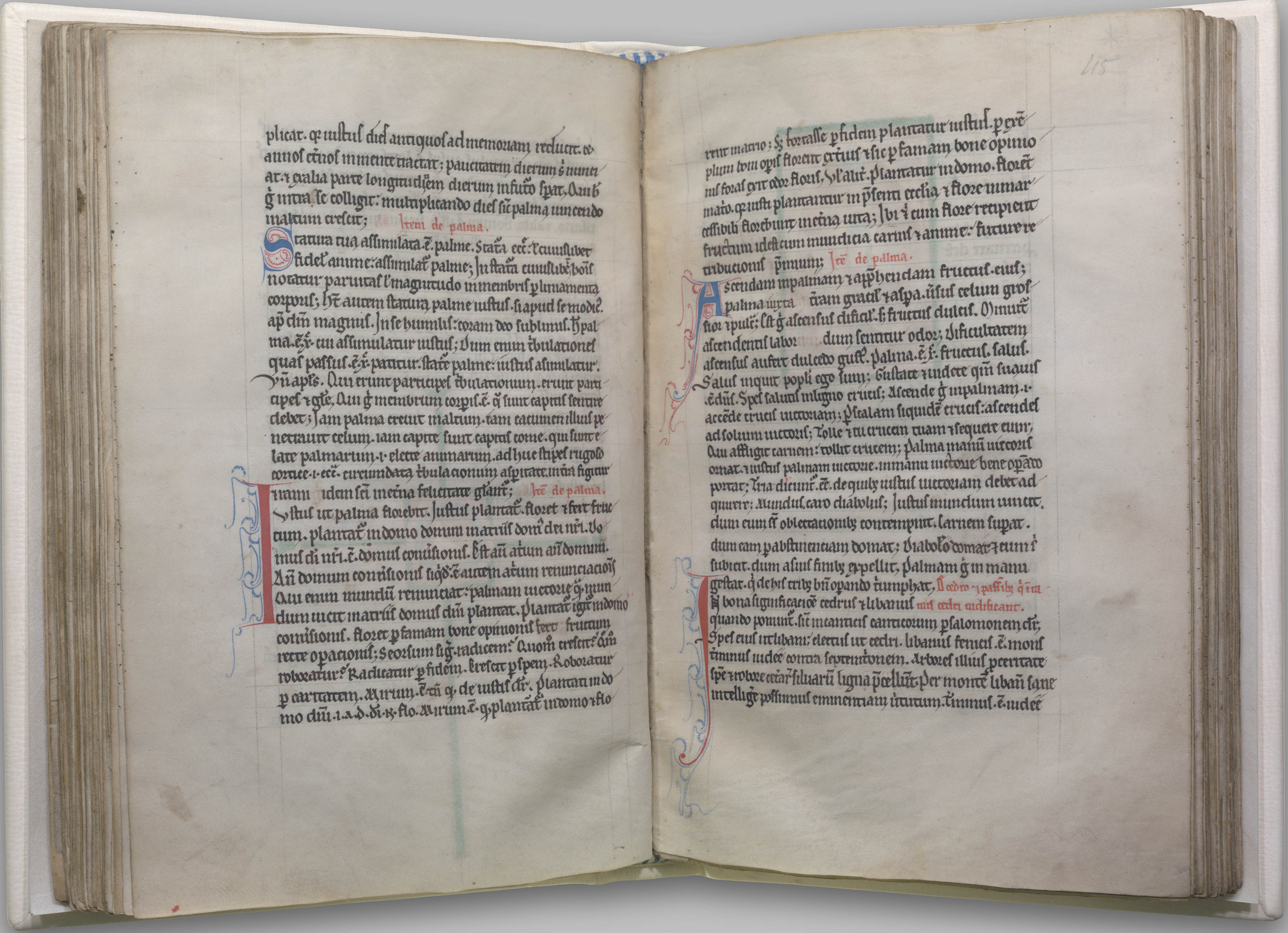

plicat. Qui iustus dies antiquos ad memoriam reducit. et
annos eternos in mente tractat; paucitatem dierum suorum renunci-
at. et ex alia parte longitudinem dierum in futuro sperat. Qui bis
ergo intra se colligit: multiplicando dies sicut palma in credendo
in altum crescit; Item de palma.

Statura tua assimilata est palme. Statura ecclesie vel cuiuslibet
fidelis anime: assimilatur palme; In statura cuiuslibet hominis
notatur parvitas vel magnitudo in membris per liniamenta
corporis; Est autem statura palme iustus. si apud se modicus.
apud deum magnus. In se humilis: coram deo sublimis. Haec pal-
ma est Christus. cui assimulatur iustus; Dum enim tribulationes
quas passus est Christus patitur: state palme: iustus asimulatur.
Unde apostolus. Qui erunt participes tribulationum. erunt parti-
cipes et glorie. Qui ergo membrum corporis est. quod sunt capitis sentire
debet; Iam palma crevit in altum. iam cacumen illius pe-
netravit celum. iam capite sunt capitis come. qui sunt e-
late palmarum. id est electe animarum. adhuc stipes rugoso
cortice. id est ecclesia. circumdata tribulacionum asperitate. in terra figitur
terram idem sancti in eterna felicitate gloriantur; Item de palma.

Iustus ut palma florebit. Iustus plantatur. floret et fert fruc-
tum. plantatur in domo domini in atriis domus dei nostri. Do-
mus dei nostri est domus conversionis. Est autem atrium ante domum.
Ante domum conversionis scilicet est autem atrium renunciacionis.
Qui enim mundum renunciat: palmam victorie quasi iam
dum vicit in atriis domus domini plantat. Plantatur igitur in domo
conversionis. floret per famam bone opinionis fert fructum
recte operacionis; Seorsum scilicet radicem: Quomodo crescit? Quomodo
roboratur? Radicatur per fidem. crescit per spem. Roboratur
per caritatem. Mirum est tamen quod de iustis dicitur. Plantati in do-
mo domini. in atriis domus dei nostri florebunt. Mirum est quod plantatur in domo et flo-

rent in atrio; Sed fortasse per fidem plantatur iustus. per exem-
plum boni operis florent exterius et sic per famam bone opinio-
nis foras exit odor floris. Vel aliter. Plantatur in domo. floret
in atrio. quia iusti plantantur in presenti ecclesia et flore immar-
cessibili florebunt in eterna vita; Ibi quidem cum flore recipient
fructum id est cum munditia carnis et anime: future re-
tribucionis premium; Item de palma.

Ascendam in palmam et apprehendam fructus eius;
A palma iuxta terram gracilis et aspera. versus celum gros-
sior et pulcrior; Est ergo ascensus difficilis. sed fructus dulcis. Minuitur
ascendentis labor dum sentitur odor; Difficultatem
ascensus aufert dulcedo gustus. Palma est Christus. fructus. salus.
Salus inquit populi ego sum; Gustate et videte quoniam suavis
est dominus. Spes salutis in ligno crucis; Ascende ergo in palmam. id est
accede crucis victoriam; Per scalam siquidem crucis: ascendes
ad solium victoris; Tolle et tu crucem tuam et sequere eum;
Qui affligit carnem: tollit crucem; Palma manum victoris
ornat. et iustus palmam victorie. in manu victorie bene operando
portat; Tria dicuntur esse. de quibus iustus victoriam debet ad-
quirere; Mundus. caro diabolus; Iustus mundum vincit.
dum eum cum suis oblectacionibus contempnit. Carnem superat.
dum eam per abstinenciam domat; Diabolum domat et eum sibi
subicit. dum a suis finibus expellit. Palmam ergo in manu
gestat. qui de his tribus bene operando triumphat. De cedro et passeribus qui in ra-
mis cedri nidificant.

In bona significacione cedrus et libanus
quando ponuntur. sicut in canticis canticorum per Salomonem dicitur;
Species eius ut libani; electus ut cedri. Libanus fenicis est mons
terminus iudee contra septentrionem. Arbores illius proceritate
speciei et robore ceterarum silvarum ligna precellunt. Per montem libani sane
intelligere possumus eminentiam virtutum. Terminus est iudee

contra septentrionem, ne diabolus mentes uere confitentium intret per temptationem. Arbores illius per caritate, spe, robore. Alias arbores precellit dum quelibet fideles anime per caritate desiderii, spe castitatis, robore perseueritate alias antecedunt; Per cedrum intelligimus Christum. Hec est cedrus alta Libani. conformata ysopo. quia cum esset sublimis: factus est humilis. Passeres sunt predicatores. Pulli: sunt hii qui uerbo predicationis sunt procreati. Nidus: quiete mentis locus; In hac ergo cedro nidificant. qui tranquille uiuendo. de eterna beatitudine non desperant; Sunt cedri Libani quas plantauit dominus; Cedri Libani sunt diuites huius mundi. Passeres sunt cenobiorum rectores; Pulli discipuli. Nidus: officinarum locus; In his cedris. passeres nidificant. quia rectores animarum in possessionibus diuitum cenobia collocant; Ibi passeres clamare non cessant. ut scilicet a deo escam querant; A deo se escam querant: qui uerbi diuini eloquii quasi cibo saciari uolunt; Die ac nocte clamitant. qui pro suis benefactoribus toto adnisu mentis dominum rogant. In mundo tranquille mentis pennas contemplacionis nutriunt, Quibus ad predictam cedrum. quam citius poterunt euolare contendunt. Circa ligna Libani uolitant. quia uitam seu mores uirorum sublimiorum scire desiderant; Ex his lignis Libani. Salomon ferculum fecisse legitur. quia ecclesia de uiris sublimibus et infatigabilibus fatigatur;

Item de cedro.

Sicut cedri quas non plantauit dominus non plantauit in ipsa uoluntate. non dilatauit in cupiditate; Omnis plantatio quam non plantauit pater meus celestis: eradicabitur. Hii cedri Libani sunt diuites superbi; In his nidificant herodii et accipitres. id est raptores. Nidos componunt: quia in possessionibus diuitum. raptores municiones construunt; Pulli: sunt complices raptorum seu ministri. He uolucres in cedris. ut rapiant latent. quia raptores nocendi potentiam: a principibus peruersis habent; Sed dominus confringet cedros Libani. id est diuites mundi. quasdam per penitentiam. quasdam per iudicium. Per penitentiam confringet. quando sic uitulum Libani comminuet. Comminuet sic uitulum Libani. ad imitacionem uite Christi. id est fiat uitulus sacrificium aptus. ut carnem mortificet: et cum Christo crucem portet. Per iudicium confringet alios. quia eterno igni reseruandos. Predicta cedrus succisa multis proficit. quia Christus morte propria mundum redemit; Christus enim granum frumenti cadens in terram. m. f. i. s. m. Si autem. m. f. m. f. affert; Cedrus ergo succiditur dum Christus moritur; Mors siquidem Christi multa proficit. descendens ad inferos. surgens a mortuis. ascendens in celos. spem resurgendi morientibus dedit; Quid enim prodesset uiuere tribulationibus contritum. ad extremum mori. non sequeretur spes resurgendi. Et quid prodesset resurrexisse. non constans esset hominem immortalem absque supplicio sine fine manere? Simuliter cum cedrus quam plantauit dominus succiditur. multum proficit quia ad eterne beatitudinis edificium transfertur; Si autem cedrus quam non plantauit dominus succisa fuerit: non minime utilitatis erit. quia que nullum fructum ferebat in Libano. id est in seculo. pondus edificii succisa sustinet in spirituali templo. Ita dico si cedri superbiam succidas per penitenciam. si uero per uindictam succidas iehenne incendiis illa concremandam in perpetuum seruas;

DE PELLICANO.

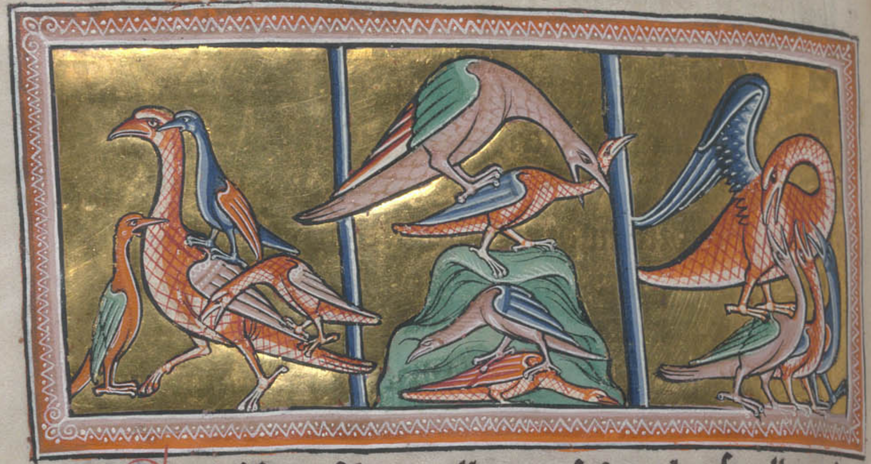

Similiſ factuſ ſum pellicano ſolitudiniſ, pellicanuſ egyp
tiaca auiſ [illegible] .ē. habitanſ in ſolitudine nili fluminiſ
unde ⁊ nomen ſumpſit; Nam canopoſ egyptuſ dr̄. Amator
eſt nimiſ filiorum; Qui cum genuerit natoſ ⁊ ceperint creſce:
ꝑcuciunt parenteſ ſuoſ in faciem; S; parenteſ repercucienteſ
eoſ occidunt, Tercia ū die mat̄ eorum ꝑcuciens coſtam ſuā
aꝑit latuſ ſuum ⁊ incumbit ſuꝑ pulloſ ſuoſ ⁊ effundit ſan
guinem ſuꝑ corpora mortuorum ⁊ ſic ſuſcitat eoſ amor
tuiſ. Miſtice pellicanuſ ſignificat xp̄m: egiptuſ mundū;
pellicanuſ habitat ~~habitat~~ in ſolitudine. quia xᵉ. ſoluſ de uir
gine dignatuſ .ē. naſci ſine uirili copulatione; Eſt autem
ſolitudo pellicani. q, immuniſ .ē. a pccō ſic ⁊ xᵉ. Hauiſ
roſtro pulloſ ſuoſ occidit. quia uerbo ꝑdicationiſ incredulos
conuertit; Suꝑ pulloſ ſuoſ flere n̄ deſinit. quia xp̄c cum reſuſ
citaret lazarum miſericordie fleuit, Et ſic ꝑ treſ dieſ ſangui
ne ſuo pulloſ uiuificat. quia xᵉ ꝓprio ſanguine ſuo redemp
toſ ſaluat; Moraliter autem ꝑ pellicanum intellige poſ
ſumuſ non quemlibet iuſtum: ſ; a carnali uoluptate
longe remotum; ꝑ egyptum: uitam nr̄am ignorantie
tenebriſ inuolutam. Egyptuſ enim tenebre interpretatur:
In egipto g̊ ſolitudinem facimuſ, dum a curiſ ⁊ uolupta
tib; ſeli longe ſumuſ; Sic ⁊ iuſtuſ in ciuitate ſolitudinem
fac̄. dum iniurie ſem quantum humana fragilitaſ patit̄
a pccō cuſtodit; Roſtro pellicanuſ pulloſ ſuoſ occidit.
quia iuſtuſ cogitationeſ ⁊ opa que male geſſit ore ꝓprio iu
dicat ⁊ confundit dicenſ; Confitebor aduerſum me iniuſti
ciam meam domino. ⁊ tu remiſiſti impietatem pecci mei.
Suꝑ eoſ triduo deflet quicquid cogitatione locutione ⁊
ope male geſſit: lacrimiſ deleri docet; Et ſic pulloſ ſuoſ
aſꝑſoſ ſanguine uiuificat. dum carniſ ⁊ ſanguiniſ opa
minuit; ⁊ actꝰ ſpiritaleſ bene uiuendo ſeruat; huiuſ etiā
uolucreſ natura taliſ dr̄ eē. q, ſemꝑ afficitur macie. ⁊ quicquid
gluttit. cito digerit quia uenter eiuſ nullum hr̄t diuerticulum.
in quo retineat cibum; Non igitur cibꝰ ille corpꝰ impinguat.
ſ; tantum ſuſtinet ⁊ confortat; Huic ſiquidem pellicano
heremite uita ſit ſimiliſ. qui pane paſcitur: n̄ querit reple
tionem uentriſ. qui n̄ uiuit ut comedat. ſ; comedit ut uiuat;

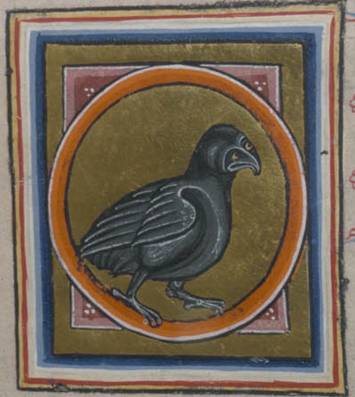

De Nicticorace.

Factuſ ſum ſicut nicticorax
in domicilio. Nicticorax .ē. auiſ
que amat tenebraſ noctiſ. In pa
rietiniſ habitat quia in rui
niſ maceriarum que ſunt ſine
tecto domicilium ſeruat. lu
cem refugit in nocte uolitanſ
cibum querit; Miſtice nicticorax xp̄m ſignificat qui noctiſ
tenebraſ amat. quia n̄ uult mortem peccatoriſ: ſ; ut conuerta
tur ⁊ uiuat; Ita enim dſ pater dilexit mundum, ut p

redemptione mundi in nocte traderet filium. Quod autem peccatores tenebre vocentur; apostolus testatur dicens: Fuistis aliquando tenebre: nunc autem lux in domino. Habitat nicticorax in rimis parietum, quia Christus nasci voluit de populo Iudeorum. Non sum inquit missus nisi ad oves que perierunt domus Israhel, Sed Christus opprimitur a ritinis, quia occiditur a Iudeis, lucem refugit: quia vanam gloriam detestatur et odit. Cum enim leprosum curaret: ut nobis exemplum humilitatis daret. ait leproso; Vide nemini dixeris. De hac luce dicitur; Auferetur ab impiis lux sua. id est presentis vite gloria; Ipse autem est lux inaccessibilis que illuminat omnem hominem, lux qui refugit lucem. id est vanitas mundane glorie vanitatem; In nocte volitans escas querit. quia peccatores in corpus ecclesie predicando convertit; Moraliter autem nicticorax non quilibet iustum nobis innuit; sed eum qui inter homines degens ab intuitu hominum se in quantum potuit abscondit. Lucem refugit quia humane laudis gloriam non attendit, De qua luce dicitur; Nonne lux impii extinguetur. non splendebit flamma ignis eius? Lucem: dicit presentis vite prosperitatem, sed lux impii extinguitur. quia fugitive vite prosperitas cum ipsa terminatur. Nec splendebit flamma ignis eius; Ignem dicit temporalium desideriorum fervorem; Cuius flamma est decor. vel potestas exterior que de interno eius ardore procedit. Sed non splendebit quia in die exitus omnis exterior decor. et potestas peribit. In nocte vigilat: dum peccatorum tenebras attendens eorum errores vitat; habitat in rimis parietum. dum mundi defectum considerat: et expectat occasum. Escam in nocte querit quia peccatorum multitudinem recogitans de exemplis iustorum mentem pascit;

DE EPOPO:

Avis que dicitur epopus quando viderit parentes eius senuisse et caligasse oculos eorum: evellit plumas eorum et oculos eorum lingit. et calefacit eos et renovantur parentes ipsius. quasi dicens parentibus suis. sicut laborastis nutrientes me similiter ego facio vobis. Si autem hoc faciunt sibi invicem irrationabiles quantomagis rationabiles homines parentum suorum nutrimenta mutua reddere debent. quia lex dicit. Qui maledixerit patri vel matri morte morietur. et est quasi patricida et matricida.

Ecce quomodo epopi plumas parentum evellunt. et oculos eorum lingunt. et eos calefaciunt: ut pristinam sanitatem recuperent.

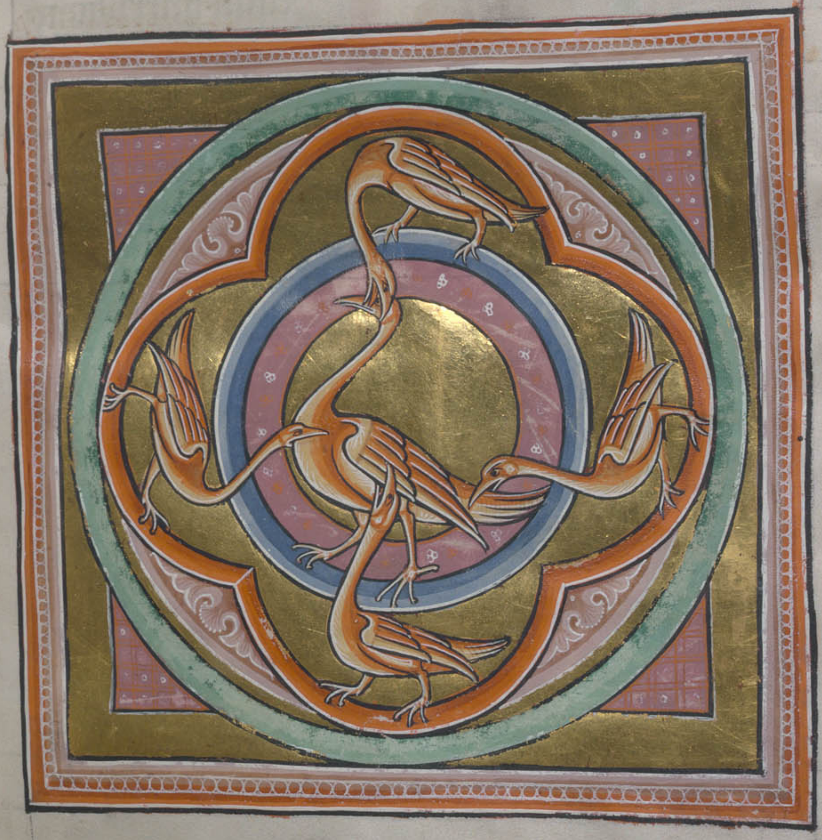

De pica.

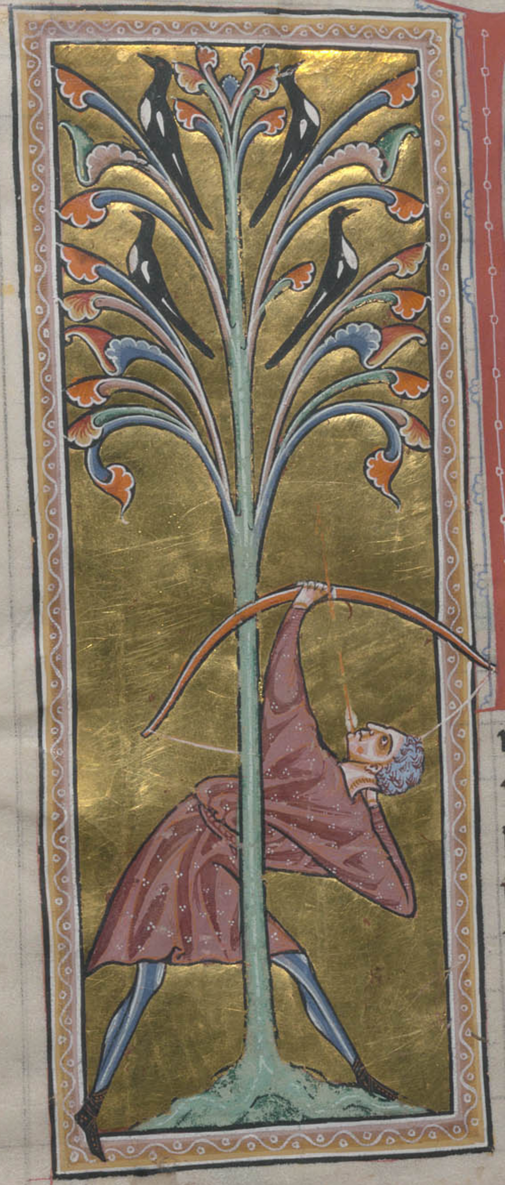

Pice quasi poetice. quod verba in discrimine vocis exprimant ut homo. per ramos enim arborum pendule inportuna garrulitate sonantes et si nequeunt linguas in sermone explicare. sonum tamen humane vocis imitantur. De qua congrue quidam ait. Pica loquax certa dominum te voce salutat. Si me non videas esse. negabis avem. Picus a pico saturni filio nomen sumpsit. eo quod in auspiciis utebatur. Nam ferunt hanc avem quoddam habere divinum. illo indicio quod in quacumque arbore nidificaverit. clavum vel quicquid aliud fixum diu herere non potest. quin statim excidat ubi illa insederit;

De corvo.

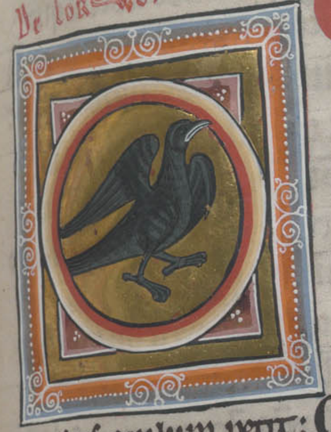

Corvus sive corax nomen a sono gutturis habet. quod voce coracinet. fertur haec avis quod editis pullis escam non plene praebeat. priusquam in eis per pennarum nigredinem similitudinem proprii coloris agnoscat. postquam vero eos tetros plumis aspexerit: in toto agnitos abundantius: hic prior in cadaveribus oculum petit; Corvus in divina pagina diversis modis accipitur: ut per corvum aliquando predicator aliquando peccator aliquando diabolus intelligatur; Ysidorus in libro ethimologiarum dicit, quod corvus prius in cadaveribus petit oculum. quia in carnalibus intellectum discretionis extinguit. et sic postea extrahit cerebrum. per oculum cerebrum extrahit. quia extincto discretionis intellectu: sensum mentis evertit; Item per corvum quilibet peccator intelligitur: qui quasi peccatorum plumis nigrescentibus vestitur; Item quidam peccatores qui de misericordia dei desperant. Sunt et alii qui adhuc religiosorum partibus adiuvent. exornant. De quibus dicitur. Corvi paverunt heliam. ; Per corvos quoque peccatores intelligi volunt. qui de sua substantia religiosos pascunt. Illos enim elias significat quos locus et habitus religionis occultat. Sunt alii qui desperant. terrenis inhiant. cum intus debent esse. foris spectant; De quibus scriptura dicit; Corvus ad archam non rediit. qui forsitan aquis diluvii interceptus periit. vel cadaveribus inventis: forsitan super sedit; Similiter peccator qui carnalibus desideriis foras pascitur: quasi corvus qui ad archam non redit. curis secularibus detinetur; Sed in bona significatione corvus accipitur. ut per corvum quilibet doctus predicator intelligatur. Unde per beatum iob dicitur; Quis preparat corvo escam suam. quando pulli eius ad dominum clamant. vagantes eo quod non habeant cibos?

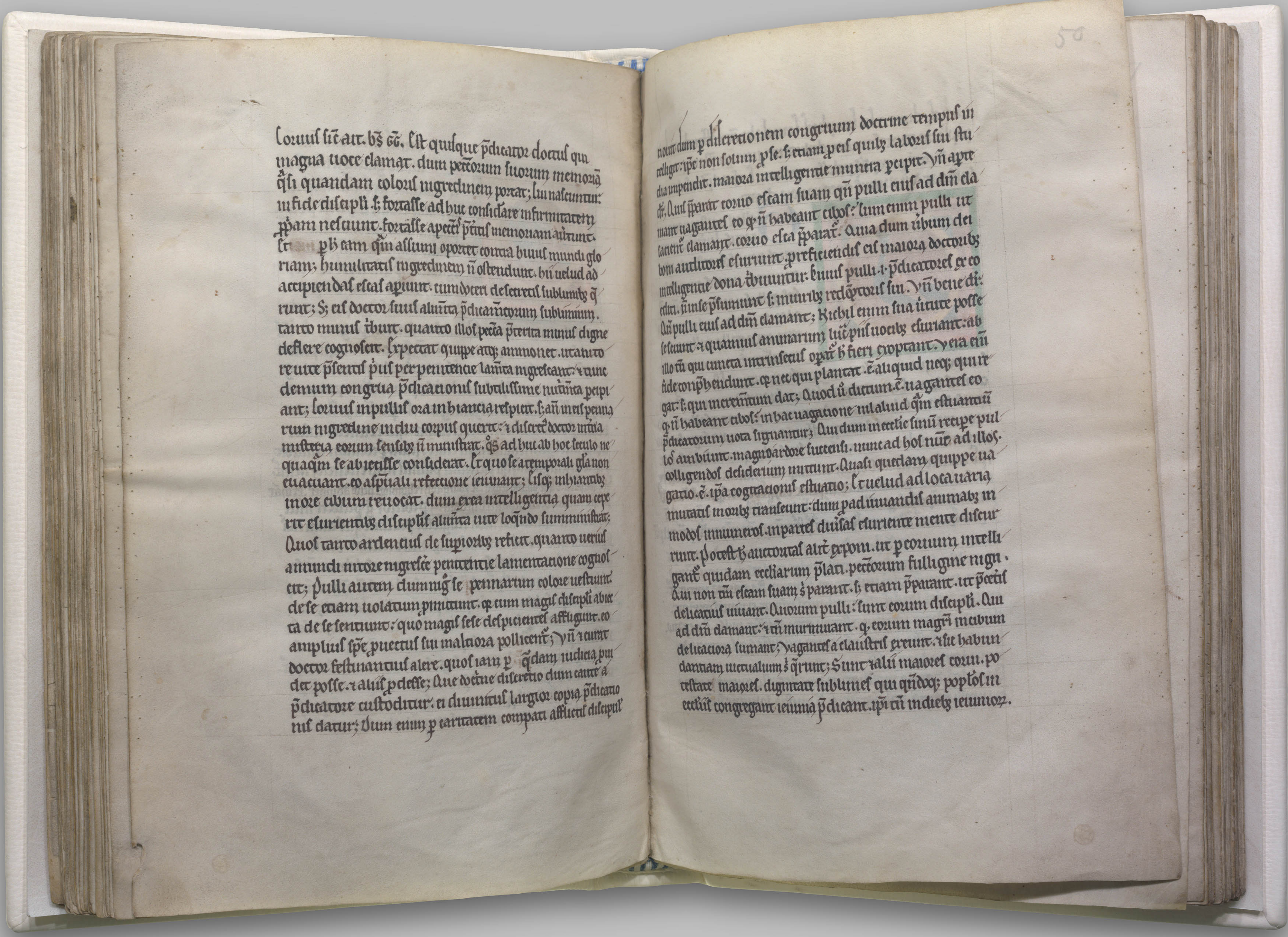

Corvus sicut ait beatus Gregorius. Est quisque predicator doctus qui
magna voce clamat. dum peccatorum suorum memoriam
quasi quandam coloris nigredinem portat; Cui nascuntur
in fide discipuli. sed fortasse adhuc considerare infirmitatem
propriam nesciunt. fortasse apertius preteritas memoriam adducunt.
Et [illegible] eam quam assumi oportet contra huius mundi glo
riam; humilitatis nigredinem non ostendunt. hii velud ad
accipiendas escas aperiunt. cum doceri de secretis sublimibus que
runt; sed eis doctor suus alimenta predicationum sublimium.
tanto minus tribuit. quanto illos peccata preterita minus digne
deflere cognoscit. Expectat quippe atque ammonet. ut tanto
re vite presentis prius per penitencie lamenta nigrescant. et tunc
demum congrua predicationis subtilissime nutrimenta percipi
ant; Corvus in pullis ora inhiancia respicit. sed antequam in eis penna
rum nigredine indui corpus querit. et discretus doctor interna
misteria eorum sensibus non ministrat. quos adhuc ab hoc seculo ne
quaquam se abiecisse considerat. Et quo se a temporali gloria non
evacuant. eo a spirituali refectione ieiunant; Cuique inhiantibus
in ore cibum revocat. dum circa intelligentiam quam cepe
rit esurientibus discipulis alimenta vite loquendo subministrat;
Quos tanto ardencius de superioribus reficit. quanto verius
a mundi nitore nigrescere penitentie lamentatione cognos
cit; Pulli autem dum nigro se pennarum colore vestiunt.
de se etiam volatum promittunt. quia cum magis discipuli abiec
ta de se sentiunt; quo magis sese despicientes affligunt. eo
amplius spe provectus sui maiora pollicentur; Unde et curat
doctor festinancius alere. quos iam per quedam iudicia pru
det posse. et aliis prodesse; Que doctrine discretio dum caute a
predicatore custoditur. ei divinitus largior copia predicatio
nis datur; Dum enim per caritatem compati affectus discipul

norum dum per discretionem congruum doctrine tempus in
telligit. ipse non solum per se. sed etiam per eos quibus laboris sui stu
dia impendit. maiora intelligentie munera percipit. Unde apte
dicitur; Quis preparat corvo escam suam quando pulli eius ad dominum cla
mant vagantes eo quod non habeant cibos. Cum enim pulli ut
sacientur clamant. corvo esca preparatur. Quia dum verbum dei
boni auditores esuriunt. proficientibus eis maiora doctoribus
intelligentie dona tribuuntur. Cuius pulli id est predicatores ex eo
editi. non in se presumunt sed in viribus redemptoris sui. Unde bene dicitur:
Quando pulli eius ad dominum clamant; Nichil enim sua virtute posse
se sciunt et quamvis animarum lucra pius vocibus esuriant. ab
illo tamen qui cuncta intrinsecus operatur hec fieri exoptant. Vera enim
fide comprehendunt. quia nec qui plantat est aliquid neque qui ri
gat. sed qui incrementum dat; Quod vero dictum est vagantes eo
quod non habeant cibos. in hac vagatione nil aliud quam estuantium
predicatorum vota signantur; Qui dum in ecclesie sinum recipere pul
los ambiunt. magno ardore succensi. nunc ad hos nunc ad illos.
colligendos desiderium mittunt. Quasi quedam quippe va
gatio est ipsa cogitationis estuatio; Et velud ad loca varia
mutatis moribus transeunt. dum pro adiuvandis animabus in
modos innumeros. in partes diversas esuriente mente discur
runt. Potest hec auctoritas aliter exponi. ut per corvum intelli
gantur quidam ecclesiarum prelati. peccatorum fuligine nigri.
Qui non tamen escam suam sibi parant. sed etiam preparant. ut preceteris
delicatius vivant. Quorum pulli sunt eorum discipuli. Qui
ad dominum clamant. et tamen murmurant. quia eorum magistri in cibum
delicaciora sumant; vagantes a claustris exeunt. et sic habun
danciam victualium sibi querunt; Sunt et alii maiores corvi. po
testate maiores. dignitate sublimes qui quandoque populos in
ecclesiis congregant ieiunia predicant. ipsi tamen in diebus ieiuniorum.

carnes edunt. et sic simplices scandalizantur et offendunt; Inde populi vagantes mente dubitant. verum prelati qui ieiunia docent ea populis prodesse credant. Et hec ad presens de corvo sufficiant. donec aliquis de eo pociora dicat;

De Gallo.

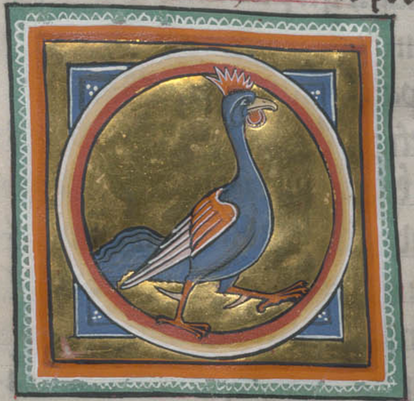

Gallus a castratione vocatus. Inter ceteras enim aves huic soli testiculi adhimuntur. veteres enim abscisos gallos vocabant; Sicut autem a leone leena. et a dracone dracena. ita a gallo gallina; cuius membra ut ferunt quidam. et si auro liquenti misceantur consumi aiunt. Est etiam galli cantus suavis in noctibus. et non solum suavis sed etiam utilis. qui quasi bonus cohabitator. et dormientem excitat. et sollicitum admonet. et viantem solatur. processum noctis canora significatione protestans. Hoc canente: latro suas relinquit insidias. hoc ipse lucifer excitatus oritur celumque illuminat: hoc canente mesticiam trepidus nauta deponit. omnisque crebro vespertinis flatibus excitata tempestas et procella mitescit. Hic devotus affectus exsilit ad precandum legendi quoque munus instaurat. Hic devocius postremum canente ipsa ecclesie petra culpam suam diluit; quam priusquam gallus cantaret: negando contraxerat; Istius cantu spes omnibus redit. egris relevatur incommodum. minuitur dolor vulnerum. febrium flagrantia mitigatur. revertitur fides lapsis. ihesus titubantes respicit. errantes corrigit. denique respexit petrum. et statim error abcessit. pulsa est negatio. secuta confessio. quod non fortuito accidisse sed ex sententia domini lectio docet;

Item de Gallo.

Quis dedit gallo intelligentiam? de gallo queritur a quo ei intelligentia tribuatur; Sed hec questio solvitur si verba Gregorii loquens in moralibus audiatur; Intelligentiam sicut beatus Gregorius. Gallus accepit. ut prius nocturni temporis horas discutiat. et tunc demum vocem excitationis emittat. quia videlicet sanctus quisque predicator prius in auditoribus suis qualitatem vite considerat. et tunc demum ad erudiendum congruam vocem predicationis format. Quasi enim horas noctis discernere est peccatorum merita diiudicare; Quasi horas noctis discernere est: actionum tenebras apta increpationis voce corripere; Gallo itaque intelligentia desuper tribuitur quia doctori veritatis discretionis virtus ut noverit. quibus. quid. quando. vel quomodo inferat: divinitus ministratur; Non enim una eademque cunctis exortatio convenit. quia nec cunctos par morum qualitas astringit; Sepe autem aliis officiunt que aliis prosunt. Nam et plerumque que hec animalia reficiunt. alia occidunt. et lenis sibilus equos mitigat. catulos instigat. et medicamentum quod hunc morbum imminuit alteri vires iungit. et panis qui vitam fortium roborat. parvulorum necat; Pro qualitate igitur audientium formari debet sermo doctorum: ut et ad sua singulis congruat. et tamen a communis edificacionis arte numquam recedat; Quid enim intente mentes auditorum sunt. nisi quasi quedam in cithara tensiones strate cordarum? quas tangendi artifex ut non sibimet ipsi dissimile canticum faciat dissimiliter pulsat; Et iccirco corde consonam modulationem reddunt quia uno quidem plectro: sed non uno impulsu feriuntur; Unde et doctor quisque ut in una cunctos virtute caritatis edificet. ex una doctrina. non una eademque exhortatione tangere corda audientium debet; Habemus et aliud quod de galli huius intelligentia considerare debeamus? quia profundioribus horis noctis valentiores ac prolixiores edere cantus solet: cum vero matutinum iam tempus appropinquat. leniores

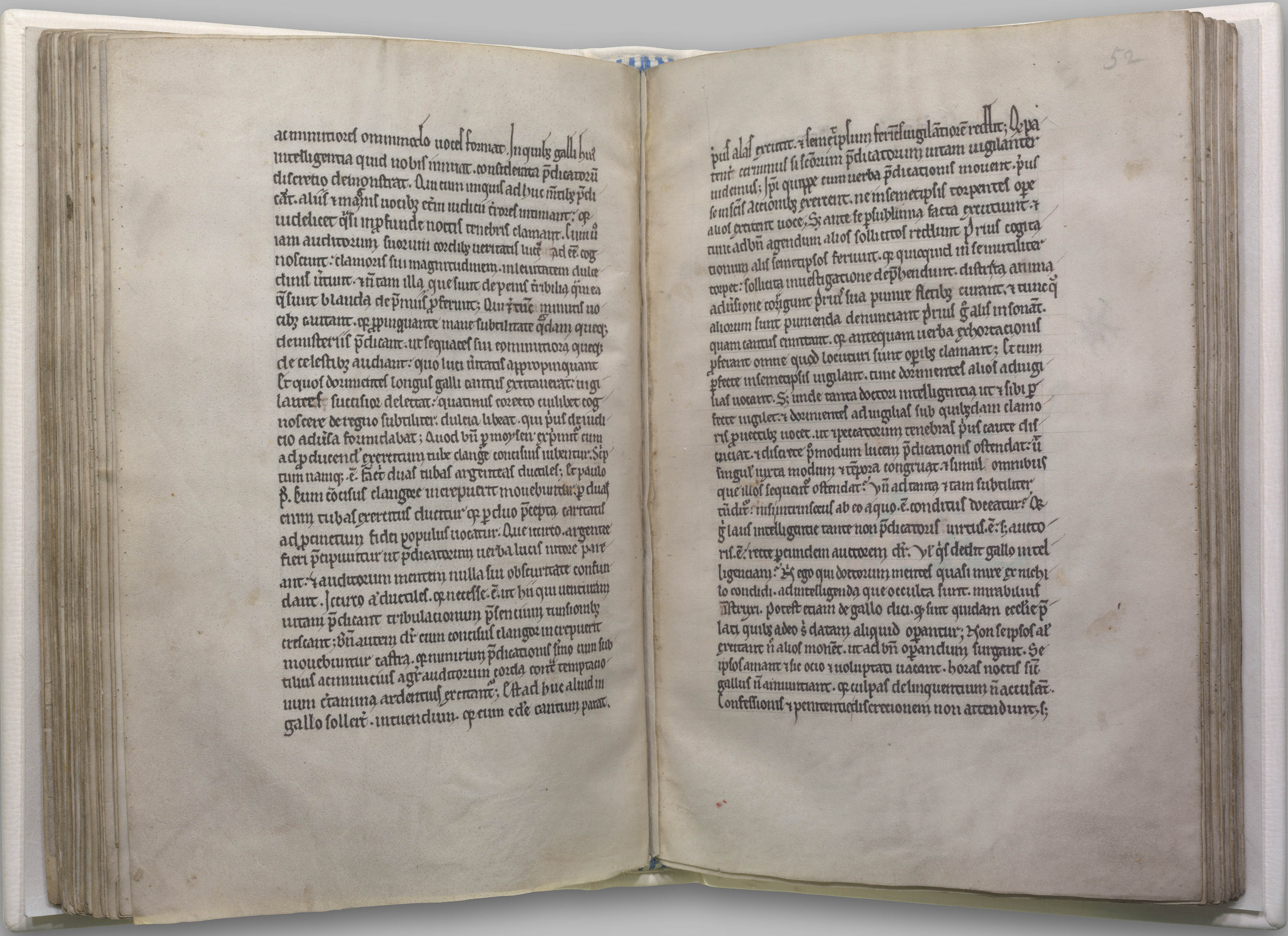

acuminatiores omnimodo voces format. Singulis galli huius intelligentia quid nobis innuat, considerata predicatorum discretio demonstrat. Qui cum iniquis adhuc mentibus predicant, altis et magnis vocibus eterni iudicii terrores intimant; quia videlicet quasi in profunde noctis tenebris clamant. Cum vero iam auditorum suorum cordibus veritatis lucem adesse cognoscunt, clamoris sui magnitudinem in levitatem dulcedinis vertunt, et non tam illa que sunt de penis terribilia, quam ea que sunt blanda, de premiis proferunt; Qui recte minutis vocibus cantant, quia propinquante mane subtilitate quadam quecumque de misteriis predicant, ut sequaces sui comminutiora quecumque de celestibus audiant, quo luci veritatis appropinquant. Et quos dormientes longus galli cantus excitaverat, vigilantes suavior delectat, quatinus correcto cuilibet cognoscere de regno subtiliter dulcia libeat, qui prius de iudicio adversa formidabat; Quod bene per moysen exprimitur, cum ad producendum exercitum tube clangor concisius iubetur. Scriptum namque est: Fac duas tubas argenteas ductiles; Et paulo post: Cum concisus clangor increpuerit, movebuntur. Per duas enim tubas exercitus ducitur, quia per duo precepta caritatis ad penitentiam fidei populus vocatur. Que iccirco argentee fieri precipiuntur, ut predicatorum verba lucis nitore pareant, et auditorum mentem nulla sui obscuritate confundant. Iccirco autem ductiles, quia necesse est ut hii qui venturam vitam predicant, tribulationum presentium tunsionibus crescant; Bene autem dicitur: cum concisus clangor increpuerit, movebuntur castra, quia nimirum predicationis sermo cum subtilius acuminatur, auditorum corda contra temptationum certamina ardentius excitantur; Est adhuc aliud in gallo sollerter intuendum, quia cum edere cantum parat,

prius alas excutit, et semetipsum feriens vigilantiorem reddit; Quod patenter cernimus, si sanctorum predicatorum vitam vigilanter videmus; Ipsi quippe cum verba predicationis movent, prius se in sanctis actionibus excitant, ne in semetipsis torpentes opere, alios excitent voce, Sed ante se per sublimia facta excutiunt, et tunc ad bene agendum alios sollicitos reddunt. Prius cogitationum alis semetipsos feriunt, quia quicquid in se inutiliter torpet, sollicita investigatione deprehendunt, districta animadversione corrigunt. Prius sua punire fletibus curant, et tunc que aliorum sunt punienda denuntiant. Prius ergo alis insonant, quam cantus emittant, quia antequam verba exhortationis proferant, omne quod locuturi sunt operibus clamant; Et cum perfecte in semetipsis vigilant, tunc dormientes alios ad vigilias vocant. Sed unde tanta doctori intelligentia, ut et sibi perfecte vigilet, et dormientes ad vigilias sub quibusdam clamoris provectibus vocet, ut et peccatorum tenebras prius caute discutiat, et discrete postmodum lucem predicationis ostendat, ut singulis iuxta modum et tempora congruat, et simul omnibus que illos sequantur ostendat? Unde ad tanta et tam subtiliter tenditur, nisi intrinsecus ab eo a quo est conditus doceatur? Quia ergo laus intelligentie tante non predicatoris virtus est, sed auctoris, recte per eundem auctorem dicitur: Vel quis dedit gallo intelligentiam? Ac si diceret: Nisi ego qui doctorum mentes quasi mire ex nichilo condidi, ad intelligenda que occulta sunt mirabiliter instruxi. Potest etiam de gallo dici, quia sunt quidam ecclesie prelati quibus a deo scientiam datam aliquid operantur; Non seipsos alis excitant, nec alios monent, ut ad bene operandum surgant. Se ipsos amant, et hic ocio et voluptati vacant. Horas noctis sicut gallus non annuntiant, quia culpas delinquentium non accusant. Confessionis et penitentie discretionem non attendunt, sed in adquirendis rebus transitoriis intelligentiam a deo sibi datam ponunt. Animarum lucra querere nouerunt, ea tamen que ad delectacionem carnis pertineant: tota mente querunt; Sunt et alii minus simplices et illiterati. qui quasi gallus sedent in pertica regiminis. in pertica predicationis. locum occupant. et tamen officium diuine legis ignorant; Sedent et tacent. se ipsos pascunt. nec gregem ~~pascunt~~ sibi commissum ad pascua eterne uiriditatis ducunt; Uterque hic cui intelligentia datur nec populo uerbum dei predicat. et hic qui tacet. quia nescit quid dicat. uterque caueat ne quasi gallus de pertica cadat. Filios suos Eli sepe corripuit. sed quia marium correctioni non adhibuit fractis ceruicibus de sella cecidit; Antequam moreretur. mortem filiorum audiuit. et archam domini ab allophilis captam fuisse cognouit;

De strutione.

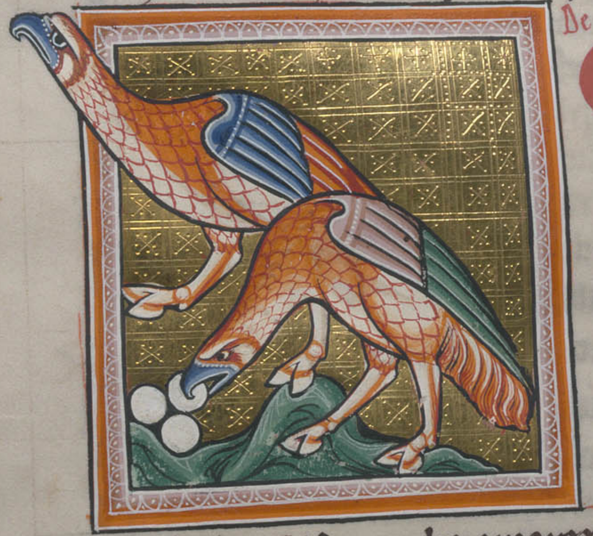

Est animal quod dicitur assida. quod greci strutiocamelon uocant. Latini uero strutionem; hoc quidem pennas habet: sed non uolat. pedes autem cameli similes; Cum uero uenerit tempus ut oua sua pariat: eleuat oculos suos ad celum. et intendit si illa stella que dicitur uirgilia appareat. Non enim ponit oua sua: nisi quando oritur illa stella. Quando autem uiderit circa mensem iunium ipsam stellam fodit in terram et ponat oua sua. et cooperit sabulo. Cum ascenderit de loco illo statim obliuiscitur eorum et numquam redit ad oua sua; Tranquillitas quidem aeris et temperies hoc prestare uidetur: ut estate calefacta arena excoquat oua sua. et educat pullos. Si ergo assida cognoscit tempus suum et obliuiscitur posteritatis sue ac terrena postponens sequitur celestia: quanto magis o homo ad brauium superne uocationis tendendum est. propter quem deus homo factus est: ut eriperet te de potestate tenebrarum. et collocaret cum principibus populi sui in regno glorie sue; Penna strutionis similis est pennis herodii et accipitris. Quis herodium et accipitrem nesciat. aues reliquas quanto uolatu sua uelocitate transcendat. Strutio uere penne eorum similitudinem habet. sed uolatus eorum celeritatem non habet. A terra quippe eleuari non ualet. et alas quasi ad uolatum specietenus erigit. sed tamen numquam se a terra uolando suspendit; Ita sunt nimirum omnes hipocrite qui dum bonorum uitam simulant imitationis sancte uisionis habent. sed ueritatem sancte actionis non habent; habent quippe uolandi pennas per speciem. sed in terram repunt per actionem: quia alas per figuram sanctitatis extendunt: sed curarum secularium pondere pregrauati: nullatenus a terra subleuantur. Speciem namque phariseorum reprobans dominus. quasi strutionis pennam redarguit. que in opere aliud exercuit: et in colore aliud ostendit dicens; Ue uobis scribe et pharisei hipocrite. ac si diceret; Subleuare uos uidetur species penne. sed in infimis uos deprimit pondus uite. De hoc pondere per prophetam dicitur: filii hominum usquequo graues corde; Huius strutionis conuersionem se per prophetam dominus pollicetur: in propheta dicit; Glorificabit me bestia agri. dracones et strutiones. Quid enim draconum nomine nisi in aperto maliciose mentes exprimuntur. que per terram semper in infimis cogitationibus repunt; Quid uero per strutionis uocabulum nisi hi qui se bonos simulant designantur; Qui sanctitatis uitam quasi uolatus pennam per speciem retinent. sed per operationem exercent. Glorificari itaque se dominus a dracone et strutio

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

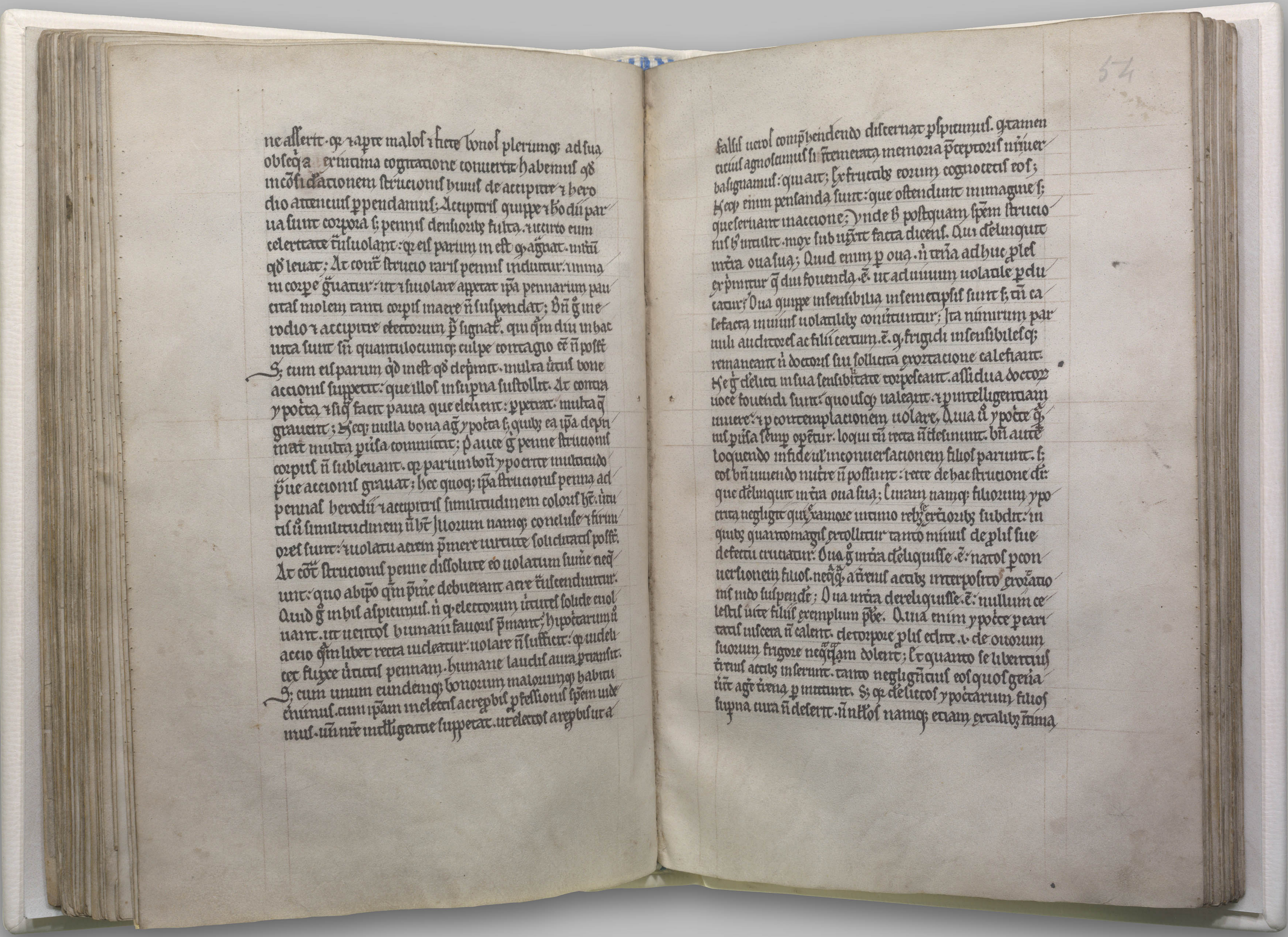

ne asserit. quia et rapte malos et ficte bonos plerumque ad sua obsequia exquisita cogitatione conuertit. Habemus quod in consideratione strucionis huius de accipitre et herodio attencius perpendamus. Accipitris quippe et herodii parua sunt corpora sed pennis densioribus fulta. et iccirco cum celeritate transuolant. quia eis parum inest quod aggrauat. multum quod leuat. At contra strucio raris pennis induitur. immani corpore grauatur. ut et si uolare appetat ipsa pennarum paucitas molem tanti corporis in aere non suspendat. Quid ergo in herodio et accipitre electorum persona signatur. qui quamuis diu in hac uita sunt sine quantulocumque culpe contagio esse non possunt.

Sed cum eis parum quid inest quod deprimat. multa uirtus bone actionis suppetit. que illos in superna sustollit. At contra ypocrita et si quedam facit pauca que eleuent. perpetrat multa que grauent. Neque nulla bona agit ypocrita. sed quibus ea ipsa deprimat multa peruersa committit. Pauce ergo penne strucionis corpus non subleuant. quia parum boni ypocrite multitudo praue actionis grauat. Hec quoque ipsa strucionis penna ad pennas herodii et accipitris similitudinem coloris habet. uirtutis uero similitudinem non habet. Illorum namque concluse et firmiores sunt. et uolatu aerem premere uirtute soliditatis possunt. At contra strucionis penne dissolute eo uolatum sumere nequeunt: quo ab ipso quem premere debuerant aere transcenduntur. Quid ergo in his aspicimus. nisi quod electorum uirtutes solide euoluant. ut uentos humani fauoris premant. ypocritarum uero actio quamlibet recta uideatur. uolare non sufficit. quia uidelicet fluxe uirtutis pennam. humane laudis aura pertransit.

Sed cum unum eundemque bonorum malorumque habitum cernimus. cum ipsam in electis et reprobis professionis speciem uidemus. unde nostre intelligentie suppetat. ut electos a reprobis ut a

falsis ueros comprehendendo discernat perspicimus. Quod tamen citius agnoscimus si intemerata memoria preceptoris nostri uerba signamus: qui ait: Ex fructibus eorum cognoscetis eos. Neque enim pensanda sunt: que ostendunt in imagine sed que seruant in actione. Unde et postquam speciem strucionis hic intulit. mox subiunxit facta dicens. Qui derelinquit in terra oua sua. Quid enim per oua nisi tenera adhuc proles exprimitur que diu fouenda est. ut ad uiuum uolatile perducatur. Oua quippe insensibilia in semetipsis sunt sed tamen calefacta in uiuis uolatilibus constituuntur. Ita nimirum paruuli auditores ac filii certum est quia frigidi insensibilesque remaneant nisi doctoris sui sollicita exortatione calefiant. Ne ergo ueluti in sua insensibilitate torpescant. assidua doctorum uoce fouendi sunt: quousque ualeant et per intelligentiam uiuere. et per contemplationem uolare. Quia uero ypocrite quorum peruersa semper operatur. loqui tamen recta non desinunt. bene autem loquendo in fide uel in conuersationem filios pariunt. sed eos bene uiuendo nutrire non possunt: recte de hac strucione dicitur: que derelinquit in terra oua sua. Curam namque filiorum ypocrita negligit. qui se ex amore intimo rebus exterioribus subdit: in quibus quanto magis extollitur tanto minus de prolis sue defectu cruciatur. Oua ergo in terra dereliquisse est: natos per conuersionem filios. nequaquam a terrenis actibus interposito exortationis modo suspendere. Oua in terra dereliquisse est: nullum celestis uite filiis exemplum prebere. Quia enim ypocrite per caritatis uiscera non calent. de torpore prolis edite. uel de ouorum suorum frigore nequaquam dolent. Et quanto se libencius terrenis actibus inserunt. tanto negligencius eos quos genuerint agere terrena permittunt. Sed quia delictos ypocritarum filios superna cura non deserit. nullos namque etiam ex talibus anima

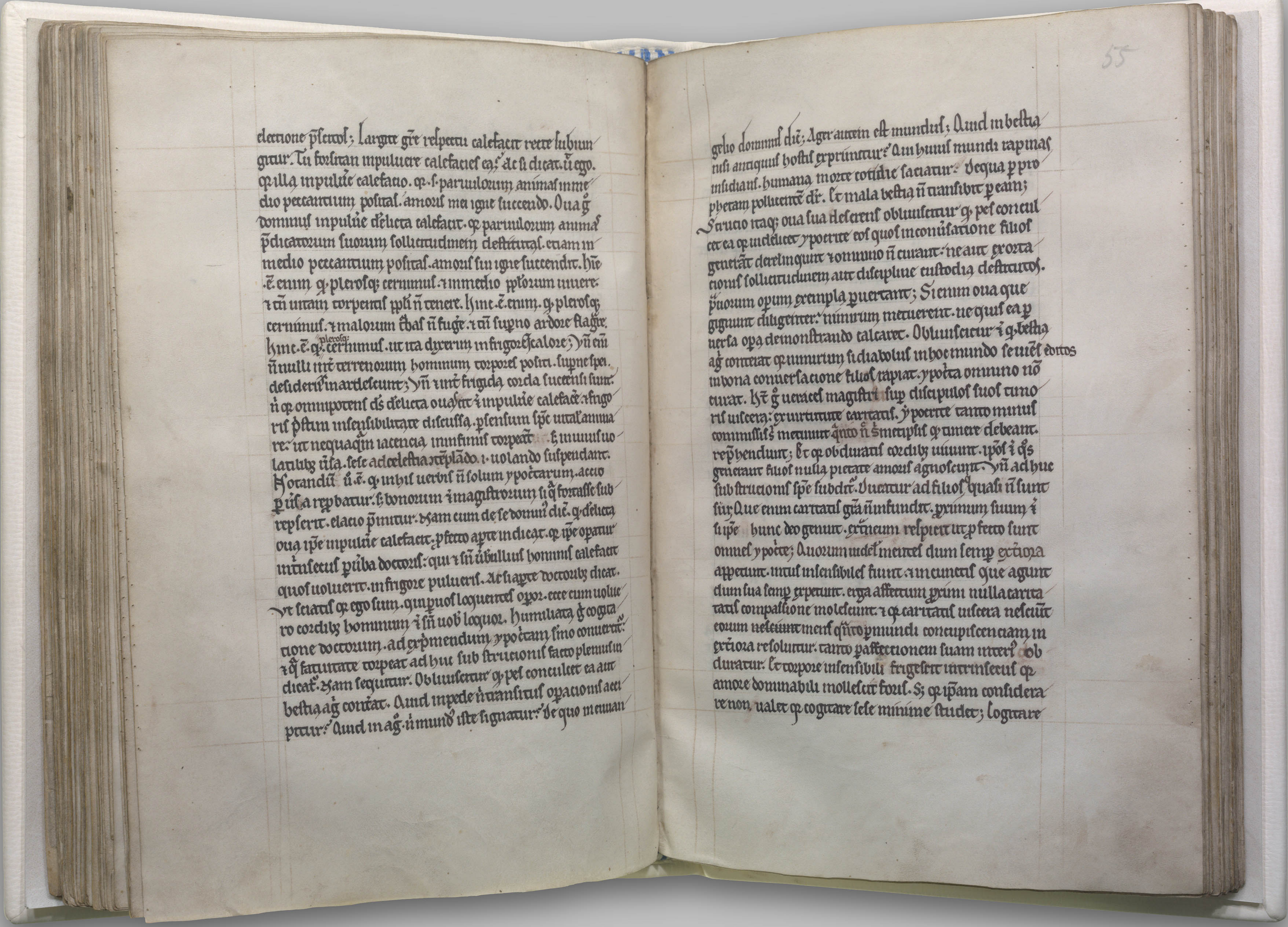

electione ꝑſectoꝝ; Largitur gr̄e reſpectu calefacit recte ſubiun
gitur. Tu forſitan inpuluere calefacies ea; ac ſi dicat. nō ego.
qui illa inpuluere calefacio. q̄ .ſ. paruulorum animas in me
dio peccantium poſitas. amoris mei igne ſuccendo. Oua ergo
dominus inpuluere delicta calefacit. q̄ paruulorum animas
p̄dicatorum ſuorum ſollicitudinem deſtitutas. etiam in
medio peccantium poſitas. amoris ſui igne ſuccendit. Hinc
.ē. enim q̄ pleroſq; cernimus. ⁊ in medio ꝑuerſorum uiuere.
⁊ tamen uitam corporalis ꝑuerſi nō tenere. Hinc .ē. enim. q̄ pleroſq;
cernimus. ⁊ malorum actus nō fugere. ⁊ tamen ſuperno ardore flagrare.
Hinc .ē. q̄ pleroſq; cernimus. ut ita dixerim in frigore et calore; Unde enim
nō nulli inter terrenorum hominum corpores poſiti. ſuperne ſpei.
deſideriis inardeſcunt; Unde ⁊ inter frigida corda ſuccenſi ſunt.
nō q̄ omnipotens deus delicta oua ſua ⁊ inpuluere calefacit. ⁊ a frigo
ris peſtium inſenſibilitate diſcuſſa. ꝑ ſenſum ſpe uitalis anima
re. ut nequaquam iacencia in infimis torpeant. ſed in uiuis uo
latibus uiſa. ſeſe ad celeſtia contemplando. ı. uolando ſuſpendant.
Notandum uero .ē. q̄ nihil uerbis nō ſolum ypocritarum. actio
ꝑuiſa reprobatur. ſed bonorum ⁊ magiſtrorum ſi qua fortaſſe ſub
repſerit. elacio punitur. Unde nam cum de ſe dominus dic. q̄ delicta
oua ipſe inpuluere calefacit. ꝑfecto apte indicat. q̄ ipſe operatur
intrinſecus ꝑ uerba doctoris. qui ⁊ ſine illius hominis calefacit
quos uoluerit. in frigore pulueris. Ac ſi aperte doctoribus dicat.
Ut ſciatis q̄ ego ſum. qui ꝑ uos loquentes operor. ecce cum uolue
ro cordibus hominum ⁊ ſine uobis loquor. Humiliata ergo cogita
tione doctorum. ad exprimendum ypocritam ſermo conuertitur.
⁊ quia ſatietate torpeat ad huc ſub ſtrucionis facto plenius in
dicatur. Unde nam ſequitur. Obliuiſcitur q̄ pes conculcet ea aut
beſtia agri conterat. Quid in pede nō tranſitus operacionis acci
pitur. Quid in agri. nō mundus iſte ſignatur. De quo in euan

55

gelio dominus dicit; Ager autem eſt mundus; Quid in beſtia
niſi antiquus hoſtis exprimitur. Qui huius mundi rapinas
inſidians. humana morte cotidie ſaciatur. De qua ꝑ pro
phetam pollicente dicitur. Et mala beſtia nō tranſibit ꝑ eam;
Strucio itaq; oua ſua deſerens obliuiſcitur q̄ pes concul
cet ea. q̄ uidelicet ypocrite eos quos in conuerſatione filios
generant derelinquunt ⁊ omnino nō curant. ne aut exorta
tionis ſollicitudinem aut diſcipline cuſtodia deſtitutos.
prauorum operum exempla ꝑuertant; Si enim oua que
gignunt diligenter. nimirum metuerent. ne quis ea ꝑ
uerſa opera demonſtrando calcaret. Obliuiſcitur ⁊ q̄ beſtia
agri conterat. q̄ nimirum ſi diabolus in hoc mundo ſemel editos
in bona conuerſacione filios rapiat. ypocrita omnino nō
curat. Hec ergo ueraces magiſtri ſuper diſcipulos ſuos timo
ris uiſcera. ex uirtute caritatis. ypocrite tanto minus
commiſſis metuunt. quanto nō ſemetipſis q̄ timere debeant.
reprehendunt; Et q̄ obduratis cordibus uiuunt. ipſos ⁊ quos
generant filios nulla pietate amoris agnoſcunt. Unde ad huc
ſub ſtrucionis ſpecie ſubditur. Duratur ad filios quaſi nō ſunt
ſui; Que enim caritatis gratia nō infundit. proximum ſuum ⁊
ſi ipſe hunc deo genuit. extraneum reſpicit ut ꝑfecto ſunt
omnes ypocrite; Quorum uidelicet mentes dum ſemper exteriora
appetunt. intus inſenſibiles fiunt. ⁊ in cunctis que agunt
dum ſua ſemper expetunt. erga affectum proximi nulla carita
tatis compaſſione moleſcunt. ⁊ q̄ caritatis uiſcera neſciunt
eorum ~~neſciunt~~ mentis quanto ꝑ mundi concupiſcentiam in
exteriora reſoluitur. tanto ꝑfectionem ſuam interius ob
duratur. Et torpore inſenſibili frigeſcit intrinſecus q̄
amore dominabili molleſcit foris. Sed q̄ ipſam conſidera
re non ualet q̄ cogitare ſeſe minime ſtudet; Cogitare

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

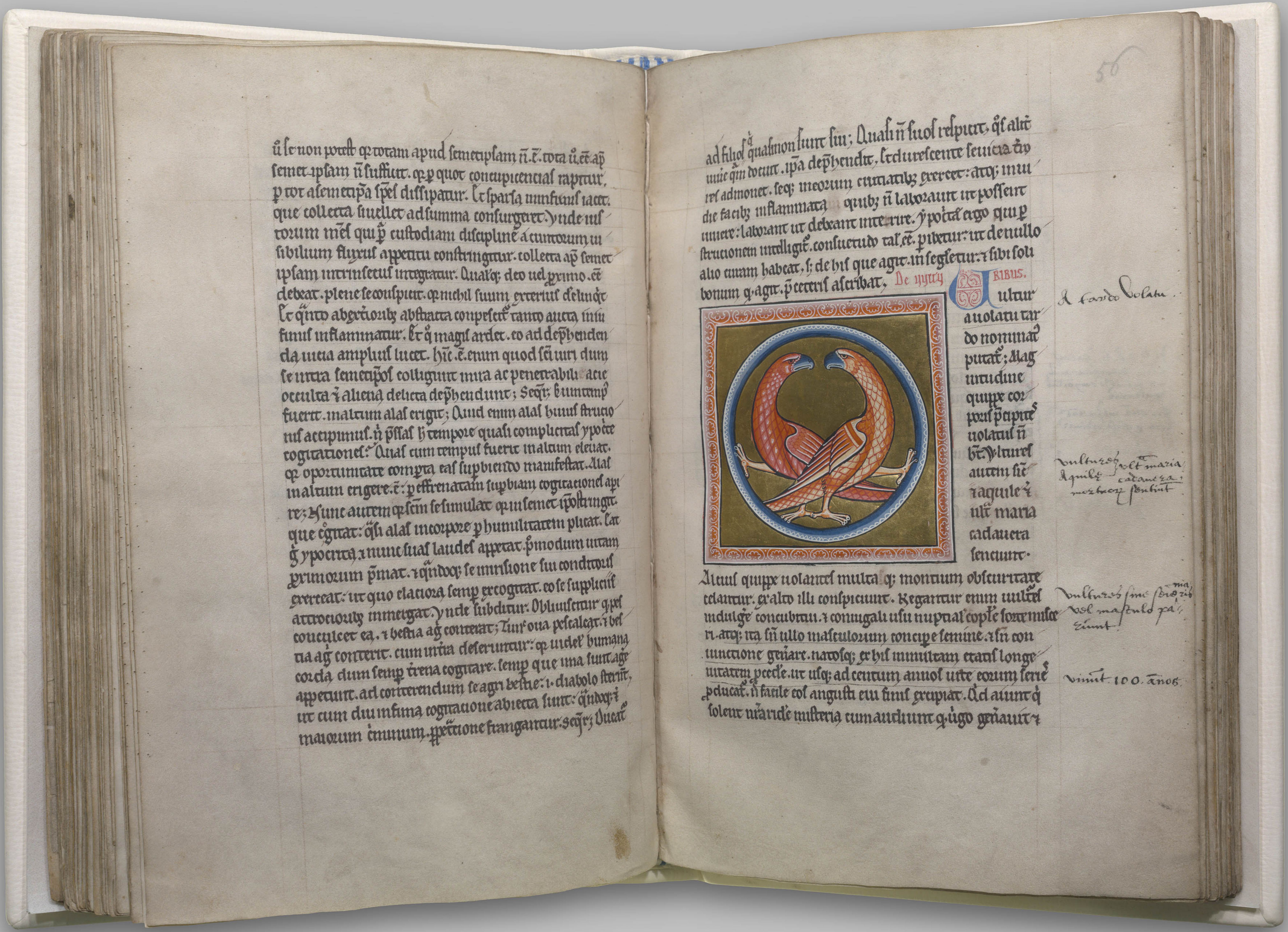

uero se non potest, quia totam apud semetipsam non est. Tota uero etiam apud
semetipsam non sufficit, quia per quot concupiscentias rapitur,
per tot a semetipsa spes dissipatur. Et sparsa in infimis iacet,
que collecta si uellet ad summa consurgeret. Unde ius-
torum mentes que per custodiam discipline a cunctorum ui-
sibilium fluxus appetitu constringitur, collecta apud semet-
ipsam intrinsecus integratur. Quantaque deo uel proximo esse
debeat, plene se conspicit, quia nichil suum exterius delinquit.
Et quanto ab exterioribus abstracta compescitur, tanto aucta intu-
timus inflammatur. Et quo magis ardet, eo ad deprehenden-
da uicia amplius lucet. Hinc est enim quod sancti uiri dum
se intra semetipsos colligunt, mira ac penetrabili acie
occulta et aliena delicta deprehendunt. Sequitur: Cum tempus
fuerit, in altum alas erigit. Quid enim alas huius structio-
nis accipimus nisi pressas sub tempore quasi complicitas ypocrite
cogitationes? Quas cum tempus fuerit in altum eleuat,
quia oportunitate comperta eas superbiendo manifestat. Alas
in altum erigere est, per effrenatam superbiam cogitationes aperi-
re. Nunc autem quasi sanctum se simulat, quia in semetipso constringit
que cogitat: quasi alas in corpore per humilitatem plicat. Sed
quia ypocrita et nunc suas laudes appetat, post modum uitam
proximorum premat, et quandoque se in irrisione sui conditoris
exerceat, ut quo elatiora semper excogitat, eo se suppliciis
atrocioribus immergat. Unde subditur: Obliuiscitur quod pes
conculcet ea, et bestia agri conterat. Tunc oua pes calcat et bes-
tia agri conterit, cum inita deseruntur, quia uidelicet humana
corda dum semper terrena cogitare, semper que ima sunt agere
appetunt, ad conterendum se agri bestie, id est diabolo sternunt,
ut cum diu infima cogitatione abiecta sunt, quandoque et
maiorum criminum perpetratione frangantur. Sequitur: Duratur

56

ad filios quasi non sint sui. Quasi non suos respicit, quos aliter
uiuere quam docuit ipsa deprehendit, et crudescente seuicia tio
res admonet, seque in eorum cruciatibus exercet, atque inmu
die facibus inflammata, quibus non laborauit ut possent
uiuere, laborant ut debeant interire. Ypocrita ergo qui per
structionem intelligitur, consuetudo talis esse perhibetur: ut de nullo
alio curam habeat, sed de his que agit in se glorietur, et sibi soli
bonum quod agit, pre ceteris ascribat.

De uulturibus.

Vultur a uolatu tar-
do nominatus
putatur; Mag-
nitudine
quippe cor-
poris precipites
uolatus non
habet. Vultures
autem sicut
et aquile etiam
ultra maria
cadauera
senciunt.
Altius quippe uolantes multa que montium obscuritate
celantur, ex alto illi conspiciunt. Negantur enim uultures
indulgere concubitui, et coniugali usu nuptialis copule sorte misce-
ri, atque ita sine ullo masculorum concipere semine, et sine con-
iunctione generare, natosque ex his in multam etatis longe-
uitatem procedere, ut usque ad centum annos uite eorum series
producatur, non facile eos angusti eui finis excipiat. Quid aiunt qui
solent uirginis misteria cum audiunt quod uirgo generauit et

A tardo volatu.

vultures et ultra maria
aquile cadavera
mortuorum senciunt

vultures sine semine ma-
ris vel masculo pa-
riunt.

vivunt. 100. annos.

Virginitas marie.

impossibilem innupte cuius pudorem nulla viri consue
tudo temeravit, existimant partum; Impossibile putatur
in dei matre quod in vulturibus possibile non negatur. Avis sine
masculo parit. et nullus refellit. et quia desponsata maria virgo
peperit. pudori eius faciunt questionem. Nonne advertimus
quod dominus ex ipsa natura astrueret veritatem; Vultures mor
tem hominum signis quibusdam annunciare consueverunt.
Quo inditio docti. atque instructi sunt: ut cum bellum lacrima
bile inter se adverse acies instruant. multo predicte volu
cres sequantur agmine et eo significent quod multitudo
hominum casura sit bello. futura preda vulturibus;

no[ta]

Semitam ignoravit avis. et non intuitus **Item de vulturibus.**
est oculos vulturis; Quis hoc loco avis nomine nisi ille
signatur: qui corpus carneum quod assumpsit ascendendo
ad ethera libravit: Qui apte quoque etiam vulturis apellatione
exprimitur. Vultur quippe dum volat summa celsius cadavera con
spicit. ad esum se cadaveris deponit: et plerumque sic in mor
te capitur: dum ad mortuum animal de summis venit;
Recte ergo mediator dei et hominum redemptor noster vulturis.
apellatione signatur. qui manens in altitudine divinitatis
sue. quasi quodam volatu sublimi. cadaver mortalitatis
nostre conspexit in infimis et sese de celestibus ad ima summisit.
fieri quippe propter nos homo dignatus est. et dum mortuum
animal petiit: mortem apud nos que apud se erat inmortalis invenit,
Sed huius vulturis fuit ipsa intencio nostre resurrectionis. quia
ipse ad triduum mortuus. ab eterna nos morte liberavit. Illo
enim perfidus populus iudeorum mortalem vidit. sed quod morte sua
mortem nostram destrueret: minime attendit, conspexit quidem
vulturem: sed oculos vulturis non aspexit; Qui dum humilitatis eius
vias. quibus nos ad alta sublevavit: considerare noluit semitam

Job 28. 6. habetur
Semitam ignoravit avis,
nec intuitus est oculus
vulturis.

Sic etiam interpretatur
lyra et glosa ordinaria

1a

Christus, vultur.

Glosa ordinaria

57

Humilitas Christi.

avis ignoravit. Neque enim pensare studuit. quod eius nos hu
militas levaret ad celestia. et mortalis eius intencio reformaret ad
vitam, Semitam ignoravit avis. nec intuitus est oculos vulturis:
quia et si vidit eum quem in morte tenuit. videre noluit, quia ita
vite nostre gloria de eius morte sequeretur; Verum ad crudelitatem
quoque persecutionis exarsit. verba vite percipere renuit: predicatores
regni celorum prohibendo, seviendo, feriendo, reppulit. Qui scilicet
repulsi iudeam, ad quam missi fuerant deserentes: in gentilita
tis collectione dispersi sunt. Sed et natura vulturis talis esse dicitur: ut per
vulturem quisque peccator intelligi videatur: Vultur siquidem
exercitum sequitur: ut mortuorum cadaveribus satietur. quia
peccator pravos homines qui sunt in exercitu diaboli sequitur. ut pra
vos eorum mores imitetur. Mortuorum cadaveribus vescitur.
quia carnalibus desidesideriis que mortem generant: delectatur,
Vultur etiam pedibus libenter graditur. unde et a quibusdam
grandipes appellatur. quia terrena peccator amat. et terrenis inhiat.
Numquam etiam vultur in altum volat, quia peccator ad celestia
mentem numquam levat. Sed qua intencione hoc faciat: alter ig
norat. Quis enim intuetur oculos vulturis. id est intencionem co
gitationis: hoc enim omnipotens deus reliquit. quia cogitatio
nes hominum solus
novit. Notandum est ut
ait ysidorus a vola
tu tardo nomen est,
Tarde enim cum vo
lare ceperit a terra rece
dit. quia peccator ~~aut~~
aut vix. aut numquam
terrena desideria de
relinquit; **De Grue.**

quilibet peccator intelligitur
2a
3a vultur gradipes dicitur
4a
5a
6a

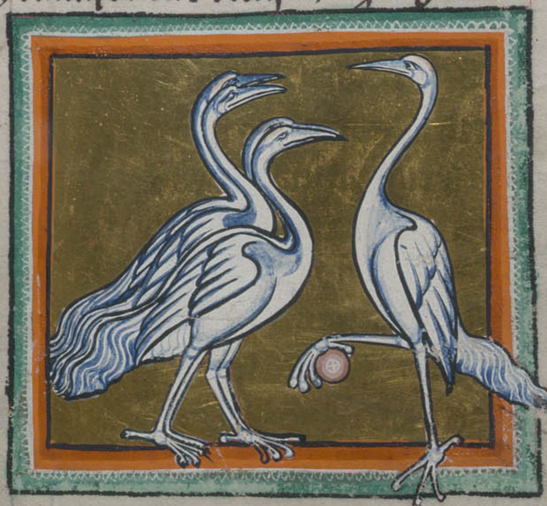

Crayne

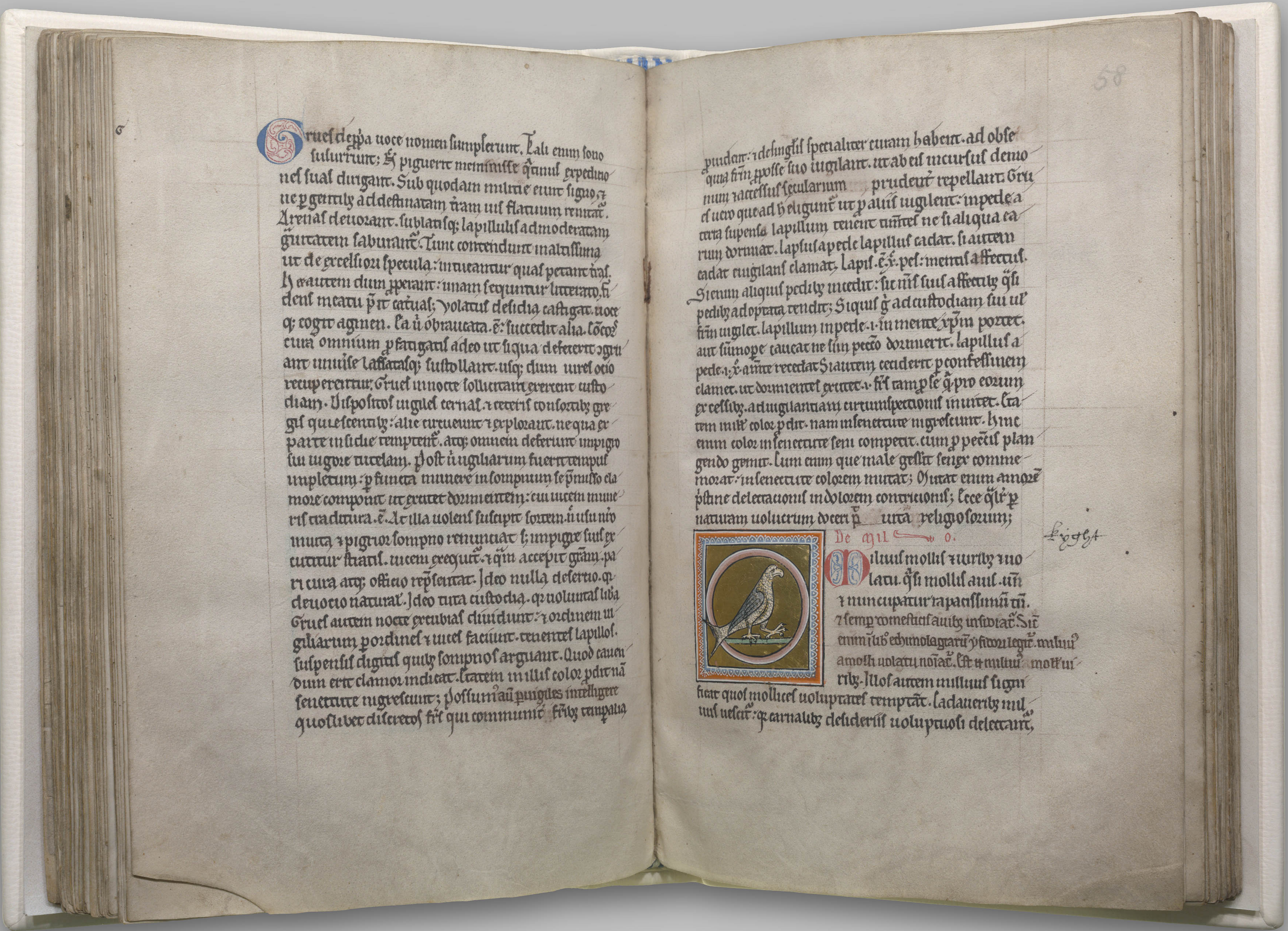

Grues de propria uoce nomen sumpserunt. Tali enim sono susurrunt; Hoc piguerit meminisse quatinus expeditiones suas dirigant. Sub quodam militie eunt signo, ⁊ ne pergentibus ad destinatam terram uis flatuum renitatur. Arenas deuorant. sublatisque lapillulis ad moderatam grauitatem saburrantur. Tunc contendunt in altissima ut de excelsiori specula: intueantur quas petant terras. He autem dum properant: unam sequuntur litterato, fidens meatu preit ceteras; uolatus desidia castigat. uoceque cogit agmen. Ea uero obraucata est: succedit alia. Concors cura omnium pro fatigatis adeo ut siqua defecerint coniungant uniuerse lassatasque sustollant. usque dum uires ocio recuperentur; Grues in nocte sollicitam exercent custodiam. Dispositos uigiles cernas. ⁊ ceteris consortibus gregis quiescentibus: alie circueunt ⁊ explorant. ne qua ex parte insidie temptentur. atque omnem deferunt impigro sui uigore tutelam. Post ubi uigiliarum fuerit tempus impletum: perfuncta munere in somnum se premisso clamore componit ut excitet dormientem: cui uicem muneris traditura est. At illa uolens suscipit sortem. non usu nostro inuita ⁊ pigrior somno renunciat sed impigre suis excutitur stratis. uicem exequitur. ⁊ quam accepit gratiam pari cura atque officio repensat. Ideo nulla desertio. quia deuotio naturalis. Ideo tuta custodia. quia uoluntas libera. Grues autem nocte excubias diuidunt: ⁊ ordinem uigiliarum per ordines ⁊ uices faciunt. tenentes lapillos. suspensis digitis quibus somnos arguant. Quod cauendum erit clamor indicat. Etatem in illis color prodit. nam senectute nigrescunt; Possumus autem per grues intelligere quoslibet discretos fratres qui communiter fratribus temporalia prouideant: ⁊ de singulis specialiter curam habent. ad obsequia fratrum pro posse suo uigilant. ut ab eis incursus demonum ⁊ accessus secularium prudenter repellant. Grues uero que ad hec eliguntur ut pro aliis uigilent: in pede a terra suspenso lapillum tenent timentes ne si aliqua earum dormiat. lapsus a pede lapillus cadat. si autem cadat euigilans clamat; Lapis est Christus. pes: mentis affectus.

Sicut enim aliquis pedibus incedit: sic animus suis affectibus quasi pedibus ad optata tendit; Siquis ergo ad custodiam suorum uel fratrum uigilet. lapillum in pede id est in mente Christum portet. atque summopere caueat ne sub peccato dormierit. lapillus a pede id est Christus a mente recedat Si autem ceciderit per confessionem clamet. ut dormientes excitet. id est fratres tam per se quam pro eorum excessibus. ad uigilantiam circumspectionis inuitet. Etatem in illis color prodit. nam in senectute nigrescunt. Hinc enim color in senectute seni competit. cum pro peccatis plangendo gemit. Cum enim que male gessit senex commemoratur: in senectute colorem mutat; Mutat enim amorem pristine delectationis in dolorem contricionis; Ecce qualiter per naturam uolucrum doceri potest uita religiosorum;

De mil—o.

Kyght

Miluus mollis ⁊ uiribus ⁊ uolatu. quasi mollis auis. unde nuncupatur rapacissimus tamen. ⁊ semper domesticis auibus insidiatur. Sic enim in libro ethimologiarum ysidorus legitur. miluus a molli uolatu nominatur. Est et miluus mollis uiribus. Illos autem miluus significat quos molles uoluptates temptant. Cadaueribus miluus uescitur: quia carnalibus desideriis uoluptuosi delectantur,

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

Circa quoquinas ⁊ macella miluus assidue uolitat. ut aliquid crude carnis ab eis piciatur foras: uelocius rapiat. Per hos enim miluus eos nobis innuit. quos cura uentris sollicitos reddit; Qui ergo huius mundi sunt. uoluptuosa querunt. macella frequentant ⁊ coquinis inhiant. Miluus timidus est. in magnis: audax in minimis; Siluestres uolucres rape non audet. domesticis autem insidiari solet; Insidiatur pullis ut illos rapiat: ⁊ quos incautos. repperit: uelocius necat. Sic molles ⁊ uoluptuosi teneros pullos rapiunt: quia simpliciores et indiscretos suis moribus aptant. ⁊ ad prauos usus pertrahunt; Super eos lente uolando incautos decipiunt. dum eos blandis sermonibus adulando seducunt. Ecce quomodo uolucres que ratione carent per eos homines ⁊ ratione intentos per exempla praue operationis docent;

DE PSITACO.

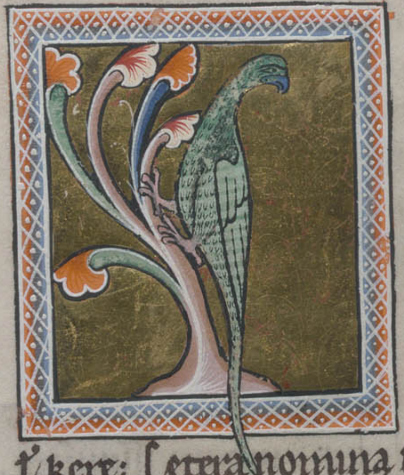

Sola india mittit auem psitacum colore uiridi. torque puniceo. grandi lingua. ⁊ ceteris auibus latiore. unde ⁊ articulata uerba exprimit. ita ut si eam non uideris: hominem loqui putes; Ex natura autem salutat dicens. aue uel chere; Cetera nomina institutione discit; Hinc est illud. Psitacus a uobis aliorum nomina discam. Hoc didici per me dicere. cesar aue. Cuius rostri tanta duricia est. ut cum e sublimi precipitatur in saxum: nisu oris. se excipiat. ⁊ quodam quasi fundamento utatur extra ordinarie firmitatis. Caput uero tantum ualens. ut si quando ad discendum plagis sit admonendum nam studet ut quod ad homines

loquatur. ferrea sit ferula uerberandus. Nam cum in pullo est. atque adeo intra alterum etatis sue annum: que monstrata sunt ⁊ citius discit ⁊ retinet tenacius. paulo senior: obliuiosus est ⁊ indocilis;

DE NATURA IBIS.

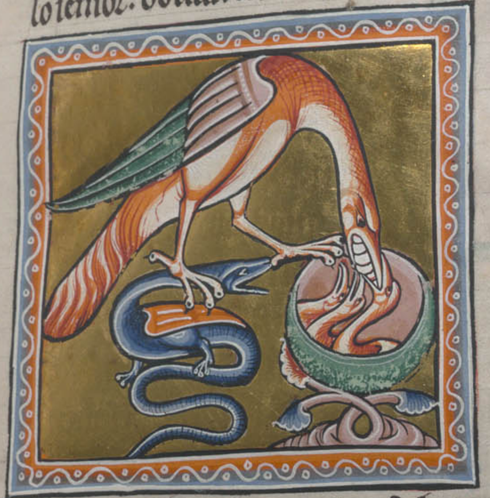

Est auis que dicitur ibis rostro suo purgans aluum. Hec serpentium ouis uescitur. ⁊ morticinis. ⁊ ex eis gratissimum cibum pullis suis reportat. Nam in aqua ingredi timet. quia natandi naturam nescit. sed iuxta litus die noctuque obambulat. querens aut mortuos pisciculos. aut aliqua cadauera que ab aqua eiecta fuerint foras. Significat carnales homines qui mortiferis operibus quasi escis utuntur. quibus miseri anime nutriuntur ad penam. Tu uero christiane qui ex aqua spirituque sancto renatus es: ingredere ad spirituales aquas misteriorum dei. ⁊ inde sume tibi mundissimos cibos quos enumerat apostolus dicens; fructus autem spiritus est. caritas. gaudium pax. paciencia. longanimitas. ⁊ cetera. Nisi sol ⁊ luna extenderint radios suos: non lucent; Volucres nisi extenderint alas suas: uolare non poterunt; Sic ergo tu homo si te signo crucis non munieris: gemineque dilectionis alas non extenderis: ad quietissimum portum celestis patrie per medias huius mundi procellas transmeare non poteris. Denique cum moyses eleuaret manus suas: superabat israel. Cum uero remitteret manus suas: superabat amalech;

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

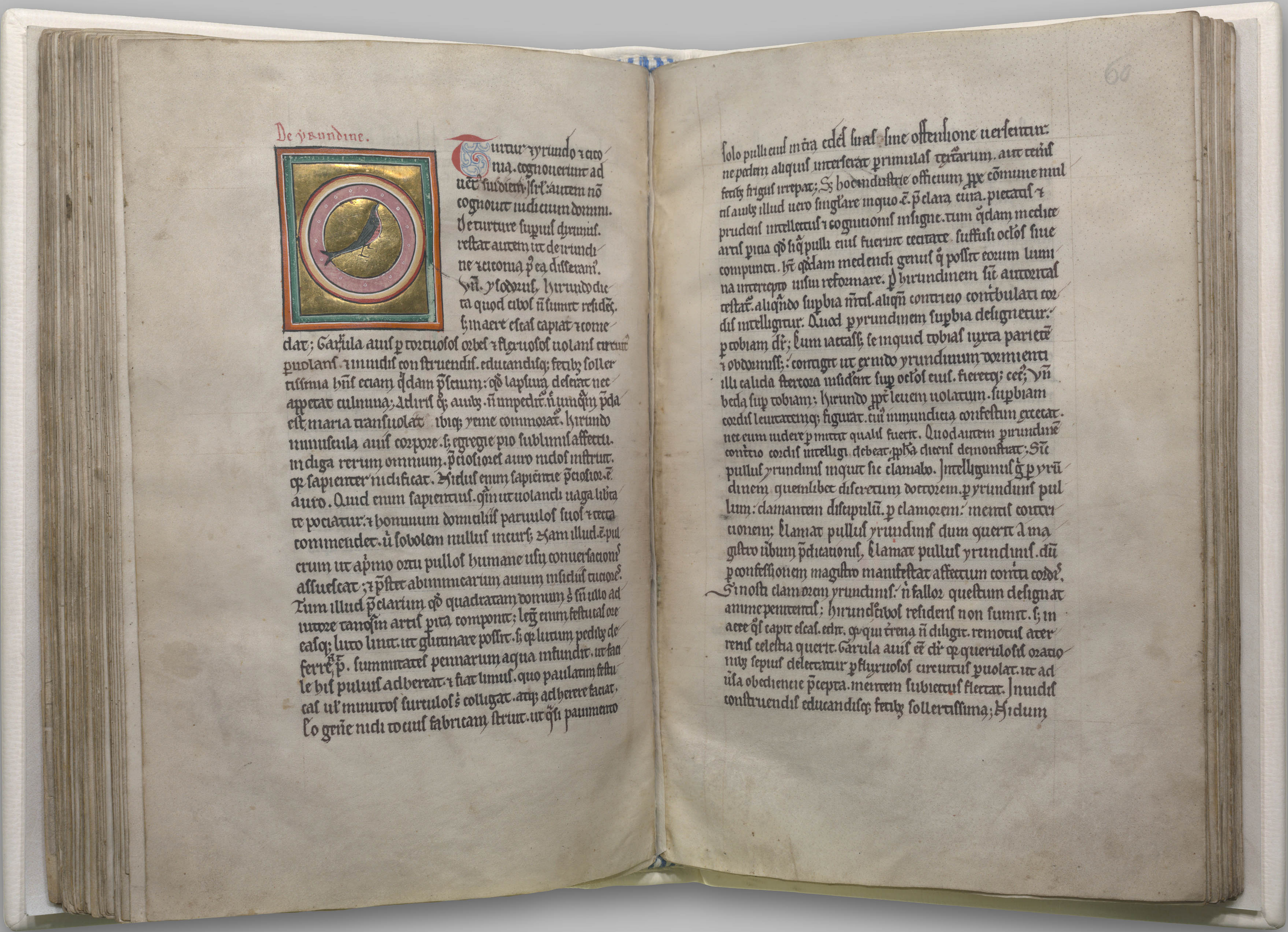

60

De yrundine.

Turtur yrundo et ciconia cognoverunt adventus sui tempus. Israel autem non cognovit iudicium domini. De turture superius diximus. Restat autem ut de yrundine et ciconia pauca disseramus. Ysidorus. Hirundo dicta quod cibos non sumit residens, sed in aere escas capiat et comedat; Garrula avis per tortuosos orbes et flexuosos volans circuitus pervolans, in nidis construendis educandisque fetibus sollertissima. Habet etiam quiddam presagium, quod lapsura deserat nec appetat culmina; Ab istis quoque avibus non impeditur, nunquam sit preda. Est maria transvolat ibique hieme commoratur. Hirundo minuscula avis corpore, sed egregie pio sublimis affectu, indiga rerum omnium preciosiores auro nidos instruit, quia sapienter nidificat. Nidus enim sapientie preciosior est auro. Quid enim sapientius quam ut volandi vaga libertate potiatur et hominum domiciliis parvulos suos et tecta commendet, ubi sobolem nullus incursat; Nam illud est pulcrum ut a primo ortu pullos humane usu conversationis assuescat et prestet ab inimicarum avium insidiis tutiores. Tum illud preclarum quod quadratam domum sibi sine ullo adiutore tanquam artis perita componit; legit enim festucas ore easque luto linit ut glutinare possit. Sed quia lutum pedibus deferre non potest, summitates pennarum aqua infundit, ut facile his pulvis adhereat et fiat limus, quo paulatim festucas vel minutos surculos sibi colligat atque adherere faciat. Eo genere nidi totius fabricam struit, ut quasi pavimento solo pulli eius intra edes suas sine offensione versentur; ne pedem aliquis interserat primulas teneritarum, aut teneris frigus irrepat; Sed hoc industrie officium, quamvis commune multis avibus, illud vero singulare in quo est preclara cura pietatis et prudens intellectus et cognitionis insigne. Tum quidam medicine artis perita quod si qui pulli eius fuerint cecitate suffusi oculos sive compuncti, habet quoddam medendi genus quo possit eorum lumina interceptio usui reformare. Per hirundinem sicut auctoritas testatur aliquando superbia mentis aliquando contritio contribulati cordis intelligitur. Quod per yrundinem superbia designetur per Tobiam dicitur; Cum iacuissem inquid Tobias iuxta parietem et obdormissem; contigit ut ex nido yrundinum dormienti illi calida stercora insiderent super oculos eius. fieretque cecus; Unde Beda super Tobiam; Hirundo propter levem volatum superbiam cordis levitatemque figurat. Cuius immunditia confestim excecat. nec eum videre permittit qualis fuerit. Quod autem per yrundinem contritio cordis intelligi debeat, propheta clarens demonstrat; Sicut pullus yrundinis inquit sic clamabo. Intelligimus igitur per yrundinem quemlibet discretum doctorem. per yrundinis pullum clamantem discipulum. per clamorem mentis contritionem; Clamat pullus yrundinis dum querit a magistro verbum predicationis. Clamat pullus yrundinis dum per confessionem magistro manifestat affectum contriti cordis.

Si nosti clamorem yrundinis. ni fallor questum designat anime penitentis; Hirundo cibos residens non sumit, sed in aere quis capit escas et cetera, quia qui terrena non diligit, remotus a terrenis celestia querit. Garrula avis esse dicitur quia querulosis orationibus sepius delectatur; per flexuosos circuitus pervolat, ut ad ulla obedientie precepta mentem subiectus flectat. In nidis construendis educandisque fetibus sollertissima; Nidum

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

construit: quia in fide Christi passionis spem futuram ponit. Sollers in educandis fetibus, id est in docendis subiectis fratribus. Habet et quoddam precium: quia deserat lapsura, non appetat culmina. Quiddam enim precium habent qui vere penitent, quia casum presentis seculi fugiant, et permansura sine fine querunt. Hirundo aliis avibus non impetitur, et numquam preda est. Rapaces aves numquam yrundinem rapiunt, qui contrito corde demonibus numquam preda sunt. Yrundo maria transuolat, quia qui vere penitet amaritudines et tumultus huius mundi exire desiderat. Ibique hieme commoratur. Cum enim yemis ingruit et frigus accedit, tunc iustus ad calorem caritatis transit. Ibique pacienter expectat donec frigus temptacionis a mente recedat. Novit pia avis annunciare adventus sui testimonio veris initium. Revertitur yrundo post frigus yemis ut annunciet initium veris. Similiter iustus post frigus nimie temptacionis revertitur ad temperantiam moderate mentis. Vel quia frigus temptationis evaserat, ad estatem, id est dilectionis amorem, moderate per accessum sui boni operis accedat. Hec igitur natura yrundinis, id est anime penitentis, que semper querit veris initium, quia in omnibus tenet discretionis et temperantie modum. Ecce qualiter simplex eos instruit, quos ab initio divina prudentia discretos facit.

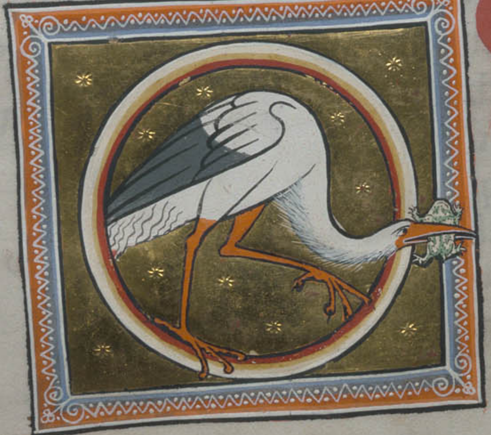

DE CICONIS.

Ciconie vocate a sono quo crepitant, quasi cicanie, quem sonum oris potius esse quam vocis, quia eum quatiente rostro faciunt. Hee veris nuncie, societatis comites, serpentium hostes. Maria transvolant, in Asiam collecto agmine pergunt. Cornices duces precedunt, et ipse quasi exercitus prosequuntur. Eximia illis circa filios pietas. Nam adeo nidos impensius fovent, ut assiduo incubitu plumas exuant. Quantum autem temporis impenderint in fetibus educandis, tantum et ipse invicem a pullis suis aluntur. Ciconie sonum oris pro voce quatiente rostro faciunt. Illos autem pretendunt qui cum fletu et stridore dentium que male gesserunt ore perimunt. Hee sunt nuncie veris, quia tempus demonstrant temperantiam conversationis mentis. Societatis sunt comites, quia libenter habitant inter fratres. Verum est de ciconia quod serpentium sit inimica. Serpentes sunt perverse cogitationes sive perversi fratres ~~pungenti invectione~~ quos ciconia in rostro perimit, dum iustus pravas cogitationes restringit, vel perversos fratres pungenti invectione reprehendit. Maria transvolant, in Asiam collecto agmine pergunt. Asia interpretatur elevata. Maria igitur transvolat et in Asiam pergit, qui spretis mundi tumultibus ad altiora tendit. Eximia illis circa filios pietas, ut assiduo incubitu se eos garat plumas. Assiduo incubitu super pullos ciconie plumas exuunt, quia dum prelati subiectos nutriunt, superfluitatis et levitatis a se plumas evellunt. Quantum autem temporis impenderint in fetibus educandis, tantum et ipse invicem a pullis suis aluntur. Quantum pulli eorum indigent, tam diu ciconie eos nutrire debent, quia quamdiu indigent disciplina, tam diu cibo doctrine debent eos alere prelati. Similiter subiecti prelatos suos laboribus fovere debent, ut eis ministrent necessaria quibus egent. Turtur igitur et yrundo et ciconia illos reprehendunt, qui Christum in carne advenisse non credunt, et iudicium domini futurum non pertimescunt.

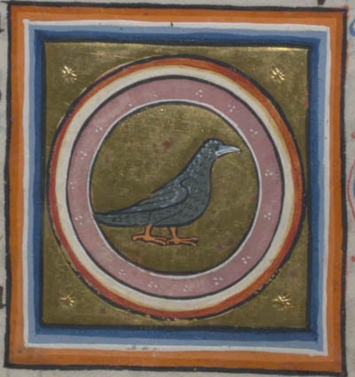

DE MERULA:

Ysidorus de merula: Merula antiquitus medula

uocabatur. eo quod moduletur: Alii merulam aiunt uocita
tam. quod ſola uolat quaſi mera uolanſ. Et cum in omnibus lo
ciſ nigra ſit: in achaia tamen candida eſt. Merula eſt auiſ parua
ſed nigra; Illoſ autem innuit quoſ peccati nigredo tingit.
Merula dulcedine proprie uociſ. mentem mouet. in affectum
delectationiſ; Illoſ autem demonſtrat figurate. quoſ uolup
taſ carniſ per ſuggeſtionem temptat. De ea ſiquidem beatus Gregorius.
in libro dialogorum ſcribit qualiter beato benedicto uolitanſ occur
rit. qualiter uir tantus poſt diſceſſum uolucriſ: temptatus fuit ardo
re libidiniſ. Ait enim; Quadam uero die dum ſoluſ eſſet. benedictus:
temptator affuit; Nam nigra paruaque auiſ que uulgo me
rula uocatur: circa eius faciem uolitare cepit. eiuſque uultum
inportune inſiſtere. ita ut capi manu poſſet; ſi hanc uir ſanctus tenere
uoluiſſet; Sed ſigno crucis edito: receſſit auiſ. Tanta autem
temptatio carniſ aui eadem recedente ſecuta eſt. quantam uir
ſanctus numquam fuerat expertus. Quandam namque aliquando feminam
uiderat quam malignus ſpiritus ante eius mentis oculoſ reduxit; Tan
toque igne ſerui dei animum in ſpecie illiuſ accendit: ut ſe in eius
pectore amoriſ flamma uix caperet. ut iam pene deſerere here
mum uoluptate uictus deliberaret. Cum ſubito ſuperna gratia
reſpectus: ad ſemetipſum reuerſuſ eſt. atque urticarum ⁊ ueprium
iuxta denſa ſuccreſcere frutecta conſpiciens. exutus indumen
to quo indutuſ erat. nudum ſe in illis ſpinarum aculeis ⁊
urticarum incendiis proiecit; Ibique diu uolutatus toto ex
eis corpore uulneratus exiit. ⁊ per cutis uulnera eduxit a cor
pore uulnus mentis. quia uoluptatem traxit in dolorem; Meru
la igitur uolitanſ: eſt ſuggeſtio uoluptatem temptanſ. Qui igitur
abiecta cupiunt uoluptatem merule. oportet ut exemplo
beati benedicti tranſeant ad correctionem diſcipline. ⁊ ſic pro delec
tatione mentis: exhibeant per afflictionem carnis. In regionibus

achaie: ſunt ſicut yſidoruſ teſtatur candide merule. Candida
merula: eſt uoluntaſ munda. Achaia uero: ſoror laboranſ
interpretatur. Due ſororeſ ſunt rachel ⁊ lia: actiua ſcilicet ⁊ contem
platiua uita. lia: laborioſa interpretatur; Actiua uita docet ele
moſinaſ impendere. indiſcretoſ docere. mundiciam caſtita
tiſ habere. propriis manibus laborare; hic eſt labor actiue uite. Hec eſt ſoror
laboranſ; hec eſt achaia. uidelicet actiua uita; In achaia igitur
quaſi merule candide ſunt: qui in actiua uita pure uiuunt;

DE BUBONE.

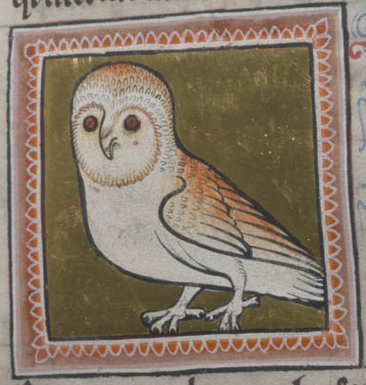

Yſidoruſ de bubone; Bubo a
ſono uociſ compoſitum no
men habet. auiſ feraliſ. onuſta
quidem plumiſ. ſed graui ſemper
detenta pigricia in ſepulcriſ
die noctuque uerſatur: ⁊ ſemper com
moranſ in cauerniſ. Unde rabanuſ;
Bubo inquid. in tenebriſ peccatoreſ deditoſ. ⁊ lucem iuſticie
fugienteſ ſignificat; Unde inter inmunda~~na~~ animalia in le
uitico deputatur: Unde per bubonem intelligere poſſumuſ quem
libet peccatorem; Bubo a ſono uociſ dicitur quia oſ ex abundan
tia cordiſ loquitur. nam quod cogitat in mente: profert uoce. Auiſ
feda eſſe dicitur. quia fimo eiuſ locuſ in quo habitat commacula
tur. quia peccator illoſ cum quibus habitat. exemplo peruerſi operiſ
dehoneſtat. Auiſ onuſta plumiſ. id eſt ſuperfluitate carniſ ⁊ le
uitate mentiſ. ſed graui quidem detenta pigricia. Detinetur iner
cia ⁊ pigricia graui: quia peccatoreſ ad bonum operandum ſunt inerteſ
⁊ pigri. Die noctuque moratur in ſepulcriſ. nam delectatur
peccato: quod eſt fetor humane carniſ. Habitat enim in cauerniſ
quia non per confeſſionem exit foraſ. ſed lucem ueritatiſ odit; Ab aliiſ
auibus uiſuſ. magniſ earum clamoribus perdicitur. magniſque incur

sionibus vexatur; Si enim peccator ad lucem cognicionis veniat, magnum bene agentibus derisionis questum prestat; Et cum in peccato deprehensus aperte fuerit, ab aliis reprehensionis verba audit; Plumas evellunt et rostro lacerant, quia et carnales actus peccatoris bene agentes reprehendunt et superfluitatem dampnant; Infelix ergo dicitur, quia infelix est qui ea que prediximus operatur;

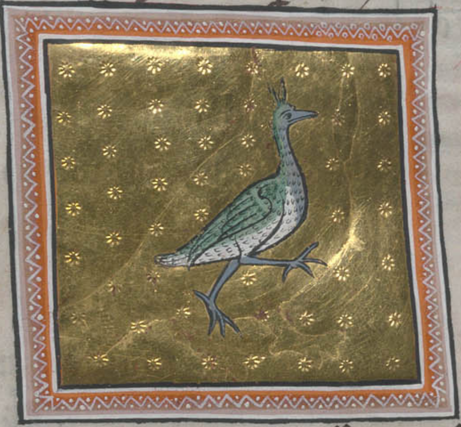

De hupupa.

Hupupam greci appellant eo quod stercora humana consideret et fetenti pascatur fimo. Avis spurcissima et cristis exstantibus galeata, semper in sepulcris et humano stercore commorans. Cuius sanguine quisque se unxerit, dormiturum pergens demones suffocantes se videbit; Unde Rabanus. Hec avis sceleratos peccatores significat, homines qui sordibus peccatorum assidue delectantur. Hupupa est luctum amare dicitur, quia scilicet tristicia mortem spiritus operatur. Propter quod oportet eum qui diligit dominum semper gaudere et sine intermissione orare, in omnibus gratias agere, quia gaudium fructus spiritus est. De hupupa etiam phisiologus dicit quia cum senuerit et volare non possit, filii eius ad eam veniunt et pennas vetustissimas de corpore eius evellunt, eamque fovere non cessant donec sicut antea sumptis viribus evolare possit. Exemplum ergo perversis hominibus tribuunt, qui parentes suas cum senuerint a domibus propriis expellunt, qui eos cum deficiant sustentare renuunt, qui ipsos cum adhuc parvuli essent educaverunt. Videat ergo homo racionabilis quid prius matri debeat, cum irrationabilis creatura quod prediximus in necessitate cum senuerint parentibus reddat;

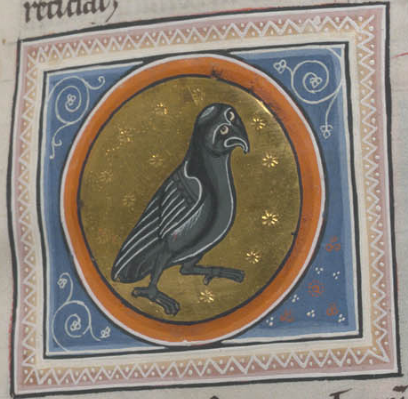

De noctua.

Noctua dicitur eo quod nocte circumvolat et per diem non possit videre. Nam exorto splendore solis visus illius hebetatur; Noctua autem non est bubo. Nam bubo maior est. Nicticorax ipsa est noctua, quia noctem amat. Est enim avis lucifuga et solem videre non patitur. Hec avis figuram gerit iudeorum, qui veniente domino salvatore ad salvandos eos repulerunt eum dicentes; Non habemus regem nisi cesarem. Et plus dilexerunt tenebras quam lucem. Tunc dominus convertit se ad nos gentes et illuminavit nos sedentes in tenebris et umbra mortis, de quibus dicitur: populus quem non cognovi servivit mihi. Et in alio propheta: Vocabo non plebem meam plebem meam et non dilectam dilectam. De populo iudeorum: filii alieni et cetera;

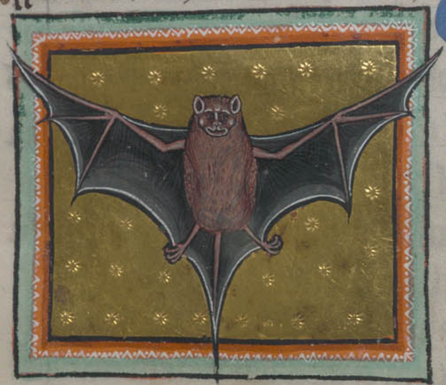

De vespertilio.

Vespertilio animal ignobile, a vespere nomen accepit; Est autem volatile, idemque quadrupes, et dentibus utitur, quos in aliis avibus reperire non soleas. Parit ut quadrupedia non ova, sed pullos viventes; Volitat autem non aliquo volatu pennarum, sed membrane sue fulta remigio, quo suspensa velud pennarum volatu circumfertur atque vegetatur. Habet illud vile animal quod se invicem adherent et quasi specie botronis ex aliquo loco pendent.

ac si se ultima queque laxauerit: omnes resoluuntur. quod fit
quodam munere caritatis que difficile in hominibus huius
modi reperitur;

De gragulo.

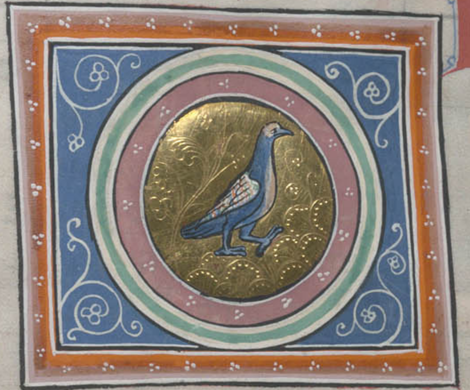

Rabanus de gragulo.
Gragulus a garrulitate
nuncupatur. ut non quidam
uolunt. pro eo quod gregatim
uolent. cum sit manifes
tum. ex uoce eos nuncupa
ri; Est enim loquacissimum
genus et uocibus importunum.
quod uel philosophorum uanam loquacitatem. uel hereticorum
uerbositatem noxiam significare probatur. Potest ad huc et aliud di
ci. de natura garruli. Graguli enim garrulos designant et gu
losos; Qui enim gulositati student. post cibum libenter rumo
res referunt. et aures detractioni prebent; Gragulus in siluis degit.
de una arbore in aliam garriendo transit. quia garrulus homo
de his cum quibus habitat. etiam propria que de eis nouit. aliis
narrare non cessat; Gragulus cum aliquid in silua conspicit. gar
rit. et cum aliquos occultos reperit: similiter agit. quia garrulus homo
non tantum detrahit secularibus. sed et eis quos religionis occultat locus. Gra
gulus captus aliquando in domo repositus clauditur. ut articulata uerba uo
ceatur; Similiter cum aliquis secularis. ad conuersionem uenit: ut
uerba religionis addiscat. ut lingua uolucris uerba loquitur hominis. ut
qui inordinate loqui consueuerat: ordinate loqui hactenus
assuescat. Quandoque tamen euenit quod gragulus qui clausus tenebatur.
euadit. et qui prius garrulus fuerat: post egressionem magis clamat.
Eodem modo garrulus homo cum uitam religionis arripit: uix
linguam suam deserit. sed si forte relicto habitu foras exierit. bonum
religionis in malam partem detrahendo quasi garriendo uertit;

Moneat igitur natura uolucris. quis recipi debeat. ad consortium
religionis: discat ergo doctor. cum aliquem recipere debet. saltem enim
prius cohabitatione probet; A quodam uiro discreto et religio
so didici. quod sunt quedam diuersitates hominum qui uix ordinate
in religione possunt detineri; Si autem queras qui sint ut
curari possunt: hii sunt pictores. medici ioculatores. et quidam
alii qui diuersas regiones discurrere sunt assueti. Huiusmodi
homines uix possunt esse stabiles. ars pictoris ualde est delecta
bilis; Cum enim pictor ecclesiam. capitulum. refectorium.
uel aliquid pinxerit: ad alium monasterium si ei concessum fue
rit: rogatus ab aliquo. causa pingendi transit; Opera que pingit in
pariete. sed utinam ea teneret in mente. uestiret coloribus: exem
plo et moribus; Ars non medicine multis indiget. et uix aut perpeta
te caret; Qui hanc gerit: necesse est ei ut aromatibus et speciebus
habundet. Cum aliquis ecclesie uicinus infirmitate premitur.
medicus ut ad infirmum ueniat rogatur; Si autem abbas eum
ire non permiserit: iram incurrit; Medicus quoque uidet quod ordi
nate eum uidere non licet. tangit quod religioso tangere non conuenit.
Venereis per experimenta loquitur: sed quia experimentum est fallax.
ideo sepe fallitur. sed hoc religioso non expedit. quia non uera loquitur. pro
mittit ecclesie sue lucrum si eat ad infirmum: si tacet scan
dalum. et anime sue dampnum. Nostis forsitan de mona
cho medico. iusto nomine: sed utinam iusto operatione qui in
medicamine tres aureos absconderat. quid de eo beatus Gregorius di
cat; Quod licet ei in infirmitate fuerit: in correctione ei tamen non
pepercit. fratres ante mortem ei loqui prohibuit: post mortem uero in ster
quilinio sepeliri iussit; Sic autem est absolutus post mortem:
pecunia tua tecum sit in perditionem. Sed et ioculatores ante
conuersionem leues cum ad conuersionem ueniunt. sepius usi le
uitate. leuiter recedunt. Illi uero qui per diuersas regiones discurrere

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

Isunt consueti si tedio claustri fuerint aggravati: citius ad claustra
gerunt, quia ceterarum diversitates noverunt,

DE LUCINIA:

Lucinia avis inde nomen sumpsit quod cantu suo sig

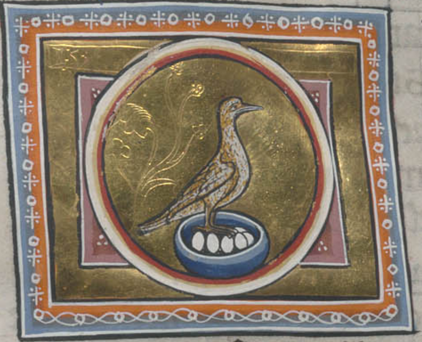

nificare solet surgentis exortum
diei. quasi lucerna; Est enim
pervigil custos cum ova quadam
sinu corporis et gremio fovet.
insompnem longe noctis la
borem cantilene suavitate so
latur: ut michi videtur hec summa
eius est intentio. quo possit non minus dulcioribus modulis quam fo
tu corporis animare fetus. ovaque fovere. Hanc imitata tenuis
illa mulier sed pudica. incussum mole lapidem brachio trahebat.
ut possit alimentum panis suis parvulis non deesse. nocturno can
tu mestum paupertatis mulcet affectum. et quamvis suavita
tem lucinie non possit imitari: imitatur tamen eam sedulitate
pietatis;

DE ANSERE

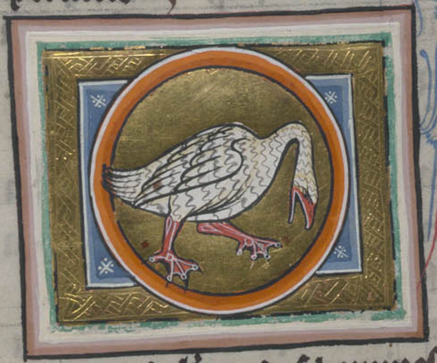

Anser vigilias noctis as
siduitate clangoris
testatur. Nullum autem
animal ita odorem hominis
sentit ut anser; Unde et clango
re eius gallorum ascensus in
capitolio dephensus est. Unde
rabanus; Hec prudentes homines et erga custodiam suam bene
vigilantes: significare potest; Anserum due sunt species. domes
tice videlicet et campestres. Campestres in altum et ordina
te volant. illosque designant qui remoti a terrenis ordinem
bene vivendi servant. Domestici vero in vicis simul habitant.
multotiens conclamant. seipsos rostris lacerant; illos

significant. qui et in conventiculis amant. loquacitati tamen et
detractioni vacant; Campestres anseres omnes sunt co
lores cinericii. nec aliquis in earum variam sive niveam
videt. In domesticis vero non solum habetur color cinericius: sed
varius vel albus. In campestribus habetur color cinericius. id est
in his qui a seculo sunt remoti. penitentie vilis habitus. Hii
vero qui in urbibus vel in vicis habitant. pulcrioris coloris ves
tem portant; Anser pre ceteris animalibus supervenientis homini
s odorem sentit. quia discretus homo per bonam vel malam famam alios
licet longe remotos: cognoscit. Cum igitur anser odorem super
venientis hominis sentit: nocte clamare non desinit. quia cum
negligentias ignorantie discretus frater in aliis videt: clama
re debet. In capitolio quondam romanis profuit clamor anse
ris: et in capitolio cotidie cum negligentias videt clamor
discreti fratris. hostem repellit antiquum. Clamor anseris
urbem romanam ab impetu hostium fecit immunem:
clamor discreti fratris ne turbetur appulsis. custodit vitam commu
nem. Forsitan divina providentia naturas volucrum nobis
non proponeret: nisi eas in aliquo nobis forte prodesse vellet.

DE ARDEA:

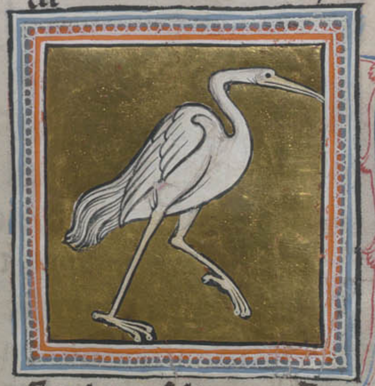

Heron

Ardea vocata: quasi ardua.
propter altos volatus. Formi
dat imbres. et super nubes e
volat. ut procellas nubium sen
tire non possit. Cum autem vola
verit: significat tempestatem.
Hanc multi tantalum vocant.
Unde rabanus. Hec avis potest significare animas electorum. que for
midantes perturbationem huius seculi. ne forte procellis persecu
tionum instigante diabolo involvantur: intentionem

suam super omnia temporalia ad serenitatem patrie celestis ubi assidue vultus Dei conspicitur: mentes suas elevant. Licet ardea cibos in aquis querat, in silvis tamen et in altis arboribus nidum locat: quia iustus qui rebus labentibus et transitoriis se ipsum pascit, in raris sublimibus spem ponit; Et cum his sustentatur transitoriis: eius anima delectatur eternis; Ardea pullos in nido rostro defendere nititur: ne ab aliis avibus rapiantur. Eodem modo iustus forti invectione perimit quos perversos ad decipiendum subiectos novit. Quedam vero earum habent colorem album, quedam cinereum: utrique tamen color in bonam partem ponitur: si per album mundicia, per cinericium penitentia designetur. Eiusdem eius generis sunt et qui penitent et qui munde vivunt; Et color ardee et modus vite exemplum salutis: dat religiosis;

De sirena.

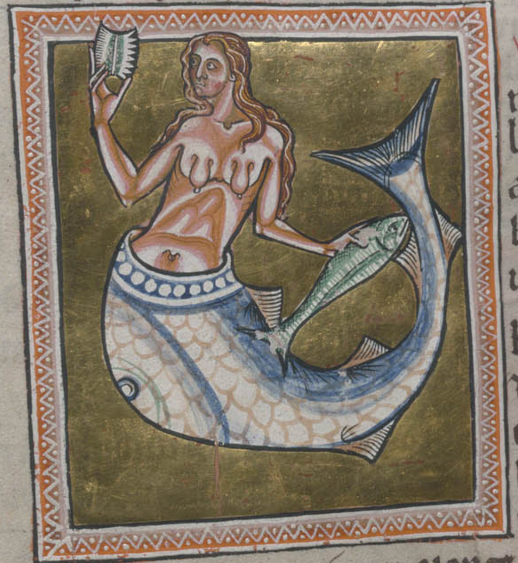

Sirene sicut dicit phisiologus mortifera sunt animalia que a capite usque ad umbilicum figuram hominum extremas vero partes usque ad pedes volatilis habent. Et figura musica quoddam dulcissimum melodie carmen emittunt ita ut per suavitatem vocis auditus hominum a longe navigantium demulceant et ad se trahant. Ac nimia suavitatis modulatione perlectant aures et sensus eorum et eos in sompnum vertunt. Tunc demum cum viderint eos in gravi sompno subito invadunt et dilaniant carnes eorum. Et sic persuasione vocis ignaros et incautos homines decipiunt et mortificant; Sic et decipiuntur qui in deliciis et pompis et voluptatibus delectantur: et comediis. tragediis. et diversis musicis melodiis dissoluti. velud in sompno gravi totum mentis vigorem amittunt. et subito efficiuntur adversariorum audissime prede;

De cinnamolgo.

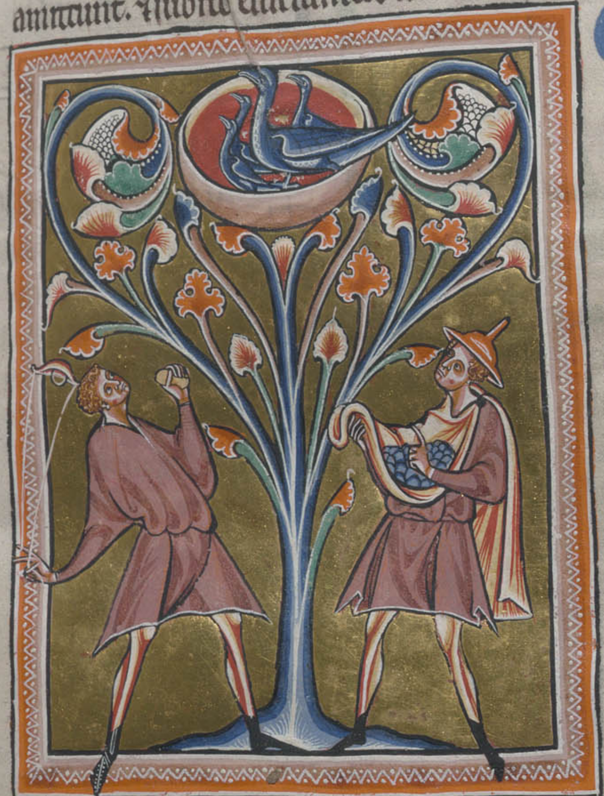

Cinnamolgus et ipsa Arabie avis perhibetur ita vocata quia in excelsis nemoribus texit nidos ex fruticibus cinnami: Et quoniam non possunt ibi homines conscendere propter ramorum altitudinem et fragilitatem. eosdem nidos plumbatis appetunt iaculis et sic cinnama illa deponunt. pretiis amplioribus vendunt. eo quod hec cinnama magis quam alia mercatores probent;

De ercinea.

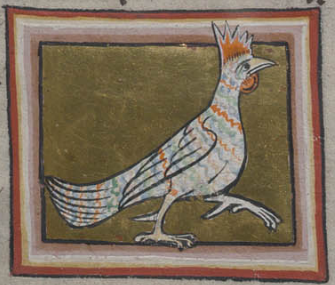

Ercinee aves dicte ab Ercinio saltu Germanie

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

ubi nascuntur. Quarum penne adeo per obscura emicant, ut quamvis nox obtecta densis tenebris sit, ad presidium itineris dirigendi iacte in terra luceant, cursusque vie pateat indicio plumarum fulgentium;

De perdice.

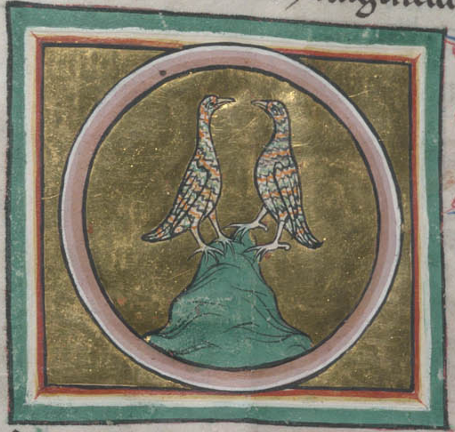

Perdix de voce nomen habet, avis dolosa atque inmunda. Nam masculus in masculum insurgit et obliviscitur sexum libido preceps. Adeo autem fraudulenta est ut altera alterius ova diripiat; Verumtamen fraus fructum non habet; Nam dum pulli audiunt vocem proprie genitricis naturali quodam instinctu, hanc que eos fovit relinquunt et ad eam que eos genuit revertuntur. Huius exemplum imitatus est diabolus qui generationem eterni conditoris rapere contendit, et si aliquos insipientes et sensu proprii vigoris carentes aliquo modo poterit congregare, fovet illos illecebris corporalibus. Sed cum vox Christi audita fuerit ab eis, sumentes sibi alas spiritales, provide evolant et se Christo commendant;

Item de perdicibus.

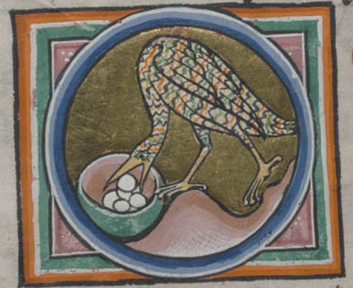

Concinnantur a perdicibus munitione sollerti. Spineis enim fruticibus receptus suos vestiunt, ut animalia que infestant arceantur asperis surculorum; Ovis stragulum pulvis est, atque clanculo revertuntur, in indicium loci conversatio frequens fatigat. plerumque femine transvehunt partes ut mares fallant, qui eos sepissime affligunt impatientis adulantes. Dimicant circa conubium, victosque credunt feminarum vice venerem sustinere; Ipsas libido sic agitat, ut si ventus a masculis flaverit, fiant pregnantes odore. Tunc si quis hominum ubi incubat appropinquaverit, egresse matres sese venientibus sponte offerunt, et simulata degressibilitate vel pedum vel alarum quasi statim capi possint, gressus fingunt tardiores; hoc mendacio illiciunt obvios et illudunt, quo adpetiti longius a nidis avocentur. Nec in pullis studium segnius ad cavendum. Cum visos se persenserint, resupinati glebulas pedibus attollunt, quorum obtentu tam callide proteguntur, ut lateant deprehensi;

De altione

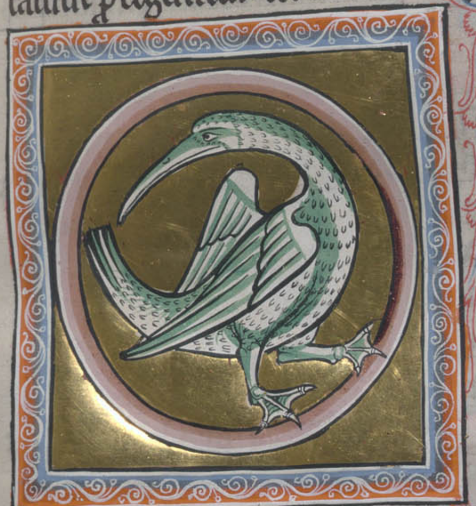

Altion maritima avis est, que in litoribus fetus suos edere solet, ita ut arenis ova sua deponat medio fere hiemis; Nam ad tempus fovendi habet deputatum partubus, quando maxime insurgit mare, litoribusque vehementiores fluctus illiduntur, quo magis repentine placiditatis sollempnitate avis huius eluceat gratia. Namque cum undosum fuerit mare, positis ovis subito mitescunt, et omnes cadunt ventorum procelle, flatusque aurarum mitescunt, ac placidum ventis stat mare, donec ova foveat altion sua. Septem autem dies fotus sunt, quibus decursis educit pullos, fetusque absolvit. Illico alios quoque vii. adiungit dies quibus enutriat partus suos donec incipiant adolescere; Nec mireris tam exiguum nutrimenti tempus cum

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

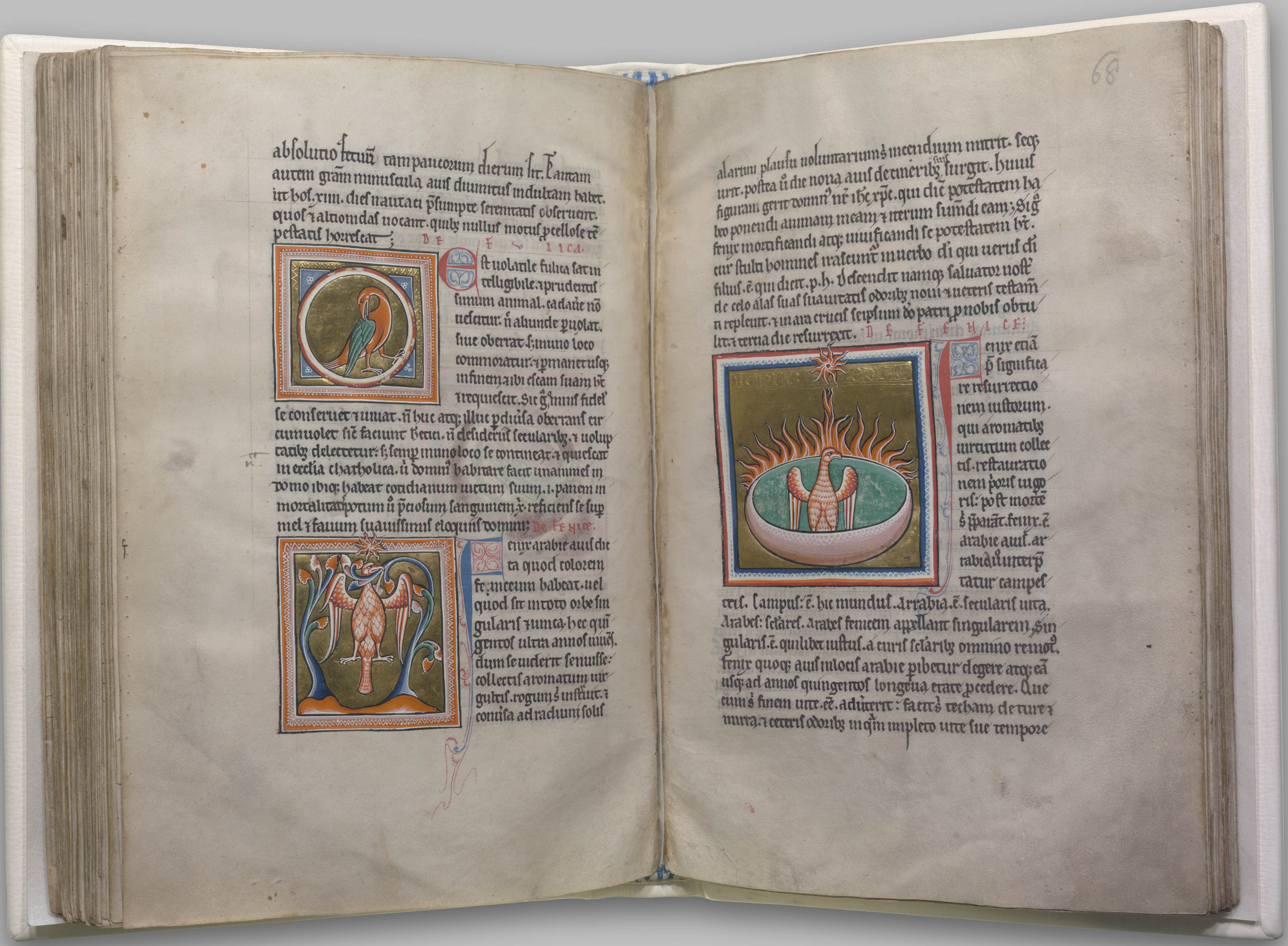

absolutio fetuum tam paucorum dierum sit. Tantam
autem gratiam minuscula avis divinitus indultam habet.
ut hos .xiiii. dies nautici presumpte serenitatis observent.
quos et altionidas vocant. quibus nullus motus procellose tem-
pestatis horrescat; DE FULICA.

Est volatile fulica satis in-
telligibile et prudentis-
simum animal. cadavere non
vescitur. nec aliunde pervolat.
sive oberrat. sed in uno loco
commoratur et permanet usque
in finem et ibi escam suam habet
et requiescit. Sic ergo omnis fidelis
se conservet et vivat. non huc atque illuc per diversa oberrans cir-
cumvolet sicut faciunt heretici. non desideriis secularibus et volup-
tatibus delectetur. sed semper in uno loco se contineat et quiescat
in ecclesia chatholica. ubi dominus habitare facit unanimes in
domo ibique habeat cotidianum victum suum. id est panem in-
mortalitatis potum vero preciosum sanguinem Christi. reficiens se super
mel et favum suavissimis eloquiis domini; De fenice.

Fenix arabie avis dic-
ta quod colorem
feniceum habeat. vel
quod sit in toto orbe sin-
gularis et unica. hec quin-
gentos ultra annos vivit.
dum se viderit senuisse.
collectis aromatum vir-
gultis. rogum sibi instruit. et
conversa ad radium solis

alarum plausu voluntarium sibi incendium nutrit. seque
urit. postea vero die nona avis de cineribus suis surgit. Huius
figuram gerit dominus noster Ihesus Christus. qui dicit. Potestatem ha-
beo ponendi animam meam et iterum sumendi eam. Si ergo
fenix mortificandi atque vivificandi se potestatem habet.
cur stulti homines irascuntur in verbo dei qui verus dei
filius est. qui dicit. p. h. Descendit namque salvator noster
de celo alas suas suavitatis odoribus novi et veteris testamen-
ti replevit. et in ara crucis seipsum deo patri pro nobis obtu-
lit. et tertia die resurrexit. DE FENICE:

Fenix etiam
potest significa-
re resurrectio-
nem iustorum.
qui aromatibus
virtutum collec-
tis. restauratio-
nem prioris vigo-
ris post mortem
sibi preparant. Fenix est
arabie avis. ar-
rabia autem interpre-
tatur campes-
tris. Campus est hic mundus. Arrabia est secularis vita.
Arabes: seculares. Arabes fenicem appellant singularem. Sin-
gularis est quilibet iustus. a curis secularibus omnino remotus.
Fenix quoque avis in locis arabie perhibetur degere atque eam
usque ad annos quingentos longeva etate procedere. Que
cum sibi finem vite esse adverterit. facit sibi thecam de ture et
mirra. et ceteris odoribus in quam impleto vite sue tempore

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

inciat et moritur. De cuius humore carnis vermis exurgit paulatimque adolescit, ac processu statuti temporis induit alarum remigia, atque in superioris avis speciem formamque reparatur. Doceat nos igitur haec avis vel exemplo sui resurrectionem credere. Quae et sine exemplo et sine rationis perceptione ipsa sibi insignia resurrectionis instaurat. Et utique aves propter homines sunt, non homo propter avem. Sit igitur exemplum nobis quia auctor et creator avium sanctos suos in perpetuum perire non passus est: resurgentem eam sui semine voluit reparari. Avis igitur huic annuntiat diem mortis, ut faciat sibi thecam et impleat eam bonis odoribus atque ingrediatur in eam et moriatur illic, ubi odoribus gratis fetor funeris possit aboleri. Fac et tu homo tibi thecam et expolians te veterem hominem cum actibus suis novum indue. Theca tua et vagina tua Christus est, qui te protegat et abscondat in die malo. Vis scire quia theca protectio est? Faretra inquit mea protexi eum. Vis scire? Theca igitur tua est fides. Imple eam bonis virtutum odoribus tuarum, hoc est castitatis, misericordiae atque iustitiae, et in ipsa penetralia fidei suavis factorum praestantium odore redolentia tutus ingredere. Ea te amictum fide exitus vitae huius inveniat, ut possint ossa tua pinguescere, et sint sicut hortus ebrius, cuius cito semina suscitantur. Cognosce igitur diem mortis tuae, sicut cognovit et Paulus qui ait: Bonum certamen certavi, cursum consummavi, fidem servavi, reposita est mihi corona iustitiae. Introivit igitur in thecam suam quasi bonus fenix, quam bono replevit odore martirii. Sic igitur fenix incenditur: sed ex eius cinere fenix iterum nascitur vel procreatur. Cum igitur fenix moritur, et ex eius cinere fenix iterum nascitur, hoc exemplo agitur ut futurae resurrectionis veritas a singulis fieri credatur. Non est maius miraculum fideles futurae resurrectionis, quam ex cinere facta resurrectio fenicis;

Ecce volucrum natura simplicibus resurrectionis argumentum praestat, et quod scriptura praedicat: opus naturae confirmat;

DE CALADRIO.

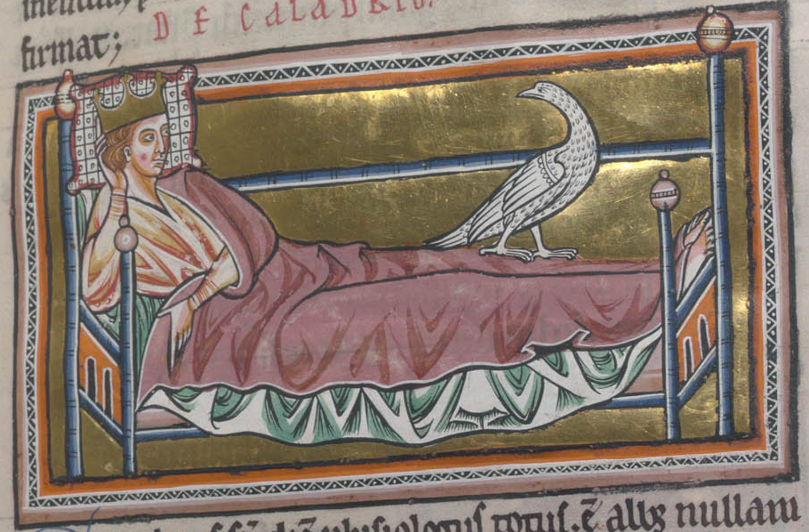

Caladrius sicut dicit Phisiologus totus est albus, nullam partem habens nigram; cuius interior fimus curat oculorum caliginem. Hic in atriis regum invenitur. Si quis est in egritudine, ex hoc caladrio cognoscitur, si vivat an moriatur. Si igitur est infirmitas hominis ad mortem, mox ut viderit infirmum, avertit faciem suam ab eo, et omnes cognoscunt quia moriturus est. Si autem infirmitas eius pervenerit ad vitam, intendit in faciem et assumit omnem egritudinem hominis intra se, et volat in aera contra solem, et comburit infirmitatem eius et dispergit eam, et sanatur infirmus; Caladrius habet personam salvatoris nostri. Totus est candidus dominus noster, nullam habens nigredinem, qui peccatum non fecit, nec inventus est dolus in ore eius; Veniens autem dominus de excelsis avertit faciem suam a iudeis propter incredulitatem illorum, et convertit se ad nos gentes, tollens infirmitates nostras et peccata nostra portans, exaltatus in lignum crucis et ascendens in altum captivam duxit captivitatem

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

dedit dona hominibus; Sed et cotidie predictus caladrius infirmitates nostras visitat: mentem per confessionem considerat. et eos sanat: quibus gratiam penitendi prestat. Ab illis vero faciem avertit quorum cor impenitens novit. Istos respuit: sed illos in quos faciem intendit. sanos reddit. Sed dicis quod caladrius secundum legem inmundus. est. et Christo assimulari non debet. Johannes tamen de deo dicit. Quia sic moyses exaltavit serpentem in deserto. i. e. o. f. h. et in lege dictus. est. prudentior omnibus bestiis serpens; Leo et aquila inmunda sunt. et tamen Christo assimulata sunt. secundum decus regale quia leo rex ferarum. est. et aquila volatilium;

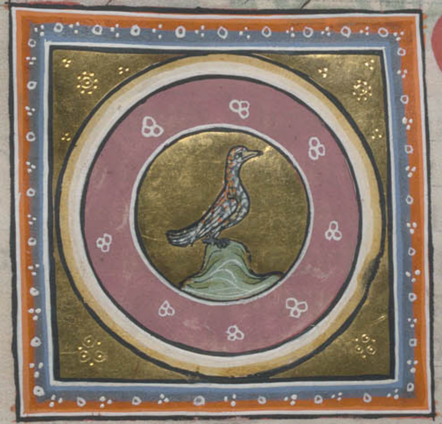

De coturnice.

Coturnices a sono vocis dicte quas greci ortigias vocant eo quod vise fuerint primum in ortigia insula. He adveniendi habent tempora; Nam estate depulsa: maria transeunt ortigometra dicitur que gregem ducat. Hanc terre propinquantem: accipiter videns rapit. ac propterea cura. est universis. ducem sollicitare generis externi. per quam caveant prima discrimina. cibos gratissimos semina venenorum habent. quam ob causam veteres eas vesci interdixerunt. solum enim hoc animal sicut et homo caducum patitur morbum; Coturnices adveniendi habent tempora. nam maria transmeant. estate depulsa, calor estatis: est ardor caritatis. frigus hiemis: est temptatio refrigerate mentis. Ab amore enim proximi: per mare mundi huius transmeat iustus ad amorem dei. ut in calida regione semper maneat: qui semper calore dilectionis in se

met ipso flagrat ut vitet frigus yemis: procellas videlicet et ventos impulse temptationis. Ortigometra dicitur que gregem ducit eam terre propinquantem accipiter videns rapit. Terra. sunt terrena desideria. Maria: mundi pericula. Accipiter insidians: diabolus per suggestionem temptans. Propinquantem igitur terre. accipiter videns rapit. quia eos qui terrena querunt diabolus secum trahit. Prelatus igitur qui gregem antecedit. diligenter provideat. qua intentione terrena petat. utrum in suos usus ea redigat. vel ad necessitatem fratrum ea querat. ne accipiter. i. diabolus eum rapiat. qui postpositis spiritualibus: terrenis inhiare non cessat. Propterea cura. est universis ducem sollicitare generis externi per quem caveant prima discrimina. Duo sunt genera hominum. bonorum videlicet et malorum. Generis externi. sunt homines perversi. Justi igitur perversos sibi proponunt dum casus et eventus eorum diligenter attendunt. Dum hec attente considerant prima peccandi discrimina. considerando vitant. Hec avis sicut homo caducum morbum patitur. quia spiritualis homo sicut et carnalis aliquotiens peccare perhibetur. Et quotiens peccat moritur. quia ei penitendi gratia non negatur. Unde scriptum est. Septies in die cadit iustus. nec tamen desinit esse iustus. Quotiens enim peccat iustus: totiens addit ut resurgat.

De cornice.

Cornix annosa avis apud latinos greco nomine appellatur. Quam aiunt augures hominum curas significationibus agere. insidiarum vias monstrare futura predicere. Magnum nefas hoc credere. est. ut deus consilia sua cornicibus mandet; huius inter multa auspicia tribuunt. et pluvias portendere vocibus. Unde est illud. Tunc cornix ple

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

nam pluviam vocat improba voce. Discant homines amare filios exemplo et pietate cornicum. Que volantes filios comitatu sedulo prosequuntur et sollicite ne teneri forte deficiant, cibum suggerunt, ac plurimo temporis spacio nutriendi officia non relinquunt. At vero femine nostri generis cito ablactant etiam illos quos diligunt, et que ditiores sunt lactare fastidiunt. Pauperiores si fuerint abiciunt parvulos et exponuntur et deprehensos abnegant. Ipse quoque divites ne per plures suum patrimonium dividatur, in utero proprios necant fetus, et parricidalibus succis in ipsa genitali alvo pignora sui ventris extingunt, priusque aufertur vita quam traditur. Quis docuit nisi homo filios abdicari? Quis repperit tam immitia patrum iura? Quis inter nature similia consortia fratres impares fecit? Uni divitis filii diverse sorti cedunt. Alius totius paterne sortis ascriptionibus inundatur, alius opulente hereditatis patrie deplorat exhaustam atque inopem portionem; Numquid natura divisit merita filiorum? Ex pari omnibus tribuit quod ad nascendi et vivendi possit habere substantiam; Ipsa vos doceat non discernere patrimonio quos titulo germanitatis equastis. Et enim quibus dedistis communiter esse quod nati sunt, non debetis his ut communiter habeant id quod una substituti sunt invidere.

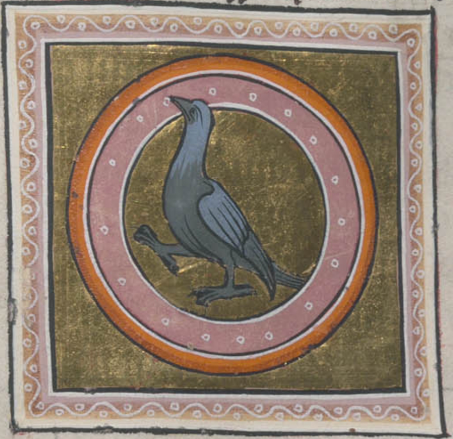

DE CIGNO.

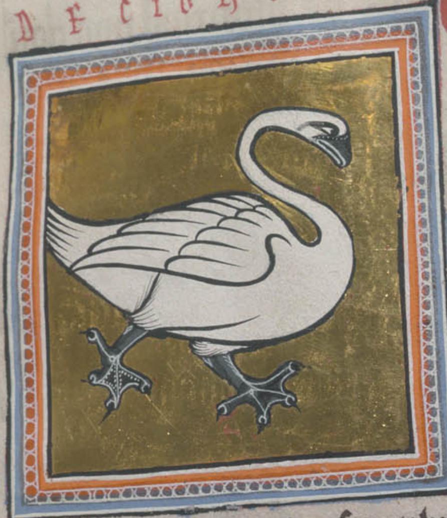

Olor avis quam greci cignum vocant. Olor autem dictus quod sit totus albus plumis. Nullus enim meminit cignum nigrum. Olon enim grece totus dicitur. Cignus autem a canendo est appellatus, eo quod carminis dulcedinem modulatis vocibus fundit. Ideo autem suaviter eum canere dicunt, quod collum longum et inflexum habeat, et necesse est eluctantem vocem per longum et flexuosum iter varias reddere modulationes; Ferunt autem in hiperboreis partibus precinentibus citharedis olores plurimos advocari, apteque admodum concinere. Olor autem latinum est nomen, nam greci cignus dicunt. Naute vero sibi hunc bonam prognosim facere dicunt, sicut Emilianus ait. Cignus in auspiciis semper letissimus ales. Hunc optant naute quia se non mergit in undis. Cignus plumam habet niveam sed carnem nigram; Moraliter color niveus in plumis designat effectum simulationis qua caro nigra tegitur, quia peccatum carnis simulatione velatur. Cignus dum in flumine natat, cervicem capitis erectam gestat, quia superbus qui cum rebus transitoriis trahitur, et labentium rerum possessione ad tempus gloriatur. Ferunt in hiperboreis partibus precinentibus citharedis olores plurimos advolare, apteque admodum concinere, quia qui voluptatibus totis desideriis inhiant, quasi advolantes

voluptuosis concordant. Sed et in extremis cum cignus
moritur: valde dulciter moriens canere perhibetur;
Similiter eumdem hac vita superbus egrediens. adhuc dulcedine
presentis seculi delectatur et que male gessit ad memoriam
moriens reducit. Cum vero pluma nivea cignus exuitur:
in verum positus ad ignem torretur. Similiter cum di
ves superbus moriens exuitur mundana gloria. descendet
ad flammas inferni cruciabitur per tormenta: et qui ci
bum querere consueverat nimis. in abissum descendens
fit cibus ignis;

DE ANATIBUS.

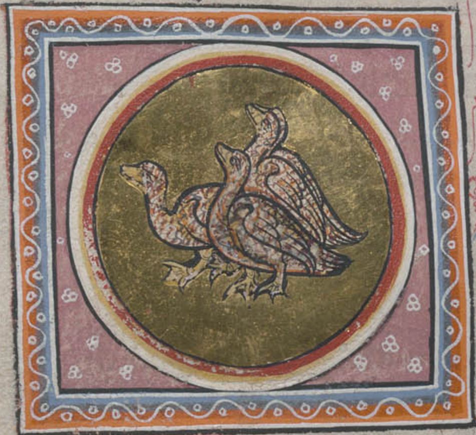

Anas ab assidui
tate natandi no
men aptum accepit.
Ex quo genere quedam
germanse dicuntur. quod plus
ceteris nutriant. Anser
nomen anas dedit per
dirivationem. vel a si
militudine vel quod ipsa
natandi frequentiam habeat. Iste vigilias noctis clan
goris assiduitate testatur. Nullum autem animal ita
odorem hominis sentit ut anser. Unde et clangore eius gal
lorum ascensus in capitolio deprehensus est. Omnium autem
genera volucrum bis nascuntur. Primum enim ova gig
nuntur. inde calore materni corporis formantur et animan
tur. Ova autem dicta ab eo quod intrinsecus humore
sit plena. Nam humidum est quod exterius humorem
habet. uvidum quod interius. Quidam autem putant
ovum grecam habere originem nominis. Illi enim
dicunt. oa. u. littera ablata. Ova autem quedam in

ania vento concipiuntur. Sed tamen non sunt generabilia nisi
que fuerint concubitu masculino concepta et semi
nali spiritu penetrata. Ovorum vim tantam dicunt ut
lignum perfusum eo non ardeat ac ne vestis quidem contacta
aduratur. Admixta quoque calce glutinare fertur vi
tri fragmenta;

DE PAVONE.

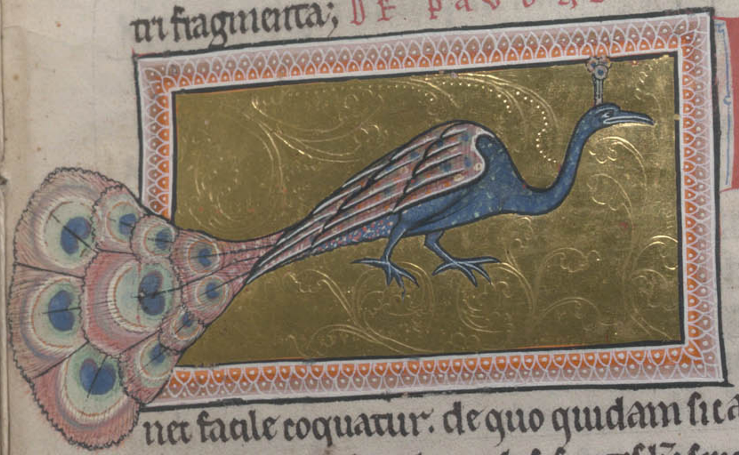

Pavo
nomen
de sono vo
cis habet. cuius
caro tam
dura est. ut
putredinem
vix sentiat.
nec facile coquatur: de quo quidam sic ait. Miraris quotiens
gemmantes explicat alas. si potes hunc sevo tradere dura
coco; Classis salomonis per mare semel per tres annos ibat in
tharsis. deferens inde aurum et argentum. dentes elefan
torum et simias et pannos; Tharsis interpretatur exploratio
gaudii. Est autem gaudium presentis seculi est et futuri.
Gaudium presentis vite. fine clauditur; Gaudium vero
future: nequaquam fine terminatur; Gaudium presentis
vite: dolor et tristicia sequitur; Gaudium vero future: non
dolor nec tristicia subsequetur. Gaudium presentis seculi est.
honoribus sublimari: rebus transitoriis ad tempus per
frui. habundare parentum copia et eorum delectari
presentia. Cum autem aliquis privatur honoribus spoliatur
rebus. cum aliquis amicorum moritur: tunc dolor sequitur.
hoc gaudium igitur semper doloribus inmiscetur. Per tres annos
semel classis salamonis per mare mittitur in tharsis. Classis

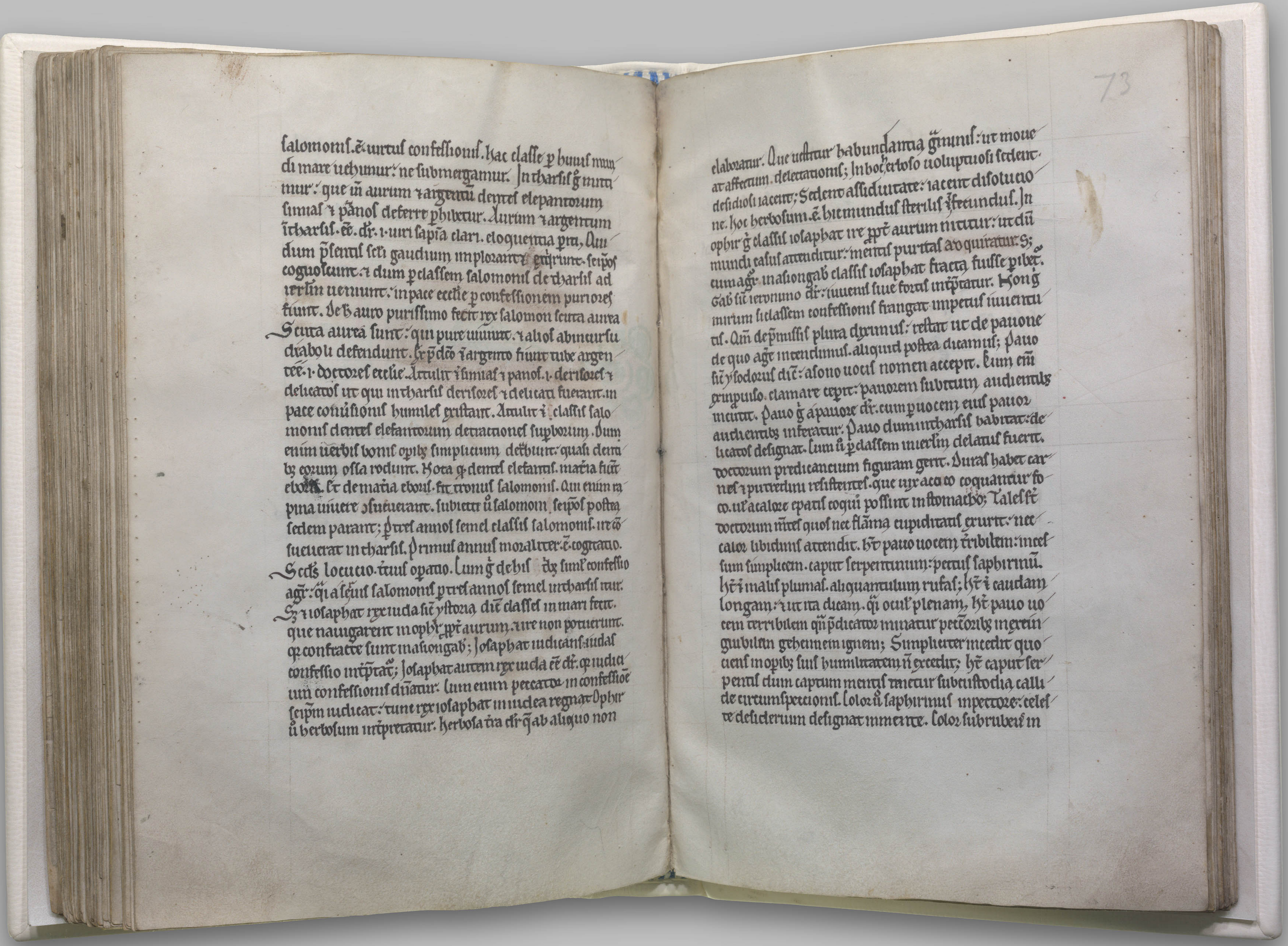

salomonis est uirtus confessionis. Hac classe per huius mun-
di mare uehimur: ne submergamur. In tharsis ergo mitti-
mur: que nobis aurum et argentum dentes elepantorum
simias et pauones deferre perhibetur. Aurum et argentum
in tharsis esse dicitur id est uiri sapientia clari. eloquentia periti, Qui
dum presentis seculi gaudium in ploratum conuertunt. seipsos
cognoscunt. et dum per classem salomonis de tharsis ad
ierusalem ueniunt: in pace ecclesie per confessionem puriores
fiunt. De hoc auro purissimo fecit rex salomon scuta aurea
Scuta aurea sunt: qui pure uiuunt. et alios ab incursu
diaboli defendunt. Ex predicto et argento fiunt tube argen-
tee. id est doctores ecclesie. Attulit et simias et pauos. id est derisores et
delicatos ut qui in tharsis derisores et delicati fuerant. in
pace conuersionis humiles existant. Attulit et classis salo-
monis dentes elefantorum detractiones superborum. Dum
enim uerbis bonis operibus simplicium detrahunt: quasi denti-
bus eorum ossa rodunt. Nota quod dentes elefantis. materia fiunt
eboris. Et de materia eboris. fit tronus salomonis. Qui enim ra-
pina uiuere consueuerant. subiecti uero salomoni seipsos postea
sedem parant; Per tres annos semel classis salomonis ire con-
sueuerat in tharsis. Primus annus moraliter est cogitatio.
Secundus locucio. tercius operatio. Cum ergo de his dixit simul confessio
agitur: quasi a seruis salomonis per tres annos semel in tharsis itur.
Sed iosaphat rex iuda sic ystoria dicente classes in mari fecit.
que nauigarent in ophir propter aurum. et ire non potuerunt.
quia confracte sunt in asiongab; Iosaphat iudicans. iudas
confessio interpretatur; Iosaphat autem rex iuda esse dicitur quia iudici-
um confessionis dictatur. Cum enim peccator in confessione
seipsum iudicat: tunc rex iosaphat in iudea regnat. Ophir
uero herbosum interpretatur. herbosa terra est que ab aliquo non

elaboratur. Que uestitur habundantia graminis: ut moue-
at affectum delectationis; In hoc herboso uoluptuosi sedent.
desidiosi iacent; Sedent assiduitate: iacent disolucio-
ne. Hoc herbosum est hic mundus sterilis et infecundus. In
ophir ergo classis iosaphat ire propter aurum nititur: ut dum
mundi casus attenditur: mentis puritas adquiratur. Sed
cum agitur in asiongab classis iosaphat fracta fuisse perhibetur.
Gab sic ieronimo dicitur: iuuenis siue fortis interpretatur. Non ergo
mirum si classem confessionis frangat impetus iuuentu-
tis. Quoniam de premissis plura diximus: restat ut de pauone
de quo agere intendimus. aliquid postea dicamus; Pauo
sicut ysodorus dicit: a sono uocis nomen accepit. Cum enim
ex inpulso. clamare cepit: pauorem subitum audientibus
incutit. Pauo ergo a pauore dicitur. cum per uocem eius pauor
audientibus inferatur. Pauo dum in tharsis habitat: de-
licatos designat. Cum uero per classem in ierusalem delatus fuerit.
doctorum predicancium figuram gerit. Duras habet car-
nes et putredini resistentes. que uix aceto coquantur fo-
co. uel a calore epatis coqui possint in stomacho; Tales sunt
doctorum mentes quos nec flamma cupiditatis exurit: nec
calor libidinis attendit. Habet pauo uocem terribilem: inces-
sum simplicem. caput serpentinum: pectus saphirinum.
habet et in alis plumas. aliquantulum rufas; habet et caudam
longam: et ut ita dicam. quasi oculis plenam, Habet pauo uo-
cem terribilem quando predicator minatur peccatoribus inextin-
guibilem gehennem ignem; Simpliciter incedit quo-
ciens in operibus suis humilitatem non excedit; Habet caput ser-
pentis dum captum mentis tenetur sub custodia calli-
de circumspeccionis. Color uero saphirinus in pectore: celes-
te desiderium designat in mente. Color subrubeus in

pennis: amorem designat contemplationis. longitudo
caude: longitudinem innuit future uite. Quod autem
quasi oculos in cauda habet. ad hoc pertinet quod unusquisque doc
tor preuidet. quod periculum in fine singulis imminet. Est in
cauda color uiridis. ut initio conueniat finis. Varietas
ergo colorum designat diuersitatem uirtutum. Nota etiam quod
pauo dum laudatur caudam erigat. quia prelatus quilibet
adulantium laudibus per uanam gloriam mentem leuat. Pen
nas in ordine ponit quia quicquid doctor agit se ordinate fecis
se credit. Cum autem caudam erigit: posteriora nudantur. et sic
quod laudatur in opere: deridetur in elatione. Oportet ergo ut pauo
caudam submissam gerat: id est quod doctor agit: cum humilitate fiat.

DE AQUILA.

Aquila ab acumine oculorum uocata. tanti enim dicitur
esse contuitus ut super maria immobili penna fe
ratur nec humanis pateat obtutibus de tanta sublimi
tate pisciculos natare uideat ac tormenti instar descen
dens. raptam predam pennis ad litus pertrahat. Cum uero
senuerit: grauantur ale ipsius et obducuntur caligine
oculi eius. Tunc querit fontem et contra eum euolat in
altum usque ad aerem solis: ibi incendit alas suas. si
militer et caliginem oculorum exurit in radio solis. Tunc
demum descendens in fontem trina uice se mergit.
et statim renouatur in multo uigore alarum. et splen
dore oculorum. Sic et tu homo qui uestimentum habes
uetus. et caligant oculi cordis tui. quere spiritualem fontem
domini et eleua mentis oculos ad dominum qui est fons iustitie et tunc reno
uabitur sicut aquile iuuentus tua. Asseritur quoque quod
pullos suos radiis solis obiciat. et in medio aeris ungue
suspendat. Ac si quis repercusso solis lumine intrepidam

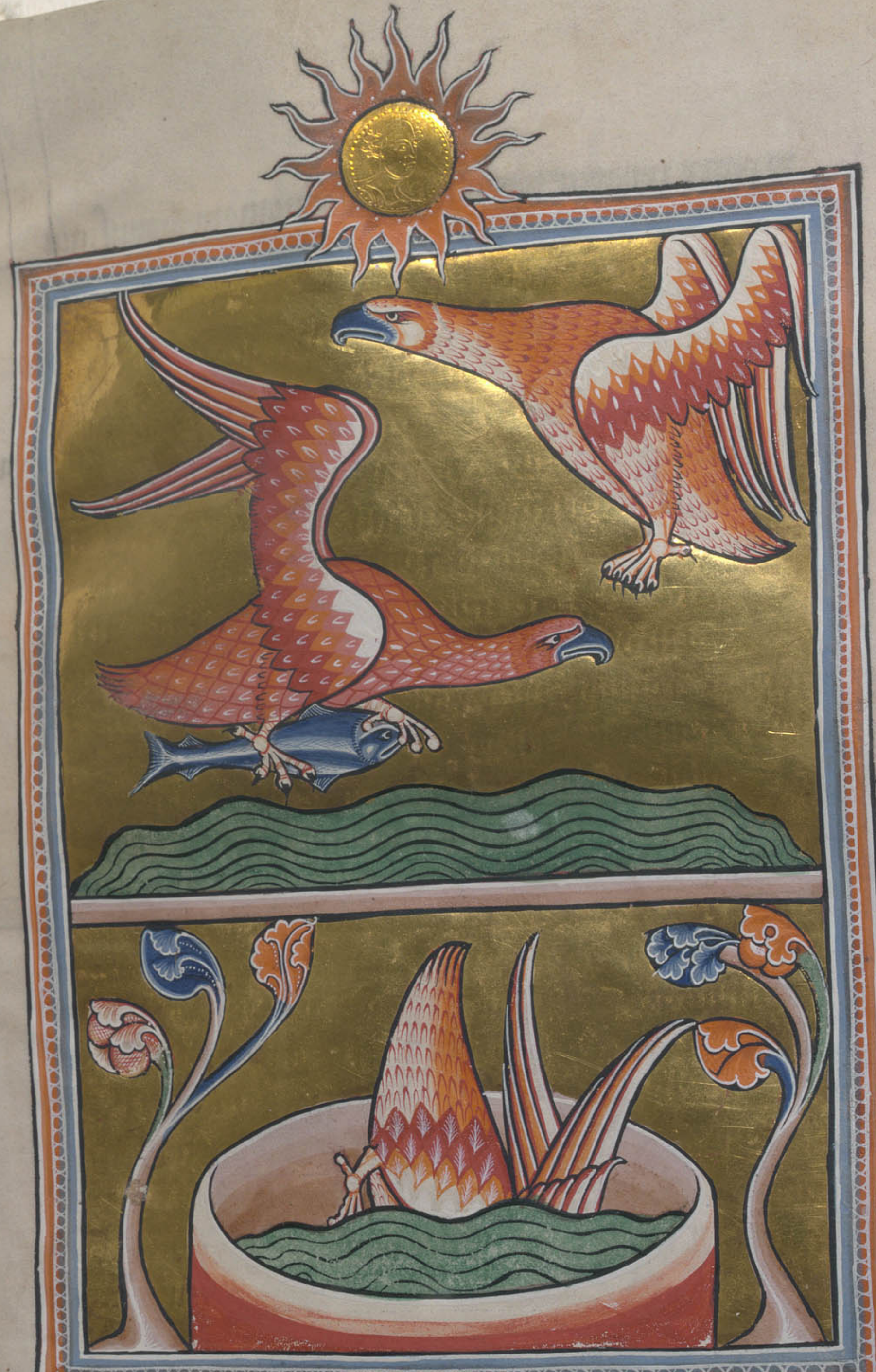

oculorum aciem inoffenso intuendi uigore seruauerit. is
probatur quod ueritatem nature demonstrauerit. Qui uero lu
mina sua radio solis inflexerit. quasi degener et indignus tan

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

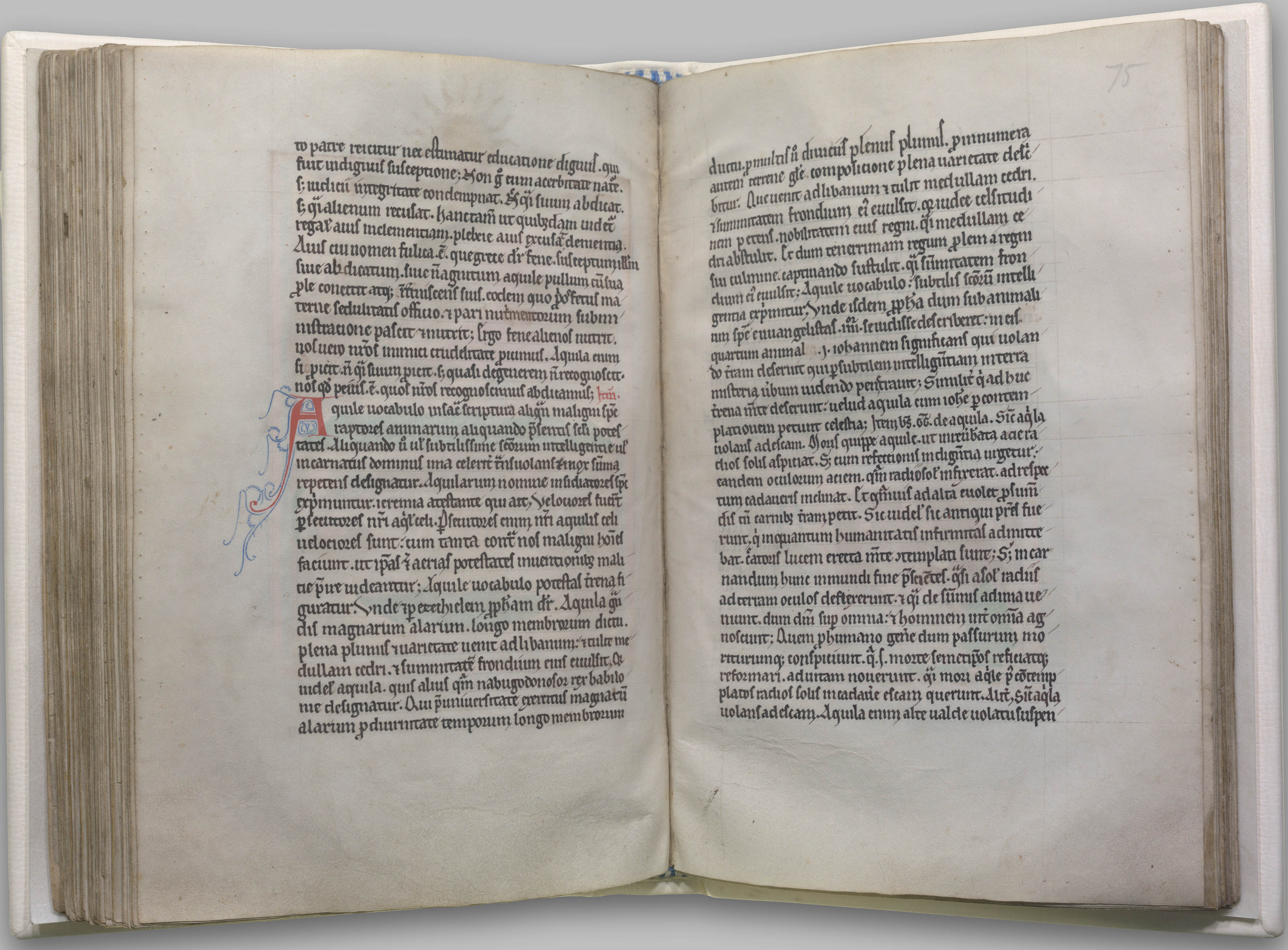

to patre reicitur nec eſtimatur educatione dignuſ. qui fuit indignuſ ſuſceptione; Non ergo eum acerbitate nature. ſed iudicii integritate condempnat. Nec quia ſuum abdicat. ſed quia alienum recuſat. Hanc tamen ut quibuſdam uidetur regaliſ auiſ inclementiam. plebeie auiſ excuſat clementia. Auiſ cui nomen fulica eſt. que grece dicitur fene. ſuſceptum illum ſiue abdicatum. ſiue non agnitum aquile pullum cum ſua prole conectit atque indiſcretuſ ſuiſ. eodem quo propioſ fetuſ materne ſedulitatiſ officio. et pari nutrimentorum ſubminiſtratione paſcit et nutrit; Ergo fene alienoſ nutrit. noſ uero noſtroſ inimici crudelitate proicimuſ. Aquila enim ſi proicit. non quia ſuum proicit. ſed quaſi degenerem non recognoſcit. noſ quod peiuſ eſt. quoſ noſtroſ recognoſcimuſ abdicamuſ; Item.

Aquile uocabulo in ſacra ſcriptura aliquando maligni ſpiritus raptoreſ animarum aliquando preſentiſ ſeculi poteſtateſ. Aliquando uero uel ſubtiliſſime ſanctorum intelligentie uel incarnatuſ dominuſ ima celeriter tranſuolanſ et mox ſumma repetenſ deſignatur. Aquilarum nomine inſidiatoreſ ſpiritus exprimuntur. ieremia atteſtante qui ait, Velocioreſ fuerunt perſecutoreſ noſtri aquiliſ celi. Perſecutoreſ enim noſtri aquiliſ celi uelocioreſ ſunt. cum tanta contra noſ maligni homineſ faciunt. ut ipſaſ et aeriaſ poteſtateſ inuentionibus malitie ſuperare uideantur; Aquile uocabulo poteſtaſ terrena figuratur. Unde per ezechielem prophetam dicitur. Aquila grandiſ magnarum alarum. longo membrorum ductu. plena plumiſ et uarietate uenit ad libanum. et tulit medullam cedri. et ſummitatem frondium eiuſ euulſit. Quid uideſ aquila. quiſ aliuſ quam nabugodonoſor rex babilonie deſignatur. Qui pro uniuerſitate exercituſ magnitudinem alarum pro diuturnitate temporum longo membrorum ductu. pro multiſ uero diuitiiſ plenuſ plumiſ. pro innumera autem terrene glorie compoſitione plena uarietate deſcribitur. Que uenit ad libanum et tulit medullam cedri. et ſummitatem frondium eiuſ euulſit. quia iudee celſitudinem petenſ. nobilitatem eiuſ regni. quaſi medullam cedri abſtulit. Et dum tenerrimam regum prolem a regni ſui culmine captiuando ſuſtulit. quaſi ſummitatem frondium eiuſ euulſit; Aquile uocabulo: ſubtiliſ ſanctorum intelligentia exprimitur, Unde iſdem propheta dum ſub animalium ſpecie euuangeliſtaſ .iiii.or ſe uidiſſe deſcriberet: in eiſ quartum animal .i. iohannem ſignificanſ qui uolando terram deſeruit quia per ſubtilem intelligentiam interna miſteria uerbum uidendo penetrauit; Simul et qui ad huc terrena mente deſerunt: uelud aquila cum iohanne per contemplationem petunt celeſtia; Item beatuſ gregoriuſ de aquila. Sicut aquila uolanſ ad eſcam. Moſ quippe aquile. ut inreuerberata acie radioſ ſoliſ aſpiciat. Sed cum refectioniſ indigentia urgetur: eandem oculorum aciem. quam radiiſ ſoliſ infixerat. ad reſpectum cadaueriſ inclinat. Et quamuiſ ad alta euolet pro ſumendiſ tamen carnibuſ terram petit. Sic uideliſ ſic antiqui patreſ fuerunt, qui in quantum humanitatiſ infirmitaſ admittebat. creatoriſ lucem erecta mente contemplati ſunt; Sed incarnandum hunc in mundi fine preſcienteſ. quaſi a ſoliſ radiiſ ad terram oculoſ deflexerunt. et quaſi de ſummiſ ad ima ueniunt. dum deum ſuper omnia: et hominem inter omnia agnoſcunt; Quem pro humano genere dum paſſurum moriturumque conſpiciunt. quia ſcilicet morte ſemetipſoſ reficiatque; reformari. ad uitam nouerunt. quaſi more aquile poſt contemplatoſ radioſ ſoliſ in cadauere eſcam querunt. Item aliter, Sicut aquila uolanſ ad eſcam. Aquila enim alte ualde uolatu ſuſpen

dicitur. ad uiſum ꝑpeti ab ethere libratus, . ſed per appetitum
uentris terram expetit ſeſeque a ſublimibus repente deor
ſum fundit. Sic ſic humanum genus in parente primo
ad ima de ſublimibus corruit. quod nimirum condicionis ſue
dignitas in racione in celſitudinem. quaſi in aeris libra
te ſuſpenderat; Set quia contra preceptum cibum contigit.
per uentris concupiſcenciam ad terras uenit. ⁊ quaſi per uola
tum carnibus paſcitur. quia illa libera contemplatio
nis inſpiracula perdidit. ⁊ deorſum corporeis uolupta
tibus letatur. Item de aquila: Renouabitur ut aquile
iuuentus tua; Solet de aquila dum ſenectute premitur.
quod roſtrum illius aduncetur. ita ut ſumere cibum
nequeat ſed macie langueſcat; Veniens ad petram
roſtrum acuit. ⁊ ſic cibum capiens. ⁊ iterum iuueneſ
cit. Petra eſt xpc. aquila quilibet iuſtus. qui ad petram
roſtrum acuit. dum ſeipſum in xpo per bonam operacionem
conformem reddit.

DE APIBUS:

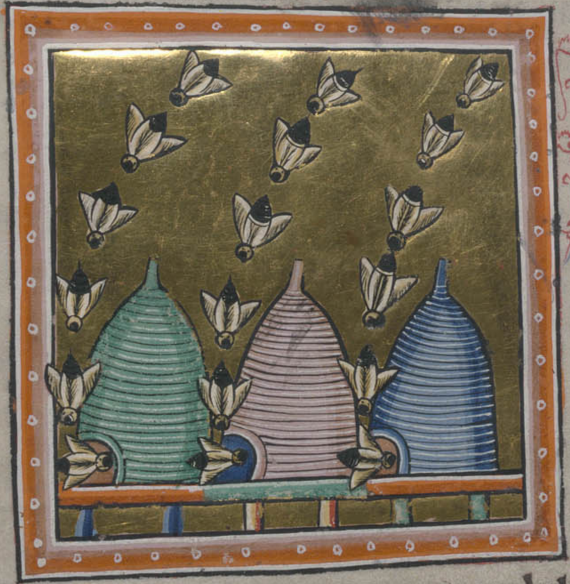

Apes dicte.
uel quia ſe pe
dibus alligent. uel
pro eo quod ſine pedi
bus naſcuntur;
Nam poſtea ⁊
pedes ⁊ pennas
accipiunt. Hee ſol
lertes in generan
di mellis officio
aſſignatas inco
lunt ſedes. domicilia inenarrabili arte componunt.

uariis floribus condunt; Textisque ceris innumera prole
caſtra replent. exercitum ⁊ reges habent. prelia mouent. fumum
fugiunt. tumultu exaſperantur. Has plerique experti ſunt de boum
cadaueribus naſci; Nam pro his creandis uitulorum occiſorum
carnes uerberantur ut ex putrefacto cruore uermes creentur. qui poſtea ef
ficiuntur apes. Proprie tamen apes uocantur orte de bobus. ſicut crabrones de
equis. fuci de mulis. ueſpe de aſinis. Caſtros greci appellant
qui in extremis fauorum partibus maiores creantur. quos aliqui
reges putant dici quod caſtra ducant; Sole apes in omni ge
nere animantium. commune in omnibus ſobolem habent. Una
omnes colunt manſionem. unius patrie clauduntur li
mine. in commune omnibus labor. communis cibus. commu
nis operatio. communis uſus ⁊ fructus. eſt. communis uolatus;
Quid plura? Communis omnibus generatio. integritas quoque
corporis uirginalis. omnibus communis ⁊ partus. quoniam nec uenere ſe
ullo concubitu miſcentur. nec libidine reſoluuntur. nec par
tus quatiuntur doloribus ⁊ ſubito maximum filiorum examen
emittunt. foliis atque herbis ore ſuo prolem legentes. Ipſe ſibi regem
ordinant. ipſe populos creant. ⁊ licet poſite ſub rege ſunt tamen
libere. Nam ⁊ prerogatiuam iudicii tenent. ⁊ fide deuocionis
affectum. quia ⁊ tanquam a ſe ſubſtitutum diligunt. ⁊ tanto ho
norant examine; Rex autem non ſorte ducitur. quia in ſorte euen
tus eſt. non iudicium; Et ſepe irrationabili caſu ſortis melioribus
ultimus quiſque prefertur. Apibus autem rex nature claris
formatur inſignibus ut magnitudine corporis preſtet. ⁊ ſpe
ciem; Tum quoque in rege precipuum eſt: morum manſuetudine.
Nam ⁊ ſi habet aculeum. tamen eo non utitur ad uindicandum.
ſunt enim leges nature non ſcripte litteris ſed impreſſe moribus
ut leniores ſint ad puniendum qui poteſtate maxima
potiuntur. ſed ⁊ apes ille que non obtemperauerint legibus re

gis. penitentie condempnatione se multant, ut immoriantur aculei sui vulnere. Quod Persarum populi hodieque servare dicuntur, ut pro commisso pretio ipsi in se pene mortis exequantur sententiam. Itaque nulli sic regem, non Perse qui gravissimas in subditos habent leges, non Indi, non populi Sarmaritarum, tanta quanta apes reverentia devotionis observant, ut nulle e domibus exire audeant, in aliquos procedere pastus, nisi rex fuerit primo egressus, et volatus sibi vindicaverit principatum; Processus est autem per rura redolentia, ubi inhabitantes orti floribus, ubi fugiens rivus per gramina, ubi amena riparum. Illic ludus alacris iuventutis, illic campestre exercitium, illic curarum et remissio. Operis ipsius suave de floribus, de herbis dulcibus fundamina castrorum prima ponuntur; Quid enim aliud est favus, nisi quedam castrorum species? Denique ab his presepibus apium fucus arcetur; Que castra quadrata tamen possunt habere artis et gratie. Quantum habent crates favorum, in quibus minute atque rotunde cellule connexione sui invicem fulciuntur. Quis architectus eas docuit exagona illa cellularum indiscreta laterum equalitate componere, ac tenues inter domorum septa ceras suspendere, stipare mella, et intexta floribus horrea nectare quodam distendere. Cernas omnes certare de munere, alias invigilare querendo victum, alias sollicitam castris exhibere custodiam, alias futuros explorare imbres, et speculari concursus nubium, alias de floribus ceras fingere, alias rorem infusum floribus ore colligere. Nullam tamen alienis insidiari laboribus et raptu vitam querere. Atque utinam raptorum insidias non timerent; Habent tamen spicula sua et inter mella fundunt venenum si fuerint lacessite, animasque ponunt in vulnere, ardore vindicte; Ergo mediis castrorum vallibus humor ille roris infunditur, paulatimque processu temporis in mella cogitur. Cum fuerit liquidus ab exordio et coalitu cere florumque odore flagrare, mellis incipit suavitatem. Merito quoniam bonam operariam scriptura apem predicat dicens. Vade ad apem, et vide quomodo operaria est, et eius imitare operationem. Operationem namque quam venerabilem mercatur apes cuius laborem reges et mediocres ad salutem sumunt. Appetibilis est enim omnibus et cara. Audis quid dicat propheta: Mittit itaque te ut apicule illius sequaris exemplum, imiteris operationem; Vide quam laboriosa, quam grata sit. Fructus eius ab omnibus desideratur et queritur, nec personarum diversitate discernitur, sed indiscreta sui gratia regibus pariter ac mediocribus equali suavitate dulcescit. Nec solum voluptati, sed etiam saluti est, fauces obdulcat et curat vulnera, internis quoque medicamentum infundit ulceribus; Itaque cum sit infirma robore apes, valida est vigore sapientie et amore virtutis; Denique regem suum apes summa protectione defendunt, et perire pro eo pulcrum putant. Incolumi rege nesciunt mutare iudicium, mentem inflectere. Amisso rege fidem servandi muneris derelinquunt, atque ipse sua mella diripiunt. Quod his qui principatum habuit muneris interemptus est. Itaque cum aves alie vix in anno edant singulos fetus, apes geminos creant et duplici ceteris fecunditate preponderant;

DE ARBORE QUE DICITUR PERINDENS.

Perindens est arbor in India. Fructus autem huius arboris dulcis est totus et valde suavis. Columbe autem delectantur in fructibus huius arboris, habitantque in ea pascentes fructus eius. Draco autem inimicus est columbis, timetque arborem et umbram eius ubi columbe mo

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

Perindens: arbor indie

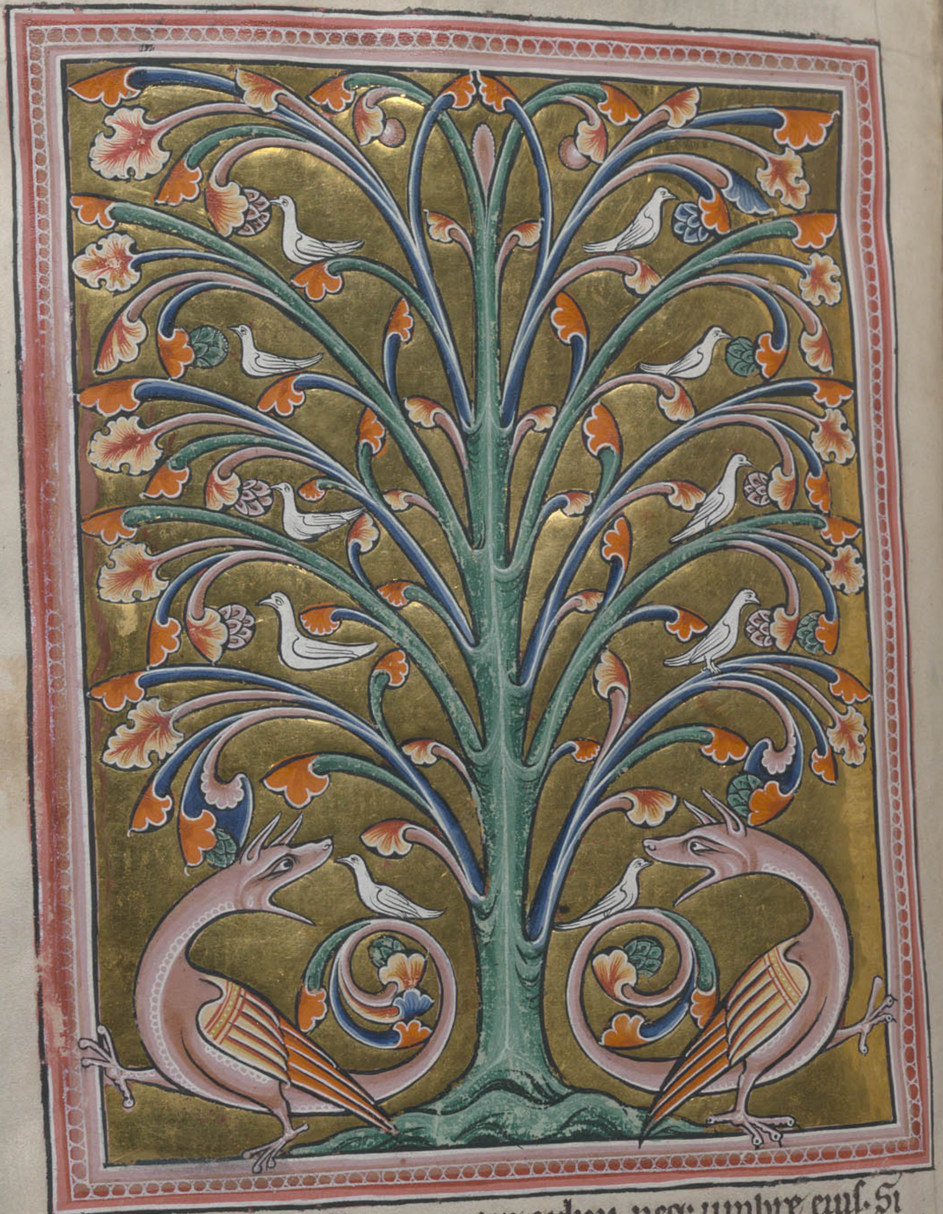

ramur. & n̄ pot̄ appropiare arbori. neq; umbre eius. Si
enim umb arboris. uenerit ad occidentem. fugit dra
co ad orientem. & si uenerit umbra eius ad occidentē.
fugit ad orientem. Si autem uenerit ū columba inueniat

Vmbra

Columba

78

extra arborem aut umbram eius: occidit eam dra
co. Arborem dīm prēm intellige; Vmbram filium. sic
gabriel dicit ad mariam; Sp̄c scī superueniet in te. &
uirtus altissimi obumbrabit tibi. fructum: celestem
sapientiam. dīn: s. columbam spm̄ scm̄; Vide ḡ hō
ne postquam acceperis spm̄ scm̄ hoc. ē. spualem columbā
intelligibilem. de celo descendentem & manentem
super te. foris fias ab eternitate alienus a patre & filio. & spu
scō. & draco te interimat. i. diabolus. Nam situ habe
as spm̄ scm̄ n̄ poterit appropinquare draco; Attende
ḡ homo & permane in fide catholica. ibiq; habita. ibiq;
perseuera. in una ecclia catholica. Caue quantum po
tes. ne extra domum foris inueniaris. & comphendat
te ille draco serpens antiquus & deuoret te. sic iuda
qui mox ut exiit a domino foras. & fratribz aplis.
statim a demone deuoratus: & periit;

Interpretacio.

luce 2

Ecclia t fides catholica est gra no ẽ salus

Judas.

DE SERPENTIBUS.

Anguis omnium serpentium: ē genus. q̄ com
plicari & torqueri pot̄. & inde anguis q̄ angulos
sit. & numquam rectus. Colubrum ab eo dictum q̄ co
lat umbras. uel q̄ in lubricos tractus, flexibz sinuosis
labatur. Nam lubricum dr̄. quicquid labitur dum
tenetur. ut piscis, serpens; Serpens autem nomen
accepit q̄ occultis accessibz serp̄. n̄ apertis passibz s; sq̄
marum minutissimis nisibz rep̄; Illa autem q̄ a iiii
pedibz nituntur. sic lacerte & stiliones, n̄ serpentes s; rep
tilia nominantur; Serpentes autem reptilia sunt
que uentre & pectore reptant. Quor tot uenena: q̄t
genera. tot pernicies. tot dolores: quot colores
habentur; DE DRACONIBUS.

Anguis q angulosus:

Colubru q colat umbrat

lubricum: quid.

Serpens: vn.

Serpentium tot uena: qt genera & colores.

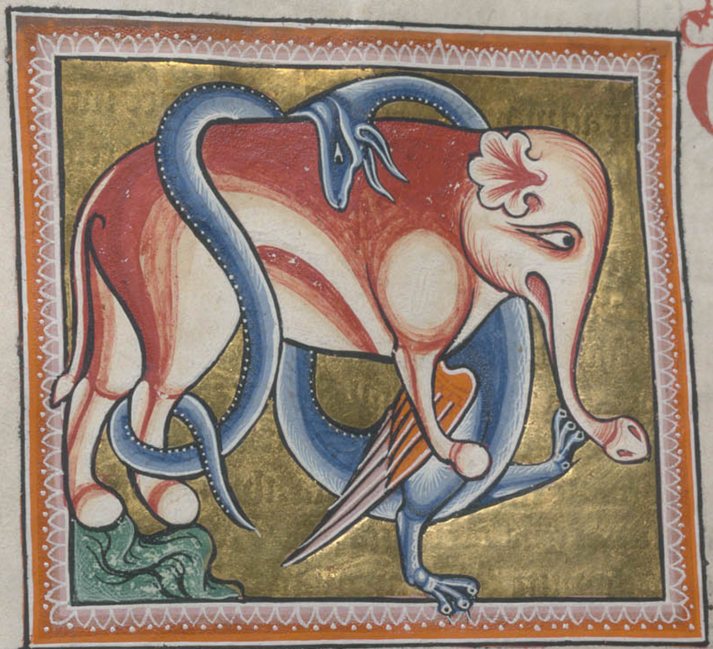

Draco maior cunctorum serpentium siue animantium omnium super terram. Hunc greci draconta uocant. unde et diriuatum est in latinum: ut draco diceretur; Qui sepe ab speluncis abstractus fertur in aerem. concitaturque propter eum aer. Est autem cristatus. ore paruo. et artis fistulis. per quas trahit spiritum et linguam exerat; Vim autem non dentibus. sed in cauda habet. et uerbere potius quam ictu nocet. Innoxius tamen, a uenenis. Sed ideo huic ad mortem faciendam uenena non esse necessaria dicunt. quia si quem ligarit occidit. A quo nec elephans tutus est. sui corporis magnitudine. Nam circa semitas delitescens. per quas elephantes soliti gradiuntur. crura eorum nodis illigat. ac suffocatos perimit. Gignitur autem in ethiopia et india, ubi in ipso incendio est iugis estus. Huic draconi assimilatur diabolus. qui est immanissimus serpens. sepe a spelunca in aerem concitatur. et lucet propter eum aer. quia diabolus ab imis se erigens transfigurat se in angelum lucis. et decipit stultos spe false glorie. leticieque humane. Cristatus esse dicitur. quia ipse rex est superbie. Vim non in dentibus sed in cauda habet. quia suis uiribus perditis. mendacio decipit quos ad se trahit; Circa semitas per quas elephantes gradiuntur delitescit. quia iter eorum ad celum nodis peccatorum illigat: ac suffocatos perimit. quia si quis criminum uinculo irretitus moritur. sine dubio in inferno dampnatur.

draconta draco.

sine ueneno o.

ligat & occidit.

ubi gignitur.

De basilisco. & cockatrice.

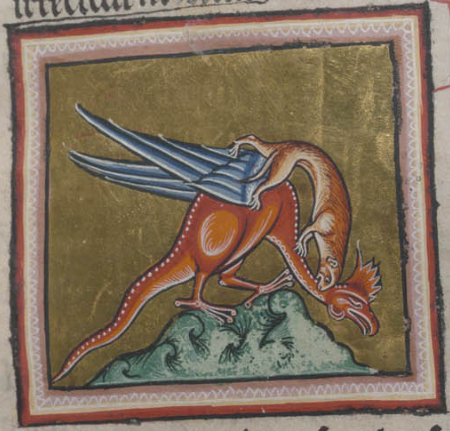

Basiliscus grece latine interpretatur regulus eo quod sit rex serpentium. adeo ut eum uidentes fugiant. quia olfactu suo eos necat. Nam et hominem si uel aspiciat interimit, Siquidem a eius aspectu nulla auis uolans illesa transit. sed quamuis sit procul: eius ore combusta deuoratur. A mustelis tamen uincitur quas illic homines inferunt cauernis. in quibus delitescunt, Itaque ea uisa fugit. quem illa persequitur et occidit, Nichil enim parens ille rerum sine remedio constituit. Est autem longitudine semipedalis albis maculis lineatus.

mustela. & wesell.

basiliscus semipedalis, albis maculis liniatus.

De regulis.

Reguli autem sicut scorpiones arentia queque sectantur: et postquam ad aquas uenerint: idrophobas. et limphaticos faciunt; Sibilus idem est qui et regulus. sibilo enim occidit. antequam mordeat. uel exurat;

De vipera. & Adders.

Vipera dicta quod ui pariat; Nam et cum uenter eius ad partum ingemuerit catuli non expectantes maturam nature solutionem, corrosis eius lateribus erumpunt ui cum matris interitu; Ferunt autem quod masculus ore

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

inserto vipere semen exspuat; Illa autem ex voluptate
in rabiem versa. caput maris ore recepto precidit. ita
fit ut parens uterque pereat. masculus cum coit femi-
na cum parit. De vipa dicit sanctus ambrosius quod nequissimum

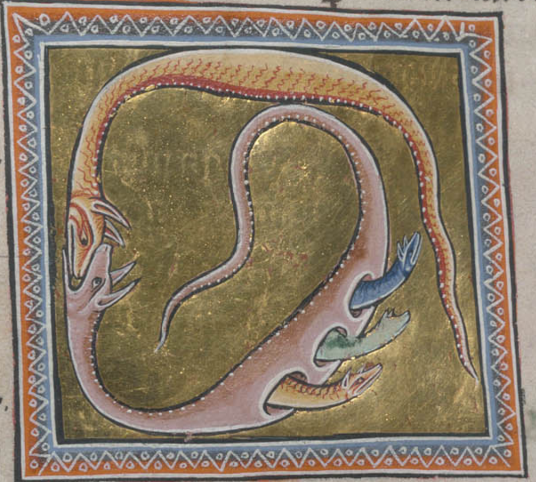

genus bestie est. et sic
omnia que serpen-
tini sunt generis au-
stucior ut coeundi
cupiditatem as-
sumpserit: mure-
ne maritime notam
sibi requirit copulam.
vel novam preparat.
Progressaque ad litus
sibilo testificata presentiam sui. ad se coniugalem amplex-
um illam evocat; Murena autem invitata non deest. et
venenate serpenti expetitos usus sue impertit coniunctio-
nis; Quid sibi sermo huiusmodi vult nisi ferendos esse mo-
res coniugum. et si absens est eius comperienda presentia?
Sit licet asper. fallax. inconditus. lubricus. temulentus.
quid peius veneno quod in coniuge murena non refugit. vo-
cata non deest. et serpentis lubricum sedula caritate
complectitur? Ille tua mala portat. et levitatis femi-
nee facilitatem. tu virum tuum non potes mulier sus-
tinere? Adam per evam deceptus est non eva per adam. Quem
vocavit ad culpam mulier. iustum est ut eum guber-
natorem assumat. ne iterum feminea facilitate la-
batur. Sed horridus et incultus est. Semel placuit. Num-
quid vir frequenter eligendus? Comparem suum et
bos requirit. et equus diligit. Et si mutetur alius cum tra-

nota

murena .i. lamprey

Pro coniugibus
nota

here iugum nescit compar alterius. et se non totum pu-
tat. Tu iugalem repudias tuum. et putas sepe esse mu-
tandum. et si uno defuerit die superducis rivalem. et
statim incognita causa quasi cognita iniuriam pudoris
exsequeris? Vipa absentem requirit. absentem vocat.
et blando proclamat sibilo. atque ubi advenitare comparem
senserit. venenum evomit: reverentiam marito de-
ferens verecundata nuptialem gratiam; Tu mulier ad-
venientem de longinquo maritum contumeliis re-
pellis; Vipa mare prospectat. explorat iter coniugis;
Tu iniuriis viam viro obstruis. Tu litium moves vene-
na non reicis. Tu coniugalis amplexus tempore dirum
virus exestuas non erubescis nuptias. non revereris maritum.
Sed etiam tu vir. possumus enim et sic accipere:
depone tumorem cordis. asperitatem morum cum tibi
sedula uxor occurrit: expelle indignationem cum blan-
da coniux ad caritatem provocat; Non es dominus sed ma-
ritus. non ancillam sortitus es sed uxorem. Gubernatorem
te deus voluit esse sexus inferioris. non prepotentem; Redde
vicem studio. redde amori gratiam. Vipa venenum
suum fundit tu non potes duriciam mentis deponere? Si ha-
bes naturalem rigorem: debes temperare eum contempla-
tione coniugii. et reverentia coniunctionis deponere ani-
mi feritatem; Potest et sic accipi; Nolite querere viri thorum
alienum. nolite insidiari alie copule; Grave est adul-
terium. nature iniuria est. Duos primum deus fecit. adam
et evam. hoc est virum et uxorem. et uxorem de viro. hoc est de
costa ade et iussit ambos esse in uno corpore. et in uno spiritu
vivere; Quid unum separas corpus. quid unum di-
vidis spiritum? Nature adulterium est. Sed hoc docet murene

nota par paribus

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

rumpe n̄ iure genīſ. ſ; ardore libidinis expetitiſ amplexuſ. Diſcite o uiri q̄ alienam ꝑmollire q̄rit uxorem; Cuiuſ ſerpentiſ ſe aſciſcere cupiat contubꝰnium. Cui ē comparandꝰ ipſe ſerpenti ſit; feſtinet ad uipam. que ſe in gremium ubi n̄ directo itinere ueritatiſ. ſ; lubrico deuii amoriſ īfundit. feſtinat ad eam que uenenum ſuum reſumit ut uipa, Que fertur pacto coniunctioniſ munē. uenenū q̄ euomuerat rurſuſ haurire; DE ASPIDE:

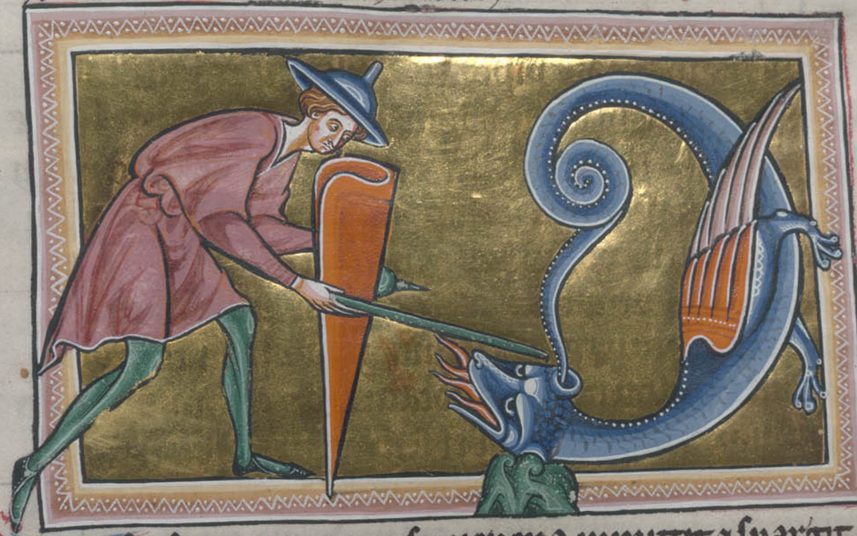

Aſpiſ uocata q̄ morſu uenena immittit ⁊ ſpargit. Ios enim greci uenenum dicunt. ⁊ inde aſpiſ q̄ morſu uenenato interimit; Currit quidem ſemꝑ patenti ore ⁊ uaporanti. Huiuſ diūſa genera ⁊ ſpecieſ ⁊ diſpareſ effectuſ ad nocendum. Fertur autem cum cepit pati incantatorem qui eam in quibꝫdam carminibꝫ ꝓpriis euocat. ut eam de cauerna ꝓducat. illa cum exire noluerit unam aurem in terram ꝓmit. alteram cauda obturat ⁊ operit. atq; uoceſ illaſ magicaſ n̄ audienſ. n̄ exit ad incantantem. Taleſ quod ſunt homineſ iſtiuſ mundi qui in deſideriiſ terrenis aurē deprimunt unam. Aliam ū de peccatiſ. ne audiant uocem domini dicentiſ; Qui n̄ renunciauerit omnibꝫ q̄ poſſidet n̄ p̄t meꝰ ēē diſcipꝉs. ū ſeruuſ; hoc q̄; ſolum aſpideſ faciunt ut aureſ obturant. Iſti ū ⁊ oclos ſuos excecant. ne uideant celum. neq; recordentur opum domini,

Diſſa autem genuſ ē aſpidiſ. q̄ latine ſitula dr̄. q̄ q̄m momorderit. ſiti perit. Ypnal' genuſ aſpidiſ dicta. q̄ ſompno necat. Hanc ſ̄ cleopatra appoſuit. ⁊ iſta morte q̄ſi ſompno ſoluta ē. Emorroiſ aſpiſ nuncupatuſ: q̄ ſanguinem ſudet; Qui ab eo morſuſ fuerit: ita langueſcit. ut diſſolutiſ ueniſ quicquid uite ē. ꝑ ſanguinem euocet. Grece enim ſanguiſ emath dr̄. Preſter aſpiſ ſemper ore patenti ⁊ uaporanti currit. cuiuſ poeta ſic meminit; Oraque diſtendenſ auidꝫ fumantia ꝓſter. Hic q̄m ꝑcuſſerit diſtenditur enormiq; corpulentia necatur. extubatum enim putredo ſequitur; Spectaficuſ aſpiſ qui dum momorderit hominem. ſtatim eum conſumit. ita ut liqueſiat totuſ in ore ſerpentiſ; Ceraſteſ ſerpēſ dictuſ. eo q̄ in capite cornua habeat ſimilia arietum. Ceraſte enim grece cornua uocantur. Sūt autem illi q̄ddā gemina cornicula, quorum oſtentatione ueluti eſca illicieſ ſollicitata animalia ꝑimit. totum enim corpuſ tegit arenis. nec ullum indicium ſui ꝓbet. n̄ ex ea parte q̄ inuitataſ aueſ uel aīalia capit. ē aūt flexuoſuſ pluſquam alii ſerpenteſ. ita ut ſpinam non habere uideatur; Scitali Serpente.

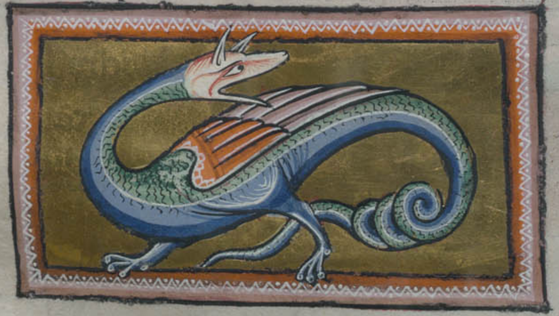

Scitaliſ ſerpenſ. ē uocata, quod tanta ꝑfulget tergi uarietate ut notarum gr̄a aspicientes se retardet. Et quia reptando pigrior est, quos assequi non ualet: miraculo sui stupentes capit. Tantique feruoris est. ut et hyemis tempore exuuias corporis ferventes exponat. de quo Lucanus; Et scitalis spargens tenui nunc sola pruinis. exuuias positura suas;

De Anphiuena.

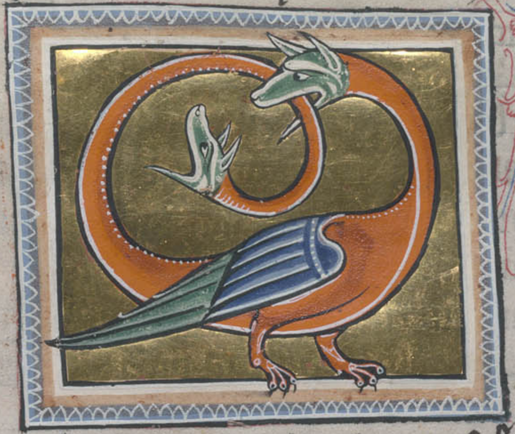

Anphiuena dicta. eo quod duo capita habeat. unum in loco suo. alterum in cauda. currens ex utroque capite tractu corporis circulato. Hec sola serpentium frigori se committit. prima omnium procedens. de qua idem Lucanus. Et grauis in geminum uergens caput anphiuena. Cuius oculi lucent uelut lucerne.

De ydro.

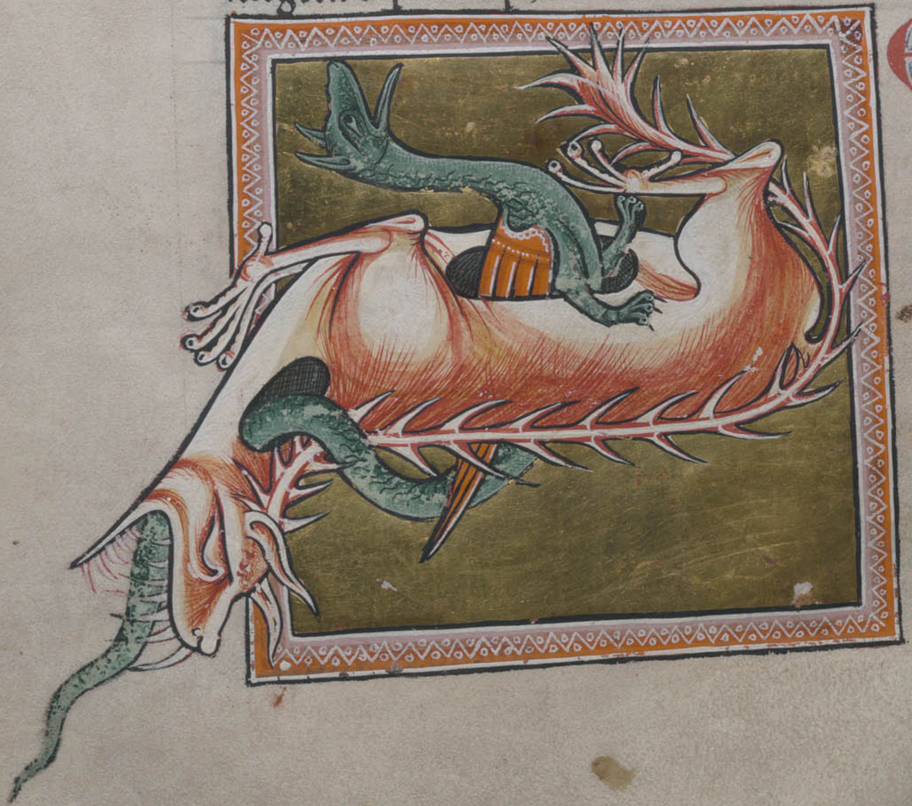

Est animal in nilo flumine quod dicitur idrus in aqua uiuens; Greci enim idros aquam uocant. Inde dicte aquatiles. Serpens

a quo isti obturgescunt cuius morbum quidam boam dicunt. eo quod fimo bouis remedietur. Idra draco multorum capitum qualis fuit in lerna insula uel pallude prouincie arthadie. Hec latine excedra dicitur. quod uno ceso tria capita excrescebant. Sed hoc fabulosum est. nam constat idram locum fuisse euomentem aquas. uastantem uicinam ciuitatem. in quo uno meatu clauso. multi erumpebant. Quod hercules uidens loca exhausit. et sic aque clausit meatus. Nam idra ab aqua dicta est. Hidrus satis est inimicus cocodrillo. et hanc habet naturam et consuetudinem. ut cum uiderit cocodrillum dormientem in littore: uadit apto ore et inuoluit se in luto quo facilius possit in faucibus eius illabi. Cocodrillus igitur subito uiuum eum transglutit; Ille uero dilanians omnia uiscera eius. non solum uiuus. sed et exit illesus. Sic igitur mors et infernus figuram habent cocodrilli. quorum inimicus est dominus noster ihesus christus. Nam assumens humanam carnem. descendit ad infernum. et dirumpens omnia uiscera eius. eduxit eos qui iniuste tenebantur ab eo; Mortificauit enim ipsam mortem. resurgens ex mortuis. et illi insultat per prophetam dicens. O mors ero mors tua. morsus tuus ero inferne.

De boa angue:

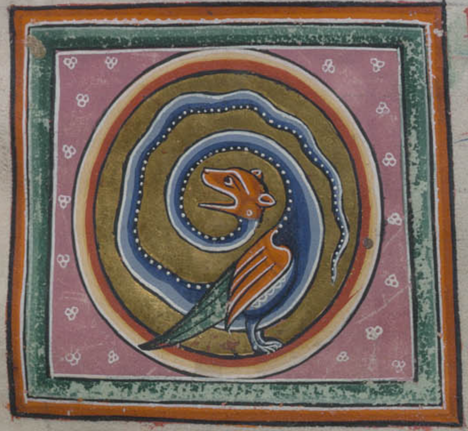

Boas anguis italie inmensa mole persequitur greges armentorum et bubalos et plurimo lacte irriguis se uberibus innectit. et sugens interimit. atque inde a

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

boum depopulatione boas nomen accepit;

De Iaculo.

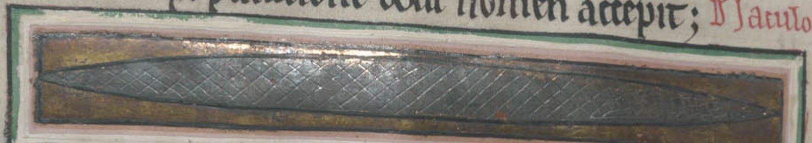

Iaculus serpens uolans. de quo lucanus; Iaculique uo
lantes. Exiliunt enim in arboribus. et dum aliquod
obuium fuerit. iactant se super eum et perimunt.
Unde et iaculi dicti sunt;

De Sirenis.

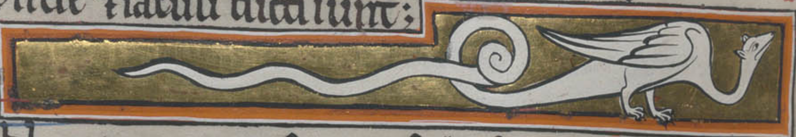

In arabia autem serpentes albi sunt cum alis. que si
rene uocantur. que plus currunt ab equis. sed et et uo
lare dicuntur. quorum tantum ~~dicuntur~~ uirus est. ut morsum
ante mors insequatur quam dolor.

Seps exigua serpens que non solum corpus sed et ossa
ueneno consumit; Cuius poeta sic meminit; Os
saque dissoluens cum corpore tabificus seps; Dipsa serpens
tante exiguitatis fertur ut cum calcatur non uideatur. cuius
uenenum ante extinguit quam sentiatur. ut facies preuen
ta morte in tristiciam moueat moriturum de quo poeta. Sig
niferum iuuenem tyrrenum sanguinis aulum. Torta caput retro
dipsa calcata momordit; Vix dolor aut dentis sensus fuit;

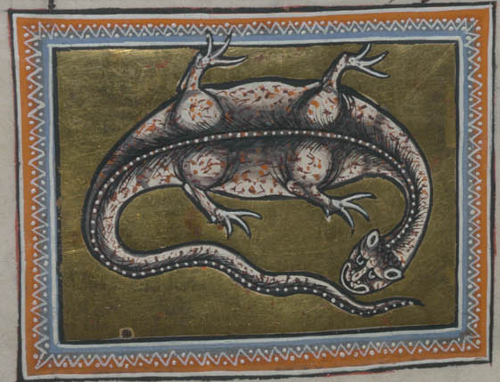

De Lacerto.

Lacertus reptile
genus est. uocatus ita
quod brachia habeat;
Genera lacertorum plu
ra. ut botrax. salaman
dra. saura. stellio. Botru
ca dicta. quod rane habeat
faciem. nam greci
ranam botra
ca uocant;

De Salamandra.

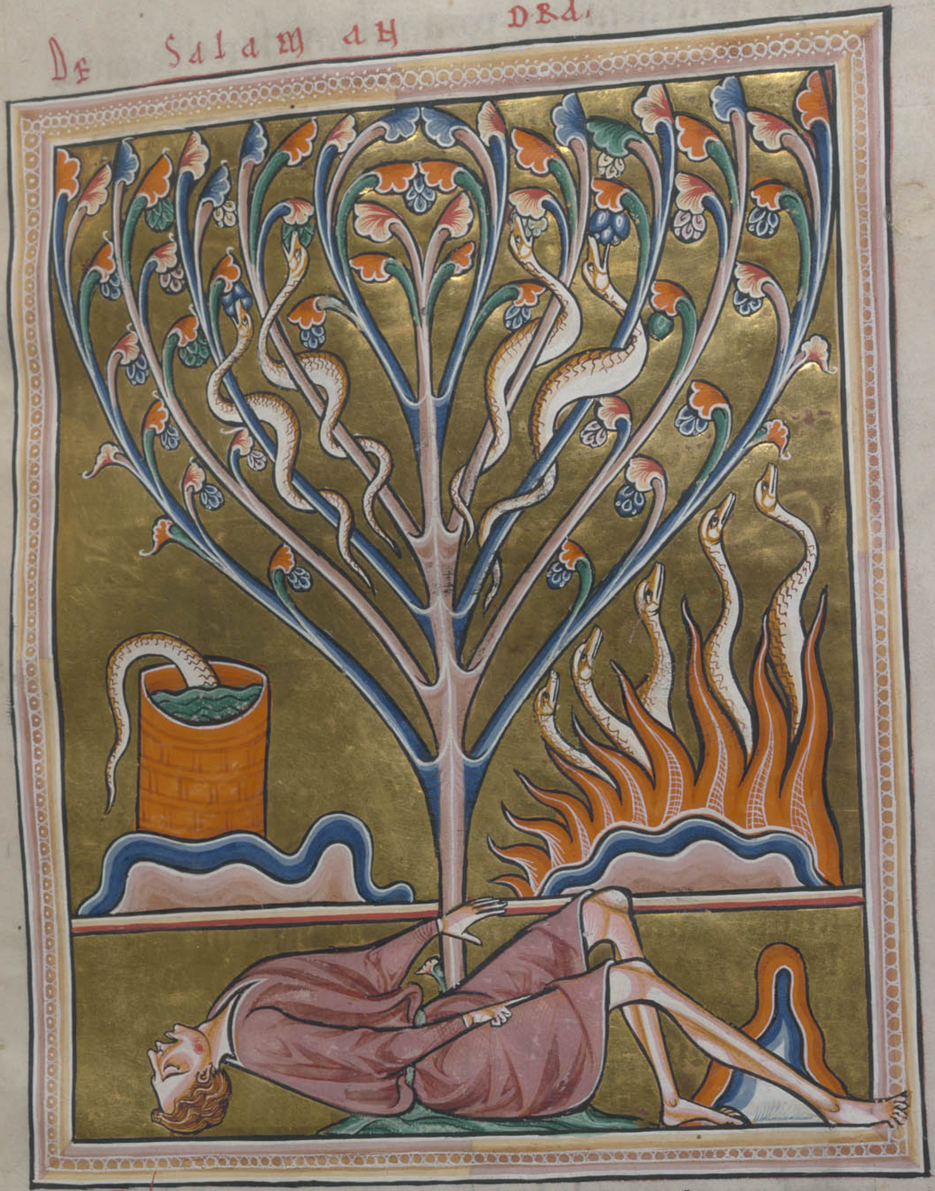

Salamandra uocata quod contra incendia ualeat.
Cuius inter omnia uenenata uis maxima est; Ce
tera enim singulos feriunt. hec plurimos pariter interi
mit. Nam et si arepserit omnia poma inficit ueneno.
et eos qui ederint occidit; Qui etiam uel si in puteum ca

dat. uis uenenum eius potantes interficit; Ista contra incendia repugnans. ignes sola animalium extinguit. Viuit enim in mediis flammis sine dolore ⁊ consumptione. ⁊ non solum quia non uritur sed extinguit incendium.

De saura serpente.

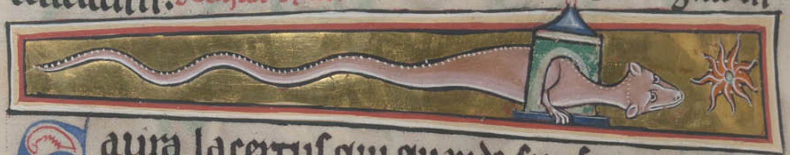

Saura lacertus qui quando senescit cecantur oculi eius. & intrat per foramen parietis. aspiciens contra orientem ⁊ orto sole intendit ⁊ illuminatur.

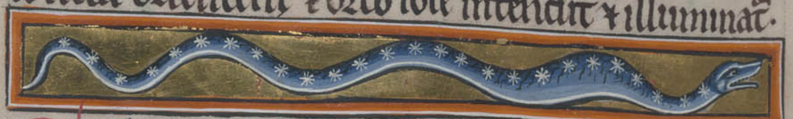

Stellio de colore inditum nomen habet. Est enim tergore pictus lucentibus guttis in modum stellarum. De quo Ouidius. Aptumque colori. Nomen habet uariis stellatus corpore guttis; Hic autem scorpionibus adeo contrarius traditur. ut uiso eo pauorem his afferat. ⁊ torporem; Sunt ⁊ alia genera serpentium. ut admodite. elephantie. camedracontes; Postremo quantus nominum: tantus mortium numerus; Omnes serpentes natura sua frigidi sunt nec percuciunt nisi quando calescunt. Nam quando sunt frigidi nullum tangunt. Vnde ⁊ uenena eorum plus die quam nocte nocent. Torpent enim noctis algore. ⁊ merito. quia frigidi sunt nocturno rore; In se enim adducunt uaporem corporis. frigide pestes. ⁊ natura gelide. Vnde ⁊ in hieme in nidos torpent. estate soluuntur. Inde est quod quicumque ueneno serpentium percutitur primum obstupescit. ⁊ postea ubi in illo calefactum ipsum uirus exarserit: statim hominem extinguit. Venenum autem dictum. quod per uenas uadit;

Infusa enim pestis eius per uenas uegetationem corporis aucta discurrit. ⁊ animam exigit; Vnde non potest uenenum nocere: nisi hominis tetigerit sanguinem. Lucanus. Noxio serpentum est admixto sanguine pestis. Omne autem uenenum est frigidum. ⁊ ideo anima que est ignea fugit uenenum frigidum; In naturalibus bonis que nobis ⁊ irrationabilibus animantibus uidemus esse communia. uiuacitate quadam sensus serpens excellit. Vnde ⁊ legitur in genesi. Serpens autem erat sapientior omnibus pecoribus terre.

De natura serpentium.

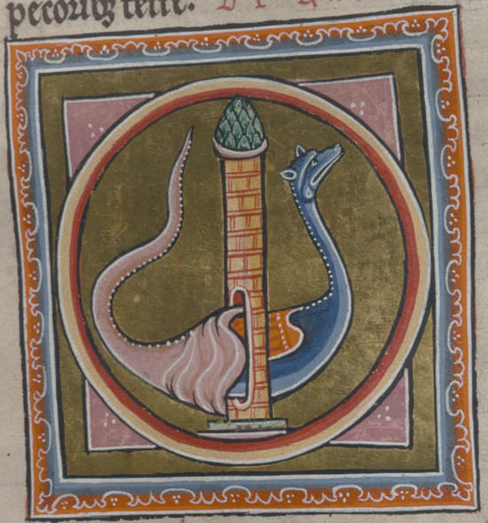

Serpens uero tres habet naturas. prima eius natura hec est. Cum senuerit caligant oculi eius ⁊ si uoluerit nouus fieri: abstinet se ⁊ ieiunat multis diebus donec pellis eius relaxetur: ⁊ querit angustam rimam in petra. ⁊ intrat in eam. ⁊ contribulat se ⁊ deponit ueterem pellem; Et nos per multam tribulacionem ⁊ abstinentias pro christo deponamus ueterem hominem ⁊ indumentum eius. ⁊ queramus spiritualem petram christum. ⁊ angustam fissuram. id est angustam portam; Secunda eius natura est. cum uenerit ad flumen bibere aquam. non portat suum uenenum secum. sed in fouea dimittit illud. Debemus ⁊ nos cum in collectam uenimus aquam uiuam atque sempiternam haurientes. audire diuinum sermonem ⁊ celestem in ecclesia. abicere a nobis

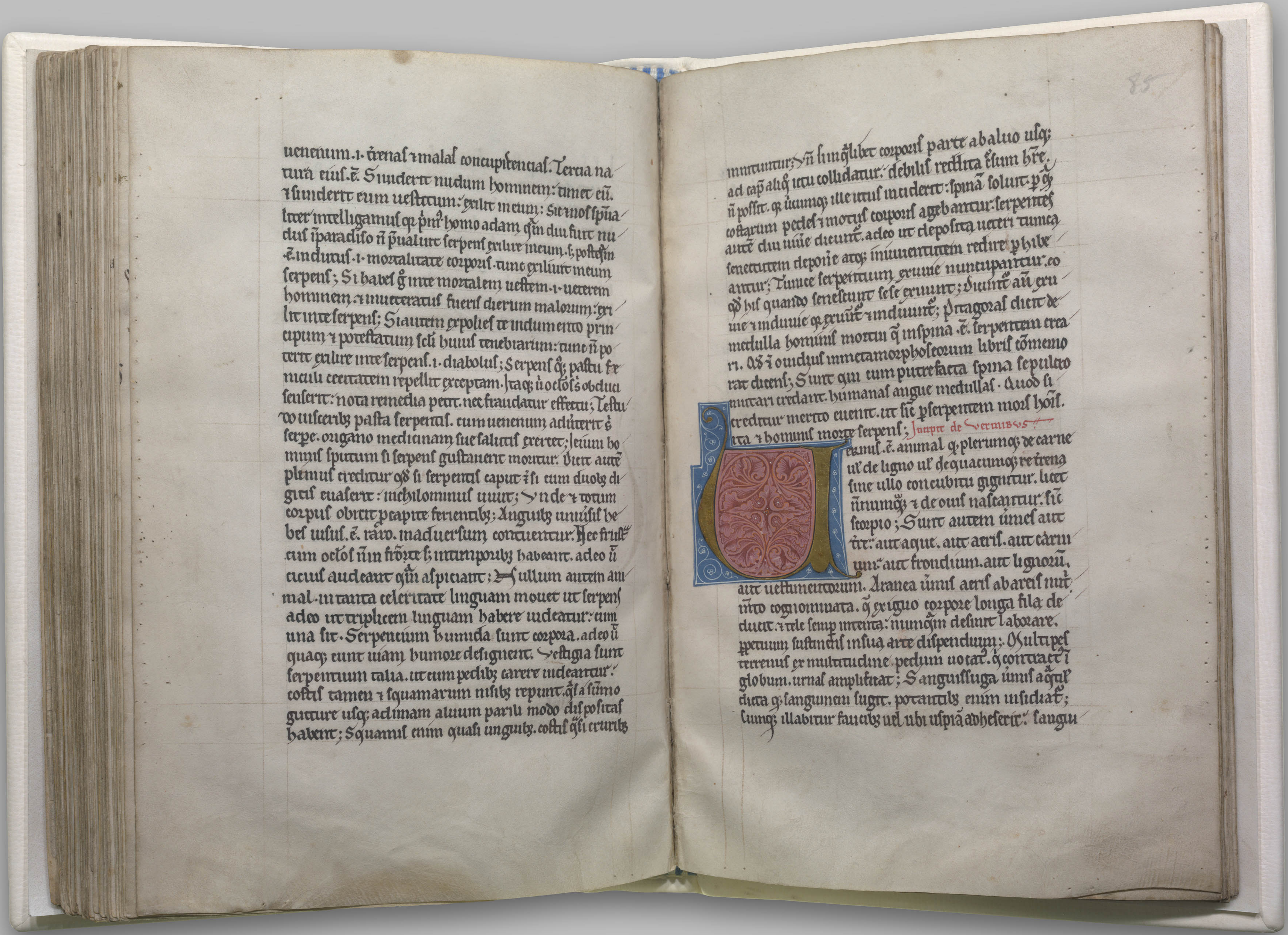

venenum, id est terrenas et malas concupiscentias. Tertia natura eius est. Si viderit nudum hominem, timet eum; et si viderit eum vestitum, exilit in eum. Sic et nos spiritaliter intelligamus quod primus homo Adam quamdiu nudus fuit in paradiso, non prevaluit serpens exilire in eum. Sed postquam est indutus, id est mortalitate corporis, tunc exilivit in eum serpens. Si habes ergo in te mortalem vestem, id est veterem hominem, et inveteratus fueris dierum malorum, exilit in te serpens. Si autem expolies te indumento principum et potestatum seculi huius tenebrarum, tunc non poterit exilire in te serpens, id est diabolus. Serpens quoque pastu feniculi cecitatem repellit exceptam. Itaque ubi oculos suos obduci senserit, nota remedia petit, nec fraudatur effectu. Testudo visceribus pasta serpentis, cum venenum adverterit sibi serpere, origano medicinam sue salutis exercet. Ieiuni hominis sputum si serpens gustaverit, moritur. Dicit autem plenius creditur quod si serpentis caput et si cum duobus digitis evaserit, nichilominus vivit. Unde et totum corpus obicit pro capite ferientibus. Anguibus universis hebes visus est. Raro in adversum contuentur. Nec frustra, cum oculos non in fronte sed in temporibus habeant, adeo ut citius audiant quam aspiciant. Nullum autem animal in tanta celeritate linguam movet ut serpens, adeo ut triplicem linguam habere videatur, cum una sit. Serpentium humida sunt corpora, adeo ut quacumque eunt viam humore designent. Vestigia sunt serpentium talia, ut cum pedibus carere videantur, costis tamen et squamarum nisibus repunt, quas a summo gutture usque ad imam alvum pari modo dispositas habent. Squamis enim quasi unguibus, costis quasi cruribus

innituntur. Unde si in quolibet corporis parte ab alvo usque ad caput aliquo ictu collidatur, debilis reddita cursum habere non possit, quia ubicumque ille ictus inciderit, spinam solvit per quam costarum pedes et motus corporis agebantur. Serpentes autem diu vivere dicuntur, adeo ut deposita veteri tunica senectutem deponere atque in iuventutem redire perhibeantur. Tunice serpentium exuvie nuncupantur, eo quod his quando senescunt sese exuunt. Dicuntur autem exuvie et induvie, quia exuuntur et induuntur. Pitagoras dicit de medulla hominis mortui que in spina est serpentem creari. Quod et Ovidius in Metamorphoseorum libris commemorat dicens: Sunt qui cum putrefacta spina sepulcro mutari credant humanas angue medullas. Quod si creditur, merito evenit ut sic per serpentem mors hominis, ita et hominis morte serpens.

Incipit de vermibus.

Vermis est animal quod plerumque de carne vel de ligno vel de quacumque re terrena sine ullo concubitu gignitur, licet nonnumquam et de ovis nascantur, sicut scorpio. Sunt autem vermes aut terre, aut aque, aut aeris, aut carnium, aut frondium, aut lignorum, aut vestimentorum. Aranea vermis aeris ab aeris nutrimento cognominata, quod exiguo corpore longa fila deducit, et tele semper intenta numquam desinit laborare, perpetuum sustinens in sua arte dispendium. Multipes terrenus ex multitudine pedum vocatur, qui contractus in globum urinas amplificat. Sanguissuga vermis aquaticus dicta quod sanguinem sugit. Potantibus enim insidiatur, cumque illabitur faucibus vel ubi uspiam adheserit, sangui-

nem haurit. ⁊ cum nimio cruore maduerit: euomitq;
haurit, ut recentiorem denuo sugat. Scorpio u̇mis
t̃renus. q̇ potius u̇mibꝫ ascribit̃ ñ serpentibꝫ. animal arma
tum aculeo, ⁊ ex eo grece uocatum q̄ caudam figat. ⁊ ar
cuato uulñe uenena diffundat. ꝓprium aũ scorpionis. ē. q̄
manus palmam ñ feriat; Bombocis frondium u̇mis.
ex cuius textura bombicinũ ꝯficit̃. appellatus aũ h̄ noīe
ab eo q̄ euacuetur. dum fila generat. ⁊ aer solus in eo
remanet. Eruca frondium u̇mis. in olere ul' pampino
inuoluta ab erodendo dicta. de q̄ meminit plaut'. Inu
tat' nequam bestiam ⁊ maleficam pampinum inuolutã.
implicat se idem ñ aduolat ut locusta huc illucq; dis
currens. semipasta dimittit. s; ꝑmanet perituris frugibꝫ
⁊ tardo lapsu ⁊ pigris morsibꝫ uniu'sa consumit. Tere
donas greci uocant lignorum u̇mes q̄ terendo edant;
Hos nos tarmites dicimus. ita enim ap̄ latinos ligni u̇mes
uocant̃. q̇s tempore inoportuno cese arbores gignunt. Ti
nea uestimentorum u̇mis dicta q̄ terat. ⁊ eo ~~ideo~~ usq; inse
deat: q̄ erodat. Vñ ⁊ pungar. q̄ in eandem rem identidẽ
urgeat. Vmes carniũ eruginis. lumbric'. ascaride. coste. pedi
culi. pulices. lendex. tarmi. rieni'. usia. cimex. Eruginis u̇mis
capitis uocatus. lumbric' u̇mis intestinarum. dict' q̄si lumbric'
q̄ labit̃. ul' q̄ in lumbis sit. pediculi u̇mes carnis a pedibꝫ
dicti. unde ⁊ pediculosi dicunt̃. q̇bꝫ pediculi in corpore
efferuescunt. pulices ñ uocati sunt. q̄ ex puluere magis nu
triant̃; Tarmus u̇mis. ē. lardi. & ricinus u̇mis. ē. canis
uocat' eo q̄ hereat in auribꝫ canum, Cenos enim grece
canis. ē. Vsia. ē. u̇mis porci appellata. q̄ urit, ꝯ eam ū
momorderit. adeo locus ardet: ut ibi uesice fiant. Ci
mex de similitudine cuiusdam herbe uocat'. cuius fe

torem h̄t. Ipse autem u̇mis in carne pudrida nascitur
Tinea in uestimentis. eruca in olere. teredo in ligno.
tarm' in lardo. Vmis ñ ut serpens aptis passibꝫ ul' sq̄ma
rum nisibꝫ repit. q̄ ñ. ē. illis spine rigor ut colubri. s;
in directum corpusculi sui partes gradatim porrigendo
contractas. contrahendo porrectas. motus explicat.
sicq; agitatus ꝑlabitur

Incipit de piscibus.

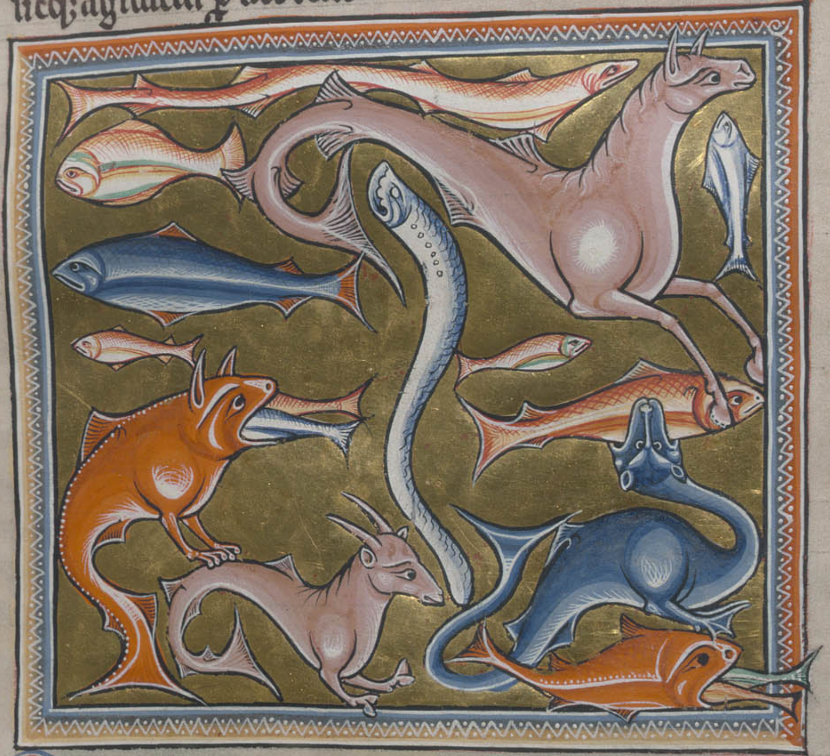

Pisces dicti. unde ⁊ pecus. a pascendo. s. Reptilia ideo
dicuntur. h̄ q̄ natant. eo q̄ reptandi habeant spe
ciem ⁊ naturam. Quamuis se in ꝓfundum mergant. tam
in natando repunt. Vñ ⁊ dd'. ait. Hoc mare magnũ
⁊ spaciosum manibꝫ illic reptilia quorum ñ. ē. numer'.
Amphinia sunt quedam genera piscium dicta q̄ am
bulandi in t̃ris usum. ⁊ natandi in aquis ~~tenent~~

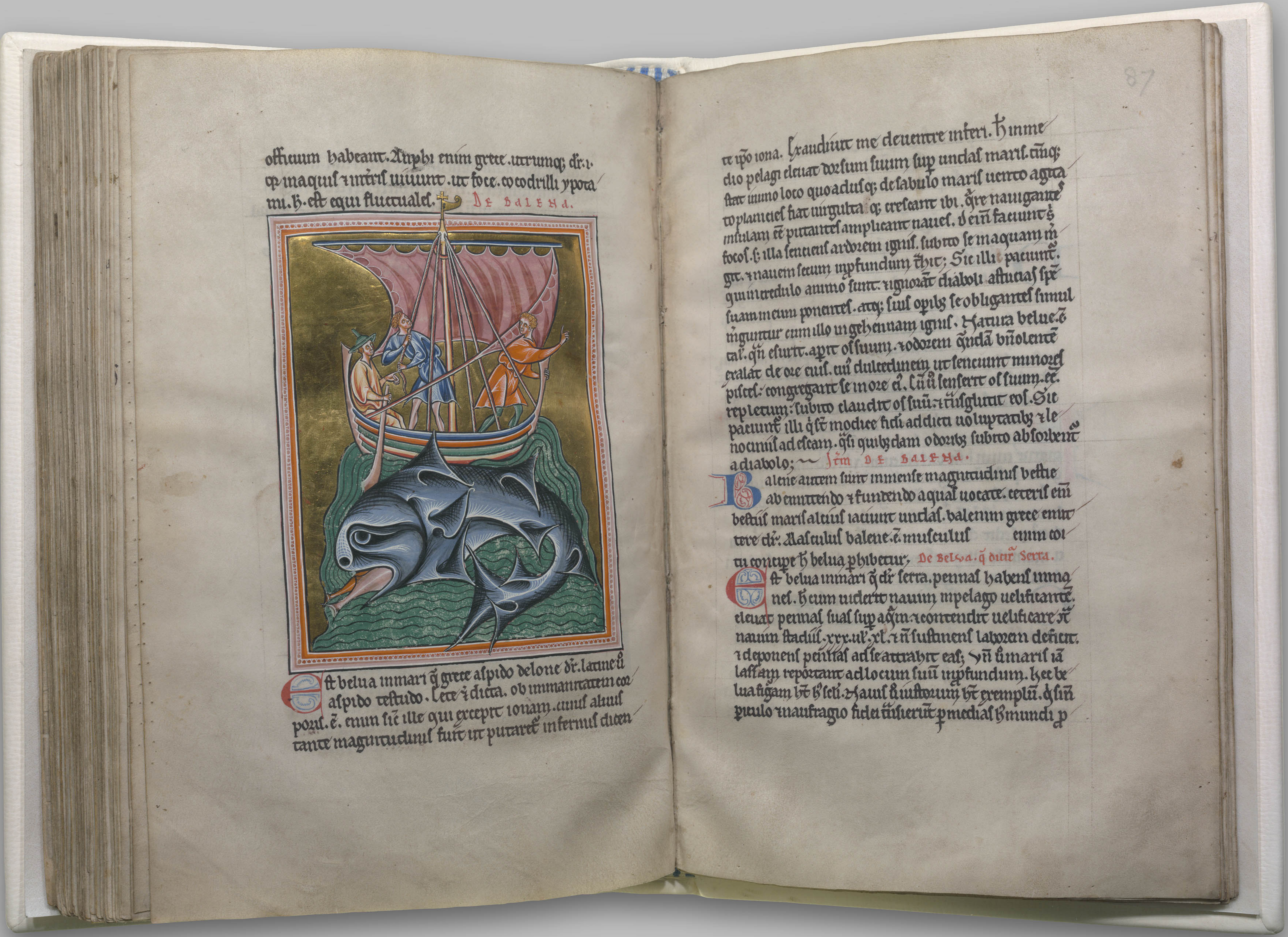

officium habeant. Amphi enim grece. utrumq; dr. i.
qui in aquis et in terris uiuunt. ut foce. cocodrilli ypota
mi. h. est equi fluctuales. De balena.

Est belua in mari q grece aspido delone dr. latine u
aspido testudo. Cete ei dicta. ob immanitatem cor
poris. e. enim sic ille qui excepit ionam. cuius aluus
tante magnitudinis fuit ut putaret infernus dicen

87

te ipso iona. Exaudiuit me de uentre inferi. Hic in me
dio pelagi eleuat dorsum suum sup undas maris. tamq;
stat in uno loco quo adusq; de sabulo maris uento agita
to planicies fiat uirgulta q; crescant ibi. Quare nauigantes
insulam ee putantes applicant naues. ubi eciam faciunt
focos. s; illa senciens ardorem ignis. subito se in aquam m
git. et nauem secum in pfundum trahit; Sic illi paciunt
qui in credulo animo sunt. et ignorant diaboli astucias spe
suam in eum ponentes. atq; suis opib; se obligantes simul
merguntur cum illo in gehennam ignis. Natura belue. e
tal. qn esurit. apit os suum. et odorem quendam bnolente
exalat de ore eius. cui dulcedinem ut senciunt minores
pisces. congregant se in ore ei. Cum u senserit os suum. ee.
repletum. subito claudit os suum. et transglutit eos. Sic
paciunt illi qui sunt modice fidei addicti uoluptatib; et le
nociniis ad escam. q̃si quib;dam odorib; subito absorbent
a diabolo; ~ Item de balena.

Balene autem sunt immense magnitudinis bestie
ab emittendo et fundendo aquas uocate. ceteris enim
bestiis maris altius iaciunt undas. balenim grece emit
tere dr. Masculus balene. e. musculus enim coi
tu concipere h belua phibetur; De belua. q dicitur Serra.

Est belua in mari q dr serra. pennas habens imma
nes. Hec cum uiderit nauim in pelago uelificantem.
eleuat pennas suas sup aquam. et contendit uelificare contra
nauim stadiis. xxx. uł. xl. et non sustinens laborem deficit.
et deponens pennas ad se attrahit eas; Unde uero maris iam
lassam reportant ad locum suum in pfundum. Hec be
lua figuram hēt hꝫ sci. Naues h iustorum hēt exemplum. q sine
periculo et naufragio fidei transierunt p medias h mundi p

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

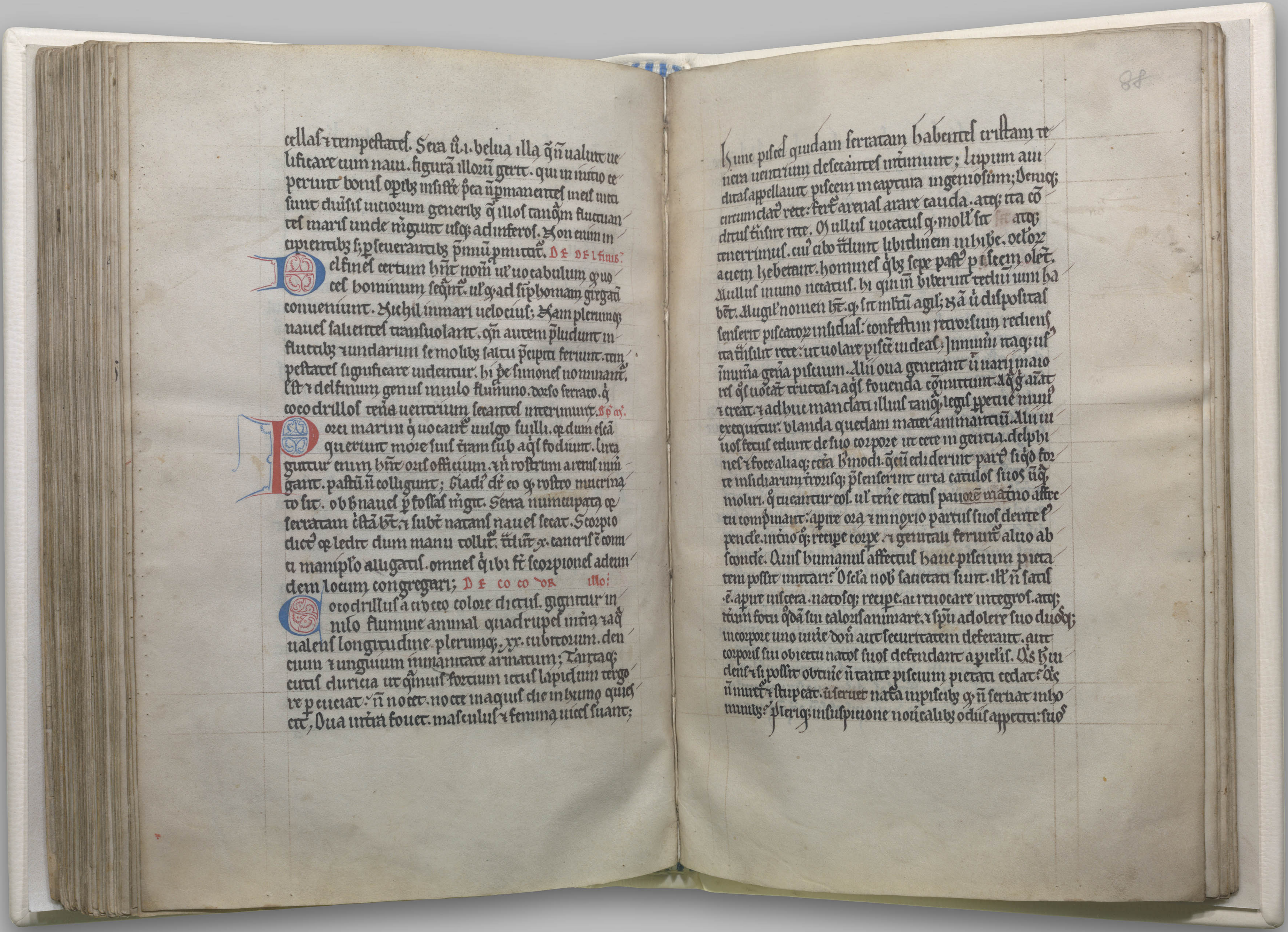

cellas et tempestates. Serra uero i. belua illa que non ualuit ue
lificare cum naui. figuram illorum gerit. qui in initio ce
perunt bonis operibus insistere postea non permanentes in eis uicti
sunt diuersis uiciorum generibus que illos tanquam fluctuan
tes maris undae merguunt usque ad inferos. Non enim in
cipientibus set perseuerantibus premium promittitur. De delfinis.

Delfines certum habent nomen uel uocabulum quod uo
ces hominum sequuntur. uel quod ad siphoniam gregatim
conueniunt. Nichil in mari uelocius; Nam plerumque
naues salientes transuolant. quando autem preludunt in
fluctibus et undarum se molibus saltu precipiti feriunt. tem
pestates significare uidentur. hii proprie simones nominantur.
Est et delfinum genus in nilo flumine. dorso serrato. qui
cocodrillos tenera uentrium secantes interimunt. De porc. mar.

Porci marini quos uocant uulgo suilli. quia dum escam
querunt more suis terram sub aquis fodiunt. Circa
guttur enim habent oris officium. et nisi rostrum arenis inmer
gant. pastum non colligunt; Gladius dicitur eo quod rostro mucrona
to sit. ob hoc naues perfossas mergit. Serra nuncupata quia
serratam cristam habet. et subter natans naues secat. Scorpio
dicitur quia ledit dum manu tollitur. Traditur et cancris cum oci
mi manipulo alligatis. omnes qui ibi sunt scorpiones ad eun
dem locum congregari; De cocodrillo:

Cocodrillus a croceo colore dictus. gignitur in
nilo flumine animal quadrupes in terra et aqua
ualens longitudine plerumque .xx. cubitorum. den
tium et unguium inmanitate armatum; Tantaque
cutis duricia ut quamuis fortium ictus lapidum tergo
re percuciat non noceat. nocte in aquis die in humo quies
cit. Oua in terra fouet. masculus et femina uices seruant;

Hunc pisces quidam serratam habentes cristam te
nera uentrium desecantes interimunt; Lupum auc
toritas appellauit piscem in captura ingeniosum; Denique
circumdatus rete: fertur arenas arare cauda. atque ita con
ditus transire rete. Mullus uocatus quia mollis sit [illegible] atque
tenerrimus. cuius cibo tolluntur libidinem inhibere. oculorum
aciem hebetare. homines quibus sepe pastus piscem olet.
Mullus in uino necatus. hii qui inde biberint tedium uini ha
bent. Mugil nomen habet quod sit multum agilis; Nam ubi dispositas
senserit piscatoris insidias: confestim retrorsum rediens
ita transilit rete: ut uolare piscem uideas; Innumera itaque et
innumera genera piscium. Alii oua generant ut uarii maio
res quos uocant tructas. et aquis fouenda committunt. Aqua que animat
et creat. et adhuc mandati illius tanquam legis perpetue munus
exequitur: blanda quedam mater animantium. Alii ui
uos fetus edunt de suo corpore ut cete ingentia. delphi
nes et foce aliaque cetera huiusmodi. Qui cum ediderint partus si quid for
te insidiarum terrorisque presenserint circa catulos suos uel quid
moliri. quo tueantur eos. uel tenere etatis pauorem materno affec
tu conpescant: aperire ora et innoxio partus suos dente sus
pendere. intro quoque recipere corpore. et genitali ferunt aluo ab
scondere. Quis humanus affectus hanc piscium pieta
tem possit imitari? Oscula nobis satietati sunt. illis non satis
est. aperire uiscera. natosque recipere. ac reuocare integros. atque
iterum fotu quodam sui caloris animare. et spiritu adolere suo duosque
in corpore uno uiuere. donec aut securitatem deferant. aut
corporis sui obiectu natos suos defendant a periculis. Quis hec ui
dens et si possit obtinere non tantae piscium pietati cedat? Quis
non miretur et stupeat. ut seruet natura in piscibus quod non seruat in ho
minibus? Plerique in suspicione nouercalibus odiis appetiti: suos

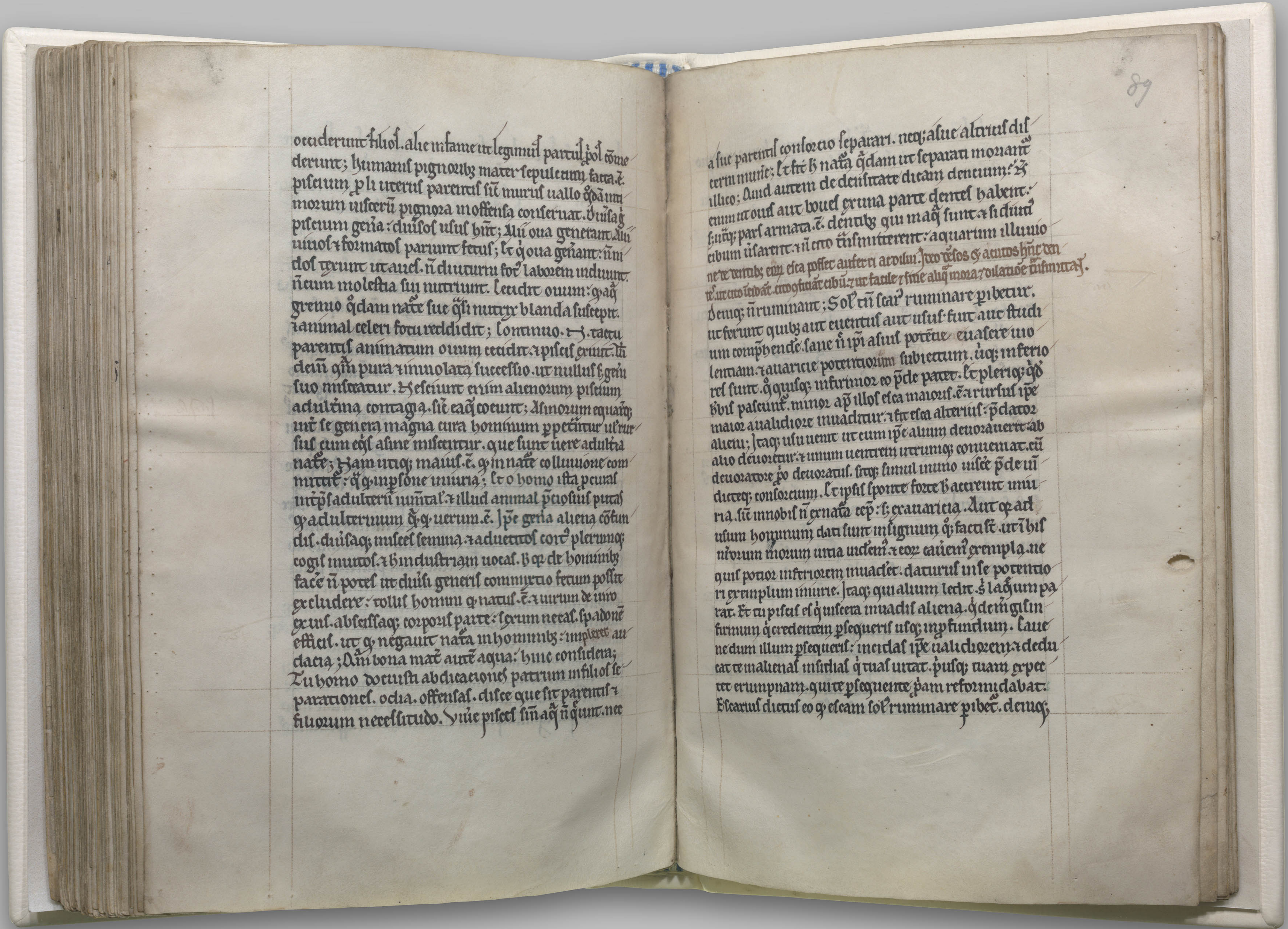

occiderunt filios. Alie in fame ut legimus partus proprios comme-
derunt; humanis pignoribus mater sepulcrum facta est.
Piscium pulli uterus parentis sicut murus uallo quodam inti-
morum uiscerum pignora inoffensa conseruat. Diuersa igitur
piscium genera: diuersos usus habent; Alii oua generant, alii
uiuos et formatos pariunt fetus; Et qui oua generant: non ni-
dos texunt ut aues. non diuturni fotus laborem induunt.
non cum molestia sui nutriunt. Cecidit ouum: quod aqua
gremio quodam nature sue quasi nutrix blanda suscepit.
et animal celeri fotu reddidit; Continuo enim tactu
parentis animatum ouum cecidit, et piscis exiuit. Ui-
deamus quam pura et inuiolata successio. ut nullus nisi generi
suo misceatur. Nesciunt enim alienorum piscium
adulterina contagia. sic eadem coeunt; Asinorum equarumque
inter se genera magna cura hominum perpetitur uel rur-
sus cum equis asine miscentur. que sunt uere adulteria
nature; Nam utique maius est quod in nature colluuione com-
mittitur: quam quod in persone iniuria; Et o homo ista procuras
interpres adulterii iumentalis. et illud animal pretiosius putas
quod adulterinum quam quod uerum est. Ipse genera aliena coniun-
dis. diuersaque misces semina. et aduenticios coitus plerumque
cogis inuitos. et hoc industriam uocas. Hoc quia de hominibus
facere non potes ut diuersi generis commixtio fetum possit
excludere: tollis hominis quod natus est. et uirum de uiro
exuis. abscissaque corporis parte: sexum negas. spadonem
efficis. ut quod negauit natura in hominibus: impleret au-
dacia; Quam bona mater autem aqua: hinc considera;
Tu homo docuisti abdicationes patrum in filios se-
parationes. odia. offensas. disce que sit parentis et
filiorum necessitudo. Uiuere pisces sine aqua non queunt. nec

a sue parentis consortio separari. neque a sue altricis dis-
cerni munere; Et fit hoc natura quadam ut separati moriantur
illico; Quid autem de densitate dicam dentium? Non
enim ut oues aut boues ex una parte dentes habent.
sed utrique pars armata est dentibus qui in aqua sunt. et si diutius
cibum uersarent. et non cito transmitterent: aquarum illuuio-
ne de dentibus eorum esca posset auferri ac dilui. Ideo densos et acutos habent den-
tes. ut cito incidant. cito conficiant cibum. et ut facile et sine aliqua mora et dilatione transmittant.
Denique non ruminant; Solus tamen scarus ruminare perhibetur.
ut ferunt quibus aut euentus aut usus fuit aut studi-
um comprehendere. Sane non ipsi a suis potentie euasere uio-
lentiam. et auaricie potentiorum subiectum. utique inferio-
res sunt. quia quisque infirmior eo prede patet. Et plerique quod
herbis pascuntur. minor apud illos esca maioris est. et rursus ipse
maior a ualidiore inuaditur: et fit esca alterius: predator
alieni; Itaque usu uenit ut cum ipse alium deuorauerit: ab
alio deuoretur: et unum uentrem utrumque conueniat. cum
deuoratore predo deuoratus. fitque simul in uno uiscere prede uin-
dicteque consortium. Et ipsis sponte forte hec accreuerunt iniu-
ria. sicut in nobis non ex natura cepit: sed ex auaricia. Aut quia ad
usum hominum dati sunt in signum quoque facti sunt. ut in his
nostrorum morum uitia uideremus. et eorum caueremus exempla. ne
quis potior inferiorem inuaderet. daturus in se potentio-
ri exemplum iniurie. Itaque qui alium ledit. sibi laqueum pa-
rat. Et tu piscis es qui uiscera inuadis aliena. qui demergis in-
firmum. qui credentem persequeris usque in profundum. Caue
ne dum illum persequeris: incidas ipse ualidiorem. et dedu-
cat te in alienas insidias quas tuas uitat. priusque tuam expec-
tet erumpnam. qui te persequente predam reformidabat.
Escarius dictus eo quod escam solus ruminare perhibetur. denique;

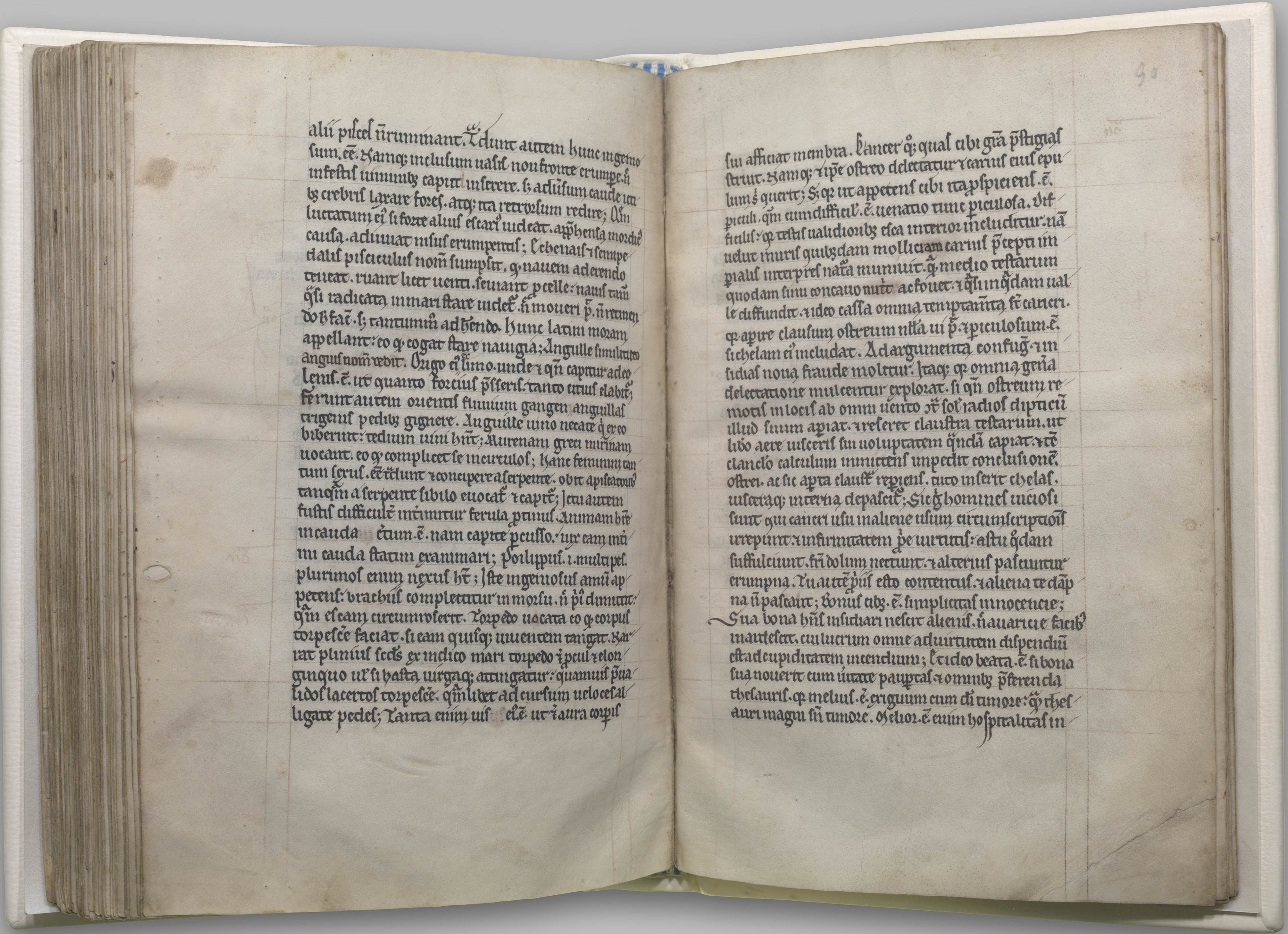

alii pisces non ruminant. Dicunt autem hunc ingeniosum esse. Namque inclusum nassis non fronte erumpere, sed infestis viminibus caput inserere, sed adclusum caude ictibus crebris laxare fores, atque ita retrorsum redire; Quem luctantem eius si forte alius scarus videat, apprehensa mordicus cauda, adiuvat nisus erumpentis; Echenais semipedalis pisciculus nomen sumpsit, quod navem adherendo teneat. Ruant licet venti, seviant procelle, navis tamen quasi radicata in mari stare videtur, nec moveri potest, non retinendo sed tantummodo adherendo. Hunc Latini moram appellant, eo quod cogat stare navigia; Anguille similitudo anguis nomen dedit. Origo eius limo, unde et quando capitur adeo lenis est, ut quanto fortius presseris, tanto citius elabitur; Ferunt autem orientis fluvium Gangen anguillas tricenis pedibus gignere. Anguille vino necate, qui ex eo biberint, tedium vini habent; Murenam Greci myrinam vocant, eo quod complicet se in circulos; Hanc femininum tantum sexus esse tradunt et concipere a serpente. Ob id a piscatoribus tanquam a serpente sibilo evocatur et capitur; Ictu autem fustis difficile interimitur, ferula protinus. Animam habere in cauda certum est, nam capite percusso vix eam interimi, cauda statim exanimari; Polipus, id est multipes, plurimos enim nexus habet; Iste ingeniosus amum appetens brachiis complectitur, non morsu, nec prius dimittit quam escam circumroserit. Torpedo vocata eo quod corpus torpescere faciat, si eam quisque viventem tangat. Narrat Plinius secundus ex Indico mari torpedo etiam procul et de longinquo vel si hasta virgaque attingatur, quamvis prevalidos lacertos torpescere, quamlibet ad cursum veloces alligare pedes; Tanta enim vis eius est, ut etiam aura corporis

sui afficiat membra. Cancer quoque quas sibi gratia prestigias struit. Namque et ipse ostreo delectatur et carnis eius epulum sibi querit; Sed quod ut appetens sibi ita prospiciens est periculi, quoniam cum difficilis est venatio tunc periculosa. Difficilis quia testis validioribus esca interior includitur. Nam velut muris quibusdam mollitiam carnis precepti imperialis interpres natura munivit, quam medio testarum quodam sinu concavo nutrit ac fovet, et quasi in quandam vallem diffundit. Et ideo cassa omnia temptamenta sunt cancri. Quod aperire clausum ostreum nulla vi potest, et periculosum est si chelam eius includat. Ad argumenta confugit et insidias nova fraude molitur. Itaque quod omnia genera delectatione mulceantur explorat si quando ostreum remotis in locis ab omni vento contra solis radios dipticum illud suum aperiat et reserat claustra testarum, ut libero aere visceris sui voluptatem quandam capiat. Et tunc clanculo calculum inmittens impedit conclusionem ostrei. Ac sic aperta claustra reperiens, tuto inserit chelas, visceraque interna depascitur; Sic ergo homines viciosi sunt qui cancri usu in aliene usum circumscriptionis irrepunt, et infirmitatem proprie virtutis astu quodam suffulciunt, fratri dolum nectunt, et alterius pascuntur erumpna. Tu autem proprius esto contentus, et aliena te dampna non pascant; Bonus cibus est simplicitas innocentie;

Sua bona habens insidiari nescit alienis, nec avaricie facibus inardescit, cui lucrum omne ad virtutem dispendium est ad cupiditatem incendium; Et ideo beata est si bona sua noverit cum veritate paupertas et omnibus preferenda thesauris. Quod melius est exiguum cum dei timore, quam thesauri magni sine timore. Melior est enim hospitalitas in oleribus cum gratia: quam vitulorum pinguium preparatio cum discordia. Imitamur ergo ingenio ad querendam gratiam et salutem tuendam, non ad alienam circumscribendam innocentiam. Licet nobis uti exemplis marinis ad profectum nostre salutis, non ad alienum periculum. Echinus animal exiguum, vile ac despectabile, marinum loquor, plerumque index future tempestatis aut tranquillitatis annuntius solet esse navigantibus.

Denique cum procellam ventorum presenserit, calculum validum arripit, eumque velud saburram vehit et tamquam anchoram trahit, ne excutiatur fluctibus. Itaque non suis se librat viribus, sed alieno stabilit et regit pondere. Quo indicio naute velut signum future perturbationis capessunt, et se preavent ne eos imparatos turbo inpulsus inveniat. Quis mathematicus, qui astrologus, qui Caldeus potest sic siderum cursus, sic et celi motus et signa comprehendere? Quo ingenio ista colligit? Quo doctore percepit? Quis ei fuit tanti interpres augurii? Sepe homines confusionem aeris vident, et sepe falluntur, quia plerumque eam sine tempestate discutiunt. Echinus non fallitur, echinum sua nequaquam signa preteriunt. Unde exiguo animali tanta scientia, ut futura prenuntiet? Quia magis in eo nichil est quod tantam habere potentiam. Credo quia pro indulgentia domini rerum omnium hoc quoque prescientie huius munus accepit. Si enim fenum deus sic vestit ut miremur, si pascit volatilia, si parat corvis escam, pulli enim eorum ad dominum, et si mulieribus dedit texture sapientiam, si araneam que tam subtiliter ac docte laxos casses suspendit in foribus, sapientie non relinquit immunem, si ipse virtutem equo dedit, et solvit de cervice eius formidinem, ut exultet in campis, et occurrens regibus arrideat, odoretur bellum eminus, excitetur sono tube, si hec irrationabilia pleraque et alia insensibilia ut fenum, ut lilia repletum sue dispositione sapientie, quid dubitamus quin in echinum contulerit hanc gratiam prescientie? Nichil enim inexploratum, nichil dissimulatum relinquit. Omnia videt qui pascit omnia, omnia replet sapientia, qui omnia in sapientia fecit ut scriptum est; Et ideo si echinum visitationis sue expertem non pretermisit, si eum considerat et futurorum informat indiciis, tu autem non consideraris? Immo vero considerat, si contestatur ei divina sapientia dicens. Si respicit dicens volatilia, si pascit illa, nonne vos pluris estis illis? Si fenum agri quod hodie est et cras in ignem mittitur deus sic vestit, quanto magis vos minime fidei? Concae conclee ex hac causa vocate, quod deficiente luna cavantur, id est evacuantur. Omnium enim clausorum animalium maris atque concarum incremento lune membra crescunt, defectu evacuantur. Luna enim cum in augmento fuerit, auget humorem; cum vero in defectum fuerit, humores minuuntur. Hec phisici dicunt. Concae autem prime positionis nomen, conclee vero per diminutionem quasi concule. Concarum genera multa sunt, inter quas et margarite sunt, que et occeloe dicuntur, in quarum carne preciosus calculus solidatur.

De quibus tradunt hi qui de animantium scripserunt naturis, eo quod nocturno tempore littora appetant et ex celesti rore margaritam concipiunt, unde et occeloe nominantur; Murica coclea est maris, dicta ab acumine et asperitate, que alio nomine conciliu[m] nomi natur. purpura quod circumcisa ferro lacrimas purpurei coloris emittat. ex quibus purpura tinguntur. et inde ostrum appellatum. quod hec tinctura ex teste humore elicitur. Cancri vocati quia conce sunt crura habentes. inimica ostreis animalia; horum enim carnibus vivunt. miro ingenio. Nam quia validam testam eius aperire non potest. explorat quando ostrea claustra testarum aperiat. Tunc cancer latenter lapillum inicit. atque inpedita conclusione ostree carnes erodit; Tradunt enim quidam decem cancris cocimi manipulo alligatis. omnes qui ibi sunt scorpiones ad eum locum coituros; Duo sunt autem genera cancrorum fluviales et marini. Ostrea dicta est a testa qua mollicie interior carnis munitur. Greci enim testam ostracan dicunt. Musculi sunt concle. aquorum lacte concipiunt ostree; Et dicti musculi quasi masculi. Testudo dictus. eo quod tegmine teste sit adoperta in camere modum; Sunt autem . iiii. genera. Terrestres. Maritima. lutarie. id est in ceno et palude viventes. quartum genus fluviales que in dulci aqua vivunt. Tradunt aliqui quod incredibile est. tardius ire navigia testudinis pedem dextrum vehentia; Rane a garrulitate eo quod circa genitales strepunt palludes et sonos vocis importunis clamoribus reddunt. Ex quibus quedam aquatice dicuntur quedam palustres. quedam rubete ob id quia in vepribus vivunt. grandiores cetris. Alie calamites vocantur quoniam inter arundines fruticesque vivunt. minime omnium et viridissime mute et sine voce sunt. Egredule rane parvule in sicco vel agris morantes. unde et nuncupate. Negant quidam canes latrare quibus offa rana viva fuerit data.

Animalium omnium in aquis viventium nomina centum .xl. iiii. Plinius ait divisa cum generibus beluarum. serpentium communium terre et aque; cancrorum:: concarum. locustarum:: pelorudum. philopporum:: solearum. lacertorum:: ut luligo. et huic similia;

De arboribus.

Arborum nomen sive herbarum ab arvis creditur. eo quod terris fixis radicibus inhereant; Utraque autem ideo pene similia sunt. quod ex uno alterum gignitur. Nam dum sementem iniectam terris herba prius oritur. Dehinc conforta surgit in arborem. et intra parvum tempus. quam herbam videras arbustam suspicis; Arbusta quasi arboris hasta. Alii arbustum locum putant in quo arbores sunt volunt accipere. sic salictum et salicta. et turecta. ubi salices et virgule novelle virentes. Frutex brevis est. appellatus quod terram frondet et tegat cuius plurale nomen frutecta. Nemus a numinibus nuncupatum. quod pagani ibi idola consecrabant. Sunt enim nemora arbores maiores umbrose frondibus. Lucus est densitas arborum alta vocata hoc nomine eo quod excellat in altum et in sublime consurgat. Insitio dicitur cum inciso trunco surculus secte arboris sterili inseritur; Plante sunt de arboribus; Plantaria vero que ex semine nata sunt cum radicibus et terra propria transferuntur; Radix appellatur. quod quasi radius quibusdam terra terris in profunda mergitur; Nam phisici dicunt parem esse altitudinem radicum et arborum; Truncus est statura arboris insistens radici. Corticem veteres corteam vocabant. dicta autem cortex quod corio lignum

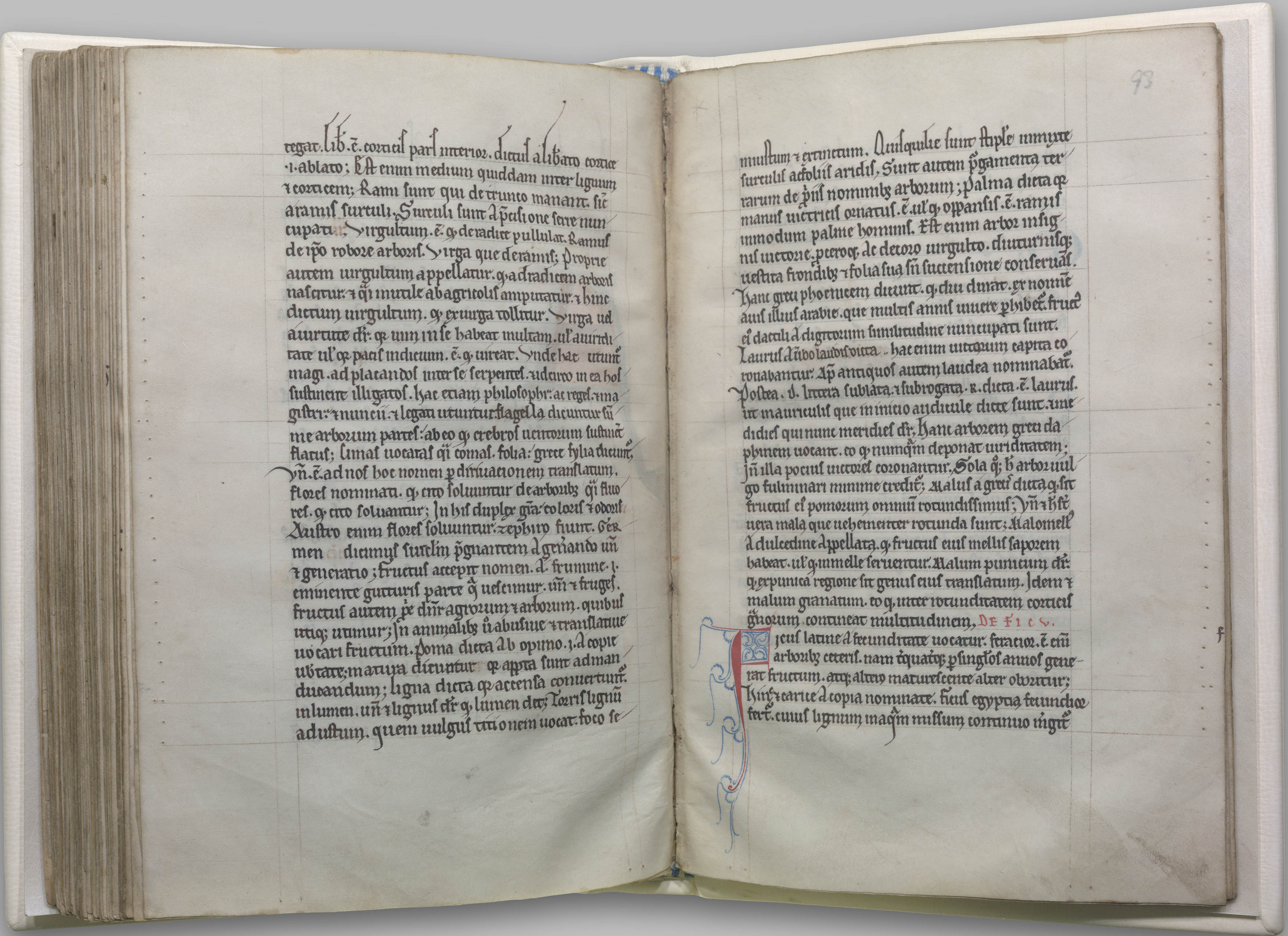

tegat. Liber est corticis pars interior, dictus a libero cortice, id est ablato; Est enim medium quiddam inter lignum et corticem; Rami sunt qui de trunco manant. Sic a ramis surculi. Surculi sunt a precisione serre nuncupati. Virgultum est quod de radice pullulat. Ramus de ipso robore arboris. Virga que de ramis; Proprie autem virgultum appellatur quod ad radicem arboris nascitur, et quasi inutile ab agricolis amputatur, et hinc dictum virgultum quod ex virga tollitur. Virga vel a virtute dicitur quod vim in se habeat multam, vel a viriditate, vel quod pacis indicium est, quod vireat. Unde hac utuntur magi ad placandos inter se serpentes, et ideo in ea hos sustinente illigatos. Hac etiam philosophi ac reges et magistri et nuncii et legati utuntur. Flagella dicuntur summe arborum partes, ab eo quod crebros ventorum sustinent flatus; Cimas vocatas quasi comas. Folia grece fylia dicuntur, unde est ad nos hoc nomen per diriuationem translatum. Flores nominati quod cito solvuntur de arboribus, quasi fluores, quod cito solvantur; In his duplex gratia coloris et odoris. Austro enim flores solvuntur, zephiro fiunt. Germen dicimus surculum pregnantem, a gerendo. Unde et generatio; Fructus accepit nomen a frumine, id est eminente gutturis parte qua vescimur. Unde et fruges. Fructus autem proprie dicimus agrorum et arborum, quibus utique utimur; In animalibus vero abusive et translative vocari fructum. Poma dicta ab opimo, id est a copie ubertate; Matura dicuntur quod apta sunt ad manducandum; Ligna dicta quod accensa convertuntur in lumen. Unde et lignus dicitur quod lumen det; Torris lignum adustum, quem vulgus titionem vocat. foco se

multum et extinctum. Quisquilie sunt stipule minute surculis ac foliis aridis, Sunt autem purgamenta terrarum de propriis nominibus arborum; Palma dicta quod manus victricis ornatus est, vel quod oppansis est ramis in modum palme hominis. Est enim arbor insignis victorie, procero ac decoro virgulto, diuturnisque vestita frondibus et folia sua sine successione conservans. Hanc greci phoenicem dicunt, quod diu durat, ex nomine avis illius arabie, que multis annis vivere perhibetur. Fructus eius dactuli a digitorum similitudine nuncupati sunt. Laurus a verbo laudis dicta. Hac enim victorum capita coronabantur. Apud antiquos autem laudea nominabatur. Postea .d. littera sublata et subrogata .r. dicta est laurus. ut in auriculis que in initio audicule dicte sunt, et ut medidies qui nunc meridies dicitur; Hanc arborem greci daphinem vocant, eo quod numquam deponat viriditatem; Inde illa potius victores coronantur. Sola quoque hec arbor vulgo fulminari minime creditur; Malus a grecis dicta quod sit fructus eius pomorum omnium rotundissimus; Unde et hec vera mala que vehementer rotunda sunt; Malomella a dulcedine appellata, quod fructus eius mellis saporem habeat, vel quod in melle serventur. Malum punicum dicitur quod ex punica regione sit genus eius translatum. Idem et malum granatum, eo quod inter rotunditatem corticis granorum contineat multitudinem, DE FICU.

f

Ficus latine a fecunditate vocatur. Feracior est enim arboribus ceteris. nam ter quaterque per singulos annos generat fructum, atque altero maturescente alter oritur; Hinc et carice a copia nominate. Ficus egyptia fecundior fertur. cuius lignum in aquam missum continuo mergitur

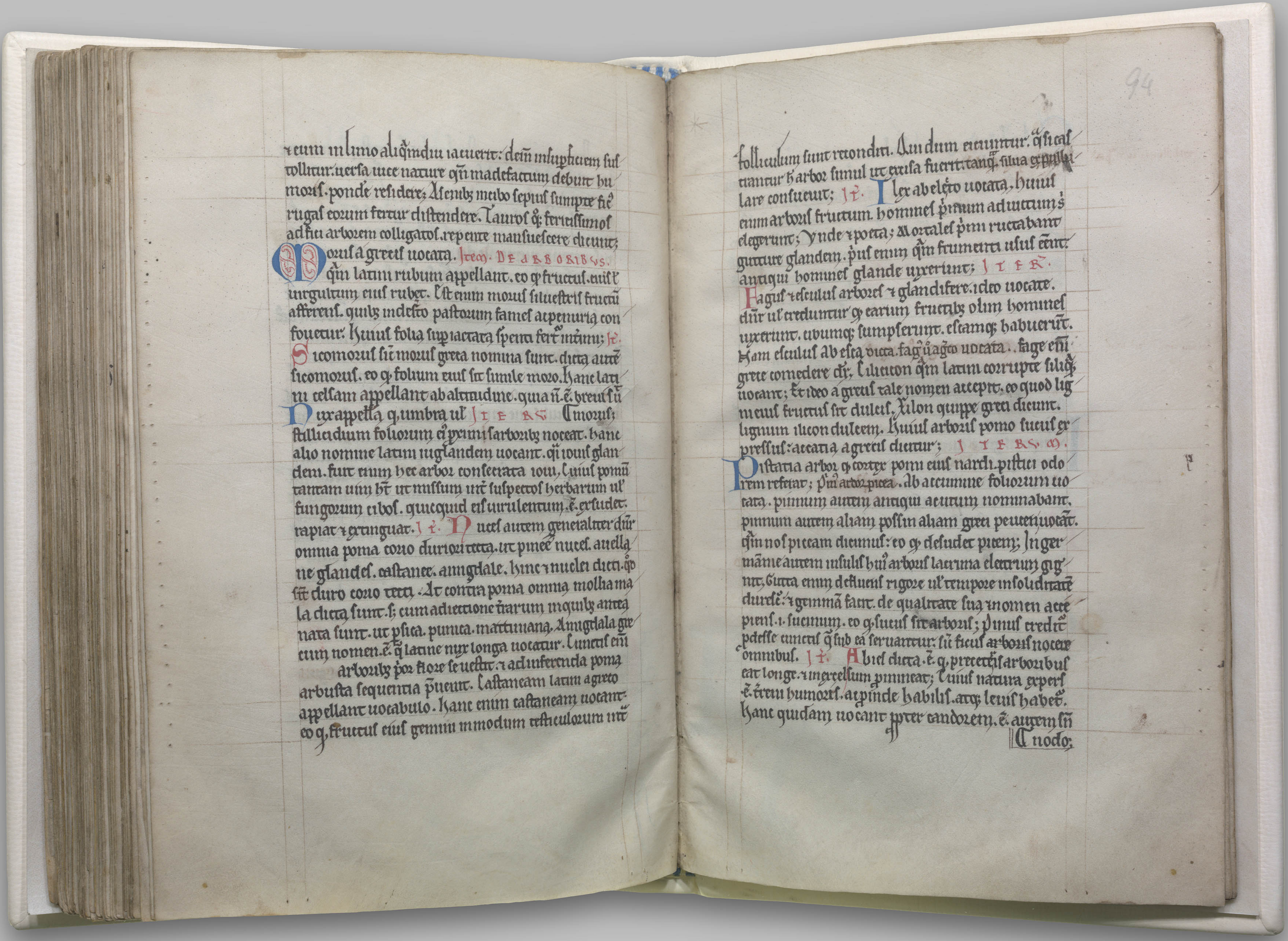

et cum in limo aliquamdiu iacuerit: deinde in superficiem sub-
tollitur. uersa uice nature quoniam madefactum debuit hu-
moris pondere residere; Alentibus cibo sepius sumpte fi-
cus rugas eorum fertur distendere. Tauros quoque ferocissimos
ad fici arborem colligatos, repente mansuescere dicunt;
Morus a grecis uocata. Item. DE ARBORIBUS.
quam latini rubum appellant, eo quod fructus eius uel
uirgultum eius rubet. Est enim morus siluestris fructum
afferens, quibus in deserto pastorum fames atque penuria con-
fouetur. Huius folia super iactata serpenti fertur inimicum; It.
Sicomorus sicut morus greca nomina sunt. dicta autem
sicomorus, eo quod folium eius sit simile moro. Hanc lati-
ni celsam appellant ab altitudine. quia non est breuis sicut
Nux appellata quod umbra uel ITERUM ¶ morus;
stillicidium foliorum eius proximis arboribus noceat. hanc
alio nomine latini iuglandem uocant. quasi iouis glan-
dem. Fuit enim hec arbor consecrata ioui, Cuius pomum
tantam uim habet ut missum inter suspectos herbarum uel
fungorum cibos. quicquid eis uirulentum est exsudet.
rapiat et extinguat. It. Nuces autem generaliter dicuntur
omnia poma corio duriori tecta. ut pinee nuces. auella-
ne glandes. castanee. amigdale. hinc et nuclei dicti. quo-
niam duro corio tecti. At contra poma omnia mollia ma-
la dicta sunt. sed cum adiectione terrarum in quibus antea
nata sunt. ut persica. punica. mattiana. Amigdala gre-
cum nomen est. quod latine nux longa uocatur. Cunctis enim
arboribus prior flore se uestit. et ad inferenda poma
arbusta sequentia prouenit. Castaneam latini a greco
appellant uocabulo. hanc enim castaneam uocant.
eo quod fructus eius gemini in modum testiculorum inter

folliculum sunt reconditi. Qui dum eiciuntur. quasi cas-
trantur. Hec arbor simul ut excisa fuerit. tamquam silua expullu-
lare consueuit; It. Ilex ab electo uocata. huius
enim arboris fructum homines primum ad uictum sibi
elegerunt; Unde et poeta; Mortales primi ructabant
gutture glandem. prius enim quam frumenti usus esset.
antiqui homines glande uixerunt; ITER.
Fagus et esculus arbores et glandifere. ideo uocate.
dicuntur uel creduntur quod earum fructibus olim homines
uixerunt. cibumque sumpserunt. escamque habuerunt.
Nam esculus ab esca dicta. fagus uero a greco uocata.. fagein enim
grece comedere dicitur, Ciliciton quam latini corrupte siliquam
uocant; Et ideo a grecis tale nomen accepit. eo quod lig-
ni eius fructus sit dulcis. Xilon quippe greci dicunt.
lignum. ilicon dulcem. Huius arboris pomo sucus ex-
pressus: accatia a grecis dicitur; ITERUM.
Pistatia arbor quod cortex pomi eius nardi pistici odo-
rem referat; Pinus arbor picea. ab acumine foliorum uo-
cata. pinnum autem antiqui acutum nominabant.
pinnum autem aliam possin aliam greci peucen uocant.
quam nos piceam dicimus: eo quod desudet picem; In ger-
manie autem insulis huius arboris lacrima electrum gig-
nit. Gutta enim defluens rigore uel tempore in soliditatem
durescit. et gemmam facit. de qualitate sua nomen acce-
piens. id est sucinum. eo quod sucus sit arboris; Pinus creditur
prodesse cunctis que sub ea seruantur. sicut ficus ~~arboris~~ nocere
omnibus. It. Abies dicta est. quod pre ceteris arboribus
eat longe. et in excelsum promineat; Cuius natura expers
est terreni humoris. atque inde habilis. atque leuis habetur.
Hanc quidam uocant propter candorem. est autem sine
¶ nodo;

Ashmole Bestiary ENGLAND, c. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

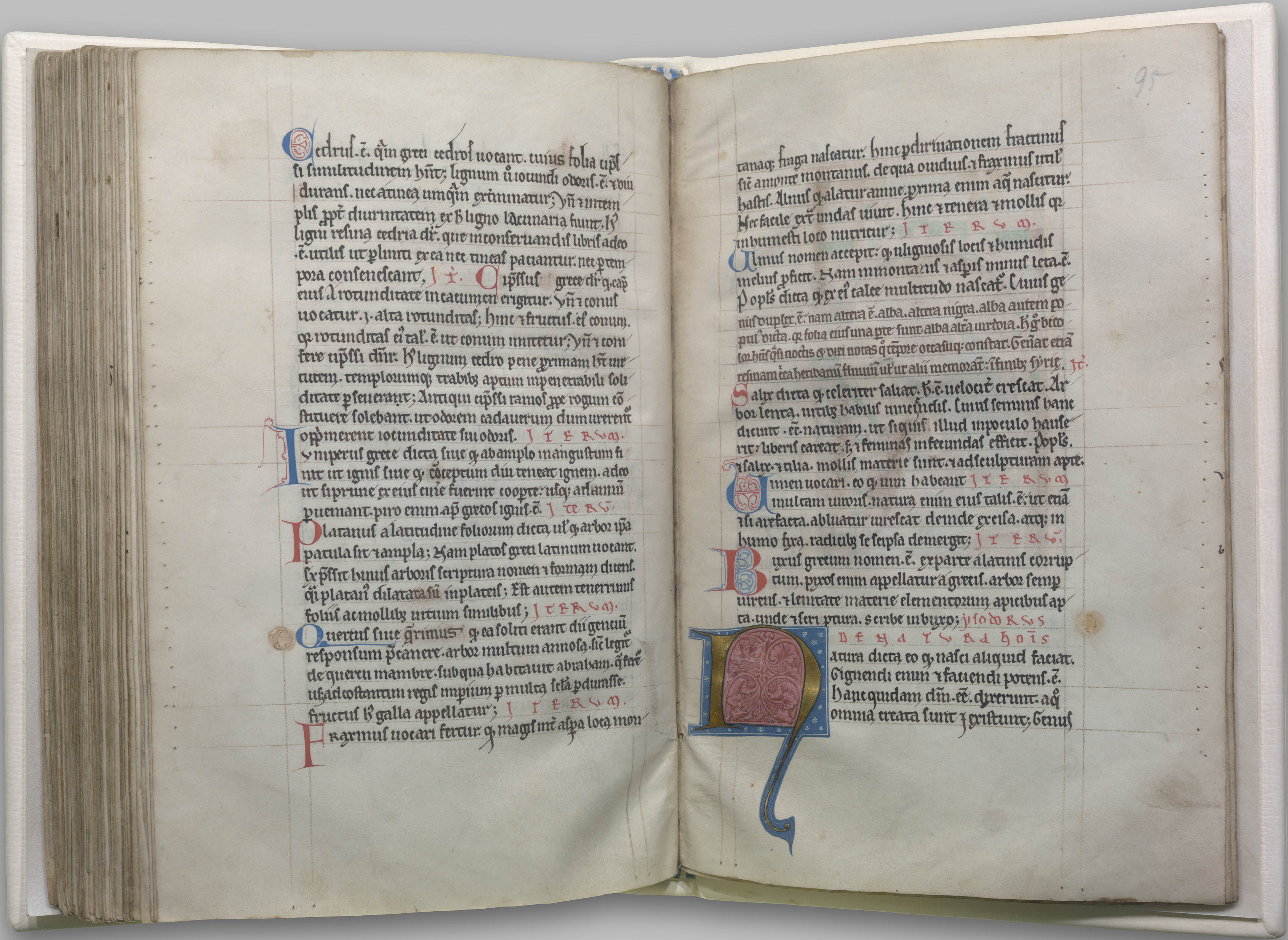

Cedrus est, quam greci cedros vocant. cuius folia cipressi similitudinem habent; lignum vero iocundi odoris est et diu durans. nec a tinea umquam exterminatur; Unde et veteres plus propter diuturnitatem ex hoc ligno laquearia fecerunt. Huius ligni resina cedria dicitur. que in conservandis libris adeo est utilis ut perlinita ex ea nec tineas patiantur. nec pre tempora consenescant; IT.

Cipressus grece dicitur quod caput eius a rotunditate in cacumen erigitur. Unde et conus vocatur. id est alta rotunditas; hinc et fructus eius conum. quod rotunditas eius talis est ut conum imitetur; Unde et conifere cipressi dicuntur. Huius lignum cedro pene proximam habet virtutem. templorumque trabibus aptum inpenetrabili soliditate perseverant; Antiqui cipressi ramos propter rogum constituere solebant. ut odorem cadaverum dum urerentur opprimerent iocunditate sui odoris. ITERUM.

Iuniperus grece dicta, sive quod ab amplo in angustum finit ut ignis sive quod conceptum diu teneat ignem. adeo ut si pruine ex eius cinere fuerint coopte, usque ad annum perveniant. piro enim apud grecos ignis est. ITERUM.

Platanus a latitudine foliorum dicta, vel quod arbor ipsa patula sit et ampla; Nam platos greci latinum vocant. Expressit huius arboris scriptura nomen et formam dicens. quasi platanus dilatata sum in plateis; Est autem tenerrimis foliis ac mollibus vitium similibus; ITERUM.

Quercus sive grimus quod ea soliti erant dii gentium responsum percanere. arbor multum annosa. sicut legitur de quercu mambre. sub qua habitavit abraham. que fertur usque ad constantini regis imperium per multa secula perdurasse. fructus huius galla appellatur; ITERUM.

Fraxinus vocari fertur quod magis inter aspera loca montanaque fraga nascatur. hinc per derivationem fraxinus sic a monte montanus. de qua ovidius. et fraxinus utilis hastis. Alnus quod alatur amne. proxima enim aquis nascitur. Nec facile extra undas vivit. hinc et tenera et mollis quod in humecti loco nutritur; ITERUM.

Ulmus nomen accepit quod uliginosis locis et humidis melius proficit. Nam in montanis et asperis minus leta est. Populus dicta quod ex eius calce multitudo nascatur. Cuius genus duplex est: nam altera est alba. altera nigra. alba autem populus dicta. quod folia eius una parte sunt alba altera viridia. Hec ergo bicolor habens quasi noctis et diei notas quodam tempore occasuque constat. Generat etiam resinam iuxta heridanum fluvium vel ut alii memorant in finibus sirie. IT.

Salix dicta quod celeriter saliat. hoc est velociter crescat. Arbor lenta. vitibus habilis vinciendis. Cuius seminis hanc dicunt esse naturam. ut si quis illud in poculo hauserit: liberis careat. sed et feminas infecundas efficit. Populus. et salix. et tilia. mollis materie sunt. et ad sculpturam apte.

Vimen vocari eo quod vim habeant ITERUM multam viroris. natura enim eius talis est: ut etiam et si arefacta. abluatur virescat deinde excisa. atque in humo fixa. radicibus se se ipsa demergit; ITERUM.

Buxus grecum nomen est. ex parte a latinis corruptum. pyxos enim appellatur a grecis. arbor semper virens. et levitate materie elementorum apicibus apta. unde et scriptura. scribe in buxo; ISIDORUS.

DE NATURA HOMINIS

Natura dicta eo quod nasci aliquid faciat. Gignendi enim et faciendi potens est. Hanc quidam deum esse dixerunt. a quo omnia creata sunt et existunt; Genus

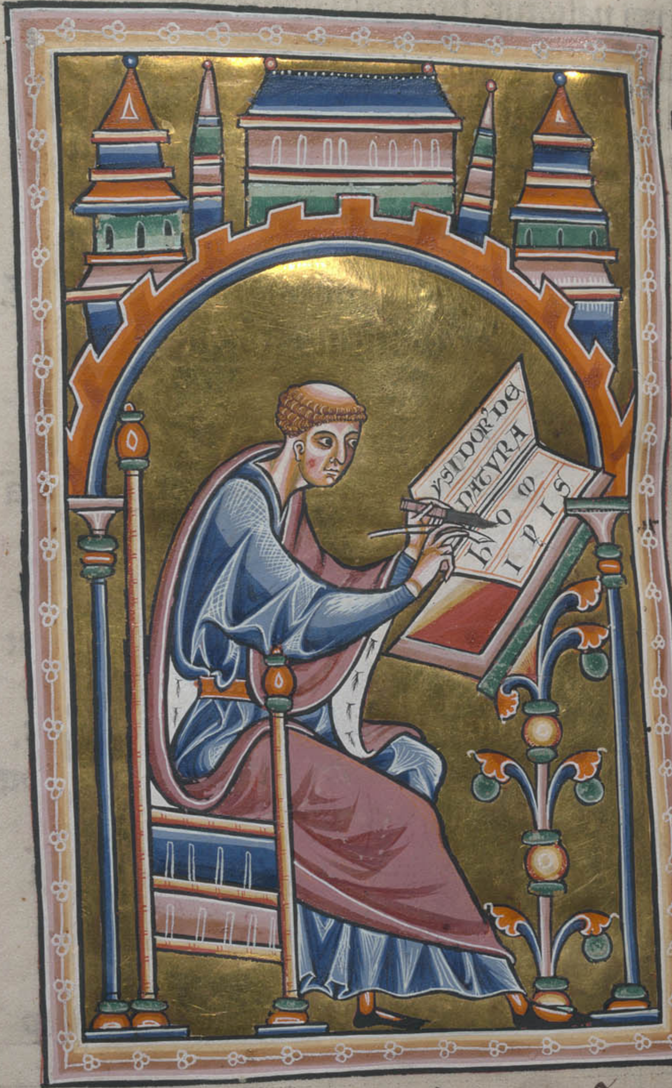

a gignendo dictum, cum divinatum nomen est terra, quia omnia gignuntur; Ge enim grece terra dicitur. Vita dicta propter vigorem vel quod vim teneat nascendi atque crescendi. Unde et arbores vitam habere dicuntur; quia gignuntur et crescunt. Homo dictus quia ex humo est factus sicut et in genesi dicitur. Et creavit deus hominem de humo terre; Abusive enim pronuntiatur ex utraque substantia totus homo, id est ex societate anime et corporis. Nam proprie homo ab humo. Greci enim antropum appellaverunt, eo quod sursum aspectet, sublevatus ab humo ad contemplationem artificis sui. Quod ovidius poeta designat cum dicit; Pronaque conspectant animalia cetera terram. Os homini sublime dedit celumque videre. Jussit et erectos ad sidera tollere vultus. Qui ideo erectus celum aspicit, ut deum querat; non ut terram in~~terram~~tendat, veluti pecora que natura prona et ventri obediencia finxit. Duplex est autem homo interior et exterior; Interior homo anima, exterior homo corpus. Anima autem a gentilibus nomen accepit, eo quod ventus sit; Unde et grece ventus animos dicitur, quod ore trahentes aerem vivere videamus, Sed apertissime falsum est, quia multo prius gignitur anima quam concipi aer ore possit, que iam in genitricis utero vivit; Non est ergo aer anima, quod putaverunt quidam, qui non potuerunt incorpoream eius cogitare naturam. Spiritum idem esse quod animam evvangelista pronuntiat dicens. Potestatem habeo ponendi animam meam, et potestatem habeo iterum sumendi eam; De hac et anima in ipso domini passionis tempore memoratus evvangelista ita protulit dicens; Et inclinato capite emisit spiritum; Quid est emittere spiritum nisi quod animam ponere? Sed anima dicta propter quod vivit; Spiritus autem vel pro spirituali natura, vel pro eo quod inspiret in corpore. Item animum idem esse quod animam, sed anima vite est, animus consilii; Unde et dicunt philosophi etiam sine animo vitam manere, et sine mente animam durare; Unde et amentes; Nam mentem vocari ut sciat, animam ut velit; Mens enim vocata quod emineat, vel quod meminit. Unde et immemores amentes. Quapropter non anima, sed quod excellit in anima mens vocatur, tamquam caput eius vel oculus. Unde et ipse homo secundum mentem ymago dei dicitur; Ita enim hec nomina adiuncta ~~suncta~~ sunt anime ut una res sit. Pro efficienciis enim causarum diversa nomina sortita est anima. Nam et memoria mens est. Unde et

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

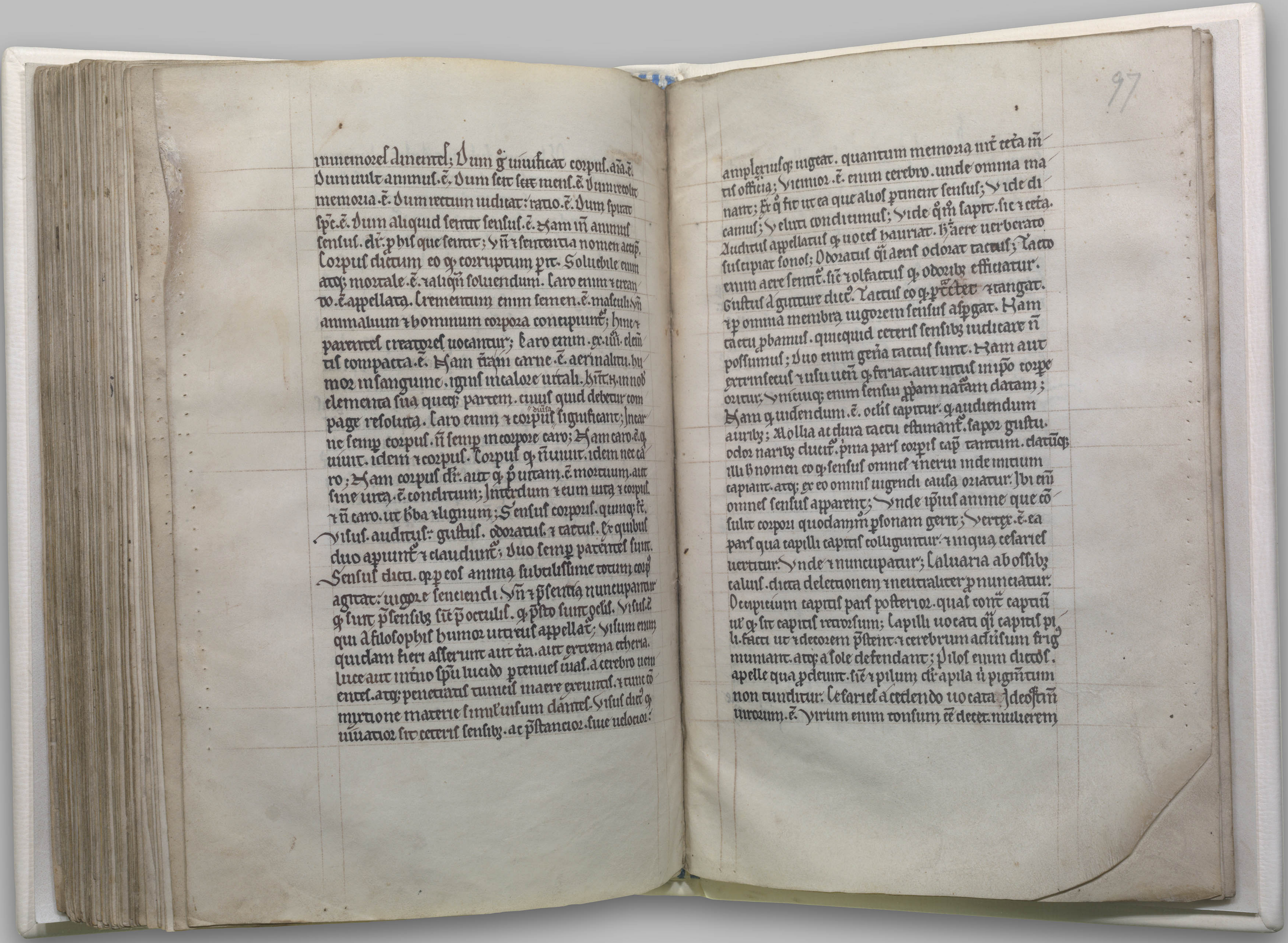

inmemores dicentes; Dum ergo vivificat corpus, anima est. Dum vult, animus est. Dum scit ~~scit~~ mens est. Dum recolit, memoria est. Dum rectum iudicat, ratio est. Dum spirat, spiritus est. Dum aliquid sentit, sensus est. Nam inde animus sensus dicitur pro his que sentit; unde et sententia nomen accepit. Corpus dictum eo quod corruptum perit. Solubile enim atque mortale est, et aliquando solvendum. Caro enim a creando est appellata. Crementum enim semen est masculi, unde animalium et hominum corpora concipiuntur; hinc et parentes creatores vocantur; Caro enim ex iiii. elementis compacta est. Nam terram in carne est, aerem in anhelitu, humorem in sanguine, ignis in calore vitali. Habent enim in nobis elementa sua queque partem, cuius quid debetur compage resoluta. Caro enim et corpus diversa significant; In carne semper corpus, non semper in corpore caro; Nam caro est quod vivit, idem et corpus. Corpus quod non vivit, idem nec caro; Nam corpus dicitur aut quod post vitam est mortuum, aut sine vita est conditum; Interdum et cum vita et corpus et non caro, ut herba et lignum; Sensus corporis quinque sunt. Visus, auditus, gustus, odoratus, et tactus. Ex quibus duo aperiuntur et clauduntur; duo semper patentes sunt. Sensus dicti quod per eos anima subtilissime totum corpus agitat vigore sentiendi. Unde et presentia nuncupantur, quod sunt presensibus, sicut preoculis, quod presto sunt oculis. Visus est qui a filosophis humor vitreus appellatur; Visum enim quidam fieri asserunt aut extra, aut extrema etheria luce aut intimo spiritu lucido per tenues vias a cerebro venientes, atque penetratis tunicis in aere exeuntes et tunc commixtione materie similis visum dantes. Visus dictus quod vivatior sit ceteris sensibus, ac prestantior, sive velocior:

amplexiusque vigeat. quantum memoria inter cetera mentis officia; Vicinior est enim cerebro. unde omnia manant; Ex quo fit ut ea que alios pertinent sensus; Vide dicamus; Veluti cum dicimus; Vide quomodo sapit. sic et cetera. Auditus appellatus quod voces hauriat. hoc est aere verberato suscipiat sonos; Odoratus quasi aeris odorat tactus; Tacto enim aere sentitur. sic et olfactus quod odoribus efficiatur. Gustus a gutture dictus. Tactus eo quod pertractet et tangat. et per omnia membra vigorem sensus aspergat. Nam et tactu probamus quicquid ceteris sensibus iudicare non possumus; Duo enim genera tactus sunt. Nam aut extrinsecus et usu venit quod feriat. aut intus in ipso corpore oritur; Unicuique enim sensui propriam naturam datam; Nam quod videndum est oculis capitur. quod audiendum auribus; Mollia ac dura tactu estimantur. sapor gustu. odor naribus ducitur. Prima pars corporis caput tantum. datumque illi hoc nomen eo quod sensus omnes et nervi inde initium capiant. atque ex eo omnis vigendi causa oriatur. Ibi enim omnes sensus apparent; Unde ipsius anime que consulit corpori quodammodo personam gerit; Vertex est ea pars qua capilli capitis colliguntur. et in qua cesaries vertitur. Unde et nuncupatur; Calvaria ab ossibus calvis dicta deletionem et neutraliter pronunciatur. Occipitium capitis pars posterior. quasi contra capitium vel quod sit capitis retrorsum; Capilli vocati quasi capitis pili. facti ut et decorem prestent et cerebrum adtusum frigore muniant atque a sole defendant; Pilos enim dictos a pelle qua prodeunt. sic et pilum dicitur a pila ubi pigmentum non tunditur. Cesaries a cedendo vocata. Ideo tantum virorum est. Virum enim tonsum esse decet. mulierem

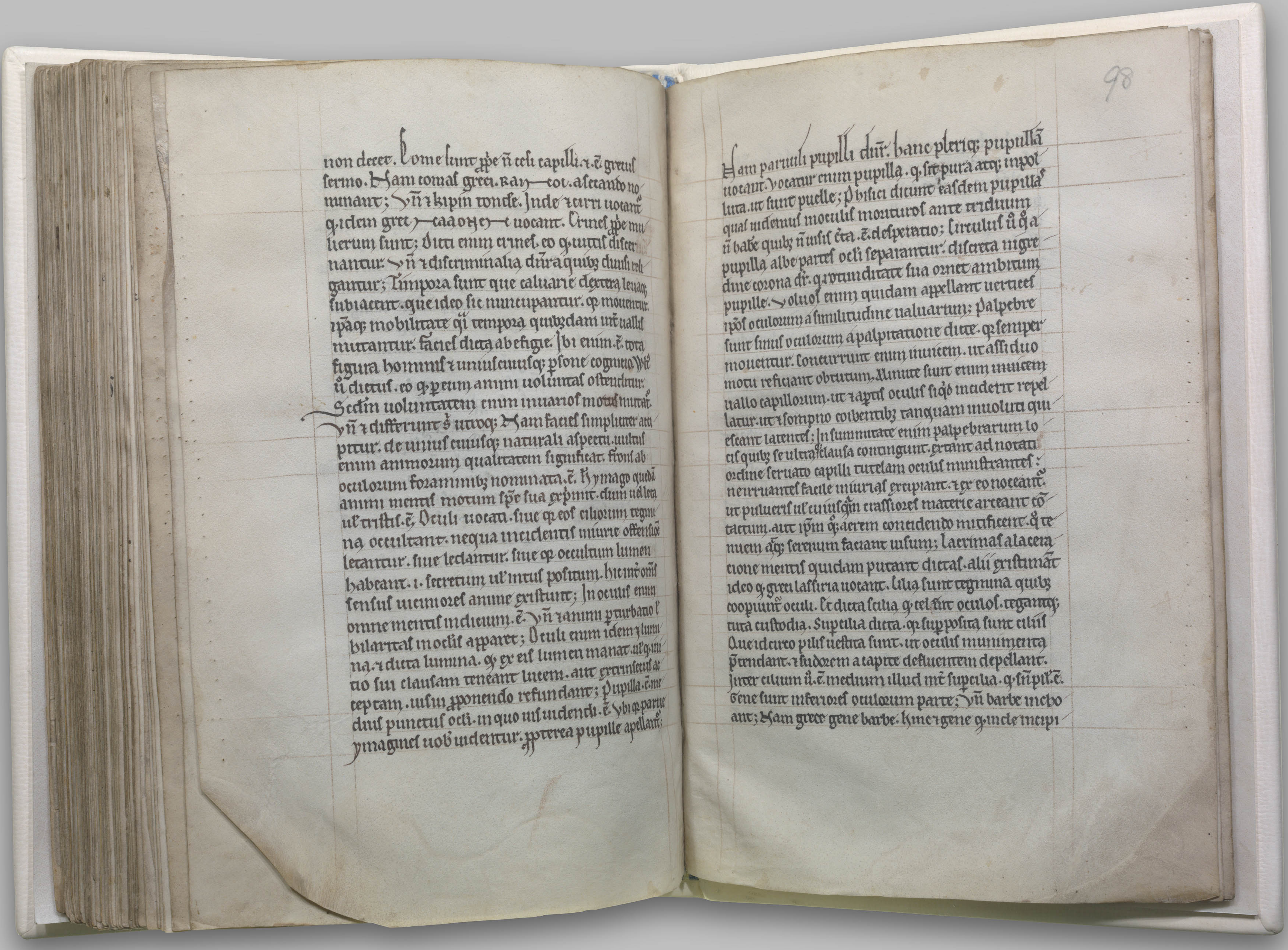

non decet. Comae sunt proprie non cesi capilli. Et est grecus sermo. Nam comas greci κόμας a secando nominant; unde et κείρειν tondere. Inde et cirri vocantur quos idem greci κικίννους vocant. Crines proprie mulierum sunt; dicti enim crines eo quod vittis discernantur: unde et discriminalia dicuntur quibus divisi religantur; Tempora sunt que calvarie dextera levaque subiacent, que ideo sic nuncupantur, quod moventur, ipsaque mobilitate per quam tempora quibusdam intervallis mutantur. Facies dicta ab effigie. Ibi enim est tota figura hominis et uniuscuiusque persone cognitio. Vultus vero dictus eo quod per eum animi voluntas ostenditur. Secundum voluntatem enim in varios motus mutatur. Unde et differunt sibi utraque; Nam facies simpliciter accipitur de uniuscuiusque naturali aspectu. Vultus enim animorum qualitatem significat. Frons ab oculorum foraminibus nominata est. Hec ymago quedam animi mentis motum specie sua exprimit, dum vel leta vel tristis est. Oculi vocati, sive quod eos ciliorum tegmina occultant, ne qua incidentis iniurie offensione ledantur, sive quod occultum lumen habeant, id est secretum vel intus positum. Hi inter omnes sensus viciniores anime existunt; In oculis enim omne mentis indicium est. Unde et animi perturbatio vel hilaritas in oculis apparet; Oculi enim idem et lumina, et dicta lumina quod ex eis lumen manat, vel quia in initio sui clausam teneant lucem, aut extrinsecus acceptam usui proponendo refundant; Pupilla est medius punctus oculi, in quo vis videndi est. Ubi quia parve ymagines nobis videntur, propterea pupille appellantur;

Nam parvuli pupilli dicuntur. Hanc plerique pupillam vocant. Vocatur enim pupilla quod sit pura atque inpolluta, ut sunt puelle; Phisici dicunt easdem pupillas quas videmus in oculis morituros ante triduum non habere, quibus non visis certa est desperatio; Circulus vero qui a pupilla albe partes oculi separantur, discreta nigredine corona dicitur, quod rotunditate sua ornet ambitum pupille. Volvos enim quidam appellant vertices ipsos oculorum a similitudine valvarum; Palpebre sunt sinus oculorum a palpitatione dicte, quod semper moventur. Concurrunt enim invicem, ut assiduo motu reficiant obtutum. Munite sunt enim invicem vallo capillorum, ut et apertis oculis si quid inciderit repellatur, ut in somno coniventibus tanquam involuti quiescant latentes; In summitate enim palpebrarum locis quibus se ultra clausa contingunt, extant ad notatum ordine servato capilli tutelam oculis ministrantes, ne irruantes facile iniurias excipiant, et ex eo noceantur, ut pulveris vel cuiusquam crassiores materie arceant contactum, aut ipsum quoque aerem concidendo mitificent, et tenuem atque serenum faciant visum; Lacrimas a laceratione mentis quidam putant dictas. Alii existimant ideo quod greci lassiria vocant. Cilia sunt tegmina quibus cooperiuntur oculi. Et dicta cilia quod celent oculos tegantque tuta custodia. Supercilia dicta quod supposita sunt ciliis, Que ideirco pilis vestita sunt, ut oculis munimenta pretendant, et sudorem a capite defluentem depellant. Inter cilium vero est medium illud inter supercilia quod sine pilis est. Gene sunt inferiores oculorum parte; Unde barbe inchoant; Nam greci gene barbe. Hinc et gene quod inde incipi

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

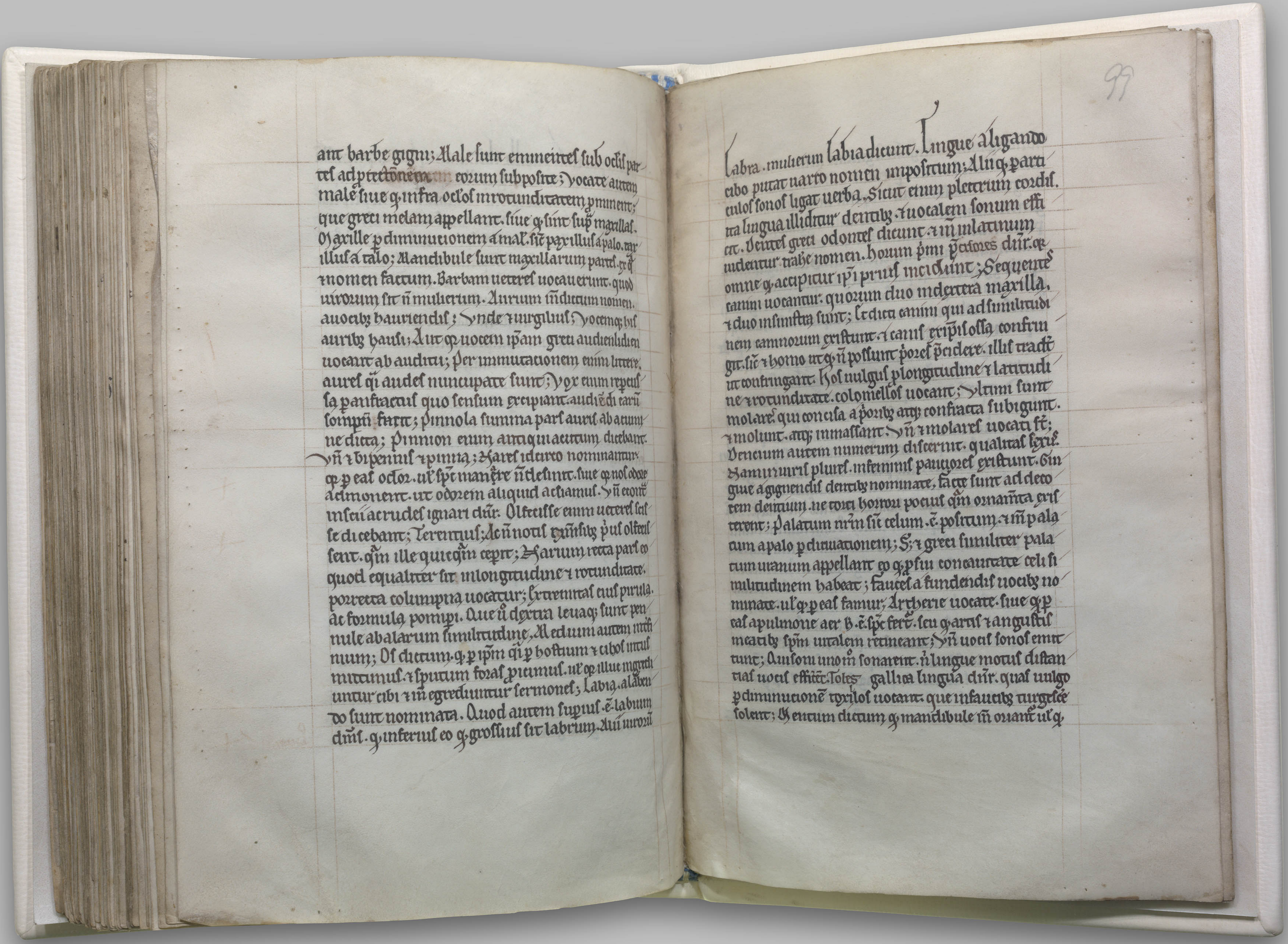

ant barbe gigni; Male sunt eminentes sub oculis partes ad protectionem eorum subposite; Vocate autem male sive quod infra oculos in rotunditatem prominent; que greci melam appellant. sive quod sint super maxillas. Maxille per diminutionem a malis. sicut paxillus a palo. taxillus a talo; Mandibule sunt maxillarum partes. ex quo et nomen factum. Barbam veteres vocaverunt. quod virorum sit non mulierum. Aurium inditum nomen. a vocibus hauriendis; Unde et Virgilius; Vocemque his auribus hausi; Aut quod vocem ipsam greci audien dicunt vocant ab auditu; Per immutationem enim littere, aures quasi audes nuncupate sunt; Vox enim repercussa per anfractus quo sensum excipiant. audiendi earum sonum ipsum facit; Pinnula summa pars auris ab acumine dicta; Pinnon enim antiqui acutum dicebant. Unde et bipennis et pinna; Nares ideirco nominantur. quod per eas odor. vel spiritus meare non desinit. sive quod nos odore admoneant. ut odorem aliquid sciamus. Unde e contrario inscii ac rudes ignari dicuntur. Olfecisse enim veteres scisse dicebant; Terentius; Ac non totis sex mensibus prius olfecissent. quam ille quicquam cepit; Narium recta pars eo quod equaliter sit in longitudine et rotunditate. porrecta columpna vocatur; Extremitas eius pirula. a formula pomi piri. Que vero dextra levaque sunt pinnule ab alarum similitudine, Medium autem interfinium; Os dictum. quod per ipsum quasi per hostium et cibos intus mittimus. et sputum foras proicimus. vel quod illuc ingrediuntur cibi et inde egrediuntur sermones; Labia. a lambendo sunt nominata. Quod autem superius est labium dicimus. quod inferius eo quod grossius sit labrum. Alii virorum

labra. mulierum labia dicunt. Lingue a ligando cibo putat Varro nomen inpositum; Alii quod per particulos sonos ligat verba. Sicut enim plectrum cordis. ita lingua illiditur dentibus. et vocalem sonum efficit. Dentes greci odontes dicunt. et inde in latinum videntur trahere nomen. Horum primi precisores dicuntur. quod omne quod accipitur ipsi prius incidunt; Sequentes canini vocantur. quorum duo in dextera maxilla. et duo in sinistra sunt; Et dicti canini quia ad similitudinem caninorum existunt. et canes ex ipsis ossa confringunt. sic et homo ut quod non possunt precisores precidere. illis tradat ut confringant. Hos vulgus pro longitudine et latitudine et rotunditate. colomellos vocant; Ultimi sunt molares. qui concisa a prioribus atque confracta subigunt. et molunt. atque immassant. Unde et molares vocati sunt; Dentium autem numerum discernit qualitas sexus. Nam in viris plures. in feminis pauciores existunt. Gingive a gignendis dentibus nominate, facte sunt ad decorem dentium. ne nudi horrori potius quam ornamenta existerent; Palatum nostrum sicut celum est positum. et inde palatum a polo per derivationem; Sed et greci similiter palatum uranum appellant eo quod pro sui concavitate celi similitudinem habeat; Fauces a fundendis vocibus nominate. vel quod per eas famur; Artherie vocate. sive quod per eas a pulmone aer id est spiritus feratur. seu quod artis et angustis meatibus spiritum vitalem retineant; Unde vocis sonos emittunt; Quia si uno modo sonarent. nisi lingue motus distantias vocis efficeret. Toles gallica lingua dicuntur. quas vulgo per diminutionem tusillos vocant. que in faucibus turgescere solent; Mentum dictum quod mandibule inde oriantur vel quod

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

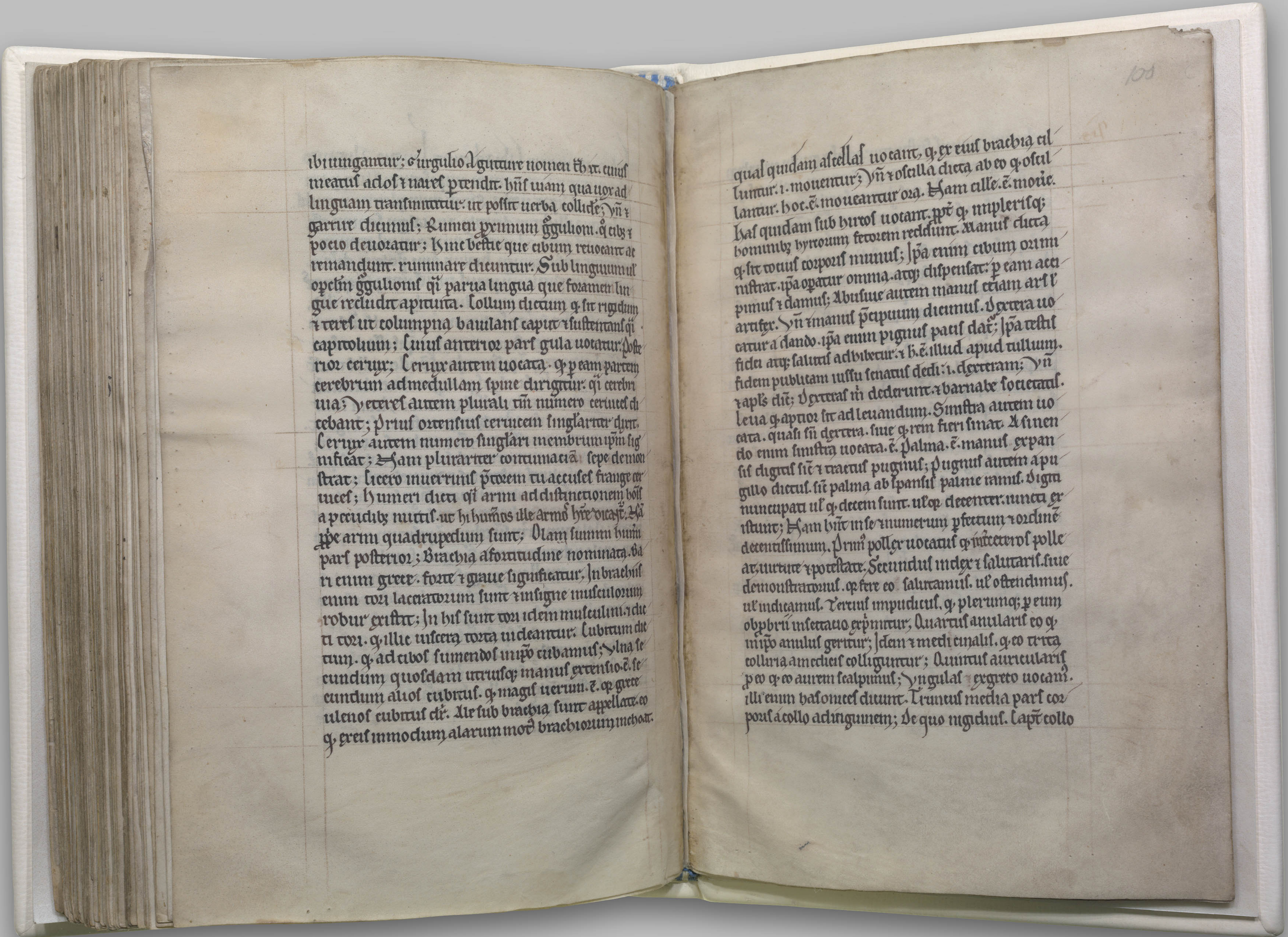

ibi iungantur. Gurgulio a gutture nomen trahit, cuius meatus ad os et nares pertendit. Habens viam qua vox ad linguam transmittitur, ut possit verba colligere. Unde et garrire dicimus. Rumen proximum gurgulioni, quo cibus et potio devoratur. Hinc bestie que cibum revocant ac remandunt, ruminare dicuntur. Sublinguium vel operculum gurgulionis quasi parva lingua que foramen lingue recludit apertura. Collum dictum quod sit rigidum et teres ut columpna, baiulans caput et sustentans quasi capitolium. Cuius anterior pars gula vocatur, posterior cervix. Cervix autem vocata, quod per eam partem cerebrum ad medullam spine dirigitur, quasi cerebri via. Veteres autem plurali tantum numero cervices dicebant. Prius Ortensius cervicem singulariter dixit. Cervix autem numero singulari membrum ipsum significat. Nam pluraliter contumaciam sepe demonstrat. Cicero in Verrinis: pretorem tu accuses? frange cervices. Humeri dicti quasi armi ad distinctionem hominis a pecudibus mutis, ut hi humeros, ille armos habere dicantur. Nam proprie armi quadrupedum sunt. Olam summum humeri pars posterior. Brachia a fortitudine nominata. Bari enim grece forte et grave significatur. In brachiis enim tori lacertorum sunt et insigne musculorum robur existit. In his sunt tori, idem musculi, id est dicti tori, quod illic viscera torta videantur. Cubitum dictum quod ad cibos sumendos in ipso cubamus. Ulna secundum quosdam utriusque manus extensio est, secundum alios cubitus, quod magis verum est, quod grece ulenos cubitus dicitur. Ale sub brachia sunt appellate eo quod ex eis in modum alarum motus brachiorum inchoat,

quas quidam ascellas vocant, quod ex eius brachia cilluntur, id est moventur. Unde et oscilla dicta ab eo quod oscillantur, hoc est moveantur ora. Nam cillere est movere. Has quidam subhircos vocant, propter quod in plerisque hominibus hircorum fetorem reddunt. Manus dicta quod sit totius corporis munus. Ipsa enim cibum ori ministrat, ipsa operatur omnia atque dispensat; per eam accipimus et damus. Abusive autem manus etiam ars vel artifex. Unde et manus precipuum dicimus. Dextera vocatur a dando. Ipsa enim pignus pacis datur. Ipsa testis fidei atque salutis adhibetur, et hoc est illud apud Tullium: fidem publicam iussu senatus dedi, id est dexteram. Unde et apostolus dicit: Dexteras mihi dederunt et Barnabe societatis. Leva quod aptior sit ad levandum. Sinistra autem vocata quasi sine dextera, sive quod rem fieri sinat. A sinendo enim sinistra vocata est. Palma est manus expansis digitis, sicut et contractis pugnus. Pugnus autem a pugillo dictus, sicut palma ab expansis palme ramis. Digiti nuncupati vel quod decem sunt, vel quod decenter iuncti existunt. Nam habent in se et numerum perfectum et ordinem decentissimum. Primus pollex vocatus quod inter ceteros polleat virtute et potestate. Secundus index et salutaris sive demonstratorius, quod fere eo salutamus vel ostendimus vel indicamus. Tertius impudicus, quod plerumque per eum opprobrii insectatio exprimitur. Quartus anularis eo quod in ipso anulus geritur. Idem et medicinalis, quod eo trita collyria a medicis colliguntur. Quintus auricularis pro eo quod eo aurem scalpimus. Ungulas ex greco vocamus; illi enim has onices dicunt. Truncus media pars corporis a collo ad inguinem. De quo Nigidius: Caput collo

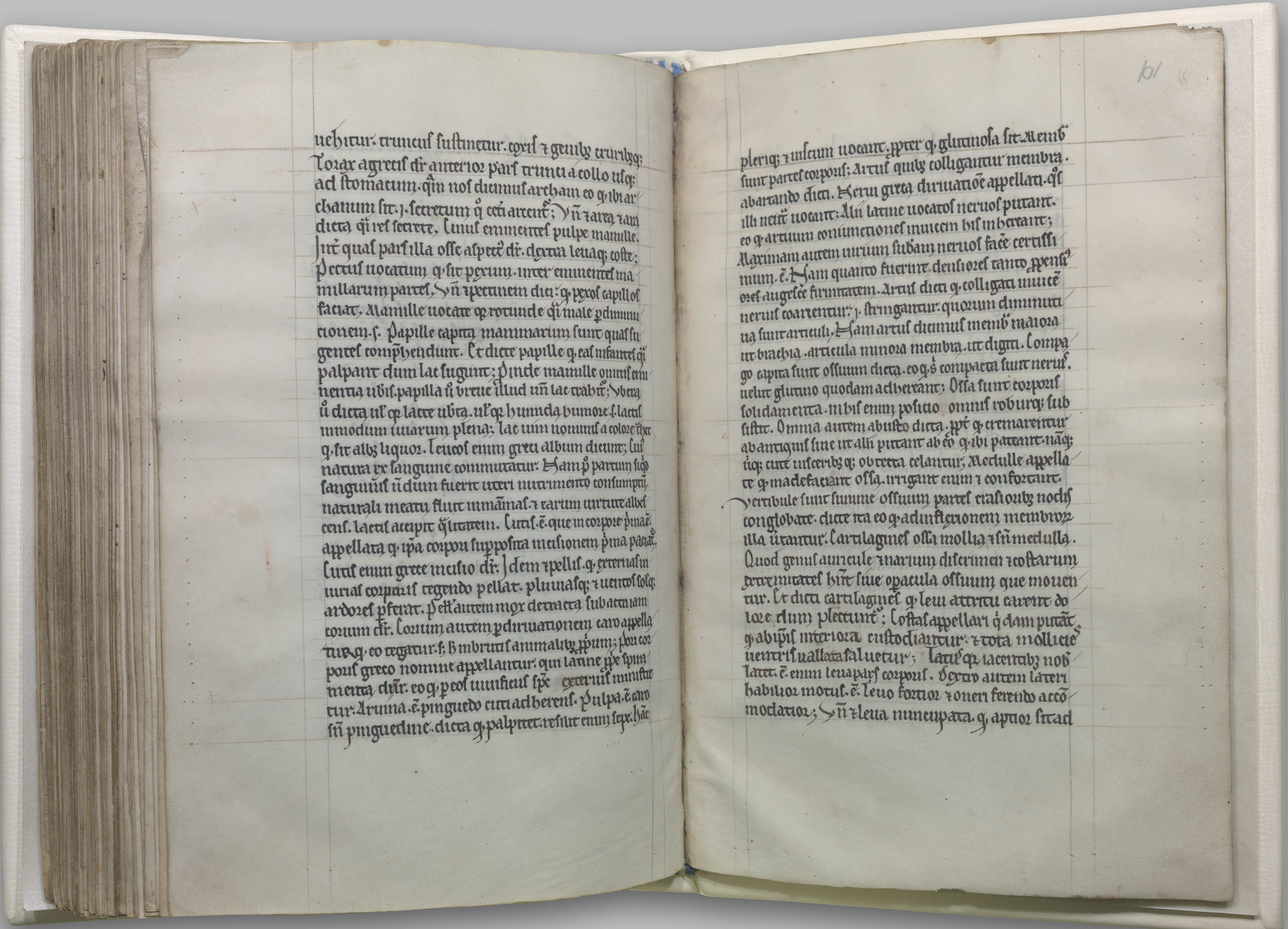

vehitur; truncus sustinetur, coxis et genibus cruribusque. Torax a grecis dicitur anterior pars trunci a collo usque ad stomacum, quam nos dicimus archam, eo quod ibi archanum sit, id est secretum, quod ceteri arceantur. Unde et archa et ara dicta, quia res secrete. Sinus eminentes pulpe mamille. Inter quas pars illa osse asperior dicitur, dextra levaque coste. Pectus vocatum quod sit pexum inter eminentes mamillarum partes. Unde et pectinem dici, quod pexos capillos faciat. Mamille vocate quod rotunde quasi male per diminutionem scilicet. Papille capita mammarum sunt, quas sugentes comprehendunt. Et dicte papille quod eas infantes quasi palpant dum lac sugunt. Proinde mamille omnis eminentia ubi est papilla, vero ubera illud unde lac trahitur. Ubera vero dicta vel quod lacte uberta, vel quod humida humore scilicet lactis in modum uvarum plena. Lac vim nominis a colore trahit, quod sit albus liquor. Leucos enim greci album dicunt. Cuius natura ex sanguine commutatur. Nam post partum si quid sanguinis non dum fuerit uteri nutrimento consumptum, naturali meatu fluit in mammas, et earum virtute albescens, lactis accipit qualitatem. Cutis est que in corpore prima est, appellata quod ipsa corpori supposita incisionem prima patiatur. Cutis enim grece incisio dicitur. Idem et pellis, quod externas iniurias corporis tegendo pellat, pluviasque et ventos solisque ardores perferat. Pellis autem mox detracta subacta iam corium dicitur. Corium autem per dirivationem caro appellatur, quod eo tegatur, sed hoc in brutis animalibus proprium. Pori corporis greco nomine appellantur, qui latine proprie spiramenta dicuntur, eo quod per eos vivificus spiritus exterius ministretur. Arvina est pinguedo cuti adherens. Pulpa est caro sine pinguedine, dicta quod palpitet; resilit enim sepe. Hanc

plerique et viscum vocant, propter quod glutinosa sit. Membra sunt partes corporis; artus quibus colligantur membra, quasi ab artando dicti. Nervi greca dirivatione appellati, quos illi neura vocant. Alii latine vocatos nervos putant, eo quod artuum coniunctiones invicem his inhereant. Maximam autem virium substantiam nervos facere certissimum est. Nam quanto fuerint densiores tanto propensius augescere firmitatem. Artus dicti quod colligati invicem nervis coartentur, id est stringantur, quorum diminutiva sunt articuli. Nam artus dicimus membra maiora ut brachia, articula minora membra ut digiti. Compago capita sunt ossuum dicta, eo quod sibi compacta sunt nervis, velut glutino quodam adhereant. Ossa sunt corporis solidamenta. In his enim positio omnis roburque subsistit. Omnia autem ab usto dicta, propter quod cremarentur ab antiquis, sive ut alii putant ab eo quod ibi pateant; namque ubique cute visceribusque obtecta celantur. Medulle appellate quod madefaciant ossa; irrigant enim et confortant. Vertibule sunt summe ossuum partes crassioribus nodis conglobate, dicte ita eo quod ad inflexionem membrorum illa vertantur. Cartilagines ossa mollia et sine medulla. Quod genus auricule et narium discrimen et costarum extremitates habent, sive opercula ossuum que moventur. Et dicti cartilagines quod levi attritu careant dolore dum plectuntur. Costas appellari quidam putant quod ab ipsis interiora custodiantur, et tota mollicies ventris vallata salvetur. Latus quod iacentibus nobis latet. Est enim leva pars corporis. Dextro autem lateri habilior motus est; levo fortior et oneri ferendo accommodatior. Unde et leva nuncupata, quod aptior sit ad

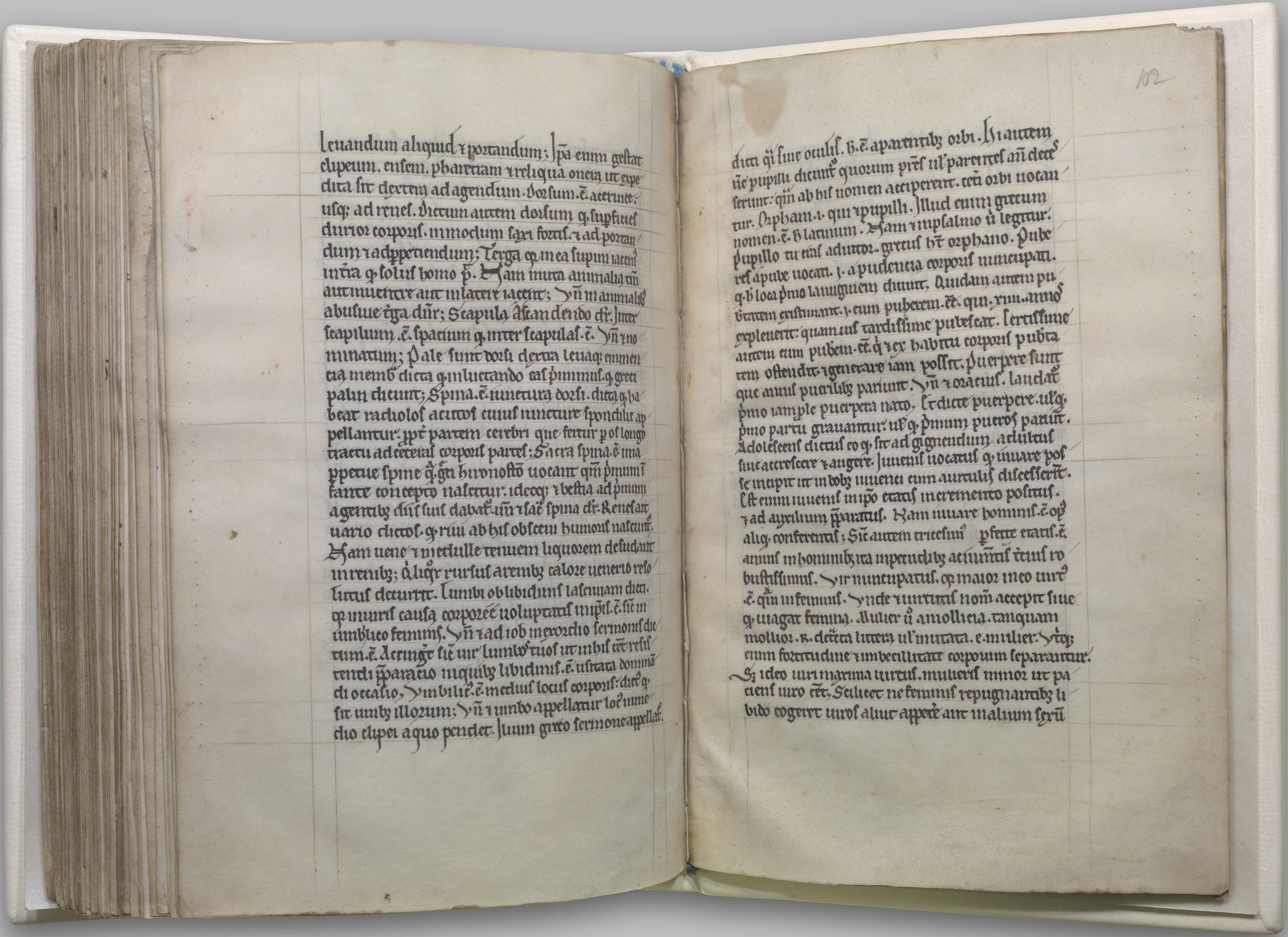

leuandum aliquid et portandum; Ipsa enim gestat
clipeum. ensem. pharetram et reliqua onera, ut expe
dita sit dextera ad agendum. Dorsum est a ceruice
usque ad renes. Dictum autem dorsum quod superficies
durior corporis. in modum saxi fortis. et ad portan
dum et ad perpetiendum; Terga quod in ea supini iacemus
in terra quod solus homo potest. Nam muta animalia tantum
aut in uentre aut in latere iacent; Unde in animalibus
abusiue terga dicuntur; Scapula a scandendo dicitur. Inter
scapilium est spatium quod inter scapulas est. Unde et no
minatum; Pale sunt dorsi dextra leuaque eminen
cia membra dicta quod in luctando eas premimus. quod greci
palin dicunt; Spina est iunctura dorsi. dicta quod ha
beat radiolos acutos cuius iuncture spondilie ap
pellantur: propter partem cerebri que fertur per os longo
tractu ad ceteras corporis partes; Sacra spina est ima
perpetue spine quam greci hironosto uocant quoniam primum in
fante concepto nascitur. ideoque et bestia ad primum
a gentilibus diis suis dabatur. unde et sacra spina dicitur. Renes a ri
uario dictos quod riui ab his obsceni humoris nascuntur.
Nam uene et medulle tenuem liquorem desudant
in renibus; qui liquor rursus a renibus calore uenerio reso
lutus decurrit. Lumbi ob libidinis lasciuiam dicti.
quia in uiris causa corporee uoluptatis in ipsis est. sicut in
umbilico feminis. Unde et ad iob in exordio sermonis dic
tum est. Accinge sicut uir lumbos tuos ut in his esset resis
tendi preparatio in quibus libidinis est usitata domina
cio. Umbilicus est medius locus corporis: dictus quod
sit umbo iliorum; Unde et umbo appellatur locus in me
dio clipei a quo pendet. Ilium greco sermone appellatur.

102

dicti qui sine oculis. hoc est a parentibus orbi. Hi autem
uere pupilli dicuntur quorum patres uel parentes ante deces
serunt: quam ab his nomen acciperent. ceteri orbi uocan
tur. Orphani id est qui et pupilli. Illud enim grecum
nomen est. hoc latinum. Nam et in psalmo ubi legitur.
pupillo tu eras adiutor. grecus habet orphano. Pube
res a pube uocati. id est a pudencia corporis nuncupati.
quod hec loca primo lanuginem ducunt. Quidam autem pu
bertatem existimant. id est eum puberem esse qui .xiiii. annos
expleuerit: quamuis tardissime pubescat. Certissime
autem eum puberem esse qui et ex habitu corporis puberta
tem ostendit. et generare iam possit. Puerpere sunt
que annis puerilibus pariunt. Unde et oracius. laudatur
primo iam prole puerpera nato. Et dicte puerpere. uel quod
primo partu grauantur: uel quod primum pueros pariunt.
Adolescens dictus eo quod sit ad gignendum adultus
siue a crescere et augere. Iuuenis uocatus quod iuuare pos
se incipit ut in bobus iuuenci cum a uitulis discesserint.
Est enim iuuenis in ipso etatis incremento positus.
et ad auxilium preparatus. Nam iuuare hominis est opus
aliquid conferentis; Sicut autem tricesimus perfecte etatis est
annus in hominibus ita in pecudibus ac iumentis tercius ro
bustissimus. Vir nuncupatus quia maior in eo uis
est quam in feminis. Unde et uirtutis nomen accepit siue
quod ui agat feminam. Mulier uero a mollicia. tanquam
mollior. R. detracta littera uel mutata. est mulier. Utrique
enim fortitudine et imbecillitate corporum separantur.
Sed ideo uiri maxima uirtus. mulieris minor ut pa
ciens uiro esset. Scilicet ne feminis repugnantibus li
bido cogeret uiros aliud appetere aut in alium sexum

Ashmole Bestiary ENGLAND, C. 1210 THE BODLEIAN LIBRARY (MS. Ashmole 1511) Octavo

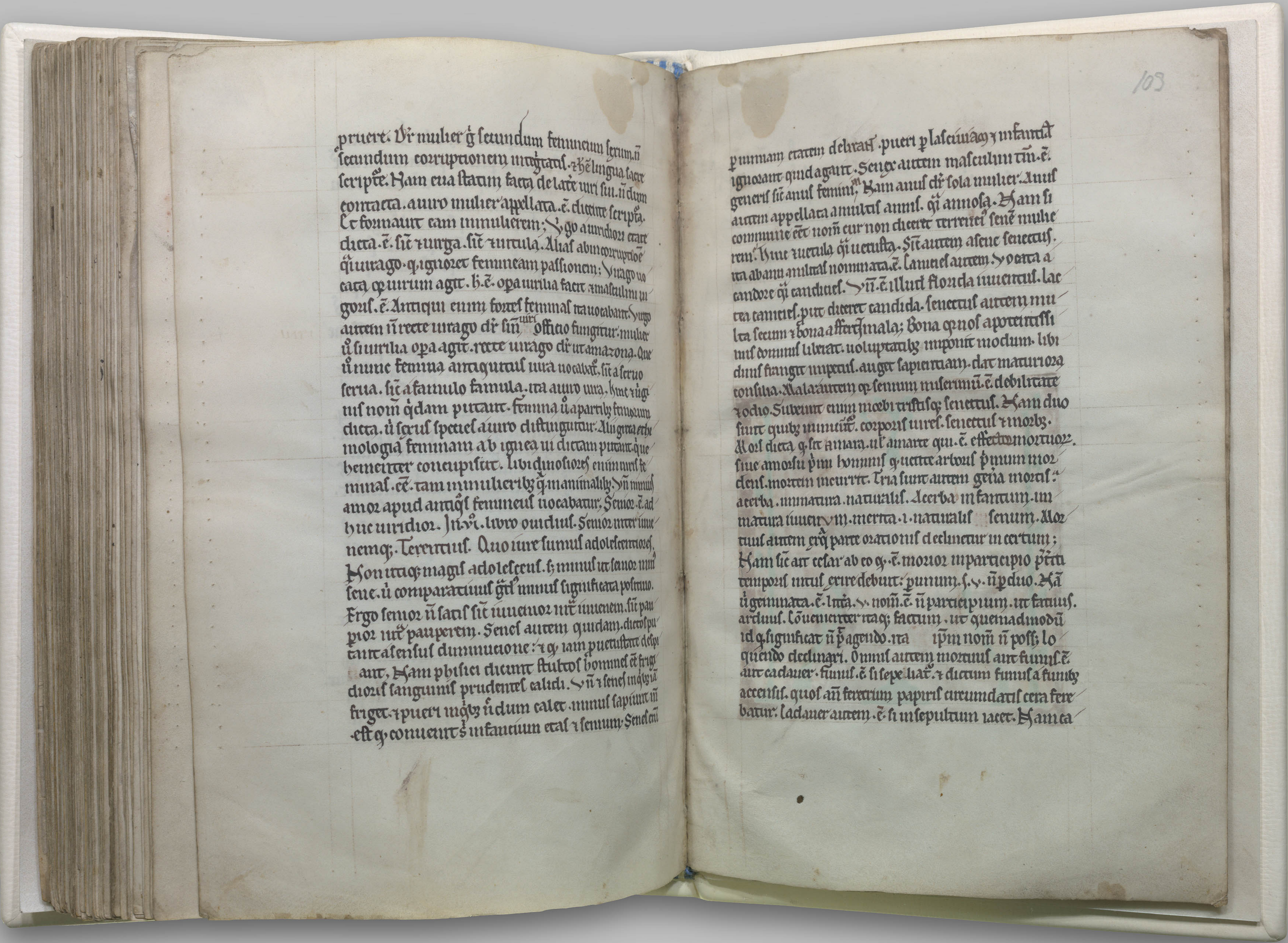

pruerit. Vir mulier quia secundum femineum sexum, non secundum corruptionem integritatis. Et hoc e lingua sacre scripture. Nam Eva statim facta de latere viri sui, non dum contacta a viro, mulier appellata est, dicente scriptura: Et formavit eam in mulierem. Virgo a viridiori etate dicta est, sicut et virga, sicut et vitula. Alias ab incorruptione quasi virago, quia ignoret femineam passionem. Virago vocata quod virum agit, hoc est opera virilia facit et masculini vigoris est. Antiqui enim fortes feminas ita vocabant. Virgo autem non recte virago dicitur, si non viri officio fungitur. Mulier vero si virilia opera agit, recte virago dicitur, ut Amazona. Que vero nunc femina antiquitus vira vocabatur, sicut a servo serva, sicut a famulo famula, ita a viro vira. Hinc et virginis nomen quidam putant. Femina vero a partibus feminum dicta, ubi sexus species a viro distinguitur. Alii Greca ethimologia feminam ab ignea vi dictam putant, quia vehementer concupiscit. Libidinosiores enim viris feminas esse tam in mulieribus quam in animalibus. Unde nimius amor apud antiquos femineus vocabatur. Senior est adhuc viridior. In vi. libro Ovidius: Senior inter iuvenemque. Terentius: Quo iure sumus adolescentiores. Non itaque magis adolescens, sed minus, ut senior minus quam sene, ut comparativus gradus minus significet a positivo. Ergo senior non satis senex, sicut iuvenior inter iuvenem, sicut pauperior inter pauperem. Senes autem quidam dictos putant a sensus diminutione, eo quod iam pre vetustate desipiant. Nam phisici dicunt stultos homines esse frigidioris sanguinis, prudentes calidi. Unde et senes in quibus iam friget, et pueri in quibus nondum calet, minus sapiunt. Inde est quod conveniunt sibi infantium etas et senum. Senes enim per nimiam etatem delirant, pueri per lasciviam et infantiam ignorant quid agant. Senex autem masculini tantum est generis, sicut anus feminini. Nam anus dicitur sola mulier. Anus autem appellata a multis annis, quasi annosa. Nam si commune esset nomen, cur non diceret Terentius senem mulierem. Hinc et vetula quia vetusta. Sicut autem a sene senectus, ita ab anu anilitas nominata est. Canities autem vocata a candore, quasi candities. Unde est illud: florida iuventus, lactea canities, prout diceret candida. Senectus autem multa secum et bona affert et mala. Bona quia nos ab impotentissimis dominis liberat, voluptatibus imponit modum, libidinis frangit impetus, auget sapientiam, dat maturiora consilia. Mala autem quod senium miserrimum est debilitate et odio. Subeunt enim morbi tristisque senectus. Nam duo sunt quibus minuuntur corporis vires, senectus et morbus. Mors dicta quod sit amara, vel a Marte qui est effector mortium, sive a morsu primi hominis, quod vetite arboris pomum mordens mortem incurrit. Tria sunt autem genera mortis: acerba, inmatura, naturalis. Acerba infantum, inmatura iuvenum, merita, id est naturalis, senum. Mortuus autem ex qua parte orationis declinetur incertum. Nam sicut ait Cesar ab eo quod est morior in participio preteriti temporis in tus exire debuit, per unum scilicet u, non per duo. Nam ubi geminata est littera u, nomen est, non participium, ut fatuus, arduus. Convenienter itaque factum, ut quemadmodum id quod significat non potest agendo, ita ipsum nomen non possit loquendo declinari. Omnis autem mortuus aut funus est aut cadaver. Funus est si sepeliatur, et dictum funus a funibus accensis, quos ante feretrum papiris circumdatis cera ferebatur. Cadaver autem est si insepultum iacet. Nam ca dauer nominatum a cadendo quia iam stare non potest. Quod dum portatur exequias dicimus. Crematas reliquias conditum, iam sepultum. Corpus autem a consuetudine dicitur ut illud. Tum corpora luce carentum. Defunctus vocatus, quia complevit vite officium. Nam dicimus functos officio, quia officia debita compleverunt. Unde et hominibus functus. Hinc ergo defunctus quia ab officio sit vite depositus. Sive quia sit die functus; Sepultus autem dictus eo quod iam sine pulsu et palpitatione est, id est sine motu. Sepelire autem est condere corpora. Nam humare obruere dicimus, hoc est humum inicere;

De lapidibus igniferis.

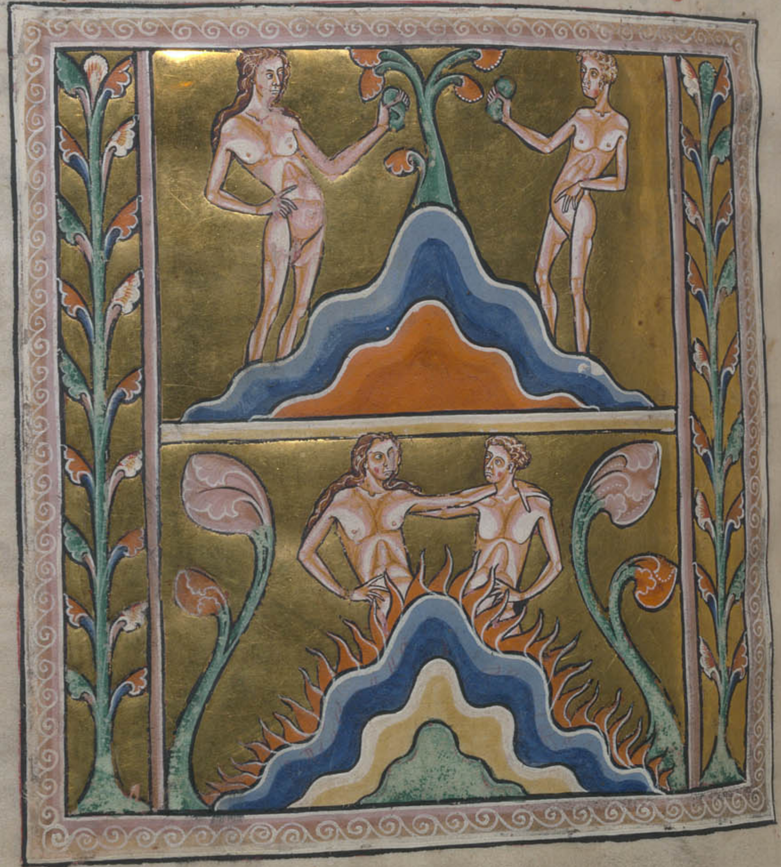

Sunt lapides igniferi in quodam monte orientis qui grece dicuntur terobolem, masculus et femina. Isti quando longe sunt ab invicem ignis in eis non accenditur; Cum autem casu appropinquaverit femina masculo, statim ignis accenditur, ita ut ardeat omnia que sunt circa illum montem; Unde et vos homines dei qui istam vitam geritis separate vos longe a feminis ne cum appropinquaveritis ad invicem, accendatur in vobis ille ignis geminus, et consumat bona que Christus contulit in vobis. Sunt enim angeli sathane qui semper inpugnant iustos, non solum sanctos viros sed etiam feminas castas. Denique Sanson et Ioseph ambo per mulieres temptati sunt. Unus vicit, alter victus est. Eva et Susanna temptate sunt. Hec vicit illa victa est. Custodiendum est ergo cor et divinis preceptis omnimodis monendum. Nam amor feminarum quarum peccatum ab initio cepit, id est ab Adam usque nunc, in filios inobediencie debachatur.

A 1511

1511